

VII. Activitat de recerca

L'Institut d'Estudis Catalans és una corporació acadèmica que té per objectiu l'alta investigació científica i, principalment, la de tots els elements de la cultura catalana; objectiu que els Estatuts de l'IEC concreten en les finalitats següents: *a)* tenir cura de l'estudi de la llengua, establir-ne la normativa i vetllar perquè el seu procés de normalització sigui coherent arreu del seu àmbit lingüístic; *b)* contribuir a la planificació, la coordinació i la realització de la recerca en les diferents àrees de la ciència i la tecnologia, i *c)* impulsar, amb les activitats que li són pròpies, el progrés i el desenvolupament generals de la societat i portar a terme, quan escaigui, tasques d'assessorament dels poders públics i institucions.

En rendir compte en aquesta MEMÒRIA de la recerca duta a terme durant el curs 2001-2002, els continguts s'estructuren al voltant de les finalitats abans esmentades. Així, sota el títol *Realització* es repassa l'estat actual dels programes de recerca sota la responsabilitat científica de les cinc seccions i el treball dels dos centres de recerca; en l'apartat *Assessorament* es dona compte de l'emissió d'informes sobre la recerca a Catalunya; en l'apartat de *Promoció* es fa una relació dels premis atorgats per l'Institut durant aquest curs, i en l'apartat *Difusió* s'inclouen les nombroses activitats desenvolupades per les vint-i-sis societats científiques de l'Institut i les Jornades científiques.

Amb l'objectiu de fer el seguiment de l'activitat de recerca, l'Institut compta amb una Comissió d'Investigació i amb la Secretaria Científica.

Comissió d'Investigació

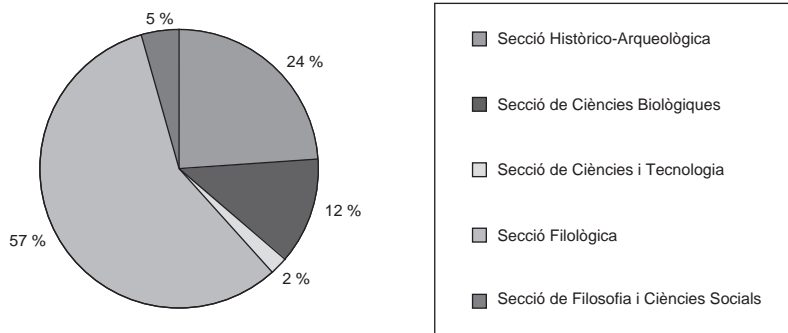
La Comissió d'Investigació de l'Institut d'Estudis Catalans fou creada a partir de la redacció del document *El paper de l'Institut d'Estudis Catalans en la recerca científica*, aprovat pel Ple de l'Institut de 19 de setembre de 1994. Aquesta Comissió, delegada del Ple, començà a funcionar a partir del mes d'octubre de 1995 i s'encarrega de proposar al Consell Permanent la distribució dels recursos econòmics que l'Institut destina a l'activitat de recerca.

Durant aquest curs, la Comissió d'Investigació de l'Institut d'Estudis Catalans ha estat formada per les persones següents:

President: Josep Egozcue i Cuixart (tresorer, membre de l'equip de govern de l'IEC)
 Vocals: Narcís Soler i Masferrer (Secció Històrico-Arqueològica)
 Francesc Gonzàlez i Sastre (Secció de Ciències Biològiques)
 Salvador Reguant i Serra (Secció de Ciències i Tecnologia)
 Joan Veny i Clar (Secció Filològica)
 Pere Lluís Font (Secció de Filosofia i Ciències Socials)
 Secretari: Josep Enric Llebot Rabagliati (secretari científic)

Els programes de recerca de l'Institut d'Estudis Catalans es desenvolupen des de les seves cinc seccions. Durant el curs 2001-2002 els fons destinats per l'IEC als seus trenta-tres programes de recerca s'han generat tant des del pressupost general de la institució com des dels pressupostos de les seccions. Globalment, en el pressupost de l'any 2001 han abastat 1.011.287 euros, repartits entre les seccions segons la distribució percentual següent:

Distribució pressupostària dels programes de recerca

Es preveu que també en el curs 2002-2003 tots els recursos per al desenvolupament dels programes de recerca plurianuals iniciats en el curs 2001-2002 continuïn centralitzats i que en realitzi la distribució el Consell Permanent a proposta de la Comissió d'Investigació. A la sessió del Ple de l'Institut del dia 18 de juny de 2001, s'aprovà la normativa de funcionament de la Comissió d'Investigació, que exposem a continuació.

Normativa de funcionament de la Comissió d'Investigació

1. La Comissió d'Investigació de l'Institut d'Estudis Catalans és una Comissió delegada del Ple amb l'objectiu de facilitar la tasca de decisió dels òrgans de govern de l'Institut estudiant i valorant les propostes de programes de recerca fetes per les seccions o proposant-ne de noves al Consell Permanent (si així ho creu convenient a partir d'una visió global de la recerca de l'Institut, especialment en l'àmbit de la catalanística).

2. La Comissió d'Investigació té al capdavant el president de l'Institut o el membre de l'Institut en qui delegui i està composta per un membre de cada Secció. Actuarà de secretari de la Comissió el secretari científic de l'Institut, amb veu i sense vot.

3. La Comissió d'Investigació és proposada pel Consell Permanent i nomenada pel Ple. La proposta del Consell Permanent al Ple sobre la composició de la Comissió serà presentada, després de la consulta amb els presidents de les seccions, pel president de l'Institut.

4. Els membres de la Comissió són nomenats per un període de quatre anys, i són renovables consecutivament una sola vegada.

5. La Comissió actuarà d'acord amb els criteris generals que aprovi el Ple i amb els criteris específics que estableixin el Consell Permanent i les seccions en els camps de llurs respectives competències. Per complir millor les seves funcions, la Comissió, sempre que ho consideri necessari, podrà sol·licitar l'assessorament d'experts externs, tant si són membres de l'Institut com si no.

6. El Consell Permanent haurà d'informar, cada any, la Comissió d'Investigació de les possibilitats pressupostàries per a nous programes. Atenent als recursos disponibles per al finançament de programes de recerca nous, la Comissió d'Investigació obrirà un termini per a la seva presentació.

7. La iniciativa de proposar programes de recerca correspon a les seccions o a les societats filials, sens perjudici que el Consell Permanent, a proposta de la Comissió d'Investigació, a partir d'una visió global de la recerca de l'Institut, pugui suggerir temes de recerca, especialment en l'àmbit de la catalanística. En qualsevol cas, les seccions ostenten la responsabilitat científica dels programes de recerca de l'IEC. Per això, cal que els programes que han de realitzar una o diverses seccions siguin valorats per aquestes en tots els seus aspectes, tinguin el seu informe favorable i se'ls assigni la prioritat que els correspongui. Els programes de recerca promoguts per les societats filials han de ser, també, informats i assumits per les seccions corresponents.

8. La direcció d'un programa de recerca serà a càrrec d'un membre de l'Institut. Si, excepcionalment, no ho fos, la Secció corresponent nomenarà un ponent, el qual res-

pondrà davant la Secció i la Comissió d'Investigació en tot moment sobre l'execució del programa. Entre els components de l'equip de recerca, necessàriament hi haurà membres de l'IEC o socis de les societats filials.

9. La sol·licitud dels programes de recerca inclourà, en qualsevol cas, la informació següent:

- a) el títol i el director de l'equip de recerca
- b) l'equip executor del programa de recerca
- c) un resum del programa de recerca
- d) els antecedents i els objectius
- e) la motivació
- f) la durada, la planificació i el calendari del programa de recerca
- g) el pressupost, per anualitats i per capítols
- h) els mitjans necessaris i el lloc de realització
- i) informació sobre altres fonts de finançament, concedides o sol·licitades, quan n'hi hagi.

10. Els programes de recerca de l'Institut d'Estudis Catalans es classificaran segons la tipologia que s'exposa a continuació, la qual gaudirà de l'ordre de prioritats següent:

- a) Programes de recerca internacionals en els quals l'Institut assumeix la part corresponent als Països Catalans.
- b) Programes de recerca no integrats en un programa internacional que constitueixen corpus, recopilacions de documents o bases de dades referents als Països Catalans.
- c) Altres programes de recerca sobre temes referents als Països Catalans.
- d) Diccionaris temàtics en català.
- e) Altres programes de recerca sobre temes d'interès general no referents als Països Catalans.

A l'hora de prioritzar la proposta d'ajut per als programes de recerca, a més dels criteris indicats i dels criteris generals d'excel·lència, rigor i oportunitat, es tindran en compte també altres criteris, entre els quals la Comissió d'Investigació considerarà els següents:

- que l'Institut sigui el principal executor del programa de recerca
- que es tingui una raonable expectativa d'una contribució molt notable a l'avenç del coneixement en una determinada disciplina
- que s'esperï rendibilitat social en funció dels seus objectius
- que el programa de recerca hagi obtingut prèviament finançament de la Secció per a la seva elaboració, com a mostra del seu interès intrínsec

- que sigui un programa de recerca interdisciplinari
- que contribueixi a la formació d'especialistes, dels quals el nostre país té mancances.

11. Un cop presentats, els programes de recerca seran analitzats per la Comissió d'Investigació, la qual elaborarà un dictamen que comunicarà als presidents de les seccions, i els donarà un temps prudencial perquè aquests eventualment puguin fer les consideracions que creguin pertinents. El parer dels presidents de les seccions no serà vinculant.

12. La Comissió d'Investigació comunicarà al director de cada programa de recerca la proposta que té intenció de fer, tant si és positiva com negativa, amb la finalitat que en un termini raonable el director del programa de recerca pugui fer alegacions, aportar informació o documentació complementàries o, si escau, adequar el programa a la quantia de l'ajut proposat.

13. La Comissió d'Investigació sotmetrà al Consell Permanent una proposta de gudament motivada. El Consell Permanent examinarà si la proposta de la Comissió s'adequa als criteris, generals i específics, establerts pel Ple, pel Consell Permanent i per les seccions i als recursos disponibles i, si escau, l'aprovarà. Si el Consell Permanent no accepta la proposta de la Comissió d'Investigació, aquell requerirà una nova deliberació de la Comissió. Tenint en compte el nou informe de la Comissió, finalment el Consell Permanent decidirà.

14. La Comissió d'Investigació farà un seguiment del desenvolupament dels programes en curs ja aprovats i anualment farà al Consell Permanent la proposta de finançament per al proper exercici pressupostari.

Secretaria Científica

Secretari científic: Josep Enric Llebot Rabagliati

Són funcions genèriques de la Secretaria Científica l'assistència a l'equip de govern en tot allò que fa referència a la gestió acadèmica de les activitats de recerca de l'Institut.

Realització

Programes de recerca

Secció Històrico-Arqueològica

Catalunya Carolíngia

Directors: Josep M. Font i Rius
Manuel Mundó i Marcet

L'objectiu d'aquest programa de recerca és recollir i publicar tots els documents referents a Catalunya fins a l'any 1000, començant pels preceptes dels reis francs expedits per al nostre país. Aquest corpus documental té un interès excepcional per a la història dels segles ix i x no tan sols de Catalunya, sinó també de l'Europa occidental dels temps carolingis.

Centre d'Art Romànic Català

(ARCAT)

Directors: Joan-F. Cabestany i Fort
M. Teresa Matas i Blanxart

L'objectiu d'aquest programa és aconseguir un corpus informatitzat bibliogràfic, documental i d'imatges dels edificis de tipus religiós existents a la Catalunya Vella. Això permetrà conèixer l'organització religiosa i civil des del final del segle ix fins a mitjan segle xii. Una vegada assolida aquesta fita, els estudiosos de l'època romànica disposaran d'una in-

formació de 6.500 variables d'anàlisi arquitectònica i 36 grups de documentació, per a l'estudi dels monuments romànics i del seu context històric.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha dedicat una part important de l'activitat a implementar els recursos informàtics necessaris per desenvolupar el projecte. Entre les tasques de responsabilitat de la direcció destaca, de manera especial, la dedicació a la preparació del nou programari del projecte ARCAT, feta conjuntament amb l'empresa SPOC i els analistes de l'IEC, des de l'octubre de 2001 fins a l'abril de 2002.

La tasca portada a terme en el curs 2001-2002 ha consistit en la revisió i introducció del material recopilat durant el curs anterior. Aquest treball de revisió, lent i laboriós, ha consistit en la constatació acurada de la tasca feta i en l'ampliació de les mancances d'informació que proporcionaven els volums 4, 5 i 6 de l'*Enciclopèdia catalana* i dels volums ii i iii dels *Castells catalans*.

Paral·lelament, s'ha treballat en el buidatge i recerca documental de les

comarques del Vallès Occidental, Pallars i Ripollès. En tots aquests treballs s'ha tingut especial cura en el buidatge dels grups documentals, de bibliografia, material gràfic i planimetria, i sempre que s'ha estimat escaient s'han enriquit amb la resta de grups documentals que porten informació històrica o documental.

Ahora, el Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya ha confiat l'estudi de l'església i del conjunt inèdit de les pintures de Sant Víctor de Dòrria (Toses, Ripollès) al Centre d'Art Romànic Català (ARCAT). Per a aquesta tasca (en la realització de la qual ha calgut consultar cent quaranta-un llibres, articles i fonts documentals) ha estat necessària la plena dedicació dels directors i de les dues persones col·laboradores en el projecte. Aquest estudi ha conclòs en el moment de redactar la MEMÒRIA i serà publicat properament.

S'ha preparat un recorregut dels monuments historicoartístics d'època romànica més valuosos de la comarca del Vallès Occidental, sol·licitat pel seu Consell Comarcal. Hom ha estructurat el treball en quatre blocs:

1. Grans conjunts monumentals

— Monestir de Sant Cugat del Vallès. Codi: 646.

— Monestir de Sant Llorenç del Munt. Codi: 4.

— Conjunt episcopal de Terrassa. Codi: 54, 1329 i 2487.

— Castell cartoixa de Vallparadís.

• Annex: castell de Terrassa.

2. Conjunts romànics: castell i parròquia

— Gallifa. Castell i capella (Santa Maria), parròquia (Sant Pere i Sant Feliu). Codi: 107 i 66.

• Annex: castell i capella de Sant Sadurní. Codi: 1306. Capella de Santa Maria del Grau. Codi: 1307 i 1308.

— Castellar del Vallès. Castell i parròquia (Sant Esteve). Codi: 1302.

• Annex: antigues parròquies (capelles) de Sant Feliu del Racó, Santa Maria del Puig de la Creu, Sant Pere d'Ullastre i Mare de Déu de les Arenes. Codi: 1320, 1314, 1300 i 1298.

— Sentmenat. Castell i parròquia (Sant Menna). Codi: 1327.

— Barberà. Castell i parròquia (Santa Maria). Codi: 50.

— Palau de Plegamans. Castell, comanda i parròquia (Santa Maria i Sant Genís). Codi: 1309 i 3143.

— Rubí. Castell i parròquia (Sant Pere). Codi: 1317.

• Annex: Sant Feliuet de Vilamillans. Codi: 1321.

— Viladecavalls. Castell i capella (Toudell i Sant Miquel), parròquia (Santa Maria). Codi: 82, 92.

• Annex: Sant Martí de Sorbet. Codi: 3166.

— Sant Llorenç Savall. Castell de Pera i capella (Santa Maria). Parrò-

quies (Sant Feliu, Sant Pere i Sant Jaume). Codi: 3104, 1324, 1303 i 1330.

3. Conjunts d'esglésies

— Sant Feliu d'Arrahona (Sant Nicolau), Sant Salvador d'Arrahona (Sant Feliu), Sant Vicenç de Jonqueres, Sant Pau de Riu-sec i Sant Julià d'Altura. Codi: 1318, 3102, 1326, 91 i 3149 (Sabadell).

— Sant Salvador de Polinyà, Santa Perpètua de Mogoda i Santa Maria Santiga. Codi: 2553, 490 i 1322.

— Santa Maria del Puig de la Creu, Sant Pere d'Ullastre, Sant Quintí de Castellbisbal, Sant Pere i Sant Feliu de Gallifa. Codi: 1314, 1300, 1310 i 66.

— Sant Pere i Sant Fermí de Rellinars i Sant Feliuet. Codi: 1316 i 1321.

4. Pintures

— Santa Maria de Barberà (*in situ*). Codi: 50.

— Sant Iscle de les Feixes (Museu Diocesà). Codi: 1323.

— Sant Salvador de Polinyà (Museu Diocesà). Codi: 2553.

— Sant Pere i Sant Fermí de Rellinars (Museu de Terrassa). Codi: 1316.

S'ha iniciat també la recollida i ampliació de les dades bibliogràfiques del conjunt de les esglésies de les comarques del Pallars Jussà i del Pallars Sobirà, per tal de poder organitzar i participar en unes Jornades científiques que s'han de dur a terme, amb la col·labora-

ció de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i l'IEC, durant el pròxim curs acadèmic.

Fins al moment hem codificat 3.176 esglésies de les més de 4.000 que estimem que conté el corpus d'edificis religiosos romànics (segles IX-XIII) del patrimoni català. D'aquestes esglésies previstes, amb data 29 de juny de 2002, la base de dades conté:

— 200 edificis amb una informació àmplia, pràcticament completa, millorable amb publicacions recents i dades noves.

— 2.000 edificis amb una bibliografia elemental i una informació arquitectònica bàsica.

— 976 esglésies únicament inventariades, és a dir, que només disposen d'un número de codi i una fitxa tècnica.

La finalitat del programa és aconseguir una informació òptima de les més de 4.000 esglésies, però el diferent nivell de conservació i categoria arquitectonicoartística ens permet aplegar-les en tres grups:

— 1.000 esglésies de funcionalitat complexa.

— 2.000 esglésies de planta elemental.

— 1.000 esglésies quasi desaparegudes, de les quals només es conserva informació documental o arqueològica.

La tasca duta a terme en el curs 2001-2002 ha consistit en la introducció de la informació recopilada dels 671 títols consultats a la Biblioteca dels Museus d'Art de Barcelona, Biblioteca d'Humani-

tats de la UAB, Biblioteca d'Humanitats de la UB, Biblioteca de Catalunya, Balme-siana, Institut Amatller d'Art Hispànic i Biblioteca de l'Arxiu Històric de la Ciutat.

Estudi de fonts bibliogràfiques

S'han estudiat 671 fonts bibliogràfiques, la qual cosa ha significat ampliar i completar l'anàlisi historicodocumental i arquitectònica d'un total de 241 edificis dels 3.176 codificats. Per comarques, el resultat ha estat: Alt Camp (1), Alt Empordà (14), Alt Urgell (6), Alta Cerdanya (3), Alta Ribagorça (7), Andorra (1), Anoia (3), Bages (5), Baix Empordà (44), Baix Llobregat (3), Baixa Ribagorça (1), Berguedà (6), Conca de Barberà (1), Conflent (1), Garrotxa (5), Gironès (5), Noguera (1), Osona (7), Pallars Jussà (2), Pallars Sobirà (17), Ripollès (7), Rosselló (10), Selva (5), Solsonès (3), Vallès Occidental (68), Vallès Oriental (8), Vall d'Aran (6) i Vallespir (1).

Àrea d'anàlisi arquitectonicoartística: treball de camp

Enguany l'ARCAT ha dut a terme l'estudi i comprovació *in situ* d'un total de 21 monuments, que són: Santa Maria de Porqueres, Sant Pere de Besalú, Sant Vicenç de Besalú, Sant Pere de Sabella, Sant Pere d'Anguera, Santa Eulàlia d'Àlendo, Sant Feliu de la Força d'Àreu, Santa Maria de la Torre, Sant Just i Sant Pastor de Son, Sant Pere de Son, Sant Iscle i Santa Victòria de Surp, Santa Colo-

ma d'Escàs, Sant Martí de Caregue, Sant Fruitós de Boldís Sobirà, Sant Cristòfol de Boldís Jussà, Sant Feliu de Tírvia, Sant Corneli i Sant Cebrià de Lleret, Sant Vicenç de Rodès, Sant Víctor de Dòrria, Santa Maria de Barberà i Sant Pere de Galligants.

Activitats acadèmiques

Enguany l'ARCAT, en col·laboració amb els Amics de l'Art Romànic, ha organitzat el VII Col·loqui dedicat a *Conservar i restaurar: Arqueologia i arquitectura*. Els directors de l'ARCAT també han participat en diverses sessions científiques, activament (pronunciació de conferències, presentació de ponències i participació en el II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya) o bé com a assistents (Journées romanes. *Naissance et renaissance de la ville à l'époque romane*, Abadia de Sant Miquel de Cuixà; homenatge a Jeroni Martorell, sessió organitzada pel Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona; curs monogràfic sobre Josep Puig i Cadafalch, dut a terme a la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi; XLIV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos celebrada a Sant Vicenç de Castellet, i d'altres).

Consultes

Durant aquest curs s'han rebut set consultes (per mitjà del correu electrònic, telèfon o visita personal) a les quals l'ARCAT ha donat resposta a partir de

les informacions de què disposa. En concret, els temes preguntats han estat: les esglésies amb transsepte i cúpula; l'església romànica de Riu de Cerdanya; les esglésies de Sopeira, Roda d'Isàvena i Sant Martí de Montanyana; com poder rebre informació de la base de dades ARCAT; informació sobre Santa Maria de les Alegries i Sant Pere del Bosc; les esglésies de Serraiña (Sallent de Llobregat), i Sant Pere de Mont-ral.

Paral·lelament s'han mantingut nombroses consultes amb el Centre d'Informació i Documentació Científica (CINDOC), dependent del Consell Superior d'Investigacions Científiques (Madrid); la Xarxa de Biblioteques dels Museus d'Art de Catalunya, dependents del MNAC; la biblioteca de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona; el Departament d'Història de l'Art de la Facultat de Geografia, i el d'Història de la Universitat de València.

Publicacions

CABESTANY I FORT, Joan-F. «Tres masos medievals (Pontons)». *Lambard. Estudis d'Art Medieval* [Barcelona], vol. XIII (2001), p. 11-125.

— «Els ponts medievals». *Circular d'Amics de l'Art Romànic* [Barcelona], núm. 211 (març 2002), p. 20-22.

MATAS I BLANXART, M. Teresa. *De Limoges a Silos*. Madrid: Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior, 2001, p. 126-128, 142-143, 152-

153, 191-193, 247-249, 292-294 i 295-296. [Catàleg de l'exposició]

— «Temes d'art profà en un art essencialment sacre». *Lambard. Estudis d'Art Medieval* [Barcelona], vol. XIII (2001), p. 41-61.

— «Pròleg». *Les esglésies de Sant Pere de Terrassa: de seu episcopal a conjunt monumental*. Barcelona: IEC, 2001, p. 9-11.

— «Els elements litúrgics i funcionals de l'absis». *Circular d'Amics de l'Art Romànic* [Barcelona], núm. 205 (agost-setembre 2001), p. 220-222.

— «Les cobertes de llibre en el món medieval: luxe i funcionalitat». *Circular d'Amics de l'Art Romànic* [Barcelona], núm. 206 (octubre 2001), p. 228-230.

Corpus d'argenteria catalana medieval: l'obrador de Girona

Directora: Núria de Dalmasas i Balaña

Aquest programa de recerca és una continuació del Corpus d'orfebreria catalana medieval (Barcelona 1300-1500), i pretén constituir un corpus d'argenteria catalana medieval referent a l'àmbit de les terres gironines.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha continuat l'inventari i recollida de les primeres dades

d'anàlisi de les possibles obres existents a les comarques pertanyents al territori i bisbat de Girona. Durant el curs anterior es va poder finalitzar l'inventari de les peces conservades en el Museu Diocesà de Girona, conjunt que engloba unes trenta-cinc obres d'orfebreria (exposades i en la reserva). Aquestes peces se situen dins d'una cronologia que va des del segle XIII fins a la primera meitat del segle XVI, totes dins de les tendències artístiques gòtiques.

Paral·lelament, s'ha continuat la preparació dels buidatges documentals dels arxius de Girona, localitzant les possibles sèries arxivístiques que, probablement, han de poder aportar documentació respecte als autors o les obres de l'obra gironí. El tema de l'argenteria a Girona centrada en els documents és pràcticament verge.

Així mateix, al llarg del curs 2001-2002 s'ha anat actualitzant el buidatge de la bibliografia d'àmbit local, especialment la de revistes i publicacions periòdiques, feina que es continuarà fins a finalitzar el Corpus gironí.

Corpus de manuscrits il·luminats medievals de Catalunya (CMIMC)

Directors: Manuel Mundó i Marcet
Xavier Barral i Altet

L'objectiu d'aquest programa de recerca és l'elaboració d'un corpus de manus-

crits medievals il·luminats. El material està classificat per ciutats i per biblioteques, arxius i centres, i a cada manuscrit li correspon una fitxa. Sempre que ha estat possible, s'hi han afegit fotografies o reproduccions de cada peça o miniatura. Continua el procés d'informatització de tot el registre d'aquest material.

Corpus documental de les relacions internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó

Directors: Maria Teresa Ferrer i Mallo
Manuel Riu i Riu

L'objectiu d'aquest programa de recerca és publicar en edició crítica els tractats internacionals de Catalunya i, després, de la Corona d'Aragó.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs 2001-2002 han col·laborat en el programa els senyors Carles Vela, Pere Benito i Roberto Pili. Hem dut a terme la revisió de la documentació. El senyor Carles Vela havia treballat en la preparació de la documentació que es publicà fins a la fi de l'any 2001, i el senyor Pere Benito ha examinat, durant l'any en curs, tots els pergamins de cancelleria del segle XII de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, inclosos els extrainventaris, amb dos objectius: fer una revisió definitiva de les transcripcions que en te-

niem, comprovar si ens havíem deixat algun document que havia d'ésser incorporat i recollir-ne alguns que al principi havíem desestimat, especialment els referents a les relacions amb Occitània. Efectivament, havíem deixat de banda documents que semblaven pertànyer més al món de les relacions feudovassallàtiques que al de les relacions internacionals, però com que els juraments de fidelitat de diferents senyors occitans envers els nostres comtes i reis no són més que una conseqüència d'un pacte d'aliança, hem decidit, finalment, incloure'ls, oimés si tenim en compte que sovint són els únics documents conservats que indiquen l'existència d'aquests pactes. Aquesta ampliació suposa ara algun problema perquè haurem de buscar la ubicació actual a arxius francesos de documents coneguts per cites d'obres antigues amb indicacions d'arxius i signatures obsolets. Esperem poder resoldre aquest problema durant els darrers mesos de l'any 2002.

Els senyors Carles Vela i Pere Benito han fet també una revisió de la presentació dels documents per a la publicació: perfeccionament dels registres, control dels diversos exemplars existents, originals o còpies, dels diferents documents i control de les edicions anteriors de cadascun. Actualment, el nombre de documents del segle XII, tractats i documentació complementària, que tenim transcrits per àrees de contacte són els següents: Itàlia, 27 documents; Occitània, 60; Ara-

gó, 21; Navarra, 11; Castella, Lleó i Portugal, 27; Al-Andalus, 6, que ocupen un total de 309 folis, sense els comentaris ni la introducció.

El senyor Roberto Pili ha fet, durant els primers mesos de l'any, el treball de revisió de la bibliografia que ha sortit.

El senyor Manuel Riu i la senyora Maria Teresa Ferrer han continuat els treballs d'estudi dels documents per a la introducció i per als comentaris als tractats, ja que les ampliacions documentals i la nova bibliografia ho requereixen.

Activitats

La senyora Maria Teresa Ferrer va preparar, a la fi de l'any 2001, un treball sobre les «Relacions internacionals de Catalunya i després de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana», que és una síntesi global per a un volum titulat *Donar protagonisme a Catalunya. Cap a una política de relacions exteriors catalana*, que ha de publicar el Centre d'Estudis de Temes Contemporanis, de l'Institut d'Estudis Autònomic. S'ha ocupat també de la coordinació de la publicació de les actes de les Jornades científiques de l'IEC *Els catalans a la Mediterrània oriental a l'edat mitjana*, celebrades el 16 i 17 de novembre de 2000. Maria Teresa Ferrer ha participat igualment en el curs de primavera de la Universitat d'Alacant, celebrat a Benissa el mes de març de 2002, titulat «La construcción de los estados

europesos en la baja edad media: cancillerías y notarios», on va parlar de les recopilacions documentals dels arxivers del rei per a la recuperació del patrimoni reial a la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana. També va participar en el seminari «L'edat mitjana a les Terres de l'Ebre: un període clau de la nostra història», dins del curs d'estiu que s'hi va celebrar el mes de juliol de 2002, on va parlar dels sarraïns de Catalunya a la baixa edat mitjana. Entre els treballs fets aquest any i encara no publicats, destaca una presentació dels treballs realitzats durant els darrers vint anys pel seu equip de recerca sobre les relacions amb l'Islam i el món mediterrani a la baixa edat mitjana, amb els resultats i les publicacions fetes, que és en procés d'edició a la revista *Medioevo, Saggi e Rassegne*. També es troben, en la línia de les relacions internacionals, dos treballs en procés de publicació, un sobre l'actuació d'un corsari valencià en els mars portuguesos, a la fi del segle XIV, per al *Homenagem ao Professor Doutor Humberto Carlos Baquero Moreno*, que s'edita a Porto, i un altre sobre el consolat de castellans a Catalunya i a Mallorca a la fi del segle XIV per al volum *In memoriam de Luis Vicente Díaz Martín*, que edita la Universitat de Valladolid. Pel que fa a les publicacions aparegudes durant aquest període, també n'hi ha algunes que fan referència a les relacions internacionals, com es pot veure en la llista adjunta.

El senyor Manuel Riu va participar, el mes de novembre de 2001, en el VII Col·loqui *Conservar i restaurar: Arqueologia i arquitectura*, organitzat pels Amics de l'Art Romànic, societat filial de l'Institut d'Estudis Catalans, amb una ponència sobre el procés que va de l'excavació d'urgència a la restauració del monument i l'exemple del castell de Mataplana. També ha participat en un congrés sobre l'any mil, el desembre de 2001, en el qual parlà de l'herència carolíngia, com indiquem a la bibliografia, i al congrés internacional sobre l'espiritualitat a l'alta edat mitjana, celebrat a la Seu d'Urgell el mes de juny de 2002, organitzat per la Facultat de Teologia de Catalunya, on desenvolupà una ponència sobre la influència del cristianisme a la Catalunya dels segles VIII-XII.

El senyor Pere Benito ha participat en el projecte «Els pergamins de l'arxiu dels comtes de Barcelona de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV», dirigit per Gaspar Feliu i J. N. Salrach i finançat per "la Caixa" i la Fundació Noguera.

Publicacions

Llibres:

FERRER I MALLOL, Maria Teresa; MUTGÉ I VIVES, J.; RIU I RIU, M. [ed.]. *El mas català durant l'edat mitjana i la moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics*. Barcelo-

na: Institució Milà i Fontanals, CSIC, Departament d'Estudis Medievals, 2001. [Actes del Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999]

RUBIÓ I LLUCH, Antoni [ed.]. *Diplomatari de l'Orient català (1301-1409): Col·lecció de documents per a la història de l'expedició catalana a Orient i dels ducats d'Atenes i Neopàtria*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2001. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 56) [Pròleg de Maria Teresa Ferrer i Mallol] [Edició facsímil de l'obra publicada l'any 1947]

Articles i capítols de llibres:

BENITO I MONCLÚS, Pere. «La formació de la gran tinença pagesa i la gènesi del mas com a estructura senyorial (segles XII-XIII)». A: FERRER I MALLOL, Maria Teresa; MUTGÉ I VIVES, J.; RIU I RIU, M. [ed.]. *El mas català durant l'edat mitjana i la moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics*. Barcelona: Institució Milà i Fontanals, CSIC, Departament d'Estudis Medievals, 2001, p. 103-124. [Actes del Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999]

FERRER I MALLOL, Maria Teresa. «Establiments de masos després de la pesta negra». A: FERRER I MALLOL, Maria Teresa; MUTGÉ I VIVES, J.; RIU I RIU,

M. [ed.]. *El mas català durant l'edat mitjana i la moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics*. Barcelona: Institució Milà i Fontanals, CSIC, Departament d'Estudis Medievals, 2001, p. 189-241. [Actes del Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999]

- «Il partito filocatalano in Corsica dopo la morte di Arrigo della Rocca». *Medioevo, Saggi e Rassegne* [Cagliari], 24 (2001), p. 65-87.
- «Fruita seca i fruita assecada, una especialitat de l'àrea econòmica catalana-valenciana-balear». *Anuario de Estudios Medievales*, 31/2 (2001), p. 883-943.
- «Una època tranquil·la en el govern de Barcelona: el regnat de Martí l'Humà (1396-1410)». *VI Congrés d'Història de Barcelona*, «Barcelona. Quaderns d'Història», 4-5 (Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2001). *El temps del Consell de Cent, I. L'emergència del municipi, segles XIII-XIV*, a cura de MANUEL ROVIRA I SOLÀ, SEBASTIÀ RIERA I VIADER, p. 165-182.
- *Repartiments de terres a Oriola després de la conquesta de Jaume II*, «Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia», 22 (1999-2001). *Homeatge al Dr. Manuel Riu i Riu*, 2, p. 509-535.
- «La circulation des élites militaires: les chefs de guerre catalans en Italie

- (XIVe s.)». A: *Colloque International La Circulation des élites européennes. Entre histoire des idées et histoire sociale* (20-22 maig 1999). París: Seli Arslan, 2002, p. 38-55.
- «La Corona catalano-aragonesa i Castella (segles XII-XIV) Elements de coincidència i de divergència». A: SABATÉ, Flocel; FARRÉ, Joan [coord.]. *El comtat d'Urgell a la península Ibèrica. Reunió científica. II Curs d'Estiu Comtat d'Urgell (Balaguer 7-9 juliol 1997)*. Lleida: Pagès editors, 2002, p. 55-102.
- RIU, Manuel. «Aspectes històrics i arqueològics del mas». A: FERRER I MALLOL, Maria Teresa; MUTGÉ I VIVES, J.; RIU I RIU, M. [ed.]. *El mas català durant l'edat mitjana i la moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics*. Barcelona: Institució Milà i Fontanals, CSIC, Departament d'Estudis Medievals, 2001, p. 19-48. [Actes del Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999]
- «La herència carolingia». A: *Año Mil, Año Dos Mil. Dos milenios en la Historia de España*. Madrid: Sociedad Estatal España Nuevo Milenio, 2001, p. 15-41.
- «Els centres assistencials i hospitalaris a la Catalunya medieval». A: *L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau 1401-2001*. Barcelona: Lunwerg, 2001, p. 9-28. [Text anglès a les p. 219-224]
- «Pròleg». A: PIFARRÉ, Dolors. *El comerç internacional de Barcelona i el Mar del Nord (Bruges) al final del s. XIV*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002, p. 7-12.
- «Els dominis eclesiàstics al Comtat d'Urgell». A: *Els grans espais baronals a l'edat mitjana. I Curs d'Estiu Comtat d'Urgell (Balaguer, 10-12 juliol 1996)*. Lleida, 2002, p. 41-59.
- VELA AULESA, Carles. «La primera especieria de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona, 1401-1414». *Butlletí de la Societat d'Amics de la Història i la Ciència Farmacèutica Catalana* [Barcelona], núm. 27 (setembre-desembre 2001), p. 51-60.
- *Les ordinacions de mercaderies encamerades o falsificades. Evolució del control municipal sobre la qualitat de les espècies i les drogues (segles XIV-XV)*, «Barcelona. Quaderns d'Història», 4-5 (Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2001). *El temps del Consell de Cent, II*, a cura de Manuel ROVIRA I SOLÀ, Sebastià RIERA I VIADER, p. 19-45.
- «Aspectes de l'economia d'un domini rural barceloní: la torre Baldovina (1349-1350)». A: FERRER I MALLOL, Maria Teresa; MUTGÉ I VIVES, J.; RIU I RIU, M. [ed.]. *El mas català durant l'edat mitjana i la moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics*. Barcelona:

Institució Milà i Fontanals, CSIC, Departament d'Estudis Medievals, 2001, p. 453-478. [Actes del Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999]

Corpus Inscriptionum Latinarum

Director: Marc Mayer i Olivé

L'objectiu d'aquest programa de recerca és redactar una nova edició del volum II del *Corpus Inscriptionum Latinarum*, que inclourà inscripcions llatines a Hispània.

L'IEC encapçala la publicació de la part de Barcelona de la nova edició del *Corpus Inscriptionum Latinarum* II, que és sota els auspicis de l'Acadèmia de Berlín. La redacció de Barcelona té encomanada la publicació del *Conventus Tarraconensis* nord amb Heidelberg i el *Conventus Caesaraugustanus*, a més d'una part del *Carthaginiensis* (Balears).

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha continuat la llatinització de les inscripcions del *Conventus Caesaraugustanus* i també del *Tarracoenensis* nord. Paral·lelament, s'ha publicat el volum V de les *Inscripcions romaines de Catalogne*, que clou aquesta sèrie.

El número IV de la *Sylloge Epigraphica Barcinonensis* també s'ha pu-

blicat enguany i els membres de l'equip han col·laborat en l'organització de l'exposició «*Scripta Manent*. La memòria escrita dels romans» i en el catàleg d'aquesta exposició.

L'equip ha organitzat també el XII Congrés Internacional d'Epigrafia Grega i Llatina, que s'ha celebrat a Barcelona del 3 al 8 setembre de 2002.

Corpus Vitrearum Medii Aevi (CVMA)

Directors: Manuel Mundó i Marcet
Xavier Barral i Altet

L'objectiu d'aquest programa de recerca és l'estudi dels vitralls de recintes religiosos i civils de Catalunya. És un programa de la Unió Acadèmica Internacional.

De re frumentaria: Corpus de documentació municipal relativa a mercat urbà de cereals als Països Catalans a la baixa edat mitjana

Director: Antoni Riera i Melis

La finalitat del programa és consultar sistemàticament la documentació municipal relativa als segles XIV i XV conservada als arxius i a les biblioteques municipals de les deu ciutats dels Països Catalans que, a la baixa edat mitjana, es van mantenir

ininterrompudament per damunt dels set-cents cinquanta focs fiscals. Seleccionar-ne la relativa al consum urbà de cereals i a la política frumentària dels consells. Transcriure, resumir i anotar els documents escollits. Redactar una extensa introducció i una conclusió final. Recollir en sengles apartats les fonts documentals i la bibliografia utilitzada. Elaborar uns índexs d'antropònims i de topònims.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs passat, l'equip de receradors, d'acord amb el cronograma establert inicialment, ha treballat en la localització i transcripció de documents relatius a l'abastament de gra de les ciutats de Barcelona i Vic.

Joan José Càceres Nevot i Antoni Riera Melis han escorcollat, a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, els sis primers volums de la sèrie *Ordinacions Especials* (1349-1517). El resultat ha estat molt satisfactori, ja que s'han localitzat cent cinquanta-quatre documents inèdits, que han estat resumits, transcrits i anotats.

Paral·lelament, els dos receradors esmentats han iniciat la consulta dels arxius locals de Catalunya per la ciutat de Vic, on, durant de la Guerra Civil, es va destruir una bona part de la documentació municipal relativa a la baixa edat mitjana. A l'Arxiu Capitular, secció de la Cúria Fumada, s'han examinat els *Llibres del mostassaf*, que —incom-

prensiblement— romanen encara inèdits. S'han buidat també, a l'Arxiu Municipal, els dos únics volums disponibles dels *Llibres d'acord*, on s'han conservat les actes del Consell corresponents al període comprès entre 1424 i 1478. S'han seleccionat vint-i-sis documents inèdits, que han estat resumits, transcrits i anotats.

Difusió dels resultats

S'han utilitzat, parcialment, els resultats als cursos i conferències següents:

— *Alimentació, societat i cultura a l'edat mitjana*, curs de segon cicle de la llicenciatura d'història, de la Universitat de Barcelona.

— *Producció i distribució de la riquesa a la baixa edat mitjana*, curs de doctorat, del programa «Edat mitjana i edat moderna, darrers corrents historiogràfics», dels Departaments d'Història Medieval i Paleografia i d'Història Moderna, de la Universitat de Barcelona.

— *La creativitat a les cuines europees medievals*, conferència pronunciada al Museu de la Ciència de Barcelona, dintre del cicle «Ciència i cuina: encontres per als cinc sentits», coordinat pel professor Jordi Wagensberg, de la Universitat de Barcelona.

— *La producció d'aliments a l'edat mitjana*, conferència pronunciada a Molins de Rei, dintre de les Primeres Jornades de la Terra i l'Alimentació, coordinades pel professor Jesús Contreras, de la Universitat de Barcelona.

També s'han difós els resultats en alguns articles i capítols de llibres, en curs de publicació.

Materials de les coves prehistòriques de Serinyà

Director: Narcís Soler i Masferrer

La finalitat d'aquest programa és posar a punt, per a publicar-los, els materials prehistòrics procedents de les coves de Serinyà, començant pels de les excavacions antigues. Aquestes coves formen, avui, el conjunt més important de Catalunya del Paleolític superior i contenen una bona representació del Paleolític mitjà i del Neolític i Calcolític.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs 2001-2002 s'han fet diferents actuacions a les coves de Serinyà.

El nostre equip ha dirigit la realització d'un audiovisual de deu minuts sobre la vida dels pobladors paleolítics de les coves i la presentació d'una sala didàctica. Tot això es pot veure a l'edifici de recepció on s'informa els visitants de les coves, que han estat, l'any 2002, més de vint mil. La inauguració dels nous equips es va fer el dia 12 de juliol de 2002.

Hem excavat nivells del Paleolític mitjà a la cova de l'Arbreda, on ha aparegut una rica indústria lítica i moltes restes d'ós de les cavernes. També hem

excavat a la cova de Mollet, on ha aparegut un crani complet de hiena, datat del Plistocè mitjà.

Hem revisat bona part dels materials magdalenians de la Bora Gran que conserva el Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles, per poder preparar la monografia d'aquest jaciment, excavat entre els segles XIX i XX i publicat de manera molt incompleta.

Hem informatitzat la majoria de les dades dels objectes trobats en les excavacions modernes de la cova de l'Arbreda.

La ciutat romana de *Iesso* (Guissona, la Segarra) i el seu territori

Director: Josep Guitart i Duran

Aquest programa té per objectiu l'estudi arqueològic de la ciutat romana de *Iesso*, però té en compte també l'evolució del seu territori i l'aprofundiment dels aspectes historicoarqueològics que se'n deriven.

Estat actual del programa i realitzacions

La recerca, enguany, s'ha centrat en el Parc Arqueològic de Guissona, que ja va quedar constituït definitivament el curs anterior. La campanya anual ha prosseguit l'excavació arqueològica dels dos sectors en extensió que ja s'havien iniciat anteriorment.

Al primer sector, l'extensió del qual s'apropa als 1.000 m², s'han posat al descobert les restes d'una gran casa senyorial ubicada a la perifèria de la ciutat. L'excavació estratigràfica ha permès seguir l'evolució de la casa des de l'època d'August fins a la seva darrera remodelació al segle II dC, així com documentar les restes d'un barri de cases més modestes que havia ocupat el mateix lloc al segle I aC, abans d'ésser enderrocat en el moment de construcció d'aquella casa. El treball de camp en aquest sector ha quedat ja pràcticament conclòs.

Al segon sector, corresponent a l'extrem nord de la ciutat, els treballs de l'excavació iniciada el 1999 i prosseguida en la campanya d'enguany, estan posant al descobert les restes d'un tram de la muralla que tancava la ciutat romana per aquesta banda, així com la porta nord d'aquesta i la potent torre de defensa que la flanquejava. Malgrat que l'excavació encara no ha conclòs, les restes exhumades constitueixen ja avui un important testimoni visitable que posa molt clarament en relleu el caràcter de fortalesa que va tenir la *Iesso* romana en el moment de la seva fundació al voltant de l'any 100 aC.

Durant el primer trimestre del curs 2001-2002 va concloure el projecte europeu «Urbanitas: un model de desenvolupament cultural i turístic de les ciutats de l'Antiguitat», que ha tingut una ajuda de la Comissió Europea en el marc del programa Raphaël per a l'estudi i la

potenciació del patrimoni cultural europeu. En aquest projecte, que ha liderat el Patronat d'Arqueologia de Guissona, hi han participat els equips de recerca d'altres tres ciutats d'època romana: *Bracara Augusta*, gestionada per la Universitat de Minho (Braga, Portugal); *Peltuinum* (Itàlia central), gestionada per la Universitat de Roma «La Sapienza», i *Aeso* (Isona, Catalunya), gestionada pel Museu de la Conca Dellà. El projecte «Urbanitas» es va tancar amb la celebració d'un simposi que va tenir lloc a Lleida del 4 al 6 d'octubre de 2001, a la seu de l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida, amb el títol «Patrimoni i turisme cultural: Arqueologia viva de les ciutats de l'antiguitat», amb la participació de nombrosos investigadors i estudiants. Aquest simposi va recollir els resultats del projecte a les diverses ciutats romanes implicades, i es va obrir també a una reflexió àmplia, amb la participació de polítics, arqueòlegs, historiadors i professionals del turisme que treballen a Catalunya i especialment a les terres de Ponent. Les actes del simposi estan en curs de publicació.

Repertori de manuscrits catalans del segle XVI (1474-1620)

Directora: Eulàlia Duran i Grau

L'objectiu del programa és elaborar un inventari de manuscrits en català del pe-

ríode del Renaixement (1474-1620) a partir d'un buidatge sistemàtic de catàlegs i fitxers i d'una comprovació *in situ* de tots aquests manuscrits. La descripció comporta la identificació de l'autor (quan és anònim), de l'obra (si no és identificada) i del copista (a partir de la lletra). També s'inclouen la bibliografia recent i la remissió d'uns altres manuscrits de la mateixa obra que es troben en la mateixa biblioteca o en unes altres.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs, s'han lliurat les pàginades corregides, amb índexs inclosos, del volum II. 2 del *Repertori*, sota la direcció d'Eulàlia Duran i la compilació a cura d'Eulàlia Miralles i Maria Toldrà. Aquest volum conté la continuació del capítol sobre la biblioteca de la Universitat de Barcelona. Com el volum II. 1, ha comptat amb l'ajut econòmic de l'IEC, de la Generalitat de Catalunya i del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

També durant aquest exercici, s'ha obert un nou cicle del projecte inicial del *Repertori*, que té com a objectiu la descripció dels manuscrits renaixentistes conservats en fons bibliogràfics catalans fora de Barcelona. En aquest sentit, des de l'inici de curs, es treballa en l'elaboració del volum IV del *Repertori*. S'han redactat els capítols dedicats als arxius i biblioteques següents: Montserrat (biblioteca del monestir), Ripoll (Biblioteca Lambert Mata), Poblet (biblio-

teca del monestir), Tarragona (Arxiu Històric Arxidiocesà, biblioteca pública), Tortosa (Arxiu Capitular, arxiu de la ciutat, Arxiu Bayerrí), Ulldesona (Arxiu Parroquial de Sant Lluç), Valls (Arxiu Històric Comarcal), Vic (Biblioteca i Arxiu Episcopal). Darrerament s'ha iniciat el capítol dedicat a la ciutat de Girona (Arxiu Capitular, biblioteca pública Tomàs de Lorenzana, biblioteca del Seminari). Han estat compiladors del volum Eulàlia Miralles, Enric Querol, Joan Requesens i Maria Toldrà.

S'ha comptat amb la col·laboració d'investigadors per a la redacció de capítols concrets sobre biblioteques de la seva especialitat. És el cas de Tortosa i Ulldesona, a cura d'Enric Querol, i de Montserrat, a cura de Joan Requesens. En tots dos casos la redacció dels capítols ha estat supervisada per Maria Toldrà, que s'encarrega de la coordinació del volum.

Com ja dèiem en la memòria del curs 2000-2001, en aquest segon cicle del projecte s'ha iniciat una política de col·laboració amb unes altres institucions d'àmbit polític més restringit; un acord establert amb la Diputació de Tarragona va fer possible que un membre del projecte *Repertori* treballés uns mesos de l'any 2001 en la selecció i descripció dels manuscrits de les comarques tarragonines.

Finalment, durant el darrer curs han aparegut dues ressenyes dels volums ja publicats del *Repertori*, a cura de Jaume Gomila (*Llengua & Literatura*, 13,

2002) i Josep Perarnau (*Arxiu de Textos Catalans Antics*, 20, 2001).

Tabula Imperii Romani (TIR) - Forma Orbis Romani (FOR)

Director: Josep Guitart i Duran

La TIR és un projecte internacional per elaborar el mapa de l'Imperi romà a partir de 56 fulls a escala 1:1.000.000. La FOR és concebuda de la mateixa manera, però a una escala molt més gran: 1:25.000, que permet l'estudi topografi-coarqueològic de tots els vestigis que ens queden de l'antiguitat en el territori.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs han prosseguit els treballs de preparació dels tres primers volums de la FOR Catalunya, d'acord amb el programa establert (vegeu *Memòria: Curs 1999-2000*). El volum corresponent al Baix Penedès està pràcticament conclòs i cal només acabar d'ajustar la cartografia per passar ja a la fase d'edi-

ció. Pel volum corresponent a *Baetulo* (Badalona) s'ha signat un conveni de col·laboració amb el Museu de Badalona, s'ha completat la base de dades de jaciments i s'ha iniciat l'anàlisi i elaboració de conclusions i la preparació de la part gràfica. Pel volum corresponent a *Iluro* (Mataró) s'ha prosseguit el treball d'elaboració de la base de dades de jaciments.

En el marc de la FOR i com a col·lofó del projecte «Estudi del paisatge arqueològic antic a la Cossetània oriental» desenvolupat els anys anteriors, el novembre de 2001 es va celebrar al Vendrell el Simposi Internacional d'Arqueologia del Baix Penedès *Territoris antics a la Mediterrània i a la Cossetània oriental*. La preparació de les actes d'aquest simposi, assumida per l'equip de la FOR, ja s'ha conclòs i va entrar a impremta el mes d'abril de 2002.

Enguany ha aparegut el volum de la TIR corresponent al full J-30 – València, elaborat pel Comitè espanyol de la TIR, que completa així la primera edició dels fulls corresponents a la península Ibèrica.

**Aspectes poblacionals i genètics
rellevants per al desenvolupament
de la biologia de la conservació
a Catalunya**

Director: Jaume Terrades i Serra

L'objectiu del programa és promoure la recerca en el camp de la biologia de la conservació a Catalunya, mitjançant l'estudi de processos ecològics i de l'estructura genètica de les poblacions salvatges. El programa es basa en l'aplicació de tècniques de biologia molecular a l'estudi de la gestió de la flora. Concretament, el projecte incideix en un dels aspectes més importants de la biologia de la conservació dels recursos naturals: determinar quin és el nivell de fragmentació genètica i ecològica de les espècies vegetals i les seves conseqüències evolutives.

Estat actual del programa i realitzacions

La fragmentació de l'hàbitat és un dels problemes més crítics per a la conservació de les espècies. El resultat de diversos factors biogeogràfics, ecològics i antropogènics és la distribució de les espècies vegetals en un paisatge cada cop més fragmentat i, com a conseqüència, les poblacions esdevenen més petites i aïllades. La seva persistència depèn tant del propi grau de fragmentació com de les característiques biològiques i la història biogeogràfica del tàxon considerat (Schemske

et al., 1994; Colas *et al.*, 1997). La subdivisió de l'hàbitat com a conseqüència de la fragmentació fa que les noves poblacions, més petites, siguin més vulnerables a la incertesa ambiental, demogràfica i genètica, és a dir, les fa més vulnerables a l'extinció. D'altra banda, la persistència de les espècies en un context regional també depèn de la seva capacitat de migració (Hanski i Gilpin, 1997). La dispersió, per tant, té un paper fonamental en la dinàmica i evolució de les poblacions.

Els objectius del nostre programa de recerca són determinar las conseqüències de la fragmentació sobre el comportament ecològic, demogràfic i genètic dels tàxons vegetals mediterranis, així com les conseqüències evolutives. La resposta a aquestes qüestions per a cada espècie individualment necessitaria una quantitat de treball pràcticament inabastable, per la qual cosa l'enfocament del projecte està basat en la comparació d'espècies «model» que permetin un màxim de generalització a altres espècies d'àmbit mediterrani. Per tot això es duen a terme una sèrie d'investigacions sobre alguns tàxons que presenten diferents característiques de cicle vital —*Ramonda myconi* (L.) Rehb., *Crepis triasii* (Cambess.) Nyman i *Mycelis muralis* (L.) Dumort.—, analitzant la variabilitat demogràfica, genètica i el grau d'aïllament de les poblacions.

D'una banda, s'analitzen el processos històrics (biogeogràfics) que han conduït a la distribució actual de la variabilitat genètica. D'una altra, s'intenta determinar quins són els principals efectes de l'escala de fragmentació poblacional en l'estructuració de la variabilitat genètica i les seves implicacions adaptatives, mitjançant l'estudi de *a*) la variabilitat i flux gènic, *b*) el sistema de reproducció, *c*) la dinàmica demogràfica de les poblacions, *d*) les característiques genotípiques de tipus adaptatiu i *e*) la capacitat de dispersió, en funció de l'escala de fragmentació. L'avaluació de la importància de les diferents característiques del seu cicle vital (mecanismes de dispersió, sistema reproductiu) i l'estudi de la variabilitat genètica de les poblacions permet examinar l'estat actual de les espècies estudiades i prendre les mesures de gestió més apropiades.

Durant el curs 2001-2002 s'han dut a terme les actuacions següents:

1) *Caracterització de la variabilitat genètica en les característiques de dispersió en funció del grau de fragmentació de les poblacions*

Una de les característiques adaptatives més importants que s'analitza de manera específica és la capacitat de resposta genètica en les característiques de dispersió en funció del grau de fragmentació de les poblacions. Concretament, es pretén determinar la possibilitat de pèr-

dua de la capacitat de dispersió (pèrdua de genotips dispersants) en aquelles poblacions que estiguin sotmeses a un elevat grau d'aïllament.

Crepis triasii

Els resultats preliminars d'aquesta anàlisi han permès identificar que, per a aquesta espècie, les variables més importants que intervenen en la capacitat de dispersió són les relacions longitud del papus/longitud de l'aqueni i longitud del papus/pes de l'aqueni. D'altra banda, l'avaluació de la variabilitat fenotípica per a aquests caràcters en quinze localitats (dotze de l'illa de Mallorca, dos de Menorca i una de Cabrera) ha permès determinar l'existència de variacions significatives entre poblacions, encara que la major part de la variabilitat observada (50-60 %) és deguda a diferències entre els individus diferents dins de cada població. A partir dels resultats obtinguts s'han seleccionat un total de set localitats que presenten uns valors de dispersió, en conjunt, prou diferenciats (elevada capacitat de dispersió vs. baixa capacitat de dispersió), i que representen diferents graus d'aïllament o fragmentació (diferents illes, regions dins d'una illa, localitats dins d'una regió). En aquestes localitats (quatre de Mallorca, dues de Menorca i una de Cabrera) s'han determinat, a més, el nombre d'efectius reproductors i s'ha cartografiat la distribució de l'espècie en mapes 1:5000, cosa que ens ha

permès calcular, a partir dels anomenats *índexs de connectivitat* (invers de l'aïllament) derivats de Hanski (1994), el nivell de fragmentació més detallat de cada localitat. A partir d'aquestes dades s'ha pogut calcular si existeix alguna correlació entre les diferències en la capacitat de dispersió i els diferents graus d'aïllament. En aquest cas, a diferència dels resultats obtinguts a *M. muralis*, sembla que la variació fenotípica per als caràcters de dispersió no està relacionada amb el grau de fragmentació de les poblacions estudiades.

Mycelis muralis

Durant els anys 2000-2002 s'han mostrejat set localitats a Catalunya i s'ha analitzat, com en el cas de *C. triasii*, la variabilitat en les característiques de dispersió en funció del grau d'aïllament. Els resultats obtinguts indiquen que la capacitat de dispersió en aquest cas depèn, sobretot, de la relació longitud del papus/longitud de l'aqueni, encara que sembla existir una certa plasticitat temporal per a aquests trets si s'analitzen individualment. Malgrat tot, s'han trobat diferències significatives dels valors de dispersió entre poblacions, que no varien d'un any a l'altre, fet que suggereix que els valors de dispersió són constants al llarg del temps. D'altra banda, les relacions entre el grau de fragmentació (mesurades a partir dels índexs de connectivitat) i la capacitat de dispersió són

altament significatives en aquesta espècie, de manera que com més aïllada està una població, menor és la seva capacitat de dispersió. Aquests resultats semblen indicar que una reducció de l'hàbitat pot afectar significativament la capacitat de dispersió de *M. muralis*.

Finalment, cal determinar per a ambdues espècies, la proporció de la variabilitat fenotípica que correspon a variabilitat genotípica subjecte a selecció, per la qual cosa s'han iniciat dos experiments de genètica quantitativa (en el cas de *M. muralis*, en col·laboració amb investigadors de la Universitat de Groningen). L'objectiu és determinar l'heritabilitat i la proporció de variabilitat genètica associada als caràcters analitzats, a partir d'experiments basats en el protocol de creació de famílies per a cada una de les poblacions considerades (vegeu els objectius de 2002-2003).

2) *Anàlisi de la distribució de la variabilitat genètica aportada per marcadors moleculars (estructura genètica i flux gènic) entre poblacions en paisatges amb diferents nivells de fragmentació*

L'ús de marcadors moleculars anomenats *neutres* (no subjectes a selecció), com ara els al·loenzims o els microsatèl·lits, és transcendental per tal de: 1) determinar el nivell d'aïllament geogràfic real (flux gènic o migració) entre les poblacions naturals, 2) interpretar el tipus de règim de reproducció i 3) determinar el paper

que poden exercir sobre els trets de tipus adaptatiu tant les pressions de selecció locals com la deriva genètica.

Crepis triasii

S'ha analitzat la variació present a dotze loci al·loenzimàtics en un total trenta-un individus procedents de set localitats (quatre de Mallorca, dues de Menorca i una de Cabrera), i els resultats obtinguts han mostrat polimorfismes per a nou d'aquests loci. Actualment, s'analitzen les dades obtingudes per tal de calcular els nivells de diversitat genètica, estructuració i flux gènic dins i entre les diferents poblacions.

Ramonda myconi

Com s'ha indicat en memòries precedents, l'anàlisi de diferents tipus de marcadors moleculars a *R. myconi* presenta moltes dificultats. D'una banda, la seqüenciació de diferents marcadors cloroplàstics (d'herència materna), que ens permetrien establir la distribució de la variabilitat genètica lligada estrictament a la dispersió per llavors i, conseqüentment, interpretar la història evolutiva intraespecífica o filogeografia d'aquesta espècie, ha donat com a resultat una molt baixa o nul·la variació entre les diferents mostres estudiades. D'altra banda, l'anàlisi de diferents loci al·loenzimàtics presenta moltes dificultats per l'elevada complexitat d'alguns zimogrames, cosa que sembla indicar que *R. myconi*, de la

qual es desconeix amb certesa el nivell de ploidia, molt probablement es tracta d'una espècie poliploide (la qual cosa es troba també refermada per l'elevat nombre cromosòmic que presenta l'espècie). Malgrat tot, una anàlisi més detallada d'alguns dels patrons d'expressió al·loenzimàtica suggereixen que s'han produït processos de diploidització, fet que permetria interpretar i utilitzar aquests sistemes com a marcadors.

Mycelis muralis

En col·laboració amb investigadors de les universitats de Wageningen i Groningen s'ha determinat el grau de polimorfisme que presentaven dotze loci microsatèl·lit a set poblacions procedents de tres regions geogràfiques diferenciades (tres d'Holanda, dues de Suècia i dues de Catalunya). Els resultats obtinguts mostren que existeix un fort dèficit d'heterozigots en totes les poblacions i un fort desequilibri de lligament entre loci dins de moltes d'aquestes poblacions; això indicaria que es tracta d'una espècie principalment autògama. Tanmateix, a una de les poblacions catalanes s'ha observat un nombre més gran d'individus heterozigots a bastants loci, fet que indicaria l'existència d'alguna mena de fertilització creuada en aquesta localitat. D'altra banda, els resultats mostren una baixa taxa de genotips multilocus diferents entre poblacions, per la qual cosa es pot pensar que existeix una forta estructura-

ció genètica entre si. Tot això suggereix que els principals factors que determinen aquesta forta diferenciació podrien ser deguts a un efecte fundador combinat amb una alta taxa d'autopol·linització. Per aquesta espècie, doncs, on sembla que la fragmentació de l'hàbitat té un efecte negatiu sobre la capacitat de dispersió, l'increment de l'aïllament podria reduir el nombre d'esdeveniments de colonització i, provocar-ne, a la llarga, l'extinció. D'altra banda, els resultats preliminars de l'anàlisi de la variabilitat neutra i quantitativa sembla indicar que les poblacions del Paísos Catalans són les que presenten més diversitat en el conjunt d'Europa.

3) *Caracterització del règim de reproducció i la seva variabilitat entre poblacions*

El règim de reproducció és un dels aspectes més importants en la capacitat de colonització dels hàbitats no ocupats per una espècie en el context de la dinàmica de metapoblacions. Per tant, és important determinar el tipus de sistema reproductor de l'espècie, especialment pel que es refereix a l'existència de mecanismes d'autoincompatibilitat.

Crepis triasii

S'han fet, en hivernacle, pol·linitzacions controlades en seixanta plantes combinant tractaments d'autopol·linització, pol·linització creuada entre individus i

pol·linització lliure. S'ha comprovat que *Crepis triasii* és autoincompatible, és a dir, que li cal pol·len d'un altre individu per a donar fruits fèrtils. Aquest resultat és clau per a la interpretació posterior del comportament demogràfic i de la variabilitat genètica. A més, aquest assaig és del tot necessari per garantir una segona fase del treball de recerca (experiment en condicions controlades d'heretabilitat dels caràcters de dispersió), que es durà a terme durant l'any 2003.

4) *Anàlisi de la dinàmica demogràfica de les poblacions (reclutament i supervivència) i caracterització del cicle vital en condicions naturals*

Tots aquests estudis es complementen amb l'anàlisi de les característiques del cicle vital que afecten al comportament demogràfic de les poblacions, com ara les característiques de reclutament, creixement, supervivència i reproducció en condicions naturals.

Ramonda myconi

S'ha continuat el seguiment dels quadrats permanents instal·lats durant l'any 1999 a dinou localitats repartides arreu de l'àrea de distribució de l'espècie. A hores d'ara s'han pres dades de supervivència, reclutament, creixement i biologia reproductiva (producció de flors i fruits) a totes les localitats durant tres anys seguits, i està previst continuar prenent dades a partir de l'octubre d'aquest any.

D'altra banda, ja es disposava d'informació del medi físic (orientació, radiació) i dels paràmetres climàtics (temperatura i pluviometria) característics de cada una de les localitats estudiades. Els resultats obtinguts fins ara s'han publicat en dues revistes internacionals (Picó i Riba, 2002; Riba *et al.*, 2002) i mostren que *R. myconi* presenta una dinàmica de tipus relict, i que les taxes de creixement de les seves poblacions varien molt poc i es troben al voltant del punt d'equilibri. El manteniment de l'espècie depèn, fonamentalment, del manteniment dels individus adults (reproductors), ja que l'establiment de nous individus és molt baix. El creixement i la fecunditat dels individus es troben altament afectats per la disponibilitat d'aigua (pluviometria) i la temperatura, per la qual cosa, els efectes climàtics desfavorables durant llargs períodes de temps poden afectar seriosament la persistència d'aquest organisme.

Crepis triasii

En les set poblacions naturals esmentades s'ha iniciat, aquesta primavera, l'anàlisi de les característiques del cicle vital que afecten al comportament demogràfic de les poblacions, mitjançant el seguiment d'unes setanta plantes per localitat. S'han realitzat mesures de diversos caràcters vegetatius, l'estat reproductiu, i també el nombre de germinacions. El seguiment anual dels individus dels quadrats permanents permetrà descriu-

re'n el creixement, l'esforç reproductiu, la fecunditat, la supervivència i el reclutament en condicions naturals.

Publicacions

COLAS, B.; OLIVIERI, I.; RIBA, M. «*Centaurea corymbosa*, a cliff-dwelling species tottering on the brinks of extinction». *Proceedings of the National Academy of Sciences*, núm. 94 (1997), p. 3471-3476.

HANSKI, I. «Patch occupancy dynamics in fragmented landscapes». *Trends in Ecology & Evolution*, núm. 9 (1994), p. 131-135.

HANSKI, I.; GILPIN, M. A. *Metapopulation Biology: Ecology, Genetics and Evolution*. San Diego: Academic Press, 1997.

HUENNEKE, L. F. «Ecological implications of genetic variation in plant populations». A: FALK, D. A.; HOLSINGER, K. E. [ed.]. *Genetics and conservation of rare plants*. Nova York: Oxford University Press, 1991, p. 31-44.

PICÓ, F. X.; RIBA, M. «Regional-scale demography of *Ramonda myconi*: remnant population dynamics in a preglacial relict species». *Plant Ecology*, núm. 161 (2002), p. 1-13.

RIBA, M.; PICÓ, F. X.; MAYOL, M. «Effects of regional climate and small-scale habitat quality on performance in the relict species *Ramonda myconi*». *Journal of Vegetation Science*, núm. 13 (2002), p. 259-268.

SCHEMSKE, D. W.; HUSBAND, B. C.; RUCKELHAUS, M. H.; GOODWILLIE, C.; PARKER, I. M.; BISHOP, J. P. «Evaluating approaches to the conservation of rare and endangered plants». *Ecology*, núm. 75 (1994), p. 584-606.

WEISING, K.; GARDNER, C. «A set of conserved PCR primers for the analysis of simple sequence repeat polymorphisms in chloroplast genomes of dicotyledoneous angiosperms». *Genome*, núm. 42 (1999), p. 9-19.

Centre Català de la Nutrició de l'IEC

Director: Màrius Foz i Sala

L'objectiu fonamental del Centre Català de la Nutrició de l'IEC (CCNIEC) és contribuir a l'avenç de la recerca bàsica i aplicada en nutrició i millorar la qualitat de la informació i de la formació nutricional de la societat.

Funcions

Entre les principals funcions del CCNIEC destaquen:

- Coordinar els esforços individuals i col·lectius dels grups d'investigació per poder resoldre els problemes nutricionals dels ciutadans.
- Fomentar i difondre missatges d'educació nutricional correcta a la població.

- Assessorar les administracions públiques, els mitjans de comunicació, la indústria alimentària i la població en general en temes relacionats amb la nutrició.

- Contribuir a la lluita en contra dels trastorns alimentaris i en contra de l'obesitat.

- Actuar com a element dinamitzador i coordinador de projectes d'investigació bàsica, clínica i epidemiològica relacionats amb la nutrició.

- Desenvolupar iniciatives en el camp de la docència en aspectes relacionats amb la nutrició, en col·laboració amb les universitats.

- Assessorar les administracions públiques en diferents problemes relatius a la competència i l'exercici professional en l'àmbit de la nutrició clínica.

Organització

Els grups que formen el CCNIEC són els següents:

- Grup de Nutrició i Bromatologia del Departament de Nutrició i Bromatologia de la Universitat de Barcelona
- Grup de la Unitat de Trastorns de l'Alimentació de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona
- Grup Nitrogen-Obesitat del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la Universitat de Barcelona
- Grup de Recerca en Nutrició de la Facultat de Medicina i Ciències de

la Salut de Reus de la Universitat Rovira i Virgili

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària de la Universitat de Barcelona

— Grup de Bioquímica i Biotecnologia Enològica del Departament de Bioquímica i Biotecnologia de la Universitat Rovira i Virgili

— Grup de Nutrició i Envelliment del Centre d'Investigacions en Bioquímica i Biologia Molecular (hospitals de la Vall d'Hebron) de la Universitat Autònoma de Barcelona

— Grup de Recerca en Nutrició i Aparell Digestiu de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona

— Grup de Nutrició Molecular de la Universitat de les Illes Balears

— Grup d'Estudi de l'Estat Nutricional-Biodisponibilitat d'Elements Minerals de la Unitat de Nutrició i Bromatologia de la Universitat de València.

S'han incorporat tres grups nous:

— Grup de Fisiologia i Nutrició Experimental del Departament de Fisiologia-Divisió IV de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona

— Grup d'Estudis Alimentaris del Departament d'Antropologia Cultural de la Universitat de Barcelona

— Grup de Trastorns Alimentaris de l'Hospital Clínic. Universitat de Barcelona.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant aquest curs s'ha renovat la Xarxa Temàtica en Nutrició amb la concessió d'un ajut en la convocatòria de l'any 2001 corresponent al II Pla de Recerca de Catalunya 1997/2000. La Xarxa Temàtica en Nutrició està formada pels vuit grups del CCNIEC que radiquen a Catalunya i està integrada funcionalment en el si del CCNIEC.

Han tingut lloc diverses reunions amb representats de la indústria alimentària amb la intenció d'arribar a acords i acomplir funcions d'assessorament.

S'ha publicat el document *Estat nutricional de la població de gent gran a Catalunya* (Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2002), de P. García-Lorda, M. Foz i J. Salas-Salvadó, del CCNIEC, i una versió reduïda del treball en llengua castellana: «Estado nutricional de la población anciana de Cataluña». *Med. Clin.* [Barcelona], núm. 118 (2002), p. 707-715.

Es va realitzar una taula rodona el dia 11 d'abril de 2002 amb el títol *Cal prendre suplementes vitamínics? Va actuar de moderador el senyor Màrius Foz*, director del CCNIEC, i els temes exposats van ser:

— «Aprofitem les vitamines dels aliments?», a càrrec d'Abel Mariné, del Departament de Nutrició i Bromatologia de la Facultat de Farmàcia de la UB

— «Vitamines antioxidants», a càrrec d'Elena García, del Centre d'Investigacions en Bioquímica i Biologia Molecular de l'Hospital de la Vall d'Hebron

— «Grups de risc de deficiència vitamínica», a càrrec de Joan Fernández i Ballart, professor titular de medicina preventiva i salut pública del Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques de la Universitat Rovira i Virgili

— «Suplements vitamínics: necessitat o ficció?», a càrrec de Raquel Nogués, responsable de la Unitat de Nutrició del Centre Mèdic Teknon.

S'han realitzat diverses reunions amb la Direcció General de Salut Pública, seguint els punts 6 i 7 del conveni de col·laboració signat amb aquesta Direcció General, per a portar a terme una recerca científica en relació amb la realització de l'examen de salut i l'enquesta nutricional de la població catalana. Per a realitzar aquesta tasca, el CCNIEC va rebre una assignació econòmica a càrrec del pressupost de la Direcció General de Salut Pública de l'any 2001 (4.000.000 PTA – IVA) i, actualment, es tramita un ajut similar, a càrrec del pressupost de l'any 2002.

La recerca científica que es realitzarà tindrà un gran interès científic i aplicat i cobrirà els aspectes següents:

— Situació de la població catalana quant a la regulació hormonal i metabòlica del metabolisme energètic: rela-

ció amb l'obesitat, la diabetis i altres malalties associades a la síndrome metabòlica

— Oxidació, lípids i antioxidants: paràmetres d'interès nutricional

— Dieta, adipositat i inflamació

— Comparació de les dades antropomètriques de l'IMC autoreferides i obtingudes en un treball de camp.

Membres del CCNIEC van participar en el Dia Nacional de la Nutrició en un acte que es va realitzar a la Clínica Teknon de Barcelona.

Espècies animals endèmiques de Catalunya. Projecte de catalogació, visualització i valoració

Director: Xavier Bellés i Ros

La finalitat del programa és establir un catàleg de les espècies animals endèmiques de Catalunya i posar a l'abast de la comunitat internacional seqüències d'interès filogenètic d'aquestes espècies.

Estat actual del programa i realitzacions

Catàleg. S'ha establert la llista preliminar de filums entre els quals hi ha representants endèmics, s'ha elaborat la fitxa tipus per a demanar la informació als especialistes i s'ha encarregat formalment l'elaboració de la informació de disset grups animals. D'aquests grups, s'ha ob-

tingut ja la informació de l'ordre dels insectes heteròpters.

Seqüències. Després d'assajar l'estudi de diversos gens d'interès filogenètic en mostres d'espècies trivials d'insectes guardades en etanol (com els ribosomals 12S, 16S, 18S, 28S o la citocrom oxidasa (COX) I, COX II i COX B), s'ha posat a punt la metodologia per a amplificar i seqüenciar els gens 28S i COX B, perquè són els que han donat resultats positius en el nombre més gran de mostres.

Detall de les realitzacions dutes a terme durant el curs 2001-2002

Catàleg

1. Establiment de la llista preliminar de filums animals que contenen espècies endèmiques a Catalunya. S'ha identificat onze filums que poden tenir espècies endèmiques.

2. Elaboració de les fitxes tipus i de les instruccions annexes, per a demanar la informació als especialistes.

3. Encàrrec de l'elaboració de la informació de disset grups. D'aquests grups, s'ha obtingut ja la informació dels insectes heteròpters, dels quals hi ha vint-i-dues espècies endèmiques de Catalunya, repartides en quatre famílies.

Seqüències

1. Utilitzant encebadors estàndard i la tècnica de la PCR, s'ha assajat l'amplificació dels seqüents gens d'interès filogè-

netic en mostres de set espècies trivials d'insectes (coleòpters leiòdids i ptímid, majoritàriament) guardades fresques o en etanol: ribosomals 12S, 16S, 18S, 28S, citocrom oxidasa (COX) I, COX II i COX B. Els ribosomals 12S, 16S, 18S, COX I i COX II han donat resultats pobres: tan sols s'han pogut amplificar bé en algunes de les espècies estudiades. Per contra, el 28S i la COX B s'han pogut amplificar en gairebé totes les espècies estudiades.

2. S'ha posat a punt la metodologia per a amplificar els gens 28S i COX B, amb els encebadors següents. Per al 28S: 28Sa) 5'- ACA CGG ACC AAG GAG TCT AGC ATG -3'; 28Sb) 5'- CGT CCT GCT GTC TTA AGT TAC -3' (s'obté un fragment d'uns cinc-cents parells de bases filogenèticament informatius). Per al COXB: CB3) 5'- GAG GAG CAA CTG TAA TTA CTA A -3'; CB4) 5'- AAA AGA AAR TAT CAT TCA GGT AT -3' (s'obté un fragment d'uns quatre-cents parells de bases filogenèticament informatius). Amb aquests encebadors comptem a poder seqüenciar els fragments de gens corresponents en les mostres d'espècies endèmiques de Catalunya.

Flora i cartografia de les plantes i la vegetació

Aquest programa de recerca consta de quatre subprogrames:

- a) Flora i cartografia de briòfits
- b) Cartografia de la distribució de les plantes vasculars als Països Catalans (ORCA)
- c) Cartografia de la vegetació de Catalunya
- d) Biodiversitat micològica de Catalunya.

a) Flora i cartografia de briòfits

Directora: Creu Casas i Sicart

La finalitat immediata és elaborar un manual per a la determinació de les espècies de briòfits que viuen als Països Catalans. Consta d'una introducció, de claus de determinació, de dades sintètiques sobre la morfologia, l'ecologia i la distribució de cada tàxon, de dibuixos de les parts del vegetal més característiques i d'un glossari. Es divideix en dos volums: *Molses* i *Hepàtiques*.

Un cop enllestida la *Flora dels briòfits*, es continuarà la publicació de l'atles *Cartografia de briòfits*.

Estat actual del programa i realitzacions

1. *Flora dels briòfits dels Països*

Catalans

Durant el primer semestre de l'any 2001 vàrem finalitzar la revisió del volum 1 (*Molses*) i el vàrem deixar enllestit. El llibre va sortir el setembre del 2001, i hi hagué una presentació oficial del volum el dia 11 de febrer del 2002.

Pel que fa al volum 2 (*Hepàtiques*), donem per acabats l'estudi i la revisió de les mostres d'herbari, la redacció del text i les il·lustracions relatius als gèneres següents: *Sphaerocarpus*, *Targionia*, *Plagiochasma*, *Reboulia*, *Asterella*, *Conocephalum*, *Lunularia*, *Athalamia*, *Preissia*, *Marchantia*, *Exormotheca*, *Corsinia*, *Oxymitra*, *Metzgeria*, *Apometzgeria*, *Aneura*, *Riccardia*, *Blasia*, *Petalophyllum*, *Lophozia*, *Gymnocolea*, *Tritomaria*, *Nardia*, *Marsupella*, *Gymnomitrium*, *Southbya*, *Gongylanthus*, *Pedinophyllum*, *Dounia*, *Diplophyllum*, *Pleurocladula*, *Odontoschisma*, *Anthelia*, *Lepidozia*, *Ptilidium*, *Porella*, *Frullania* i *Marchesinia*.

D'altra banda, hem encarregat a la doctora Marta Infante l'estudi de *Jungermannia* i *Cephalozia* i a Cecilia Sèrgio, el de *Riccia*, *Fossombronia* i *Anthoceros*.

2. *Cartografia de briòfits*

Es continuen recollint dades per prosseguir la publicació d'aquest atlas així que s'acabi la *Flora dels briòfits*.

Publicacions

- BRUGUÉS, M.; RUIZ, E.; BARRÓN, A. «Estudio de algunas muestras del Herbario Jeanbarnet recolectadas en los Pirineos». *Boletín de la Sociedad Española de Biología*, núm. 18-19 (2001), p. 53-59.
- CASAS, C. «Les espècies del gènere *Schistidium* Bruch & Schimp. dels Països

Catalans». *Orsis*, núm. 16 (2001), p. 9-28.

CASAS, C.; CROS, R. M.; BRUGUÉS, M. «Els briòfits de la Réserve Naturelle de la forêt de la Massane». *Orsis*, núm. 16 (2001), p. 29-45.

— *Flora dels briòfits dels Països Catalans*. Vol. I: *Moltes*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Secció de Ciències Biològiques. 295 p.

CROS, R. M. «Nuevas citas de *Campylopus oerstedianus* y *C. brevopilus* para la flora española». *Boletín de la Sociedad Española de Briología*, núm. 18-19 (2001), p. 73-75.

SAEZ, L.; CASAS, C.; CROS, R. M.; BRUGUÉS, M. «New bryological data from the Balearic islands». *Cryptogamie, Bryologie*, núm. 23 (2002), p. 181-187.

b) Cartografia de la distribució de les plantes vasculares als Països Catalans (ORCA)

Director: Oriol de Bolòs i Capdevila

La finalitat del subprograma és estudiar i representar amb exactitud la distribució geogràfica de les plantes vasculares dels Països Catalans i publicar els resultats dins de les sèries «Atlas Corològic» i «Catàlegs Florístics Locals» i també mitjançant la xarxa Internet. Els atlas de l'ORCA són ja una obra de referència obligada per als estudis de biogeografia i

resulten molt útils per al coneixement i la gestió de la biodiversitat vegetal dels Països Catalans.

Estat actual del programa i realitzacions

Des de gener de 1982, en què es va constituir l'Organització per a la Cartografia de les Plantes Vasculares als Països Catalans (ORCA) com a grup de treball permanent de la Secció de Ciències de l'IEC, han estat publicats 2.799 mapes de tàxons, aplegats en onze volums de la sèrie normal de l'«Atlas Corològic», i han estat editats dotze catàlegs florístics locals. La figura 1 mostra el nombre de mapes corològics de la sèrie normal publicats al llarg dels anys.

A part de les feines d'edició de les obres esmentades més avall, les tasques dutes a terme entre el setembre del 2000 i el setembre del 2002 s'han centrat en la informatització de les dades personals dels col·laboradors i de la bibliografia, la programació informàtica, especialment d'Internet, i la depuració d'errors de les bases de dades florístiques d'ORCA. Pel que fa a aquestes últimes, comprenen més de 480.000 citacions —la majoria originals—, aportades pels més de setanta membres consultors, repartits per tota la península Ibèrica. Quant a la informatització de dades, la responsabilitat recau en els dos becaris que treballen amb nosaltres. Les feines d'edició, programació i depuració d'errades són tasca del secretari del projecte.

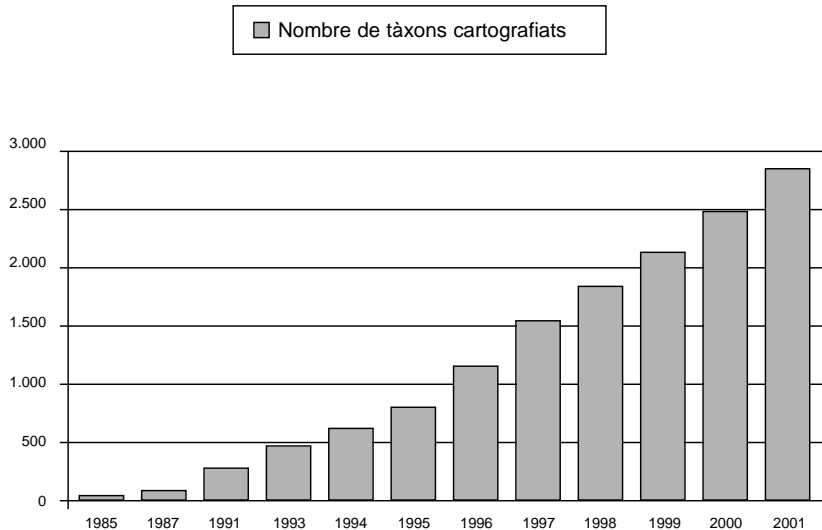

FIGURA 1. Nombre de tàxons cartografiats, inclosos en els volums de l'*Atlas corològic* publicats fins ara.

Els resultats obtinguts durant el darrer període (de juliol de 2001 a setembre de 2001) poden ésser resumits i agrupats en tres apartats:

a) Pel que fa a la cartografia de les plantes, hem elaborat i publicat tres-cents setanta-quatre mapes, que constitueixen el volum onzè de l'*Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans*. En aquest moment (any 2002) treballem en dos-cents vuitanta-set mapes més i som a punt d'acabar la informatització de les dades dels consultors externs. Aquests mapes seran publicats, en el volum dotzè de la sèrie «Atlas Corològic», al final d'aquest any.

b) Hem publicat dos volums nous de la sèrie «Catàlegs Florístics Locals» i n'estem preparant dos més.

c) La base de dades general de l'ORCA s'ha ampliat amb unes vuitanta mil noves citacions.

Publicacions

BOLÒS, O. de; FONT, X.; VIGO, J. [ed.] *Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans. Mapes del 2426 al 2799*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques, 2001. (ORCA: Atlas Corològic; 11)

GIL I VIVES, L.; LLORENS GARCIA, L. *Plantes vasculares de l'illa de Formentera. Quadrats UTM 31S CC57, CC58, CC67, CC68, CC69, CC77 i CC78*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques, 2001. (ORCA: Catàlegs Florístics Locals; 11)

VILAR SAIS, L.; JUANOLA GIRALT, M.; FONT GARCIA, J.; POLO ALBERTÍ, L. *Plantes vasculares del cuadrat UTM 31T DGS4 Girona*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques, 2001. (ORCA: Catàlegs Florístics Locals; 12)

c) **Cartografia de la vegetació de Catalunya**

Director: Josep Vigo i Bonada

L'objectiu d'aquest programa és, globalment, continuar l'aixecament dels mapes de vegetació de Catalunya i publicar els documents resultants.

En una primera etapa (que s'havia programat per a tres anys, però que s'ha allargat per causes imprevistes) hom pretén:

a) Completar l'aixecament dels mapes a escala 1:50.000 corresponents als Pirineus catalans i publicar-los tots.

b) Enllestir i publicar el mapa a escala 1:250.000, que inclourà bàsicament la vegetació potencial.

Estat actual del programa i realitzacions

En l'informe precedent ja vàrem comentar que l'Institut Cartogràfic de Catalunya, amb qui l'IEC havia anat signant convenis específics per a la publicació dels mapes, havia variat considerablement els seus plantejaments inicials, la qual cosa ens va obligar, d'acord amb

la Secretaria Científica, a deixar de banda la col·laboració amb aquell centre. Amb l'ajut del Servei de Publicacions de l'IEC, hem programat un sistema d'edició propi, que ens ha exigint força feina supletòria i que ha comportat un assaig inicial no ben reeixit; ara, però, el sistema d'edició i publicació ha quedat fixat i implementat.

Entre aquest nou enfocament i que el nostre Grup de Cartografia ha agut d'assumir importants projectes de la Conselleria de Medi Ambient de la Generalitat i d'un organisme estatal, se'ns ha endarrerit progressivament la feina, de manera que hem acumulat un desfasament de gairebé un any respecte de la programació real (no la teòrica), bàsicament pel que fa a publicacions. De totes maneres, els treballs han continuat interrompudament.

a) Mapa 1:250.000. Enllestit el document cartogràfic, hem treballat en la maqueta. Comptem que el primer semestre del 2003 la tindrem en format *postscript*. També la memòria corresponent estarà llesta dins el mateix termini.

b) Mapes 1:50.000

b.1) Aixecaments cartogràfics. S'ha acabat l'aixecament del full 257 (Olot) i s'ha iniciat el dels fulls 251 (Areny) i 252 (Trempe). A través d'altres projectes cartogràfics, amb subvenció específica, s'han aixecat diversos mapes d'hàbitats de Catalunya i d'Espanya, alguns

dels quals facilitaran bastant la delimitació dels fulls de vegetació, de manera que també contribuiran indirectament a fer avançar aquest subprojecte de l'IEC.

b.2) Publicació de mapes. Ja hem indicat que hem posat totalment a punt un nou sistema de preparació dels documents cartogràfics, per tal que puguin ser impresos directament. Al llarg del procés d'assaig, vàrem haver de rebutjar una primera impressió incorrecta del full de prova, però després vàrem aconseguir de resoldre el problema. Mitjançant aquest sistema hem publicat el full 149 (Isil), tot i que la correcció i la impressió de la memòria corresponent van necessitar, un xic incomprensiblement, gairebé sis mesos!

b.3) Preparació de documents per publicar. En relació amb el que havíem programat inicialment l'any precedent, hem canviat l'ordre de la feina i hem treballat en els fulls 213-214 (Pont de Suert i Sort) i els fulls 258-259 (Figueres i Roses), en principi previstos per més endavant. Comptem que abans de final d'aquest any lliurarem al Servei de Publicacions els fitxers digitals corresponents. Aquests quatre fulls van agrupats en dos blocs, perquè hi ha dos fulls que són parcials; en conjunt cobreixen dos fulls sencers i tres quartes parts de full.

Les memòries corresponents a aquests mapes es troben a mig fer i

creiem que abans de final d'any les hauréem lliurades al Servei de Publicacions. Però no pretenem pas que siguin publicades dins d'aquest any.

Publicacions

CARRERAS, J.; CARRILLO, E.; FERRÉ, A.; NINOT, J. M.; SORIANO, I. *Mapa de vegetació de Catalunya 1:50.000: Isil 149 (33-8)*. (Mapa). IEC., Dir. Gen. Patrim. Nat. i Medi Físic, Grup Geob. Cart. Veg. (UB), 2002.

CARRILLO, E.; VICO, J. *Mapa de vegetació de Catalunya 1:50.000: Isil 149 (33-8)*. (Memòria). IEC., Dir. Gen. Patrim. Nat. i Medi Físic, Grup Geob. Cart. Veg. (UB), 2002.

d) Biodiversitat micològica de Catalunya

Director: Xavier Llimona i Pagès

Aquest subprograma ha aconseguit coordinar la major part de la recerca de camp sobre fongs, especialment macromicets, realitzada a Catalunya, no solament orientant-ne i facilitant-ne la realització, sinó també fent possible la publicació àgil dels resultats. La sinergia entre els investigadors de la Universitat i els que no en formen part, però que majoritàriament estan integrats en la Societat Catalana de Micologia, ha fet possible aprofitar al màxim les condicions meteorològiques excepcionals d'aquest

curs. Repassem-ne les tres línies principals:

a) *Inventaris micològics diversos.*

Comprèn unes prioritats bàsiques, però s'adapta amb flexibilitat a les condicions favorables que apareguin en qualsevol punt i moment de l'any. Els objectius prioritaris són:

— *Inventari micològic de les contrades occidentals, meridionals i litorals de Catalunya.* Hem continuat treballant a les àrees esmentades en la memòria de l'any passat. Els canvis principals rauen en una intensificació de l'estudi de les brolles acidòfiles del *Cistion*, incorporant noves parcel·les i localitats (Serralada Litoral, serra de Prades, estepars que envolten Riudecanyes, desert de les Palmes). Les parcel·les de Collserola han estat estudiades amb molt de detall. Cal destacar també que, a l'activitat del grup de Girona, s'hi ha afegit la del grup de Lleida, liderat per Carles Cortés, que ha continuat de forma autònoma el nostre treball iniciat al Segrià i comarques veïnes.

— *El component micològic de l'alta muntanya.* Ens hem centrat en l'estudi de les valls d'Alinyà (Alt Urgell), que hem continuat un cop acabat l'informe encomanat a la ICHN per la Fundació Territori i Paisatge. Als Pirineus, hem dedicat especial atenció als boscos vells de l'Alt Pallars (la plaça dels Arbres, a Espot, i l'ayetosa de la Mata de València) i de diverses localitats de la Vall d'Aran, la Cerdanya, Cadí-Moixeró i Núria).

b) *Revisions de grups taxonòmics.*

S'han centrat en els gèneres *Cortinarius*, *Inocybe*, *Coprinus*, *Russula*, *Lactarius*, amb prospeccions molt diversificades i un gran esforç per controlar l'àmplia bibliografia especialitzada, tant clàssica com recent. També s'ha treballat en deuteromicets, ascomicets bitunicats, fongs hipogeus i mixomicets.

c) *Banc de Dades dels Fongs dels Països Catalans.*

Cada any s'enriqueix amb els resultats del projecte que ens ocupa, publicats a la *Revista Catalana de Micologia* i a la sèrie «Bolets de Catalunya». Es proposa completar la base de dades FUNGACAT, limitada a Catalunya, amb les dades publicades sobre la resta dels Països Catalans.

Estat actual del programa i realitzacions

Aquest curs, després d'una temporada de tardor poc favorable, vam tenir algunes setmanes d'hivern i gairebé tota la primavera i tot l'estiu molt favorables per al treball de camp. Ens hem centrat, doncs, en l'estudi de material fresc. El de l'herbari ha estat només revisat en relació amb l'acabament d'articles.

És notable l'activitat de descripció d'espècies noves per a la ciència, entre les quals cal destacar *Hemimycena conidiogena* (Moreau, Vila i Pérez-de-Gregorio), una espècie cistòfila formadora de blastoconidis. També han estat descrits o recombinats, d'acord amb el codi de nomenclatura botànica, els tà-

xons següents: *Clitocybula taniae*, *Collybia bispora*, *C. catalonica*, *C. inusitata*, *C. lanipes*, *Cortinarius aureocistophilus*, *C. cistohelvelloides* var. *phyllophlebo-phorus*, *C. llimonae*, *C. pseudoporphyropus*, *C. strenuissporus*, *C. submiraculosus*, *C. tersichores* var. *meridionalis*, *Gymnomyces sublevisporus*, *Inocybe cistobulbipes*, *I. rocabrunae*, *Lepiota alba* var. *ochraceodisca*, *L. rocabrunae*, *Macowanites ammophilus*, *Mycena brunneomarginata* i *Protoglossum aromaticum*.

Entre els tàxons que s'incorporen al catàleg de Catalunya, o que hi eren molt mal coneguts, podem esmentar els següents: *Ceratellopsis aculeata*, *Collybia tergina*, *Conocybe aurea*, *C. moseri*, *Coprinus spadiceosporus* (nou per a la península), *C. cardiasporus*, *C. xerophilus*, *Cortinarius albidodiscus*, *C. anfractoides*, *C. assiduus*, *C. coeruleopallescens*, *C. cohabitans*, *C. hillieri*, *C. kuhneri*, *C. marchandii*, *C. perstrenuus*, *C. pruinatus*, *Cyphella digitalis*, *Entoloma atrocoeruleum*, *E. philocistus*, *Exidiopsis grisea*, *Kavinia alboviridis*, *Lepista bohusii*, *Lycophyllum littorale*, *Melanoleuca catalonica* (retrobada des de la seva descripció, el 1935), *Ramaria clavarioides* (segona citació mundial) i *Tubaria cistophila*.

És també destacable l'aportació a la iconografia de les espècies poc conegudes i sovint molt poc o gens representades gràficament. En aquest camp, s'ha arribat a la publicació de la làmina 1050 de «Bolets de Catalunya». S'ha publicat un índex

de totes les espècies representades en color per la Societat Catalana de Micologia (més de 1.300), un material en bona part derivat del programa del qual parlem.

Pel que fa a l'estudi fitocenològic, hem incorporat trenta-dos nous inventaris a l'estudi en curs de la comunitat fúngica dels estepars. La novetat rau en una àrea molt més dilatada de prospecció, en informació nova sobre els fongs que fructifiquen per la primavera i sobre els que ho fan sota estepes abans no estudiades (*Cistus laurifolius*, *C. albidus*, *C. clusii*).

Aquest estudi fou presentat a Palerm (OPTIMA Symposium) com a model de la problemàtica i la dinàmica d'un estudi del component fúngic d'una comunitat mediterrània.

Els estudis taxonòmics s'han centrat en els gèneres *Cortinarius*, *Inocybe*, *Russula* i *Lactarius*, sovint en col·laboració amb especialistes estrangers. També progressa la revisió dels fongs hipogeus, que ha de conduir a la redacció d'una obra de referència, centrada en l'estudi crític basat en treball de camp i en l'estudi de material d'herbari d'arreu del món.

Esmentem encara els treballs dedicats als fongs liquenícoles, amb la revisió de diferents gèneres. S'ha iniciat també l'estudi dels *Gymnosporangium* i dels *Dacrymyces* recollits des de 1994. Pel que fa als ascomicets, és a punt d'ésser presentada una tesi sobre els bitunicats

de Catalunya. També s'ha impulsat l'isolament i conservació en viu d'un gran nombre de fongs d'interès aplicat.

L'abundant material recol·lectat durant aquest curs es conserva sec i desinsectat, mentre esperem que s'incorpori a la micoteca de l'herbari BCN.

Un indicador del nivell de reconeixement de l'equip involucrat en el present programa és el fet d'haver rebut l'encàrrec, per part de la Confoederatio Europaea Mycologiae Mediterraneensis, d'organitzar les IX Jornades Micològiques de la CEMM. Se celebraren amb èxit el mes de novembre de 2001, a Sant Hilari Sacalm.

Publicacions

ALENTORN, R. M.; GORRIS, M.; GRÀCIA, E.; LLLIMONA, X. «Els mixomicets recol·lectats en àrees de baixa altitud dins del programa Biodiversitat dels Fongs de Catalunya». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 295-304.

CALATAYUD, V.; NAVARRO-ROSINÉS, P.; CALVO, E. «*Lichenospora mediterranea* (*Phyllachorales, Ascomycetes*) a new lichenicolous fungus from Spain». *Lichenologist* [Londres], núm. 32 (2000), p. 225-231.

CORTÉS, C.; MONTÓN, J. «Fongs nous o poc citats de la comarca del Segrià (Lleida)». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 193-200.

ESTEVE-RAVENTÓS, F.; VILA, J.; LLLIMONA,

X. «Estudios sobre el género *Inocybe* (*Cortinariales*) en los jarales de Cataluña». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 135-146.

GUTIÉRREZ, C.; VILA, J. «Contribución al estudio del género *Cortinarius* en Catalunya. III». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 147-178.

JIMÉNEZ, T. «El cultiu casolà de la gírgola (*Pleurotus ostreatus*). Alguns mètodes senzills». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 305-309.

LABRAÑA, J. «*Entoloma clypeatum* (L.) P. Kumm. var. *defibulatum* Noordel. a Catalunya». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 249-252.

MAHIQUES, R.; BIDAUD, A. «Alguns cortinaris novells o interessants de l'àrea iberoinsular (II)». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 201-206.

MARTÍN, M. P. «Database of *Rhizopogon* species». *Mycotaxon* [Ithaca], núm. 78 (2001), p. 191-244.

MORENO-ARROYO, B.; LLISTOSELLA, J.; ROMERO-DE-LA-OSA, L. «*Gymnomyces sublevisporus* (*Russulales*), una nueva especie de la región mediterránea». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 179-186.

MUNTAÑOLA-CVETKOVIC, M.; HOYO, P.; SIERRA, D.; LLLIMONA, X. «Lesions i estructures fúngiques en arbustos espontà-

- nis de Catalunya (III). Branques i troncs de *Buxus sempervirens*». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 17-42.
- NAVARRO-ROSINÉS, P.; ETAYO, J. «*Lichenochora epinashii* sp. nov. y *L. sinapispermae* sp. nov. (Phyllachorales, Ascomycetes), dos nuevos hongos liquenícolas sobre *Caloplaca*». *Cryptogamie. Mycol.* [París], núm. 22 (2) (2002), p. 147-158.
- ORTEGA, A. «Notas sobre *Cortinarius terpsichores* Melot y especies afines (sección *caerulescentes* (Rob. Henry) ex Moëlle- Locc. et Reumaux)». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 123-130.
- PÉREZ-DE-GREGORIO, M. À. «*Hydropus floccipes* (Fr.) Singer f. *luteipes* (A. Ortega et Zea) stat. nov. a Catalunya». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 23 (2001), p. 91-93.
- PÉREZ-DE-GREGORIO, M. À.; CARBÓ, J. «Una nueva especie de *Collybia* (Fr.: Fr.) Staude, encontrada en Cataluña». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 277-282.
- ROBICH, G. «*Mycena brunneomarginata* Robich, una nuova especie della sezione *Rubromarginatae* dalla Catalogna». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 187-192.
- ROCABRUNA, A.; TABARÉS, M. «Fongs nous o poc citats de Catalunya. IV». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 43-56.
- SALOM, J. C. «Contribució al coneixement de la família *Lepiotaceae* Roze a les illes Balears (III): *Lepiota pratensis* (Fr.) Bigeard et H. Guill». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 61-68.
- SOCIETAT CATALANA DE MICOLOGIA. «Bolets de Catalunya», xx. 2001. [Inclou làmines de cinquanta bolets, iconografiats i descrits gairebé exclusivament per membres de l'equip]
- TABARÉS, M.; ROCABRUNA, A. «*Coprinus spadiceisporus* Bogart, en Catalunya». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 57-60.
- TORREJÓN, M. «Contribución al estudio de la flora micológica hipogea de Castellón (España)». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 23 (2001), p. 75-77.
- «Contribución al estudio de la flora micológica del desert de les Palmes (Castelló)». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 5-16.
- VIDAL, J. M. «*Protoglossum aromaticum*, a sequestrate fungus related to *Cortinarius*, widely distributed in Europe and North America». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 287-294.
- VIDAL, J. M.; CALONGE, F. D.; MARTÍN, M. P. «*Macowanites ammophilus* Russulales) a new combination based on new evidences». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 69-74.
- VILA, J. «*Omphalina peltigerina* (Peck)

P. Collin, un interessant fong liquefícol de Catalunya». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 211-214.

- «*Clitocybula taniae* Vila, una nova espècie del litoral català». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 283-286.

VILA, J.; LLIMONA, X. «Noves dades sobre el component fúngic de les comunitats de *Cistus* de Catalunya». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 75-122.

VILA, J.; ROCABRUNA, A. «Aportació al coneixement del gènere *Coprinus* Pers. a Catalunya. IV. *C. cardiasporus* Bender». *Rev. Catalana Micol.* [Barcelona], núm. 24 (2002), p. 131-134.

VILA, J.; ROCABRUNA, A.; TABARÉS, M.; CORTÉS, C.; HOYO, P.; LLIMONA, X. «Noves dades (1998-2000) sobre els fongs del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici i àrees pròximes». *V Jornades sobre Recerca al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Ajuntament de la Vall de Boí. Barruera 18, 19 i 20 d'octubre de 2000.* Lleida, 2002.

Galeria de Científics Catalans

Directora: Mercè Durfort i Coll

L'objectiu del programa és la difusió, a través del web, dels científics catalans

que més han contribuït a formar una ciència catalana de prestigi internacional. En format de galeria, es poden trobar un breu resum biogràfic, fotografies i bibliografia dels científics. En el moment de fer aquest resum hi havia cinquanta-cinc científics a la fototeca.

Traducció al català de l'International Code of Zoological Nomenclature (Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica)

Director: Xavier Bellés i Ros

La Secció de Ciències Biològiques, en un projecte coordinat per Xavier Bellés, ha portat a terme la traducció al català del Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica i els acords necessaris amb la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica per poder editar aquesta versió catalana.

El Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica és el compendi de normes que regulen com s'ha de procedir per a posar noms a les espècies d'organismes vivents o extingides, i quins són els criteris que donen validesa, o no, als noms ja emprats. Es tracta d'un codi de reconeixement i aplicació internacionals, equivalent a codis similars, com és ara el de nomenclatura química. S'ocupa d'actualitzar-lo la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica, amb seu al

Museu d'Història Natural de Londres. La darrera edició bilingüe anglesa i francesa del Codi feta per aquesta Comissió és de l'any 1999. Alhora, la Comissió encoratja la traducció del Codi a altres llengües, versions que són igualment oficials i tenen la mateixa validesa normativa que l'edició original en anglès

i francès. Per exemple, l'any 2000 hom publicà a Madrid l'edició castellana. L'edició en català, promoguda per la Secció de Ciències Biològiques, passaria a incorporar-se com a text oficial del Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica l'any vinent, en què hom ha previst publicar-la.

Creació d'un Servei d'Arxius de Ciència

Director: David Jou i Mirabent

a) Recollir informació sobre els arxius de ciència existents.

b) Classificar dues col·leccions emblemàtiques, dipositades a les dues institucions directament implicades en el projecte: el fons Esteve Terradas (IEC) i el fons Ferran Sunyer (UAB).

c) Crear un quadre de classificació que serveixi de referència per al tractament dels arxius personals de caràcter científicotècnic.

d) Assessorar individus i institucions sobre el dipòsit i la gestió del patrimoni documental de caràcter científic, actuant quan calgui de mediadors entre el científic i la institució o institucions disposades a acollir el seu llegat documental.

e) Difondre informació sobre l'estat i els resultats del projecte a través de la xarxa.

f) Ingressar en el projecte CASE (Corporation on Archives of Science in Europe), per tal de donar al projecte una dimensió europea i intercanviar experiències en la conservació, el processament i la difusió del llegat documental de la ciència contemporània.

g) Integrar la informació obtinguda en l'International Catalog of Sources for History of Physics and Allied

Sciences (ICOS), que manté el Center for History of Physics de l'American Institute of Physics.

Estat actual del programa i realitzacions

El projecte de creació del Servei d'Arxius de Ciència s'ha desenvolupat segons el pla previst. A continuació detallam les realitzacions d'aquest primer any de projecte:

— Constitució dels membres del projecte en Comissió Gestora del Servei d'Arxius de Ciència, en la primera reunió (13 de novembre de 2001). També van acordar d'iniciar les gestions per implicar la UAB en el projecte, per tal d'ampliar-ne el suport i assegurar-ne la continuïtat; preparar el díptic de difusió i la pàgina web del Servei abans de trametre l'enquesta als diferents arxius i difondre públicament l'existència del Servei; sol·licitar l'ingrés en la Xarxa Europea d'Arxius de Ciència (CASE), amb la qual compartim objectius, i planificar el treball sobre els dos projectes pilot (fons Terradas i fons Sunyer).

— Integració en xarxes d'arxius científics europees. El 4 de desembre de 2001, Antoni Borfo i Xavier Roqué van ingressar a CASE, en representació de la Comissió Gestora del Servei.

— Participació de la UAB en el projecte. El 30 de gener de 2002, A. Borfo i X. Roqué van visitar Carles Solà,

aleshores rector de la UAB, per exposar-li el projecte i estudiar les maneres de participació d'aquesta Universitat en el projecte. Posteriorment, hi ha hagut altres reunions amb membres de l'antic equip de govern (la vicerectora Carme Picallo, 7 de febrer de 2002) i del nou equip de govern (el vicerector Josep Santaló, 19 de juliol de 2002). Treballem sobre la possibilitat de convertir el Servei d'Arxius de Ciència en un laboratori de prestació de serveis de la UAB, mantenint la denominació. Això podria donar estabilitat al projecte a llarg termini.

— Activitats de difusió. El 15 d'abril de 2002, X. Roqué va presentar el projecte davant la Secció de Ciències de l'Institut. D'altra banda, la Comissió Gestora ha redactat un díptic de presentació, el disseny del qual va ser encarregat a Enric Satué, que serà imprès aquest mes de setembre. També s'ha encarregat el disseny d'un lloc web que no només informi sobre els objectius del projecte, sinó que permeti també la recollida d'informació mitjançant un qüestionari. El disseny del lloc anirà a càrrec de l'empresa Unaymedia i s'ocuparà del manteniment Néstor Herran, becari de doctorat i membre del Centre d'Estudis d'Història de les Ciències de l'Autònoma. Per tot això, la Comissió ha posposat la tramesa d'una carta als responsables d'arxius amb fons científics, tant per poder incloure-hi el díptic com per poder donar l'adreça d'un espai a Internet des

d'on comunicar al Servei l'existència i estat de classificació dels arxius personals de científics.

— Projectes pilot. La complexitat del fons Terradas va recomanar de fer-ne un estudi previ a la classificació. Se n'ocupa Andreu Grau, alumne del mestratge d'Arxivística de la UAB, sota la direcció d'A. Borfo. A partir d'aquest estudi es podrà abordar la classificació del fons, que ja prevèiem laboriosa per la quantitat i varietat de la documentació conservada. Amb aquest fi hem sol·licitat a l'American Institute of Physics un ajut de 7.500 dòlars, dins el seu programa de *Grants to Archives* corresponent a l'any 2002. Pel que fa al fons Sunyer, la classificació que n'havia fet Mireia Bachs, de la Biblioteca de Ciència i Enginyeries de la UAB, era satisfactòria, i es va recomanar a la Biblioteca d'adquirir carpetes i capsades adients per a la conservació del fons. La Comissió va decidir, en la reunió del 3 de juny de 2002, d'assajar la presentació en línia d'un catàleg a partir del catàleg del fons Sunyer.

Grup de Física de les Radiacions

Director: Francesc Salvat i Gavaldà

Aquest grup treballa en l'estudi teòric i experimental de la interacció de la radiació (partícules carregades i fotons) amb la matèria, i en el desenvolupament d'al-

gorismes de simulació Monte Carlo del transport de radiació. També es tracten diferents aplicacions, principalment en camps com ara la microanàlisi amb sonda d'electrons o la física mèdica.

Grup de Física Matemàtica

Director: Josep Llosa i Carrasco

El Grup de Física Matemàtica ha desenvolupat, durant el curs 2000-2001, l'activitat científica en el treball sobre les línies de recerca següents:

— Concreció de la proposta de detector gravitacional basat en esferes massisses i buides concèntriques

— Estudi de fonts de radiació gravitatòria i la seva detectabilitat amb aquella antena

— Forats negres: la mètrica de Kerr i els teoremes d'unicitat

— Sistemes de referència a la relativitat general, aplicació per comparar diverses solucions de les equacions d'Einstein en el buit

— Caracterització del cos elàstic en relativitat general

— L'àlgebra de Clifford i l'equació de Dirac

— Lagrangians no locals

— Solucions descriptives del col·lapse gravitacional

— Depuració i augment del paquet de *software* TTC.

Recerca geològica del subsòl de la ciutat de Barcelona

Director: Oriol Riba i Arderiu

L'originalitat científica rau, en primer lloc, en la realització d'una síntesi geològica i interpretativa de totes les dades a l'abast del subsòl de la ciutat de Barcelona i, en segon lloc, en el fet que l'àrea urbana no pot ésser investigada directament, com és habitual en la geologia de camp, a causa de la cobertura antròpica (edificis, vials, jardins) i de moltes deixalles, que recobreixen tot el territori urbà. A això s'afegeix l'escassetat de restes arqueològiques i de fòssils per datar els terrenys de subsòl. Cal recórrer a les dades històriques i a les observacions directes provinents de les excavacions de curta durada que deixen al descobert el subsòl, de construccions privades i públiques, del clavegueram, dels ferrocarrils i, molt particularment, dels registres de sondatges geotècnics fets en algunes obres constructives.

Estat actual de la recerca i realitzacions

La recerca geològica del subsòl urbà és encara poc difosa internacionalment; es realitzen recerques en poques ciutats europees. A Barcelona, l'empresa esdevé plena d'obstacles, no solament per la grandària del territori, sinó també a causa de la gran varietat de terrenys que s'hi troben i de la complexitat estructural i evolutiva dels darrers temps geològics.

L'equip de recerca està format,

actualment, per la senyora Carmina Virgili i els senyors Ferran Colombo i Oriol Riba. El senyor Riba ja havia començat, l'any 1948, un estudi geològic de detall de turons paleozoics de Monterols, Vallcarca i la Peira. En poc més de cinquanta anys, una gran part d'aquests barris, encara rurals, ha quedat coberta per la construcció urbana. Vers el 1988, el senyor Oriol Riba va renovar aquest tema amb l'estudi de la Vila Olímpica i, des d'aleshores ençà, la investigació s'ha mantingut activa. S'ha estès a Ciutat Vella i, després, al Poblenou i a tota la zona litoral, des de la Barceloneta fins al Besòs, Sant Adrià, Montcada i Santa Coloma de Gramenet, en terrenys holocens (< 11,5 milers d'anys BP). S'ha començat l'estudi de la plataforma de l'Eixample del Plistocè i Pliocè. Amb els resultats obtinguts fins ara s'ha redactat una memòria de 160 pàgines i 50 figures i l'Acadèmia de Ciències de Barcelona n'ha acceptat la publicació.

Aquesta ha implicat la definició de noves unitats litostratigràfiques i morfològiques observades al Barcelonès, les quals, un cop datades, han esdevingut unitats amb valor cronològic. S'ha fet una primera divisió de l'Holocè en unitats anteriors i posteriors a la transgressió flandriana i del Plistocè superior (o Paleolític superior). Aquestes unitats han estat la base d'una Taula de Correlació Estratigràfica que comprèn els darrers vint mil anys. També se n'ha fet una corba eustàtica (de variacions del nivell del mar) de

la darrera transgressió marina. Ambdues són vàlides per a la costa est de la península Ibèrica, per la qual cosa poden tenir una bona acceptació per part dels quaternaristes que s'ocupen del paleoclima, glaciariisme, paleobotànica, oceanografia, etc. i, especialment, de la prehistòria i la història moderna. La taula serà publicada en revistes de gran difusió. Una part de la nostra activitat, durant aquest curs, ha consistit a obtenir materials de recerca, com són els sondatges i projectes d'investigació portuària, de ferrocarrils i d'intervencions arqueològiques, de projectes municipals, etc. S'han establert relacions de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona, el Servei Geològic de Catalunya, el Ministeri de Foment, els serveis d'arqueologia i nombroses companyies de geotècnia, amb arquitectes i enginyers.

Una altra part de l'activitat ha consistit en un conjunt de visites a obres com les de Diagonal Mar, a les excavacions romanes de Sant Honorat, al Fòrum 2004, a Santa Coloma de Gramenet i Puig Castellar, a Montcada, a Sant Adrià, etc. S'han fet visites a Empúries, per tal de comparar l'evolució històrica d'aquella localitat, i al Museu de Santa Coloma, a l'Arxiu Municipal de Poblenou, a la Càtedra Gaudí, a les biblioteques de la Facultat de Geografia i Història, del CEC, etc. La recerca s'ha centrat en un local de la Facultat de Geologia on es disposa del servei de disseny i dibuix, dels laboratoris d'investigació sedimentològica i de la biblioteca.

Secció Filològica

Atles Lingüístic del Domini Català

Directors: Lídia Pons i Griera
Joan Veny i Clar

Les finalitats d'aquest programa són les següents:

a) Formació d'una base de dades que contingui les respostes a un qüestionari lingüístic de 2.452 preguntes, en formes codificades convertibles a transcripció fonètica i en formes ortogràfiques, corresponents a cent noranta poblacions de tot el domini lingüístic.

b) Explotació cartogràfica dels materials de la susdita base de dades. Es preveu la publicació de nou volums.

c) Com a part complementària, constitució d'un recull d'etnotextos del català oriental i occidental, enregistrats en cinta magnetofònica durant les enquestes, en transcripció fonètica i en grafia convencional i amb il·lustracions de cultura material.

Estat actual del programa i realitzacions

Actualment, es treballa en la depuració de la base de dades i en l'explotació d'aquestes dades en forma de publicacions, que tenen una estructura cartogràfica.

Base de dades

La base de dades, que ja és conclosa, consta de 473.585 registres, 131.085 dels

quals són respostes amb una forma fonètica, morfològica o lèxica diferent.

Explotació de les dades en forma de publicacions

S'ha lliurat a la impremta el primer volum cartogràfic de l'Atles, que inclou:

1) una introducció, que conté la metodologia de l'enquesta, el tractament informàtic dels materials, la fitxa tècnica (amb dades sobre la localitat, l'enquesta i els informadors), la presentació del sistema cartogràfic i la bibliografia relacionada amb el projecte.

2) nou mapes introductoris relatius a comarques, divisions polítiques, administratives i eclesiàstiques, nom dels habitants, llengua de la predicació, etc.

3) cent setanta-nou mapes lingüístics corresponents al primer capítol del qüestionari, dedicat al cos humà i a les malalties.

4) dotze llistes de materials no cartografiats per la seva escassa variació lèxica i fonètica.

5) set llistes de materials que corresponen a preguntes contestades de manera parcial.

L'obra va ser presentada a la seu de l'Institut el dia 21 de març de 2002 pel professor Hans Goebel, catedràtic de la Universitat de Salzburg, acompanyat per l'Ihm. president de l'IEC, Manuel Castellet; el Mgfc. Sr. Joan Tugores,

rector de la Universitat de Barcelona; l'Illm. Sr. president de la Secció Filològica, Joan A. Argenter, i els autors de l'*Atles*, Joan Veny i Lúdia Pons.

Actualment, es treballa en la primera i segona correcció de mapes, selecció de fotografies i redacció de comentaris del segon volum.

Diccionari del Català Contemporani (DCC) - Diccionari descriptiu de la llengua catalana (DDL)

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

La finalitat d'aquest programa de recerca és elaborar un diccionari descriptiu del català sobre la base dels recursos constituïts en la primera fase del projecte Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC). El diccionari descriptiu és l'obra lexicogràfica que té com a objectiu la definició de les unitats lèxiques de la llengua, des del punt de vista del contingut i de la utilització real sense restriccions basades en criteris prescriptius.

Estat actual del programa i realitzacions

Progressió en els treballs de redacció

Fins a finals d'agost de 2002 s'han redactat 7.216 articles del diccionari, que es distribueixen en 5.246 articles principals i 1.970 articles secundaris. A aquesta dada cal, encara, afegir 1.742 articles

provisionals, redactats parcialment, que s'incorporen al diccionari a fi de poder-hi vincular informacions presents en els articles totalment redactats.

S'han establert i ajustat els criteris sobre la redacció dels articles corresponents a les classes tancades (preposicions, conjuncions, certs tipus d'adverbis, etc.), els quals recullen les aportacions fetes pel consell de direcció del projecte en la reunió del mes de març. Per altra banda, s'ha determinat el conjunt de lemes del corpus textual que pertanyen al grup de les classes tancades, i s'han iniciat els treballs de redacció sistemàtica dels articles corresponents a aquest grup.

Validació estructural del DDL

S'ha finalitzat la implementació del primer conjunt d'aplicacions que foren dissenyades el curs passat per a les operacions de validació estructural. Aquestes aplicacions verifiquen que els diferents elements estructurals del DDL compleixin determinats requisits de coherència i d'integritat referencial. La verificació d'aquestes condicions no es pot realitzar únicament sobre un article o un conjunt d'articles relacionats per la metodologia dels treballs de redacció, sinó que cal realitzar-la sobre un conjunt relativament ampli d'articles del DDL. S'ha previst la incorporació en els processos de validació estructural de tots els articles del DDL que s'acabin de redactar.

Difusió externa de les dades

Durant aquest curs s'han portat a terme els treballs d'adaptació de la intranet local del DCC per a la difusió pública dels articles del DDLC a través d'Internet. D'acord amb el Servei d'Informàtica de l'IEC, s'han resolt els aspectes pràctics (nivells d'accessibilitat, identificació d'usuaris, etc.) d'aquesta adaptació i s'han portat a terme diferents proves experimentals (sobre connexió, temps de resposta, etc.) que fan pensar que en un termini molt breu la consulta d'articles redactats del DDLC podrà ésser incorporada a la pàgina web de l'IEC.

Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae (ab anno DCC usque ad annun MCXXXI)

Director: Joan Bastardas i Parera

El programa és un recull del lèxic que apareix en fonts catalanes entre el segle IX i el segle XII, i conté una àmplia informació lingüística sobre el llatí medieval i el català preliterari juntament amb notes de caràcter arqueològic i sociocultural. Aquest programa es realitza conjuntament amb la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

Estat actual del programa i realitzacions

S'ha publicat el fascicle 11 (lletra *f*), gràcies a l'interès de la Coordinació Cientifi-

cotècnica de l'Àrea d'Humanitats i Ciències Socials del CSIC (senyor José Ramon Urquijo), del Departament de Publicacions del CSIC (en un primer moment, senyor Emilio Fernández-Galiano i, actualment, senyor Wifredo Rincón); aquesta edició tampoc no hauria estat possible sense el suport continuat al projecte dels exdirectors de la Institució Milà i Fontanals, la senyora M. Teresa Ferrer i el senyor Jaume Josa.

Paral·lelament, continuen els treballs sobre la lletra *g*.

Gramàtica de l'Institut d'Estudis Catalans

Director: Joan A. Argenter

El programa de recerca té per objecte l'elaboració d'una nova gramàtica normativa de la llengua catalana d'acord amb els criteris d'anàlisi de la lingüística moderna, sense fer un ús explícit de l'aparat formal que la caracteritza. La gramàtica normativa vigent data de 1918, amb successives reedicions fins a 1933. L'obra no pretén atendre solament a l'estructura de l'oració, sinó també a aspectes relatius al discurs i a altres qüestions d'ordre pragmàtic, i s'estructura entorn dels apartats d'ortografia, fonètica i fonologia, flexió i formació de mots i sintaxi.

Estat actual del programa i realitzacions

L'activitat d'aquest projecte durant el curs 2001-2002 s'ha centrat en el procés de preparació per a la difusió provisional dels materials que componen les diverses parts de la gramàtica que tenen un grau d'elaboració més avançat, al mateix temps que s'ha dut a terme un estudi en profunditat per a reorientar la part de sintaxi. L'avançament de la difusió de les parts de fonètica i fonologia, morfologia flexiva, formació de mots i ortografia s'ha dut a terme complint l'acord de la Secció Filològica del dia 18 de maig de 2001 i prosseguint la tasca iniciada durant el curs anterior. La Secció Filològica va prendre aquesta decisió després d'haver considerat la conveniència de plantejar una planificació específica per a la part de sintaxi. Aquest nou plantejament significa una modificació important del projecte inicial del conjunt de l'obra, amb el benentès que hom pretén preservar-ne la coherència. La comesa d'elaborar un projecte específic per a la part de sintaxi d'aquesta gramàtica ha estat a càrrec de Joan Solà, que l'ha sotmès a l'avaluació i el dictamen de la Comissió de Gramàtica i a l'aprovació de la Secció Filològica, la qual en va donar el text definitiu el dia 12 d'abril de 2002.

La preparació per a la difusió provisional de les parts més avançades de la gramàtica ha implicat les tasques següents: *a)* l'establiment del mitjà i la forma de difusió, *b)* l'adequació del for-

mat del text al mitjà de difusió, *c)* la fixació dels textos amb l'aplicació controlada de les darreres esmenes aprovades per la Comissió de Gramàtica i la Secció Filològica, *d)* la revisió de coherència dels textos, amb l'actualització i homogeneïtzació dels continguts, els conceptes i el sistema de remissions internes, *e)* la redacció d'una introducció general i *f)* la revisió tipogràfica i lingüística dels textos.

Els materials provisionals de la gramàtica s'han començat a difondre en suport electrònic en el cercle restringit de la comunitat dels professionals de la llengua que participen en el Fòrum d'Estandardització de l'Institut d'Estudis Catalans (FOREST) <http://www.iecat.net/institucio/presidencia/Sereiec/forest/gramatica.htm>. Aquesta via de difusió no solament propicia la consulta i l'avaluació d'aquests materials de treball mitjançant el web de l'IEC, sinó que també obre la porta a les contribucions dels professionals que puguin servir per a debatre'n aspectes concrets o per a introduir millores en el text. Després d'un estudi dels diversos formats de documents electrònics, els textos s'han difós en format de document portable (PDF), en una versió realitzada en coordinació entre l'Oficina de Gramàtica, el Servei d'Informàtica i el Servei de Relacions Exteriors de l'IEC (SEREIEC).

La difusió dels textos s'ha dut a terme esglaonadament en el temps, durant el segon semestre del curs, a mesura

que s'han anat enllestint les diferents parts en què és dividida l'obra i d'acord amb el calendari de publicació previst. Els primers textos exposats al web de l'IEC han estat la «Introducció general» i la «Fonètica i fonologia», coincidint amb la diada de Sant Jordi, el 23 d'abril de 2002. Posteriorment, s'hi ha afegit l'«Ortografia», el dia 23 de maig de 2002. El procés ha de culminar, a l'inici del curs vinent, amb la incorporació de la «Morfologia flexiva» i la «Formació de mots».

Abans de poder difondre el material provisional de la gramàtica, la Comissió de Gramàtica i la Secció Filològica han hagut de dedicar tot el primer trimestre del curs a resoldre diversos aspectes de la part d'ortografia que calia revisar o afinar: la denominació de les lletres, l'ús de l'apòstrof, el guionet, els signes d'interrogació i exclamació, l'ús de la coma. Posteriorment, la Comissió i la Secció han hagut d'examinar i resoldre les novetats que la gramàtica ha incorporat respecte al DIEC en l'àmbit de la flexió verbal. La part grossa de la feina en tots dos àmbits va concloure al gener de 2002, i només van quedar pendents diversos detalls de morfologia verbal que la Secció Filològica ha debatut a final de curs. La Comissió i la Secció han compaginat aquesta tasca de resolució d'aspectes gramaticals amb l'avaluació, debat i aprovació del projecte d'elaboració de la part de sintaxi, que s'ha desenvolupat entre els mesos de febrer i

abril. Aquest projecte ha de començar a aplicar-se a partir del nou curs.

Paral·lelament a la tasca de la Comissió i de la Secció, a la qual ha donat suport tècnic constant fornint els informes lingüístics i les propostes de redacció concernents als aspectes que ha calgut estudiar i resoldre, l'Oficina de Gramàtica s'ha ocupat d'incorporar les darreres resolucions als textos, de fer una revisió de coherència interna des del punt de vista conceptual i de criteris expositius, i de detectar aspectes pendents de la validació de la Comissió i la Secció. Així mateix s'ha ocupat de mantenir actualitzat el registre de les esmenes incorporades als diversos esborranys en aquesta fase, del qual va donar compte a la Comissió de Gramàtica en la sessió del dia 1 de febrer de 2002. Al costat d'aquestes activitats, l'Oficina de Gramàtica ha atès les consultes que li ha formulat el SEREIEC durant la fase de revisió tipogràfica i lingüística que aquest Servei ha fet dels textos de la Gramàtica. Finalment, el director de l'Oficina de Gramàtica s'ha ocupat de la redacció de la «Introducció general» i ha completat diversos aspectes del text del projecte de la part de sintaxi.

La revisió tipogràfica i lingüística dels diversos textos ha estat a càrrec del SEREIEC, el qual ha requerit la intervenció de l'Oficina de Gramàtica quan ho ha cregut oportú. Prèviament a aquesta revisió, entre el setembre i l'octubre de 2002, el SEREIEC i el Servei de Produc-

ció Editorial van fer diverses proves a partir de les quals van establir el disseny tipogràfic amb què havia d'aparèixer el text, tant pel que fa a les fonts com a la disposició del text, els quadres i les figures. La revisió va començar pròpiament el 15 d'octubre de 2002, amb el material corresponent a la «Fonètica i fonologia», i ha avançat d'acord amb el ritme de tancament de cada part i el pla de revisió preestablert: «Introducció general», «Ortografia» i «Formació de mots». Precisament, la darrera part, «Morfologia flexiva», és en un estadi força avançat de revisió.

A més de les actuacions programades, la Comissió de Gramàtica ha tractat, en la sessió del 22 de març de 2002, un parell de consultes: l'una, provinent de l'Oficina de Consultes, sobre *comptar amb*, i l'altra, provinent de les Oficines Lexicogràfiques, sobre *altrament*, *d'altra banda*, *d'altra part* i *endemés*.

Publicacions

ARGENTER, JOAN A. «Introducció». *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC, 2002.

— «Le processus de standardisation et modernisation du catalan», *Terminogramme*, núm.103-104 (2002), p. 11-22.

Activitats

Joan A. Argenter, membre del comitè científic, ponent i participant en sessió monogràfica (*panel*). *Workshop* «A Door

to Non-dominant Languages / Una porta sulle lingue non dominanti», Paulilatino, Sardenya, setembre 2001.

Joan A. Argenter, «Standardisation: A proposal for one norm within diversity. The case of Catalan». *Workshop* «A Door to Non-dominant Languages / Una porta sulle lingue non dominanti», Paulilatino, Sardenya. Conferència plenària. Setembre 2001.

Joan A. Argenter *et al.*, «Will Native-Speaker Linguistics Make the Difference?». Sessió monogràfica. Setembre 2001.

Joan A. Argenter, «L'Institut d'Estudis Catalans com a agent de la planificació lingüística: projectes i activitats». Postgrau «Planificació del corpus i assessorament lingüístic». Universitat Rovira i Virgili, Tarragona, 2001.

Joan A. Argenter, «La gramàtica de l'IEC i la política de la llengua de la Secció Filològica». X Tallers de Llengua i Literatura Catalanes a l'Ensenyament Secundari. Departament d'Ensenyament - Universitat de Barcelona, Barcelona, 2002.

Informatització del Diccionari català-valencià-balear

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

L'objectiu general d'aquest programa és digitalitzar i codificar el *Diccionari ca-*

talà-valencià-balear (DCVB), d'Alcover i Moll. Dins de les línies generals de producció dels anomenats recursos lingüístics, la informatització de diccionaris publicats en paper constitueix una de les actuacions més destacables, ja que representa la incorporació dels esmentats diccionaris a les possibilitats de tractament, extracció d'informació, difusió, consulta, etc. obertes per les noves tecnologies.

Els objectius específics d'aquest programa són els següents:

a) La incorporació, per part de l'IEC, d'aquest recurs a les seves bases de dades de treball (BDLex i BDOL).

b) L'obtenció, per part de l'Editorial Moll, d'una versió codificada del DCVB per a les seves activitats editorials.

c) L'accés a través d'Internet als continguts del DCVB consultables interactivament.

d) La publicació electrònica del DCVB en CD-ROM.

e) La reutilització de la versió codificada del DCVB per a activitats relacionades amb l'enginyeria lingüística.

Estat actual del programa i realitzacions

D'acord amb el pla de treball, l'execució del projecte (que té una duració prevista de vint-i-quatre mesos) s'ha dividit en les fases següents:

1) *Trasllat a suport magnètic*: activitat subcontractada a l'empresa AND - WINGS Electronic Publishing. Durada: d'un a quatre mesos.

2) *Validació i tractament textual*: conversió de formats de la informació lliurada, control de qualitat del text digitalitzat, etc. Durada: de quatre a cinc mesos.

3) *Normalització d'entrades*: assignació d'una forma gràfica normalitzada a cadascuna de les entrades del diccionari. Aquesta operació té per objecte facilitar la consulta del DCVB a la base de dades lexicogràfiques de l'IEC. Durada: de cinc a vint mesos.

4) *Codificació en SGML*: marcatge textual del DCVB en l'estàndard SGML (Standard Generalised Markup Language), seguint les normes del TEI (Text Encoding and Interchange) per a la codificació de diccionaris. Durada: de cinc a quinze mesos.

5) *Càrrega a la base de dades de l'IEC i instal·lació a Internet*: aquestes operacions garanteixen la diversitat d'utilitzacions finals que tindrà el text del diccionari. Durada: de divuit a vint-i-quatre mesos.

Els treballs del projecte s'iniciaren el desembre de 2000; per tant, es preveu finalitzar-lo el novembre de 2002. El projecte, doncs, s'ha desenvolupat fonamentalment entre els cursos 2000-2001 i 2001-2002. En aquest segon curs s'han donat ja per finalitzades les operacions de normalització d'entrades i de codificació en SGML, d'acord amb el calendari previst. S'han iniciat també els treballs de càrrega a les bases

de dades de l'IEC i d'instal·lació a Internet, que es preveu completar durant els primers mesos del curs 2002-2003.

Observatori de Neologia

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

L'objectiu del programa és realitzar l'anàlisi dels neologismes d'àmplia difusió que apareixen en textos de llengua general en català. Amb aquesta finalitat es realitza un buidatge sistemàtic de la premsa catalana, dels mitjans de comunicació audiovisual i de textos escrits no mediatitzats per la revisió lingüística.

Estat actual del programa i realitzacions

Aquest curs va tenir lloc la sessió de presentació del projecte als estudiants de doctorat del l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) *Lèxic i discurs* (bienni 2001-2003) en el marc del seminari de la línia de lèxic, terminologia i discurs especialitzat. Fou el dia 30 de gener de 2002 i va anar a càrrec de Judit Freixa, coordinadora del projecte.

Durant aquest curs s'han dut a terme les accions següents:

1. Buidatge de premsa catalana (*Avui*, *El Periódico* i *El Temps*), editada durant 2001-2002, i automatització a la base de dades corresponent. Buidatge de premsa castellana (*El País*, *La Vanguardia*), editada durant 2001-2002, i automatització a la base de dades corresponent.

dia), editada durant 2001-2002, i automatització a la base de dades corresponent.

2. Aplicació del SEXTAN (Sistema d'Extracció Automàtica de Neologismes) a partir de criteris lexicogràfics, que aprofita la metodologia de corpus de l'IULA, aplicable a la neologia lèxica formal monolexemàtica.

3. Buidatge de neologismes provinents de textos orals dels mitjans de comunicació (informatius i debats radiofònics).

4. Buidatge de neologismes provinents de textos escrits que no han passat per serveis de correcció lingüística.

5. Participació en projectes de neologia:

— Coordinació d'un projecte de REALITER sobre neologismes d'economia en la premsa escrita. Hi participen grups per a totes les llengües romàniques: Observatori de Neologia (IULA-UPF) per al català i el castellà; M. Josefa Gómez de Enterría (Universitat d'Alcalà) per al castellà; John Humbley (CNRS) per al francès; Observatorio de Neología (Universitat de Vigo) per al gallec; Giovanni Adamo (Universitat de Roma) per a l'italià; Ieda Alves i Margarita Correia (Universitat Nova de Lisboa) per al portuguès, i Georgeta Ciobanu (Universitat Politècnica Timisoara) per al romanès.

— Elaboració del *Diccionario de neologismos en línea* per a l'empresa editorial SPES. L'obra, basada en els neolo-

gismes documentats per al castellà durant el període 1996-2000, contindrà informació gramatical, semàntica i d'ús, i serà d'actualització anual. Coordinació: Observatori de Neologia.

— Elaboració del volum *Llengua catalana i neologia* per a l'empresa editorial Meteora. El volum contindrà dues parts diferenciades, a banda d'una introducció, a càrrec de M. Teresa Cabré, sobre la realitat lingüística actual i el comportament del català quant a la innovació lèxica. La primera part estarà dedicada a l'estudi de la creació de neologismes en català i la segona serà un recull de neologismes. Coordinació: Observatori de Neologia.

6. Difusió del projecte.

Conferència de presentació del projecte a la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona (18 d'abril de 2002), a càrrec de Judit Freixa: «Metodologia de la recerca en neologia lèxica».

Publicacions

CABRÉ, Maria Teresa; FREIXA, J.; SOLÉ, E.

«Anàlisi contrastiva de la innovació lèxica en català i en castellà». *Caplletra*, núm. 30 (2001), p. 199-213.

OBSERVATORI DE NEOLOGIA. *Neologismes documentats en textos escrits i orals en castellà (2000)*. Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada, 2001. (Papers de l'IULA. Sèrie Informes; 31)

PatRom: contribució a l'elaboració del diccionari d'antroponímia catalana: normalització de materials

Director: Antoni M. Badia i Margarit

L'objectiu del programa és constituir un corpus de materials antroponímics catalans que seran la base per a la redacció del futur diccionari de cognoms de les llengües romàniques i del futur diccionari de cognoms del català. La redacció del diccionari d'antroponímia catalana és fruit de la investigació duta a terme per col·laborar en el projecte panromànic.

Estat actual del programa i realitzacions

Durant el curs 2001-2002, i pel que fa a l'elaboració del diccionari romànic, s'han redactat diversos articles d'extensió considerable que tenen com a lema noms d'animals i que han de figurar en el segon volum d'aquest diccionari (es lliuraran al responsable del projecte el novembre de 2002), i s'ha avançat en la redacció d'altres articles que han d'aparèixer en els volums següents (especialment els destinats al volum tercer, en el qual els col·laboradors del centre català són responsables d'articles molt extensos). Com a conseqüència del cert retard que hi ha hagut en l'enviament de l'original del primer volum a l'impressor, s'ha pogut encara treballar per millorar alguns aspectes dels articles que s'hi han d'incloure (per exemple, per fornir mapes que contribueixin a il·lustrar-los).

S'ha continuat també amb el buidatge de fonts documentals a fi de poder integrar aquests materials tant en el volum del diccionari català com en el diccionari romànic.

Pel que fa al diccionari català, resta només perfilar els darrers detalls i formatejar l'original abans de lliurar-lo per a la impressió.

Portal de Dades Lingüístiques

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

L'objectiu d'aquest programa és l'elaboració d'un portal de la xarxa Internet que faciliti l'accés a la informació sobre la llengua catalana reunida en els grans bancs de dades lingüístiques constituïts a l'Institut d'Estudis Catalans. El portal és disponible d'ençà de l'abril de 2002.

Estat actual del programa i realitzacions

El Portal de Dades Lingüístiques (PDL) és un gran banc d'informació sobre la llengua catalana, d'accés públic i gratuït, que permet de fer consultes sobre els usos de la llengua en general i sobre els usos particulars d'un autor o d'un període determinat comprès entre els anys 1833 i 1988.

Es tracta d'una eina informàtica innovadora en el panorama de les eines lingüístiques. S'hi pot accedir per la pàgina de benvinguda del web de l'Institut

(<http://www.iecat.net>) o bé directament mitjançant l'adreça <http://pdl.iecat.net>, i permet aprofundir en l'ús i el coneixement de la llengua catalana a partir del *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC), elaborat per l'Institut i publicat l'any 1995, i del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC).

Amb aquesta iniciativa, l'IEC pretén posar a l'abast de la societat en general una sèrie d'informacions que han estat elaborades al llarg dels anys per aquesta institució gràcies al suport econòmic dels organismes públics, bàsicament la Generalitat de Catalunya i el Ministeri d'Educació, Cultura i Esports espanyol. L'IEC vol compartir també amb tots els estudiosos aquests recursos, que permetran conèixer la llengua catalana i millorar-ne les eines descriptives (diccionaris, gramàtiques, orientacions lingüístiques...).

El PDL ofereix la possibilitat d'enregistrar-s'hi, amb la qual cosa l'usuari pot accedir a més opcions que l'usuari no enregistrar.

Contingut del Portal de Dades

Lingüístiques

El PDL conté dues eines bàsiques: el DIEC i CTILC. Ambdós recursos, que ja formaven part de la base de dades de l'IEC, contenen informacions molt ben documentades, de qualitat, que ara són a l'abast de tothom d'una manera fàcil, àgil i gratuïta per mitjà d'Internet.

Està previst que progressivament s'incorporaran al Portal dades procedents d'altres projectes lingüístics de l'IEC, com ara informació dialectal procedent del projecte *Atlas Lingüístic del Domini Català*, termes del *Nomenclàtor toponímic*, dades del projecte *Patronymica Romanica* i la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana*.

Descripció del Corpus Textual

Informatitzat de la Llengua Catalana

El CTILC fou dissenyat, com a part de l'activitat lexicogràfica de l'IEC, perquè servís de font principal en l'elaboració d'un diccionari descriptiu de la llengua catalana.

Aquest projecte és la conseqüència de la preocupació, expressada l'any 1983 per la Secció Filològica de l'Institut, per orientar la seva activitat lexicogràfica futura d'acord amb els progressos científics i metodològics de la lexicografia moderna i amb les possibilitats que la tecnologia actual posa a la nostra disposició.

El CTILC és un corpus lematitzat que conté més de cinquanta milions d'ocurrències. Des del punt de vista cronològic, aplega textos escrits en català des dels volts del 1833, com a data simbòlicament representativa de la represa de l'ús literari de la llengua catalana en l'època moderna, fins al 1988, que és la data de tancament de l'últim grup cronològic en el moment en què se'n féu

la selecció. Abraça, per tant, cent cinquanta anys llargs de la història de la llengua catalana recent.

Des del punt de vista de la naturalesa de la llengua tinguda en compte, el corpus inclou els tipus més diversos de text, tant de caràcter literari (narrativa, teatre, poesia, assaig), com de caràcter no literari (tractats i manuals sobre diferents disciplines, articles en publicacions especialitzades i de divulgació, textos legals, premsa diària i publicacions periòdiques diverses, fullets, prospectes, etc.); aquesta característica fa que el corpus pugui donar una visió molt àmplia de la llengua escrita utilitzada en les més variades situacions i per a les finalitats més diverses.

El CTILC inclou també dades de caràcter quantitatiu relacionades amb la freqüència d'aparició dels mots i amb la repartició entre els diferents grups tipològics i cronològics en què s'ha dividit el Corpus.

Les dades del CTILC ofereixen una gran possibilitat de consultes. Així, l'usuari té accés a informació sobre:

a) La constitució del Corpus i la informació quantitativa de les obres que el conformen.

b) La freqüència i la distribució en el Corpus d'un mot determinat, amb dades exhaustives sobre el repartiment que té entre els diferents grups tipològics i cronològics en què s'ha dividit el Corpus i la seva distribució en forma gràfica.

c) Els contextos d'ocurrència d'un mot en el Corpus, amb possibilitat d'obtenir el paràgraf sencer i la informació sobre l'obra en què apareix el mot.

d) Finalment, el Corpus permet establir filtres de consultes i criteris d'ordenació de resultats. Així, l'usuari pot restringir la seva consulta a un període cronològic, al subcorpus literari o no literari, a les obres d'un autor o a una obra determinada. Els criteris d'ordenació de resultats permeten a l'usuari definir la sortida dels resultats de la cerca. Aquests poden agrupar-se per autor i obra, per criteris cronològics o tipològics o, fins i tot, per ordenació alfabètica de les formes concurrents amb el mot escollit.

Les consultes al Corpus cobreixen, per tant, la demanda de la lexicografia moderna i posen a l'abast del públic i els estudiosos de la llengua un recurs lexicogràfic de gran importància.

Descripció del Diccionari de la llengua catalana

El DIEC és la resposta de l'IEC a la demanda social d'actualització i regularització de la normativa lèxica. Es tracta d'un diccionari monolingüe, general i normatiu que conté, aproximadament, 67.500 articles.

Les dades del DIEC estan organitzades en una base de dades lexicogràfica, la qual cosa permet un ampli ventall de consultes indispensables per a explotar la informació continguda en el diccionari.

Les consultes al DIEC permeten accedir a un article determinat del diccionari o definir una consulta múltiple. Les consultes múltiples permeten obtenir els articles del diccionari que compleixen les restriccions que l'usuari ha definit. L'usuari pot definir restriccions sobre l'entrada —per exemple, les que acaben o comencen d'una manera determinada—, la categoria gramatical, la llengua d'origen, l'àrea temàtica i, finalment, les paraules clau en la definició o la subentrada.

Les consultes múltiples constitueixen una eina lexicogràfica que ofereix la possibilitat d'accedir a les dades del DIEC d'una manera dinàmica i que va molt més enllà de les consultes que podem fer sobre el diccionari en paper o el diccionari en CD-ROM.

Els enllaços del Portal

Finalment, l'apartat de comunicació del PDL inclou els enllaços interns propis de l'IEC i d'organismes, institucions, universitats, acadèmies de la llengua, etcètera.

Ahora, hi ha una bústia de suggeriments per tal d'establir un diàleg amb l'usuari, que permetrà una llista de preguntes més freqüents per a resoldre la curiositat dels internautes i enriquir els seus coneixements sobre aquest Portal.

Dades sobre la utilització del PDL

Algunes dades sobre la utilització del PDL en aquest darrer curs són les següents:

— L'any 2001 es van registrar 724 usuaris al PDL.

— L'any 2002 s'han registrat 606 usuaris.

— De manera aproximada, es reben unes 500 visites diàries.

Segona edició del *Diccionari de la llengua catalana de l'Institut*

Direcció: Joaquim Rafel i Fontanals

La preparació de la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC) ha estat la feina prioritària i gairebé exclusiva de la Comissió de Lexicografia i de les Oficines Lexicogràfiques de la Secció Filològica durant el curs 2001-2002. Les tasques que s'han fet giren a l'entorn de l'aplicació dels criteris lexicogràfics aprovats per a la primera edició que no van poder ser aplicats i dels criteris nous aprovats per a la segona; de la compleció i revisió dels termes propis de les diverses àrees de coneixement, i de la revisió del lèxic comú, a partir de les propostes concretes de millora o de la revisió sistemàtica de la nomenclatura i de les definicions.

Estat actual del programa i realitzacions

Les tasques encaminades a assolir el text per a la segona edició estan distribuïdes en quatre àrees de treball, cada una de les quals, al final del curs 2001-2002, es troba en l'estat següent:

a) Aplicació dels criteris lexicogràfics al text del diccionari

S'ha previst que s'han d'aplicar al text del diccionari setze criteris diferents. Alguns d'aquests criteris van ser aprovats durant el procés de la primera edició, però no van ser aplicats exhaustivament; d'altres, que complementen els de la primera edició, han estat elaborats per a la segona.

Durant el curs 2001-2002, s'ha completat l'aplicació dels criteris que fan referència a l'adequació de les definicions als principis lexicogràfics i al tractament de les accepcions pronominals dels verbs.

Així, fins a final de juliol de 2002, han estat aplicats catorze criteris; l'aplicació dels altres dos criteris tot just s'ha iniciat, atès que cal tenir definitivament establerts la nomenclatura i el text del diccionari.

b) Revisió dels termes d'especialitat

Per a la segona edició del DIEC, s'ha previst revisar la terminologia amb l'objectiu de completar-ne la nomenclatura i de millorar-ne les definicions. La tasca de revisió de les setanta-set àrees de coneixement en què estan distribuïts els continguts del DIEC es duu a terme amb la col·laboració d'un centenar d'especialistes.

Durant el curs 2001-2002, els especialistes han continuat la tasca de revisió de la nomenclatura i de les definicions de les diferents àrees d'especialitat.

Les OL han enllestit la introducció a base de dades (BDOL) de totes les propostes de nomenclatura i de definicions rebudes.

Pel que fa a la nomenclatura, s'han elaborat 3.383 informes sobre propostes d'alta i de baixa de termes i de canvi gràfic. Aquests informes han permès a la Comissió de Lexicografia de valorar totes les propostes de nomenclatura que han fet els diversos especialistes. Com a conseqüència d'aquesta tasca de la CL, s'han tramès als especialistes trenta-quatre informes en què es dóna compte del tractament que rebran les propostes d'alta, de baixa i de modificació de termes i s'han redactat prop de set-centes consultes sobre diversos aspectes de la revisió de la terminologia.

Durant el curs 2001-2002 s'han iniciat les tasques de revisió de les definicions de les diverses àrees, tenint en compte les propostes dels especialistes i les propostes rebudes des de diverses instàncies. A final del juliol de 2002, vint-i-sis àrees han estat del tot revisades i tenen el vistiplau final de l'especialista.

c) Revisió del lèxic comú

La revisió del lèxic comú que es duu a terme dins el projecte de segona edició del DIEC implica tasques de tres tipus: anàlisi i resolució de les propostes d'esmena al text del diccionari fetes per institucions i persones de dins i de fora de l'Institut, establiment de la nomenclatura

de lèxic comú del diccionari i revisió de les definicions i exemples de lèxic comú a partir d'una lectura del diccionari.

Durant el curs 2001-2002, s'ha completat l'anàlisi i la resolució de les propostes d'esmena al text del diccionari. S'han tractat les propostes que tenen a veure amb la nomenclatura, la representació de la forma de les entrades, les informacions complementàries de les entrades, la relació entre els articles, la representació del complement directe, les qüestions gramaticals dels verbs, la supressió i addició d'accepcions, la representació lexicogràfica de subentrades i locucions, i l'adequació d'exemples. El tractament d'aquestes propostes ha donat lloc a la redacció de quinze informes per a la Comissió de Lexicografia.

Pel que fa a l'establiment de la nomenclatura de lèxic comú per a la segona edició del DIEC, s'ha completat la preparació dels materials. Amb aquests materials la Comissió de Lexicografia ha seleccionat les entrades, subentrades i locucions que s'incorporaran al diccionari i les que s'han de suprimir.

Durant el curs 2001-2002 s'ha iniciat la revisió de les definicions i exemples de lèxic comú. Aquesta revisió, feta a partir d'una lectura del text del DIEC, té en compte l'adequació de les definicions als criteris de redacció del DIEC, la coherència interna del text i el control de les remissions. A final de juliol

de 2002, ha estat revisat el 60 % del lèxic comú del diccionari.

d) Revisió general

Amb l'objectiu de controlar l'aplicació dels criteris lexicogràfics i la coherència en les remissions entre els articles, s'ha previst de fer una revisió final en el moment que estigui establert el text del diccionari. Durant el curs 2001-2002, s'han elaborat diversos programes informàtics que serveixen per a controlar automàticament que les remissions entre els articles no presentin incoherències.

**Vocabulari de la Llengua Catalana
Medieval de Lluís Faraudo de
Saint-Germain**

Director: Germà Colón Domènech

Aquest programa té per finalitat la publicació dels materials lexicogràfics que el senyor Lluís Faraudo de Saint-Germain va deixar en herència a l'Institut d'Estudis Catalans.

Estat actual del programa i realitzacions

Des del desembre del 2001 s'introdueixen a l'ordinador, amb el programa Access, les fitxes del Cederari Faraudo, que es troben en setze calaixos o fitxers. A la fi de juliol s'ha arribat al començament de la lletra C-, amb 7.144 fitxes (unes 2.500 pàgines atapeïdes). És un treball força laboriós, amb unes paperetes molt sovint escrites per les dues cares i amb una lletra manuscrita força petita.

Les realitzacions dutes a terme durant aquest curs, doncs, han consistit, d'una banda, en l'establiment i rodatge del programa informàtic que ha de fer possible tractar tot el material original de manera sistemàtica, i d'altra banda, com s'ha apuntat més amunt, s'ha començat la introducció de les fitxes; i cal tenir en compte que la lletra A- és una de les lletres de l'alfabet que tenen més entrades.

La tasca d'introducció de dades es realitza amb molta cura, no obstant això, també hi ha una feina de control de la transcripció, que està molt avançada, ja que els errors trobats són molt escassos.

Arxiu de Textos Catalans Antics

Director: Josep Perarnau i Espelt

Té per objectiu la constitució d'una biblioteca especialitzada i d'un banc de dades on constin la notícia i la localització bibliotecària o arxivística de textos catalans, la bibliografia que es publica en relació amb els textos esmentats i la possibilitat d'obtenció d'una reproducció dels dits textos. També es pretén editar els textos catalans anteriors al segle XIX i estudiar-los.

Estat actual del programa i realitzacions

S'ha preparat per publicar el volum 21, que conté el material següent:

Articles

AMENGUAL I BATLE, Josep. «*Les Quaestions Orosii et responsiones Augustini*, obra de Consenci?».

PERARNAU I ESPELT, Josep. «La còpia manuscrita medieval de les tres lletres de Ramon Llull, demanant al rei, a un prelat de França i a l'Estudi de París l'establiment d'escoles de llengües (Clarmont-Ferrand, BMI, ms. 96)».

REQUESENS I PIQUER, Joan. «La Glossa al *Cant de la Sibilla*, d'Antoni Canals».

HERNANDO I DELGADO, Josep. «Del llibre manuscrit al llibre imprès. La confecció del llibre a Barcelona durant el segle XV».

BRUGUERA, Jordi. «La possible filiació dialectal del *Llibre dels fets* de Jaume I».

Notes i documents

PUIG I OLIVER, Jaume de. «Sobre el nou fragment de la traducció medieval de la Bíblia en català de la Biblioteca Capitular y Colombina de Sevilla».

PERARNAU I ESPELT, Josep. «Una nova font de Felip d'Urgell».

PERARNAU I ESPELT, Josep. «La *Quaestio de congruo* és de Ramon Llull?».

McVAUGH, Michael. «Coriandi bulliti in aceto et exsicatti».

PERARNAU I ESPELT, Josep. «La lletra de Felip de Malla informant el rei Alfons del terratrèmol de la Candelera, 1428».

HERNANDO, Josep. «Notícies sobre la Bíblia en català i la Inquisició en acabar el segle XV».

PLANES I ALBETS, Josep. «Un llibre de l'Arxiu de la Confraria dels Llibreters, Barcelona, 1635-1662».

LLOBET I PORTELLA, Josep M. «Notícies de llibres als documents de Cervera (segles XIV i XV)».

MARTINES PERES, Vicent. «Un tast en el fons antic de la Biblioteca Provincial d'Alacant. Materials amb interès codicològic, d'història cultural, lingüístic i didàctic».

Secció bibliogràfica

AMENGUAL I BATLE, Josep. «Complement a *Consentius / Severus* de Menorca. Vint-i-cinc anys d'estudis».

Recensions

Notícies bibliogràfiques:

- I. Obres generals i bibliografies
- II. Estudis de referència geogràfica
- III. Estudis de referència cronològica
- IV. Arxius, biblioteques i museus.

Taules

- I. De fons arxivístics i similars
- II. D'antropònims i d'obres anònimes
- III. Dels volums XI a XX.

Associacions juvenils, educació i socialització (1900-1976)

Director: Josep González-Agàpito
i Granell

L'equip de recerca, integrat per gairebé trenta investigadors de tots els territoris de parla catalana, realitza un elenc de les associacions juvenils de caire religiós, polític, educatiu... existents a Catalunya fins a l'època franquista. Des de finals del segle XIX, però especialment des de l'inici del segle XX, es produeix l'aparició d'un conjunt de propostes formatives i de moviments adreçats a promoure organitzacions juvenils amb finalitats formatives i de socialització. A mesura que avança el segle, els joves es

van convertint en un grup social rellevant, que intentaran controlar els grups polítics, ideològics i religiosos. L'Estat, l'Església i la societat civil aniran plantejant propostes educatives caracteritzades per concedir als joves més autonomia en relació amb les organitzacions d'adults, a diferència del que havia succeït en l'associacionisme infantil i juvenil del segle XIX.

El català en els mitjans de comunicació (premsa, ràdio, televisió, Internet, indústries culturals)

Direcció: Miquel de Moragas i Spà

La finalitat del programa és analitzar l'aplicació, en l'àmbit dels mitjans de comunicació, de la política lingüística articulada a partir de la Llei de política lingüística de 1998. Identificar les tendències d'evolució de la presència del català, tant en termes d'oferta com de consum, als diversos mitjans de comunicació: premsa, ràdio, televisió, cinema i Internet. Definir una metodologia d'anàlisi que permeti l'estudi en continuïtat, en la línia d'un observatori.

Estat actual del programa i realitzacions

La recerca es troba en l'estadi de redacció de l'informe final que, tal com es preveia, es difondrà a través de l'*Informe de*

la comunicació a Catalunya 2002, el qual s'editarà al final de 2002.

En el primer any, la recerca s'ha centrat en la recollida i/o elaboració de dades sobre el consum i l'oferta de la llengua catalana als mitjans de comunicació de masses, en el marc de l'aplicació de la política lingüística articulada a partir de la Llei de política lingüística de 1998.

En aquest sentit, s'ha treballat de manera específica en dos grans àmbits:

a) Consum

S'ha procedit, sobretot, a la recollida de dades d'audiència, de difusió i de distribució de premsa, de cinema, de televisió i d'Internet, a partir de les fonts següents:

— Oficina de Justificació de la Difusió (OJD), per a la difusió a Catalunya dels diaris d'informació general, comarcal, econòmica i esportiva i per a la distribució de les capçaleres de premsa gratuïta, l'any 2001.

— Sofres, per a l'audiència dels canals estatals i nacionals de televisió, l'any 2001 i els primers mesos de 2002.

— Estudi General de Mitjans (EGM), per a l'audiència dels diaris i de les revistes que es difonen a Catalunya, de les emissores de ràdio que emeten a Catalunya i per al nombre d'usuaris d'Internet, l'any 2001 i els dos primers trimestres de 2002.

— Direcció General de Política

Lingüística, per a les estadístiques sobre la llengua de consum habitual de l'audiència de ràdio, de premsa i de televisió l'any 2001.

— Institut de Cinematografia i de les Arts Audiovisuals del Ministeri de Cultura, per als espectadors i la recaptació de les produccions cinematogràfiques de Catalunya, l'any 2001.

— Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), per a les dades sobre la implantació de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a Catalunya.

— *Informe sobre política lingüística* de la Generalitat de Catalunya per a les estadístiques de venda d'unitats de vídeo en català, l'any 2001.

b) Oferta

S'ha procedit, sobretot, a la recollida de dades a través de les fonts següents:

— Associació Catalana de Premsa Gratuïta (ACPG), per al nombre i les característiques de les publicacions gratuïtes que es distribueixen a Catalunya, els anys 2001 i 2002.

— Oficina de Justificació de la Difusió (OJD), per a la llista de les publicacions (controlades) que s'editen a Catalunya els anys 2001 i 2002.

— Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC), per a la llista de publicacions locals i comarcals que

s'editen a Catalunya, els anys 2001 i 2002.

— Els responsables de programació de totes les emissores privades de ràdio que emeten a Catalunya, per a conèixer les dades sobre l'oferta de ràdio en català, la temporada 2001-2002.

— Direcció General de Mitjans Audiovisuals del Departament de la Presidència de la Generalitat, per a les llistes d'emissores de ràdio i televisió, l'any 2002.

— Estudi propi sobre l'oferta en català —en relació amb l'oferta en altres llengües— dels llocs web de les cinquanta empreses més importants de Catalunya segons el volum de facturació i de totes les productores audiovisuals de Catalunya.

— Dades de les direccions generals de Promoció Cultural i de Política Lingüística, del Departament de Cultura de la Generalitat, per a les llistes de discos i videoclips enregistrats en català l'any 2001.

Des d'un altre punt de vista, s'ha fet un seguiment de les publicacions de textos legals, especialment decrets de convocatòries d'ajuts i subvencions a l'exhibició comercial de llargmetratges doblats o subtitulats en català; la indústria cinematogràfica i les empreses de televisió en català; l'edició i comercialització de publicacions en català o en aranès; projectes per a la consolidació d'empreses periodístiques i extensions de la premsa

en català o en aranès; la producció editorial en català o en aranès; les edicions en llengua catalana o aranesa d'especial interès cultural; la indústria discogràfica.

Aquesta informació s'ha complementat amb l'obtinguda directament del Departament de Política Lingüística, la Direcció General de Promoció Cultural i l'Institut Català d'Indústries Culturals, per a l'import de les subvencions que atorga la Generalitat per a l'ús del català en els mitjans de comunicació de masses, l'any 2001.

Cal remarcar, encara, que s'ha fet un seguiment especial d'alguns temes que, en termes de política lingüística, han estat objecte de controvèrsia mediàtica i social durant l'any de referència. Aquest és el cas del cinema, en què s'han intentat identificar les diverses posicions en conflicte a l'entorn del doblatge.

La informació recollida s'ha integrat en una base de dades per facilitar l'elaboració de quadres estadístics que permetin l'anàlisi de la situació actual i l'estudi de l'evolució.

Així, per exemple, s'ha elaborat un quadre amb la informació sobre la presència del català als webs de les cinquanta empreses més importants de Catalunya per volum de facturació i de totes les productores audiovisuals de Catalunya. El quadre inclou informació sobre l'idioma per defecte, la possibilitat de tria d'idioma i la presència de la llengua

catalana l'any 2002. La finalitat és descriure la situació actual i, a partir del moment que es disposi d'informació sobre l'any 2003 o successius, identificar les tendències d'evolució.

En canvi, en altres casos, en què s'ha treballat a partir de fonts institucionalitzades que difonen dades regularment, ja es disposa d'alguns elements de comparació al llarg del temps, i s'han tingut en compte. Alguns exemples:

— Difusió dels diaris d'informació general, esportiva i econòmica, classificats per capçaleres i per idioma de la publicació (2000-2001).

— Audiència de les emissores de ràdio, classificades per tipus de programació (generalista o especialitzada) i per la llengua principal d'emissió (2000-2001).

— Distribució de premsa gratuïta, amb el percentatge de contingut redaccional i percentatge de contingut en català (2000-2001).

— Espectadors de cinema en català, en castellà i en altres llengües a Catalunya (1996-2001).

— Difusió de les edicions en català dels diaris *El Periódico de Catalunya* i *Segre* (1998-2001).

Aquesta activitat ha estat desenvolupada per l'equip de recerca, constituït aquest primer any, integrat per Maria Corominas (investigadora principal), Josep Àngel Guimerà i Montse Bonet (investigadors) i Xavier Rosiñol (auxiliar d'investigació).

Enciclopèdia de Pedagogia

Director: Joan Mallart i Navarra

Ponent: Josep González-Agàpito
i Granell

La necessitat d'una obra com aquesta es justifica, en primer lloc, per la inexistència en llengua catalana d'una obra de gran abast, completa, que pugui esdevenir una obra de referència obligada per a totes les biblioteques dels països de llengua catalana. Hom no disposa ni tan sols de cap diccionari de pedagogia extens en català.

Al mateix temps, el programa que es presenta voldria ser una manera de conjuntar esforços i consolidar la Societat Catalana de Pedagogia a l'entorn d'un projecte comú. Amb les jornades del seminari de tardor de 2001, ja s'ha demostrat que hi ha un nucli valuós interessat en una pedagogia d'una catalanitat indiscutible i que respongui als reptes de l'educació actual.

Les universitats dels països de llengua catalana compten amb una tradició de formació de professionals de l'educació. Primer mestres i pedagogs, però ara hi afegeixen la formació d'altres professionals de la psicopedagogia i de l'educació social. Aviat també s'interessaran molt més en la formació en general i en la formació a les organitzacions en particular. Malgrat això, no es disposa de cap obra de referència que reuneixi tot aquest cabal d'informació, ni les aporta-

cions que s'han fet a la recerca i a la pràctica educativa des del nostre país. Les mateixes obres de referència en altres llengües o bé aviat resultaran obsoletes, o bé resulten incompletes davant les necessitats actuals de la ciència i de la pràctica pedagògica. I, sobretot, no n'hi ha cap que tingui prou en compte la realitat catalana present.

L'obra projectada hauria de caracteritzar-se per ser col·lectiva, plural, oberta, àmplia, rigorosa i extensa, i hauria de combinar la millor teoria amb la utilitat pràctica i poder ser comparable a les millors enciclopèdies internacionals més actuals. L'obra serà elaborada amb la participació dels socis de la Societat Catalana de Pedagogia i altres especialistes, que així podran conèixer la nostra Societat, i servirà de promoció i difusió de la nostra recerca educativa al servei del país.

D'una banda, en aquesta enciclopèdia hi haurà els noms propis de persones, institucions i sistemes educatius catalans i universals. Els pedagogs i pedagogues recollits a l'enciclopèdia han de ser educadors reconeguts, catalans en sentit ampli (balears, valencians, etc.) i també espanyols o universals. S'hi insistirà més en aquells que hagin tingut més influència en els sistemes educatius dels països de parla catalana. S'hi inclourà la biografia i comentaris sobre l'obra d'autors actuals o del passat. Essent més restrictiva, la dels actuals per raons òbvies.

D'altra banda, no hi podrien faltar els termes procedents d'una terminologia específica actual. Amb les definicions estrictes i, en els casos necessaris, amb una ampliació enciclopèdica posada al dia.

Un cop acabada l'obra, es podria pensar, ultra la versió en paper convencional en diferents volums, en l'edició complementària electrònica en forma de CD-ROM, si fos convenient en el moment de la publicació.

Història de la filosofia a Catalunya en el segle xx

Director: Josep M. Terricabras
i Nogueras

L'equip investigador ha replantejat i concretat els objectius inicials del projecte. Així, finalment, s'ha cregut més oportú *a)* considerar només la filosofia acadèmica i institucionalitzada, *b)* centrar-se en la Catalunya estricta i *c)* abastar no tan sols els segle xx, sinó també els segles xviii i xix. S'ha decidit retrocedir fins al segle xviii, atès que, després dels segles de vaques magres que van seguir els de plenitud filosòfica viscuda durant l'edat mitjana i el Renaixement (Ramon Llull, Ramon Sibiuda, Joan Lluís Vives), l'esmentat segle representa, amb l'obertura de la Universitat de Cervera, l'inici d'una lleugera revifada de la filosofia al nostre país. El projecte s'articula a partir de dues

escoles: la de Cervera i la de la Universitat de Barcelona (reoberta el segle XIX), que tenen els seus màxims representants en Jaume Balmes i Xavier Llorens i Barba, respectivament. Aquest darrer dona pas a Jaume Serra Hunter, que amb altres professors inaugura la Secció de Filosofia a la Universitat de Barcelona, l'any 1911. Es prenen, doncs, com a punts de referència els fets que marquen la progressiva institucionalització de la filosofia.

L'euro, l'activitat econòmica i la llengua als Països Catalans.

L'intercanvi econòmic com a font del canvi lingüístic

Directora: Carlota Solé i Puig

La finalitat del programa és analitzar i explicar les conseqüències de la integració econòmica europea sobre l'ús social del català.

Estat actual del programa i realitzacions

En aquest moment hi ha la bibliografia recopilada per temes o apartats com ara: política econòmica davant de l'euro; llengua i ús econòmic a l'Administració i al sector privat; llengua i nacionalisme, etc. La bibliografia classificada constitueix un conjunt de cent cinquanta pàgines.

S'ha elaborat un primer esborrany de l'estat de la qüestió centrant-se

en l'idioma com a mitjà d'intercanvi i els problemes d'assignació, eficiència i creixement econòmic. Els temes de la distribució de recursos lingüístics i el tancament social centren també la nostra atenció.

S'analitzen igualment en aquest primer esborrany l'evolució de les comunitats lingüístiques i el paper de la llengua en el context de la globalització. Es fa esment de la política lingüística a la Unió Europea.

Les cartes portolanes medievals:

«Els mestres itàlics del segle XIV»

Director: Vicent M. Rosselló i Verger

Aquest any els esforços del projecte de recerca Les cartes portolanes medievals han estat centrats en l'estudi de la producció dels mestres itàlics i en l'anàlisi contrastada de les seves obres amb les dels cartògrafs mallorquins. Descobert ja l'origen itàlic de la cartografia nàutica medieval, era fonamental estudiar l'obra dels mestres itàlics, sobretot les cartes més antigues, per tal de poder avançar en el nostre coneixement sobre l'origen i la difusió de la cartografia nàutica pel Mediterrani occidental dels segles tardomedievals i, particularment, per arribar a copsar el grau de dependència de la producció cartogràfica feta als Països Catalans respecte de la

feta a les repúbliques marineres del nord d'Itàlia. Al llarg de l'any s'han estudiat la carta pisana, la carta anònima de Cortona, la carta de la Biblioteca Riccardiana de Florència (de la qual, a més, hem descobert que és bastant més antiga del que fins ara es pensava), les cartes de Pietro/Perrino Vesconte de la Biblioteca Medicea-Laurenziana i de l'Arxiu de l'Estat de Florència i la de la Biblioteca Britànica (la qual fins ara se li havia atribuït a Dulceto i era propietat dels prínceps Corsini) i, finalment, tot i que ja del segle xv, l'atles de Bianco del Museu Correr. Ja s'han aconseguit també les reproduccions de qualitat d'altres cartes, entre les quals cal destacar dues obres dels germans Pizzigano, una de Francesco Beccari i una altra de G. Ziroldi, que actualment transcrivim i estudiem. En principi, pretenem que no hi haja cap autor conegut amb producció cartogràfica constatada abans de 1450 del qual no s'haja estudiat almenys una obra, per la qual cosa al llarg del proper any haurem de continuar estudiant les obres d'altres autors, com Pasqualini, Briatico o Canepa, que encara no ha pogut ser estudiades a fons.

D'aquest estudi de les cartes nàutiques esmentades i del contrast amb les mallorquines que també tenim estudiades, s'han pogut obtenir diverses conclusions de gran interès, com ara la confirmació de l'origen itàlic de la cartografia portolana, la seua difusió per ter-

res mallorquines a partir del mestratge d'aquell itàlic emigrat a les illes que fou Angelino Dulceto, el manteniment del patró toponímic gairebé intacte de les cartes dulcetianes (tot i que ràpidament traduït al català) fins a l'arribada de Gabriel de Vallseca i la seva importació dels canvis revolucionaris de l'obra de Francesco Beccari (als quals se sumaran molt de pressa la resta d'autors itàlics i mallorquins del segle xv). Conclusions com que, passada l'etapa inicial d'absoluta dependència, també els autors itàlics prenen llegendes explicatives, elements ornamentals o topònims concrets introduïts pels mestres mallorquins, i s'hi estableix un diàleg, sempre desequilibrat a favor dels itàlics, però enriquidor per a totes dues nacionalitats, al cap i a la fi.

Nogensmenys, com que l'estudi de les cartes i els atles no pot contestar totes les preguntes, és fonamental acudir també a les fonts arxivístiques i a la literatura tècnica de l'època per a tractar de reconstruir la imatge que perseguim al més fidedignament possible; s'han estudiat els dos portolans itàlics més antics que es coneixen (el *Compasso di Navigare* i el *Liber de existencia riveriarum et forma maris nostris Mediterranei*) i s'ha cercat tota la bibliografia que s'ha pogut que exhuma notícies documentals relatives als autors itàlics i a l'ús i propietat de les cartes en aquelles terres, la qual cosa, sumada als documents que

hem pogut descobrir fent recerca als arxius venecians, ens ha proporcionat una quantitat considerable d'informació biogràfica sobre els autors i de dades sobre el món de la producció i comercialització de les cartes nàutiques a la península i les illes itàliques. Aquesta dades ens han permès de descobrir, per exemple, que, a diferència del que ocorre amb els autors mallorquins, la major part dels autors venecians són alts càrrecs de la flota amb un profund coneixement pràctic de la navegació, cosa que permet entendre molt millor el dinamisme creatiu de la cartografia itàlica enfront del major tradicionalisme de la mallorquina.

Encara resten moltes cartes per estudiar i moltes hipòtesis per comprovar o desmentir, però els esforços d'aquests anys comencen a donar fruits en forma de respostes a preguntes que, fins ara, encara no havia gosat contestar ningú fora de l'àmbit de les simples suposicions.

Philosophy and Intellectual History in Catalonia (1890-1975)

Director: David Ramírez i Sarrió

Aquest programa sorgeix del treball ja realitzat pels especialistes en filosofia i història intel·lectual a Catalunya durant el segle xx. *Intellectual history* és la de-

nominació anglosaxona habitual d'allò que en altres llengües es denomina *història del pensament*, *història de les idees* o *història de la cultura*. Es tracta de la doble tasca de recuperar la tradició intel·lectual catalana del segle xx i, al mateix temps, d'establir l'estat de la qüestió en la historiografia especialitzada existent, en llengua anglesa.

L'objectiu del programa no és establir un grup d'estudis de filosofia catalana, sinó aglutinar el treball ja existent per a donar-lo a conèixer en tres llibres en llengua anglesa sobre la cultura intel·lectual catalana del segle xx. Per tant, es tracta de formar una xarxa entre els diferents grups existents (UB, UdG, UAB, URL, URV, IEC) i produir, com a resultat concret, aquests llibres en anglès, però no es tracta exclusivament d'un projecte editorial sinó de posar en contacte i coordinar la recerca de múltiples investigadors i grups d'investigació.

Actualment, el filòsof, historiador o políticòleg estranger que vol acostar-se a la nostra producció intel·lectual no disposa de cap altre material que els propis textos originals, en català i molt dispersos, o alguns estudis en català o castellà. Aquest programa representa un primer intent d'emplenar aquest buit, a l'entendre que un intent per a identificar i posar en contacte els grups d'investigadors que treballen la nostra tradició filosòfica i cultural en les diverses universitats i instituts catalans.

La primera fase consistí en la formació del Comitè científic, que està integrat per Miquel Batllori, Josep M. Coll, Pere Lluís Font, Isidre Molas, Joaquim Molas, Jordi Sales, Joan Solà, Salvador Giner, Joan Estruch, Dídac Ramírez, Xavier Rubert de Ventós, Josep Maria Terricabras, Encarna Roca i els secretaris Pompeu Casanovas i Josep Monserrat.

El programa preveu tres cursos sobre filosofia a Catalunya, que serviran per a posar en contacte els grups d'estudi i els diferents especialistes; la discussió i selecció dels diferents autors i períodes tractats en els volums; la redacció dels articles que integren els volums; l'edició i publicació —i, si escau, traducció— dels articles, i, al final del procés (2004-2005), unes jornades científiques o un congrés internacional.

Els cursos previstos porten el títol genèric de *Pensament i filosofia a Catalunya (1890-1975)*, i estan dividits en tres períodes, segons l'esquema següent:

- I. Del Modernisme al Noucentisme (1890-1923)
- II. Dictadura i República (1923-1939)
- III. Exili i franquisme (1940-1975).

El primer curs ja es va celebrar a l'INEHCA la darrera setmana de febrer. El marc dels cursos està pensat per a facilitar la necessària maduració del pro-

jecte d'edició dels tres volums, genèricament titulats *Philosophy and Intellectual History in Catalonia (1890-1975)*.

Viatges i expedicions científiques a l'Àfrica durant els segles XIX i XX

Director: Joan Vilà i Valentí

Durant aquest any de tasques preparatòries, les activitats s'han centrat, bàsicament, en dues línies de treball: 1) realització d'un buidatge de la literatura de viatgers catalans a l'Àfrica i 2) establiment dels punts de vista teòrics i metodològics que han de permetre les adequades lectures i interpretacions dels textos esmentats. Fins ara els treballs s'han efectuat especialment en nou biblioteques i s'ha recollit pràcticament tota la bibliografia i tots els textos i obres que podem considerar realment importants. De cada conjunt de textos d'un determinat autor s'ha efectuat una fitxa de lectura dividida en tres parts: característiques de l'obra; característiques de l'autor i objectius dels seus viatges, i anàlisi de la societat visitada o estudiada (trets ètnics i culturals, socials, religiosos, de gènere, econòmics). Cal assenyalar que l'àrea estudiada no es redueix pas als sectors que estaven sota la influència de la colonització espanyola, sinó també a d'altres (Senegàmbia, Senegal, Níger, Egipte). El treball que hom efectua és, en

realitat, interdisciplinari i no es redueix pas a una anàlisi de la visió o estudi d'aspectes territorials o socials. Els objectius dels viatges poden ser ben diferents, des de l'interès per l'exotisme i els costums fins a l'observació de fets pròpiament polítics; des d'impressions efectuades ràpi-

dament fins a anàlisis pròpiament científiques (naturalistes, geògrafs). Cal tenir en compte també la diversitat de professions que aquests viatgers presenten, a part dels científics ja esmentats: periodistes, arquitectes, missioners i religiosos, historiadors, artistes i militars.

Centres de recerca

Centre de Recerca Matemàtica

L'Institut d'Estudis Catalans creà l'any 1984 el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb l'objectiu principal de posar a disposició dels matemàtics catalans un centre d'investigació que estimulés la millora de la recerca matemàtica a Catalunya, tant en l'aspecte qualitatiu com en el quantitatiu. Per assolir aquest objectiu, el CRM convida destacats científics d'arreu a fer estades de recerca, facilita el contacte amb aquests i amb institucions científiques als nostres joves investigadors, duu a terme programes de recerca, organitza congressos, seminaris i altres reunions científiques i difon els resultats de la recerca.

El CRM és ubicat a la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), al Campus de Bellaterra, segons el conveni signat entre l'IEC i la UAB.

En virtut d'un acord entre l'IEC i el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), el dia 9 de juliol el Govern de la Generalitat aprovà la constitució d'un Consorci, amb el nom de CRM, entre ambdues institucions, amb personalitat jurídica pròpia (Resolució de 30.7.2002, DOGC de 6.8.2002). El dia 25 de juliol es reuní el Consell de Direcció del Consorci CRM, sota la presidència del conseller del DURSI, per formalitzar-ne la constitució.

Òrgans directius i Secretaria

El Consell

El CRM és dirigit per un Consell format per quatre membres de les disciplines de matemàtiques de l'IEC: Eduard Bonet, Manuel Castellet, Joan Girbau i Josep Vaquer, i per un representant de la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM): Sebastià Xambó.

El director

El Consell elegix un director per a un període de quatre anys. L'actual director és el senyor Manuel Castellet, que fou reelegit per al quadrienni 2000-2003 en la sessió del Consell del mes d'octubre de 1999.

La Comissió d'Assessorament Científic

El Consell del CRM, en la reunió que celebrà el 13 de maig de 1994, va acordar la creació d'una Comissió d'Assessorament Científic, tal com havien suggerit alguns membres de la comunitat matemàtica catalana.

Durant aquest curs els membres d'aquesta Comissió han estat: Jaume Agudé (UAB), Lluís Alsedà (UAB), Pilar Bayer (UB), Josep Blat (UPF), Joan Elias (UB), Núria Fagella (UB), Jaume Moncasi (UAB), Artur Nicolau (UAB), David Nualart (UB), Mercè Ollé (UPC) i Oriol Serra (UPC).

La Secretaria

Tenen cura de la Secretaria de la Direcció del CRM, d'atendre els nostres invitats i de processar els treballs de recerca Maria Julià, Neus Portet i Consol Roca.

Investigadors visitants

Durant aquest curs, el CRM ha acollit cinquanta-sis investigadors visitants, amb estades que globalment sumen cent seixanta-vuit mesos.

Becaris postdoctorals

D'entre els investigadors que han visitat el CRM durant aquest curs 2001-2002, volem destacar la presència de deu becaris postdoctorals, amb estades superiors a nou mesos, amb la qual cosa s'acompleix un dels objectius fundacionals: facilitar la recerca dels joves investigadors i el contacte d'aquests amb els científics més destacats. Aquests becaris i el període total de la seva estada es relacionen a continuació:

A. Bodin	Marie Curie (Comissió Europea)
D. Chataur	Marie Curie (CE)
M. Cu villiez	Marie Curie (CE)
F. X. Dehon	Marie Curie (CE)
N. Dutertre	Marie Curie (CE)
G. Swirszcz	Marie Curie (CE)
A. Descheemaker	Xarxa MHT (Modern Homotopy Theory)
F. Neumann	Xarxa MHT

K. Andersen	Xarxa MHT
P. Derbez	EPDI (European Postdoctoral Institutut for the Mathematical Sciences)

*Activitats científiques**Semestre de combinatòria, teoria de grafos i aplicacions*

Sota la direcció científica dels professors Marc Noy i Oriol Serra, de la UPC, el CRM va organitzar, de l'1 de setembre al 31 de desembre de 2001, un *Semestre de combinatòria, teoria de grafos i aplicacions*. Participaren en el semestre els professors següents: J. Nešetřil, L. Kachatrian, K. Phelps, N. Wormald, A. Proskurowski i D. Welsh.

Les activitats més destacades que es van dur a terme són les següents:

— Workshop on Tutte Polynomials and Related Topics

Del 25 al 28 de setembre de 2001, amb l'assistència de vint-i-vuit investigadors d'arreu.

— Workshop on Graphs, Morphisms and Applications

Del 2 al 5 d'octubre de 2001, amb l'assistència de vint investigadors d'arreu.

— Workshop on Optimization Problems, Graph Classes and Width Parameters

Del 15 al 17 de novembre de 2001, amb l'assistència de trenta-tres investigadors d'arreu.

Combinatorics and Graph Theory: Algebraic, Algorithmic, Geometric and Probabilistic Aspects. Del 12 al 15 de setembre del 2001. El comitè organitzador fou format per J. Díaz (UPC), J. Gimbert (UdL), F. Hurtado (UPC), A. Lladó (UPC), G. Lugosi (UPF), C. Martínez (UPC), M. Noy (UPC), J. Pujol (UAB), J. Rifà (UAB) i el coordinador O. Serra (UPC).

Es van impartir les conferències plenàries següents:

— N. Alon: «Polynomials in Combinatorics»

— P. Cameron: «Random strongly regular graphs?»

— D. Eppstein: «Triangles and Squares»

— L. Kachatrian: «Extremal problems under dimension constraint»

— J. Matousek: «Transversals of hypergraphs with geometric flavor»

— K. Phelps: «Combinatorial Designs and Perfect Codes»

— C. Thomassen: «The chromatic number of graphs of fixed girth and genus»

— N. Wormald: «Analysing greedy algorithms on regular graphs»

A més es van impartir quaranta conferències paral·leles.

Hi assistiren cent trenta-dos investigadors d'arreu. Aquest congrés fou finançat per la Comunitat Europea dins el programa Trobades Científiques d'Alt Nivell, per la Direcció General de Ense-

ñanza Superior e Investigación Científica, per la Direcció General de Recerca, per la Universitat Politècnica de Catalunya, per la Universitat Autònoma de Barcelona i per DIMATIA-ITI, Charles University, Praha.

Stochastic Inequalities and their Applications

Del 17 al 21 de juny del 2002. El comitè científic fou format per E. Giné (Universitat de Connecticut), C. Houdré (Georgia Institute of Technology, Atlanta, EUA) i D. Nualart (Universitat de Barcelona). Hi assistiren vuitanta investigadors d'arreu.

Es van impartir les conferències plenàries següents:

— V. Koltchinskii: «Probabilistic inequalities for margin distributions and generalization error»

— N. Krylov: «Some implications of the Burkholder-Davis-Gundy type inequalities for fully nonlinear degenerate equations in balls»

— R. Latała: «Some estimates of norms of random matrices»

— M. Ledoux: «Concentration, transportation and functional inequalities»

— G. Lugosi: «Some new concentration inequalities based on the entropy method»

— P. Massart: «Some applications of concentration inequalities to statistics»

— C. McDiarmid: «Concentration and random permutations»

— E. Rio: «Concentration inequalities for maxima of empirical processes»

— O. Zeitouni: «Concentration and large deviation inequalities for random matrices»

Aquest congrés fou finançat per la Comunitat Europea dins el programa Trobades Científiques d'Alt Nivell, per la Dirección General de Enseñanza Superior e Investigación Científica, per la Direcció General de Recerca i per la Universitat Autònoma de Barcelona.

2002 *Barcelona Conference on Algebraic Topology*

Del 2 al 6 de juliol del 2002, a la seu de l'IEC. El comitè organitzador fou format per G. Bastardas (UAB), N. Castellana (UAB), J. A. Crespo (UAB) i A. Ruiz (Universitat Paris 13).

Les conferències plenàries impartides foren:

— P. Bousfield: «Homotopical completions of spaces»

— M. Hovey: «Morita theory for Hopf algebroids»

— J. Greenlees: «Algebraic groups and equivariant cohomology theories»

— R. Levi: « p -local groups: the homotopy theory of fusion systems»

— I. Madsen: «The stable moduli space of Riemann surfaces»

— H. Miller: «Recent work on elliptic cohomology»

— J. Rognes: «Waldhausen's stable parametrized h -cobordism theorem»

— G. Segal: «The structure of spaces and manifolds»

— A. Viruel: «Homotopy characterization of (classifying spaces of) compact Lie groups»

A més es van impartir vint-i-quatre conferències paral·leles.

Hi assistiren cent cinquanta-quatre investigadors d'arreu. Aquest congrés fou finançat per la Comunitat Europea dins el programa Trobades Científiques d'Alt Nivell, per la Dirección General de Enseñanza Superior e Investigación Científica, per la Direcció General de Recerca i per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquest congrés se celebra cada quatre anys des del 1982 i ha assolit, per tant, la sisena edició.

Modular Curves and Abelian Varieties

Del 15 al 18 de juliol del 2002. El comitè organitzador fou format per J. González (UPC), J. C. Lario (UPC), J. Quer (UPC) i A. Rio (UPC).

Es van impartir les conferències plenàries següents:

— K. Buzzard: «Eigencurves in theory and in practice»

— H. Darmon: «Modular parametrizations and algebraic points on elliptic curves»

— J. Ellenberg: «Galois representations on Q -curves»

— G. Frey: «The Hurwitz space of curves of genus 2 with elliptic differentials»

— J. C. Lario: «Arithmetic of Q -curves»

— B. Mazur: «A conjectural picture of the anti-cyclotomic arithmetic of elliptic curves»

— B. Poonen: «Modular curves of genus at least two»

— K. Ribet: «Optimal quotients and Néron models»

— W. Stein: «Non-squareness of Shafarevich-Tate groups of abelian varieties»

A més es van fer quinze comunicacions.

Hi assistiren vuitanta-nou investigadors d'arreu. Aquest congrés fou finançat per la Comunitat Europea dins el programa Trobades Científiques d'Alt Nivell, per la Dirección General de Enseñanza Superior e Investigación Científica, per la Direcció General de Recerca, per la Universitat Politècnica de Catalunya i per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Cursos avançats del CRM

Aquest curs s'ha dut a terme la setena edició dels cursos avançats que organitza el CRM sobre temes concrets de les matemàtiques que siguin d'actualitat per la seva activitat investigadora. Aquests

cursos intensius estan adreçats a estudiants de doctorat avançats i a doctors, i són impartits per especialistes de reconegut prestigi en la matèria.

Durant el curs 2001-2002 s'han portat a terme els cursos avançats següents:

— *Proper Group Actions*. Coordinat per C. Casacuberta (UAB) i impartit per G. Mislin (ETH Zürich): «Equivariant K -homology of the classifying space for proper actions», i A. Valette (Universitat de Neuchâtel): «On the Baum-Connes assembly map for discrete groups». Del 18 al 22 de setembre de 2001.

A més es van impartir nou conferències d'una hora. Hi van participar un total de cinquanta-dos investigadors i estudiants de doctorat.

Aquest curs fou finançat per la Comunitat Europea dins el programa Trobades Científiques d'Alt Nivell, per la xarxa de formació en recerca Modern Homotopy Theory, per la Dirección General de Enseñanza Superior e Investigación Científica i per la Direcció General de Recerca.

— *Mathematical Finance: Further models*. Coordinat per J. del Castillo (UAB) i impartit per T. Björk (Stockholm School of Economics): «Interest rate theory», T. Mikosch (University of Copenhagen): «GARCH models & heavy-tailed distributions», i N. Shephard (Nuffield College and Oxford University): «Levy process and stochastic vola-

tility models». De l'1 al 7 de juliol de 2002.

El total de participants al curs fou vuitanta investigadors, estudiants de doctorat i treballadors del món de les finances.

Aquest curs fou finançat per la Comunitat Europea dins el programa Trobades Científiques d'Alt Nivell, per la Dirección General de Enseñanza Superior e Investigación Científica, per la Direcció General de Recerca i per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Mestratge Matemàtiques per als instruments financers

El mestratge *Matemàtiques per als instruments financers* és una activitat conjunta del Centre de Recerca Matemàtica i el Departament de Matemàtiques de la Universitat Autònoma de Barcelona amb diverses empreses financeres, entre les quals hi ha la Borsa de Barcelona, que n'és l'entitat patrocinadora. Hi col·laboren, també, els departaments d'Economia Aplicada, d'Economia de l'Empresa i d'Economia i d'Història Econòmica de la UAB, el Departament d'Estadística de la UB i destacats especialistes que treballen en contacte directe amb els mercats.

L'objectiu del mestratge és formar especialistes capaços de desenvolupar nous productes financers, segons les necessitats del moment, i preparats per a comprendre i discutir críticament les

hipòtesis i limitacions dels models existents. Aquest mestratge s'estructura en tres quadrimestres, dos de teòrics, amb cent vint hores de docència cadascun, i un tercer de pràctiques en una empresa financera.

La responsabilitat del mestratge és a càrrec de la Comissió acadèmica, integrada pels professors Àngel Calsina (EDP), Joan del Castillo (estadística), Jaume Llibre (mètodes numèrics), Frederic Utzet (processos estocàstics), també coordinador, i del Consell assessor, integrat pels senyors Xavier Auguets (Caixa de Catalunya), Antoni Giralt (Borsa de Barcelona), Pere Guinjoan (Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona) i Joan Sueiro (Banc de Sabadell).

Són admesos anualment un màxim de vint alumnes, que disposen, a les instal·lacions del CRM, de la tecnologia més avançada per a fer el seguiment dels mercats financers.

Altres conferències i seminaris

Al CRM regularment es fan conferències i seminaris. Durant aquest curs se n'han fet un total de cent seixanta-cinc.

Publicacions

De la sèrie «Preprints», publicada pel CRM durant aquest curs, se n'han fet els trenta números següents:

Núm. 474: AMIGÓ, J. M. *Accelerated Collatz dynamics*. Juliol de 2001.

- Núm. 475: DUTERTRE, N. *On the Euler characteristic of semi-analytic and semi-algebraic sets*. Setembre de 2001.
- Núm. 476: NEŠETŘIL, J.; OSSONA DE MENDEZ, P. *Colorings and Homomorphisms of minor closed classes*. Setembre de 2001.
- Núm. 477: NUALART, D.; RASCANU, A. *Differential equations driven by fractional Brownian motion*. Setembre de 2001.
- Núm. 478: BOLOTIN, S.; DELSHAMS, A.; FEDOROV, YU.; RAMÍREZ-ROS, R. *Bi-asymptotic billiard orbits inside perturbed ellipsoids*. Setembre de 2001.
- Núm. 479: DICKS, W. P.; KROPHOLLER, H.; LEARY, I. J.; THOMAS, S. *Classifying spaces for proper actions of locally-finite groups*. Setembre de 2001.
- Núm. 480: CUVILLIEZ, M. *Decomposition of $B_n J(A)$ and extension of A_n -maps to A_∞ -maps*. Octubre de 2001.
- Núm. 481: GASULL, A.; MAÑOSA, V. *Darboux theory of integrability for discrete dynamical systems*. Octubre de 2001.
- Núm. 482: NUALART, D.; OUKNINE, Y. *Besov regularity of stochastic integrals with respect to the fractional Brownian motion with parameter $H > 1/2$* . Octubre de 2001.
- Núm. 483: AMICÓ, J. M. *Relations among sums of reciprocal powers II*. Octubre de 2001.
- Núm. 484: CUVILLIEZ, M.; FÉLIX, Y. *Approximation to the F-killing length of a space*. Novembre de 2001.
- Núm. 485: ARA, P.; GOODEARL, K. R.; PARDO, E. *K_0 of purely infinite simple regular rings*. Novembre de 2001.
- Núm. 486: LLIBRE, J.; SCHLOMIUK, D. *The geometry of quadratic differential systems with a weak focus of third order*. Novembre de 2001.
- Núm. 487: NEŠETŘIL, J.; WORMALD, N. C. *The acyclic edge chromatic number of a random d -regular graph is $d+1$* . Novembre de 2001.
- Núm. 488: PHELPS, K. T.; RIFÀ, J. *Combinatorial structure of binary 1-perfect additive codes*. Desembre de 2001.
- Núm. 489: BASTARDAS, G.; DESCHEEMAEKER, A. *On the homotopy type of p -completions of infra-nilmanifolds*. Desembre de 2001.
- Núm. 490: BODIN, A. *Invariance of Milnor numbers and topology of complex polynomials*. Desembre de 2001.
- Núm. 491: COLL, B.; GASULL, A.; PROHENS, R. *Bifurcation of limit cycles from two families of centers*. Gener de 2002.
- Núm. 492: BODIN, A. *Computation of Milnor numbers and critical values in affine space and at infinity*. Febrer de 2002.
- Núm. 493: LABUTIN, D. A. *Potential estimates for large solutions of semilinear elliptic equations*. Març de 2002.
- Núm. 494: SANZ-SOLÉ, M.; VUILLERMOT, P.-A. *Equivalence and Hölder-Sobolev regularity of solutions for a class of non autonomous stochastic partial differential equations*. Abril de 2002.

- Núm. 495: TROESCH, A. *Une formule pour la cohomologie de foncteurs compo-*
ses. Maig de 2002.
- Núm. 496: DUTERTRE, N. *Geometrical*
and topological properties of polyno-
mial fibres. Maig de 2002.
- Núm. 497: TROESCH, A. *Comparaison des*
modules d'extensions dans des caté-
gories de foncteurs. Maig de 2002.
- Núm. 498: DOURLENS, S. *Poincaré dua-*
lity quivers. Juny de 2002.
- Núm. 499: GREENLEES, J. P. C.; HOFF-
MANN, J.-Ph. *Rational extended Mac-*
key functors for the circle group.
Juny de 2002.
- Núm. 500: CASACUBERTA, C.; DESCHEEMAE-
KER, A. *Relative group completions*.
Juny de 2002.
- Núm. 501: BODIN, A. *Non reality and*
non connectivity of complex polyno-
mials. Juliol de 2002.
- Núm. 502: EDDAHBI, M.; LACAYO, R.;
SOLÉ, J. L.; TUDOR, C. A.; VIVES, J.
Regularity and asymptotic behaviour
of the local time for the d-dimensio-
nal fractional Brownian motion with
N-parameters. Juliol de 2002.
- Núm. 503: WORMALD, N. C. *Analysis of*
greedy algorithms on graphs with
bounded degrees. Juliol de 2002.

De la sèrie «Quaderns», se n'han publicat aquests cinc números:

- Núm. 21: Advanced Course on Proper
Group Actions (setembre de 2001).

- Núm. 22: EuroConference on Combina-
torics, Graph Theory and Applica-
tions (setembre de 2001).

- Núm. 23: Advanced Course on Mathe-
matical Finance: Further models (I)
(juliol de 2002).

- Núm. 24: Advanced Course on Mathe-
matical Finance: Further models (II)
(juliol de 2002).

- Núm. 25: Advanced Course on Geome-
tric 3-Manifolds (setembre de 2002).

L'EPDI

Grup de Topologia Algebraica

El Grup de Topologia Algebraica de Barcelona, dirigit per Jaume Aguadé, està integrat per tres catedràtics d'universitat, cinc professors titulars, cinc doctors i cinc estudiants de doctorat; la major part treballen a la Universitat Autònoma de Barcelona, però hi participen també les universitats de Barcelona, Almeria, Màlaga i Granada. Aquest grup va ser designat l'any passat centre de formació Marie Curie per la Comissió Europea, un dels tres únics de l'Estat espanyol en matemàtiques. És un grup de recerca consolidat de la CIRIT de Catalunya des de 1995 i forma part de la xarxa europea de formació en recerca Modern Homotopy Theory, juntament amb altres grups de les universitats d'Aberdeen, Aarhus, Sheffield, París-Nord i Catòlica de Leuven i el CNRS.

Des de l'any 1982 organitza cada quatre anys la *Barcelona Conference on Algebraic Topology*, una sèrie de congressos de referència a tot el món, les actes dels quals han estat publicades des de l'any 1986 en diverses sèries de Springer Verlag i Birkhäuser Verlag. El mes de setembre de 2001 van organitzar el curs avançat *Proper Group Actions*, i

el juliol de 2002, el *2002 Barcelona Conference on Algebraic Topology*, ambdós esdeveniments finançats per la Comissió Europea.

El grup acull becaris postdoctorals (quatre, l'any 2000), i a partir de l'any 2001 ha acollit també estudiants de doctorat de programes de topologia algebraica de diverses universitats europees.

Laboratori d'Estudis Geofísics

Eduard Fontserè

Comitè científic: Antoni M. Correig

(director)

Ramon Macià i Jovés

Josep Vila i Codina

El Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) va ésser constituït l'any 1982 i està format per investigadors de diferents institucions amb la finalitat de treballar i divulgar estudis en el camp de les ciències de la Terra. Aquest Laboratori centra la seva activitat en l'estudi de la sismicitat i l'estructura interna (litosfera) de Catalunya a partir de les dades de les estacions que gestiona o bé fent servir la informació proporcionada per altres institucions que treballen en el mateix camp.

Com a font pròpia d'informació, les estacions sísmiques que subministren dades de manera directa al LEGEF estan instal·lades a dues zones ben diferenciades: la Catalunya meridional, amb les estacions de Vandellòs (VAN2) i del monestir de Poblet (POBL), i el Pirineu, on hi ha instal·lada l'estació de banda ampla del túnel del Cadí (CADI). Els estudis que hom porta a terme són de dos tipus:

a) Estudis de sismicitat local i de detectabilitat de les dues zones abans esmentades, amb l'emmagatzematge d'informació dins d'una base de dades en

format CD-ROM, per facilitar l'accés posterior. Aquests treballs queden reflectits en els informes o reports interns que, amb una periodicitat anual, semestral o quadrimestral, du a terme el laboratori.

b) Mitjançant l'anàlisi de les dades disponibles, es fan estudis dirigits a mirar de conèixer, amb més precisió, la localització d'esdeveniments sísmics i la resposta del terreny, temes necessaris per a treballs posteriors de perillositat sísmica, tant pel que fa a neotectònica i enginyeria civil (disseny d'estructures sísmiques) com a risc sísmic. Per dur-ho a terme es treballa a partir de les línies iniciades ja fa temps, tal com es reflecteixen en resums d'anys anteriors. Aquestes línies són les següents:

- Tractament digital de senyals
- Atenuació d'ones sísmiques
- Estudi de ressonàncies locals
- Cinemàtica de la propagació d'ones internes
- Caracterització de la font sísmica
- Caracterització del soroll de fons dels punts de registre.

Durant el curs 2001-2002 s'ha aprofundit en quatre temes d'investigació:

- Sistemes complexos de la naturalesa. Ocurrencia de terratrèmols en termes de criticalitat autoorganitzada, microsismes com a sistemes excitats per soroll.

— Soroll sísmic. Estudi dels nivells de soroll de fons que afecten els registres sísmics. Comparacions i efectes locals.

— Servidors d'informació en temps real. Transmissió d'informació de caire seqüencial en temps real. Sistemes automàtics de petició d'informació.

— Instrumentació sísmica. Calibració i configuració d'estacions sísmiques i control SOH.

Des del punt de vista tècnic i relacionat amb l'apartat d'obtenció de dades, el LEGEF realitza, de manera continuada, optimitzacions dels sistemes d'adquisició que gestiona. En aquest sentit, durant l'any 2002 el LEGEF ha procedit a l'actualització de tot el sistema d'adquisició i enregistrament de l'estació sísmica del túnel del Cadí, per tal d'adaptar-la a la darrera generació d'instruments. Aquesta millora dotarà l'estació d'un sistema d'accés en temps reals compatible amb sistemes estàndards que facilitarà la cooperació amb altres institucions tant nacionals com internacionals.

L'actualització de CADI ha permès al LEGEF disposar d'un instrumental addicional que s'ha dedicat a tasques d'educació. Aquesta línia de treball ha portat a l'establiment d'una cooperació amb la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona en la instal·lació de l'antic equip d'adquisició i registre de l'estació CADI a l'Observatori Fabra, on s'ha estructurat un sistema de visualització d'in-

formació sísmica en viu (ISEV) accessible per Internet i que es pot trobar al web del Departament d'Astronomia i Meteorologia de la Universitat de Barcelona, <http://www.am.ub.es/~jrila/ISEV/>.

Les previsions per al curs acadèmic 2002-2003 són poder disposar en temps real de les dades que proporcionen les estacions ubicades al túnel del Cadí i al monestir de Poblet, les quals, a conseqüència del seu bon funcionament, són incloses a la Federació Europea d'Estacions Sísmiques de Banda Ampla, gestionada per l'ORFEUS (Observatories and Research Facilities for European Seismology), amb la qual es du a terme el control de sismicitat de l'àrea euromediterrània i que complementa la de la Federació Internacional d'Estacions Sísmiques Digitals del Data Management Center, que gestiona el consorci nord-americà IRIS (Incorporated Research Institutions for Seismology). Les fitxes d'ambdues estacions es poden trobar a <http://orfeus.knmi.nl>.

Durant els curs acadèmics 2001-2002 han continuat les cooperacions amb altres institucions tant nacionals com internacionals, entre les quals destaquen, internacionalment, l'ORFEUS i l'Institut Politècnic Federal de Zuric (ETH), i, en l'àmbit nacional, l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

A continuació es presenta, de manera detallada, la relació d'activitats realitzades durant el curs 2001-2002.

Càrrecs i comissionats

Dr. Antoni M. Correig, membre del WG de l'European Seismological Commission: Seismic Activity Associated to Volcanic Phenomena.

Dr. Josep Vila i Codina, president del Working Group 1 de l'ORFEUS i membre del WG de l'European Seismological Commission: Seismic Activity Associated to Volcanic Phenomena.

Projectes (finançats en convocatòries públiques)

Riesgo sísmico: análisis de sismicidad y obtención de la respuesta local del medio
Entitat finançadora: Secretaría de Estado de Educación, Universidades, Investigación y Desarrollo

Projecte: Ren2000-1740-C05-02

Durada: des de 2000 fins a 2002

Investigador responsable: Antoni M. Correig i Blanchar.

Multi-Disciplinary Monitoring, Modelling and Forecasting of Volcanic Hazards

Entitat finançadora: Unió Europea

Projecte: MULTIMO-EVG1-2000-0574

Durada: des de 2001 fins a 2004

Investigador responsable: Antoni M. Correig i Blanchar.

European-Mediterranean Infrastructure Co-ordination for Earthquake Seismology (EMICES)

Entitat finançadora: Unió Europea

Projecte: EVK2-CT-2001-80002

«EMICES»

Durada: des de 2002 fins a 2003

Investigador responsable: Josep Vila i Codina.

Projectes (convenis amb empreses i/o administracions)

Control de sismicitat a la zona del Baix Ebre

Tipus de contracte: Cooperació IEC-CNVI

Empresa finançadora: Central Nuclear Vandellòs II

Durada: des del 29/07/1982, és vigent

Investigador responsable: Josep Vila i Codina.

Estudis sísmics al Pirineu oriental

Tipus de contracte: Cooperació IEC-túnel del Cadí

Administració finançadora: IEC

Durada: des de l'01/01/2001 fins al 31/12/2001

Investigador responsable: Josep Vila i Codina.

Estació digital de banda ampla del túnel del Cadí

Tipus de contracte: Cooperació IEC-túnel del Cadí

Empresa/Administració finançadora: Institut d'Estudis Catalans

Durada: des de l'01/1984, és vigent

Investigador responsable: Josep Vila i Codina.

Referències

Les activitats del Laboratori han donat peu a l'elaboració de treballs científics, la publicació dels quals s'exposa a continuació:

CORREIG, A. M.; URQUIZÚ, M. «Some Dynamical Apects of Microseisms Time Series». *Geophysical Journal International*, núm. 149 (2002), p. 589-598.

MORENO, Y.; CORREIG, A. M.; GÓMEZ, J. B.; PACHECO, A. F. «A Model for Complex Aftershock Sequences». *Journal of Geophysical Research*, núm. 106 (2001), p. 6609-6619.

RYABOV, V. R.; CORREIG, A. M.; URQUIZÚ, M.; ZAIKIN, A. A. «Microseisms Oscillations: From Deterministic to Noise Driven Models». *Chaos, Solitons and Fractals* (2002). [Acceptat i en premsa]

LEE, S. van der; VILA, J. [*et al.*]. «Eurasia-Africa Plate Boundary Region yields new Seismographic data». *EOS Transactions American Geophysical Union*, núm. 82 (2001), p. 637 i 645-646.

VILA, J.; MACIÀ, R. «The Broadband Seismic Station CADI (túnel del Cadí, Eastern Pyrenees) Part II: Long Period Variations of Background Noise». *Bulletin of the Seismological Society*

of America (2002). [Acceptat i en premsa]

Reports interns de l'Institut d'Estudis Catalans

Aquestes publicacions corresponen al desenvolupament dels convenis que el LEGEF té establerts amb diferents empreses i que s'han especificat abans.

— VILA, J.; CORREIG, A. M. *Informe del funcionamiento de la estación sísmica de la C.N. Vandellòs II (VAN2)*. Període: 1/1/2001 - 30/6/2001. Informe núm. 32. Report LEGEF núm. 2001-5.

— VILA, J.; CORREIG, A. M. *Informe del funcionamiento de la estación sísmica de la C.N. Vandellòs II (VAN2)*. Període: 1/7/2001 - 31/12/2001. Informe núm. 33. Report LEGEF núm. 2002-1.

— VILA, J.; CORREIG, A. M. *Informe del funcionamiento de l'estació sísmica del monestir de Poblet (POBL)*. Període: 1/1/2001 - 31/12/2001. Report LEGEF núm. 2002-2.

— VILA, J. *Informe del funcionamiento de l'estació sísmica del túnel del Cadí (CADI)*. Període: 1/1/2001 - 31/12/2001. Report LEGEF núm. 2002-3.

— VILA, J. *Esdeveniments sísmics seleccionats, enregistrats entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2001*. CD-ROM, vol. LEGEF 2001; report núm. 2002-4.

Contribucions a congressos, assemblees o workshops

— Organització: Antoni M. Correig ha estat el coordinador científic de les jornades *Terratremols i temporals de llevant: dos exemples de sistemes complexos*. Jornades científiques de l'Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 24-25 de gener de 2002. <http://www.iec.es/recerca/jornades/terratremols/terratremols.htm>.

— Contribucions rellevants: Antoni M. Correig participà, com a conferenciant convidat al *Sixth Workshop on Non-Linear Dynamics and Earthquake Prediction*. Trieste (Itàlia), del 15 al 27 d'octubre de 2001, i va tractar els temes següents: «Some topics on time series analysis»; «Earthquake occurrence»; «Dynamical characteristics of microseism time series» i «Forecasting the next event from data catalogs».

Comunicacions presentades en congressos

Vietnam-2001 IAGA-IASPEI Joint Scientific Assembly. Hanoi, Vietnam, 19-31 d'agost de 2001

— J. Batlló, S. Dineva, D. Mihaylov, R. Macià. «Source parameters of two large Plovdiv (Bulgaria) earthquakes (April 1928)»

— A. Ugalde, J. Vila, M. Van der Meijde, F. Marone, S. van der Lee. «Seismic Background Noise Seasonal variation at Ebre Station».

1st. MULTIMO Meeting. Cambridge, Gran Bretanya, 1-2 de febrer de 2002

— A. M. Correig, J. Oliver. «Forecasting the next event from data catalogs»

— J. Vila, R. Macià. «The Influence of the Environmental Variables on Microseism and Tremor Ground Motion».

3ª Asamblea Hispanoportuguesa de Geodesia y Geofísica. València, 4-8 de febrer de 2002

— D. Mihaylov, R. Macià, S. Dineva, J. Batlló. «Determinación de los parámetros focales de los terremotos de Plovdiv de 1928 a partir de registros instrumentales»

— R. Macià, D. Mihaylov, J. Batlló, S. Dineva. «Obtención de los parámetros focales a partir de la recuperación de registros históricos instrumentales»

— A. Ugalde, J. Vila, M. van der Meijde, F. Marone, S. van der Lee. «Análisis del ruido sísmico de banda ancha en la estación EBR y correlación con los cambios de presión atmosférica»

— J. Vila, R. Macià. «Caracterización del ruido de fondo de la estación de banda ancha del túnel del Cadí mediante el análisis de registros a largo plazo»

— T. van Eck, J. Vila. «The Observatories and Research Facilities for European Seismology (ORFEUS) and its Working Groups Activities».

2002 Annual Meeting of the Seismological Society of America. Victòria, Canadà, abril de 2002

— S. Dineva, J. Batlló, R. Macià, D. Mihaylov. «Source parameters of selected large European earthquakes from the beginning of the 20th century».

Altres contribucions

Josep Vila participà, com a president del Working Group 1 de l'ORFEUS, a la reunió del consorci celebrada a Niça, França, durant la XXIII Assamblea general del Comitè Europeu de Geofísica.

Conferències i activitats divulgatives

Antoni M. Correig. *La predicció de terratrèmols: serà possible alguna vegada?*

Cicle de conferències «Física de la Quotidianitat» (IEC-Fundació Caixa de Sabadell). Auditori de la Caixa de Sabadell, 11 d'abril de 2002.

Estada

L'estada de col·laboradors del LEGEF a l'estranger o a cursos ha estat la següent:

— Josep Vila. Royal Netherlands Meteorological Institute (KNMI). De Bilt, Països Baixos (tres setmanes).

Assessorament

Reports de la recerca a Catalunya

L'objectiu del programa *Reports de la recerca a Catalunya* és oferir a la comunitat científica i als poders públics unes anàlisis sectorials del sistema de recerca del país. El programa s'inicià el desembre de 1995 i dividí els treballs en àrees temàtiques fonamentades en els àmbits i els sotsàmbits de la CIRIT. Cada informe proporciona informació agregada sobre la recerca a Catalunya en cada àrea temàtica i aporta reflexions sobre els objectius generals de la recerca, l'evolució, les tendències, la situació actual i una anàlisi prospectiva. Els informes inclouen també dades de finançament i d'índexs de productivitat.

L'elaboració dels informes ha estat confiada a una persona de prestigi que ha actuat com a director i que ha rebut l'ajuda d'un grup de col·laboradors experts en l'àrea. Per a l'elaboració dels reports es va optar, des d'un començament, per no imposar cap metodologia unificada. La raó fou la gran varietat de disciplines analitzades i la diversitat de criteris, metodologies i indicadors que s'usen en cada àrea.

El Decret 195/1991, del 16 de setembre, de la Generalitat de Catalunya, relatiu a la coordinació de la recerca i a la reorganització de la CIRIT, reconeix a l'IEC un paper regular d'assessorament

d'aquest organisme. Desenvolupant aquest paper de l'Institut, la CIRIT, durant la tardor de l'any 1995, acordà engegar el projecte d'elaboració dels *Reports* encarregant-lo a l'IEC.

La voluntat era elaborar uns documents on es realitzés una anàlisi de l'estat actual de la recerca en tots els àmbits del coneixement a Catalunya en relació amb les comunitats científiques espanyoles i internacionals. Aquests informes són elaborats per comissions d'experts constituïdes per un màxim de sis persones. Inclouen dades sobre estudis bibliomètrics, finançament global, situació actual i evolució i tendències de la recerca en l'àrea, perspectives i recomanacions i transcendència social de la recerca.

Fins a aquest curs s'han elaborat els informes en les àrees següents: biologia cel·lular, molecular i bioquímica, economia, física, medicina, tecnologies de la informació i de les comunicacions, les ciències socials: antropologia, ciència política, comunicació i sociologia, la lingüística i les ciències del llenguatge, geologia, matemàtiques, història, geografia i demografia, biologia d'organismes i sistemes, pedagogia, enginyeria industrial, enginyeries agronòmiques, forestals i alimentàries, art, dret, enginyeria civil i en-

ginyeria de la construcció, química, filologia catalana, arquitectura i urbanística, veterinària, literatura catalana i psicologia. Finalitzats tots els reports, es preveu una publicació conjunta de tots els informes temàtics.

Actualment, la primera fase d'elaboració dels *Reports de la recerca a Catalunya* és acabada. Tots els reports apareguts durant la durada del progra-

ma es publiquen junts, de tal manera que es fa explícita la magnitud del treball realitzat pels vint-i-quatre grups de treball que els han elaborat. A més, durant aquest curs s'ha realitzat una anàlisi dels problemes i les qüestions metodològiques amb què s'han trobat els diferents grups i s'ha elaborat una guia metodològica per a l'elaboració de la segona fase dels reports.

Promoció

Premis i borses d'estudi

El Ple de l'Institut d'Estudis Catalans concedí el dia 24 d'abril de 2002 els premis i borses d'estudi convocats en el *Cartell de premis* de l'any 2001. El resultat del concurs ha estat el següent:

Premi Prat de la Riba

Ponència: Manuel Castellet i Solanas, Carles Miralles i Solà, Carlota Solé i Puig, Josep M. Casasús i Guri i Joan Vilà i Valentí.

Atorgat al senyor Jaume Font i Garolera pel llibre *La formació de les xarxes de transport a Catalunya (1761-1935)*.

Premi Josep Puig i Cadafalch d'Arqueologia i Història Antiga

Ponència: Pere de Palol i Salellas, Marc Mayer i Olivé i Narcís Soler i Masferrer.

Atorgat a la senyora Núria Rafel i Fontanals pel treball *Aportació al coneixement de les necròpolis tumulars de tipus baixaragonès: les campanyes de l'Institut d'Estudis Catalans al Matarranya*.

Premi Pròsper de Bofarull d'Història Medieval

Ponència: Manuel Mundó i Marcet, Antoni Riera i Melis i Enric Guinot i Rodríguez.

Atorgat a la senyora Isabel Sánchez de Movellán Torrent pel treball *La Diputació del General de Catalunya (1413-1479)*.

Premi Joaquim i Antoni Trias i Pujol de Fisiopatologia Quirúrgica

Declarat desert.

Premi Pius Font i Quer de Botànica

Ponència: Josep Vigo i Bonada, Oriol de Bolòs i Capdevila i Ramon M. Massalles i Saumell.

Atorgat al senyor Josep Gesti Perich pel treball *El poblament vegetal dels Aiguamolls de l'Empordà: efectes de la creació del Parc Natural sobre la vegetació i propostes per a una gestió dels hàbitats*.

Premi Eduard Fontserè de Ciències Físiques

Ponència: David Jou i Mirabent, Josep Enric Llebot Rabagliati i Francesc Serra i Mestres.

Atorgat al senyor Carlos Pérez-García pel treball *Inestabilitats convectives en sistemes extensos*.

Premi Lluís Domènech i Montaner de Teoria i Crítica d'Arquitectura

Ponència: Manuel Ribas i Piera, Josep M. Montaner i Martorell i Josep M. Rovira Gimeno.

No ha estat adjudicat.

Premi Marià Aguiló de Gramàtica Històrica i Història de la Llengua

Ponència: Jordi Carbonell i de Ballester, Antoni Ferrando i Francès i Joan Martí i Castell.

Atorgat a la senyora Maria Dolors Farreny Sistac pel treball *El català a Lleida durant els segles XV i XVI a través dels llibres de crim*.

Premi Joan Coromines de Lexicografia i Onomàstica

Ponència: Joan Miralles i Monserrat, Josep Moran i Ocerinjauregui i Josep Vallverdú i Aixalà.

Atorgat al senyor Albert Turull i Rubinat pel treball *Sistematicitat i historicitat en la toponímia de les comarques de Ponent*.

Premi Lluís Solé i Sabarís de Geografia

Ponència: Joan Vilà i Valentí, Enric Lluch i Martín, Joan Becat i Rajaut.

Atorgat al senyor Onofre Rullan Salamanca pel treball *La construcció territorial de Mallorca*.

Premi Josep A. Vandellòs d'Economia

Ponència: Joaquim Muns i Albuixech, Antoni Serra i Ramoneda i Pere Puig i Bastard.

Atorgat al senyor Josep M. Arauzo Carod pel treball *Els determinants de la localització industrial i residencial. Una aplicació als municipis catalans*.

Premi Antoni Fiter i Rossell de Geografia, Història o Dret d'Andorra

Declarat desert.

Premi Catalunya d'Economia

Ponència: Josep Jané i Solà, Pere Puig i Bastard, Antoni Serra i Ramoneda, Josep Manuel Basáñez i Villaluenga, Joaquim Muns i Albuixech, Andreu Mas-Colell i Josep C. Vergés.

Atorgat al senyor Francesc Valls i Junyent pel treball *El paper de les exportacions vitícoles en la configuració de les relacions exteriors de l'economia catalana (1672-1869)*.

Premis en col·laboració amb fundacions

Premi de Medi Ambient

Ponència: Manuel Castellet i Solanas, Carles Miralles i Solà, Manuel Grau Gasulla, Joandomènec Ros i Aragonès i Ramon Margalef i López.

Atorgat al senyor Jaume Terradas i Serra per l'amplitud i la qualitat de la recerca duta a terme d'una manera intensa i continuada durant trenta anys sobre temes relacionats amb els boscos del país i per la tasca duta a terme en la direcció del Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals (CREAF), exemple de recerca científica aplicada a l'ús racional del territori.

Premi Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Molas i Batllori, Jordi Sarsanedas i Vives i Joan Triadú i Font.

Atorgat a la senyora Christine Arkininstall pel treball *Gender, class and nation: Mercè Rodoreda and the subjects of Modernism*.

Premi Ferran Sunyer i Balaguer de Matemàtiques

Ponència: Warren Dicks Mclay, Antonio Córdoba, Paul Malliavin, Hyman Bass i Alan Weinstein.

Atorgat *ex aequo* al senyor André Unterberger pel treball *Automorphic pseudodifferential analysis and higher-level Weyl calculus* i als senyors Dan Segal i Alexander Lubotzky pel treball *Subgroup growth*.

Premi Miquel Mas Molas a la Investigació Tècnica Tèxtil

Declarat desert.

Premi Àngel Arisó i Campà

Ponència: Oriol de Bolòs i Capdevila, Manuel Ribas i Piera i Xavier Flotats i Ripoll.

Atorgat al senyor Josep M. Bas Lay pel treball *Frugivoria, dispersió i depredació de llavors en l'aladern (Rhamnus alaternus L.): paper dels ocells, rosegadors i formigues.*

Premi Ferran Armengol i Tubau

Ponència: Pere Puig i Bastard, Artur Saurí del Río, Josep Jané i Solà, Josep C. Vergés, Francesc Bonet Armengol, Josep Cercós Martínez i Josep Lluís Pérez Torres.

Atorgat a les senyores Montserrat Guillen i Mercedes Ayuso pel treball *Detecció del frau en l'assegurança de l'automòbil.*

Premis per a estudiants

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris

Ponència: Josep M. Espelta i Guàrdia, Joan Palet i Casas, Joan Saus i Arús, Albert Tehàs i Puig i Joan Pere Vilà i Hors.

Atorgat al senyor Alexandre Escolà i Agustí pel treball *Disseny i validació d'un sistema electrònic de regulació proporcional a la vegetació per a la polvorització de fitosanitaris en cultius arboris.*

Accèsit atorgat a la senyora Belén Lumbierres i Bardají pel treball *Estudi del balanç del nitrogen en parcel·les comercials de blat (Triticum aestivum L.) de la zona regable del canal d'Urgell.*

Premi de la Institució Catalana d'Història Natural

Ponència: Joan Mir i Puyuelo, Joan Pino i Vilalta i Llorenç Sáez i Goñalons.

No ha estat adjudicat.

Concurs de Joves Sociòlegs

Ponència: Joaquim Casal i Bataller, Carles Gironès i Tixé i Sebastià Sarasa i Urdiola.

No ha estat adjudicat.

Premi de la Societat Catalana d'Estudis Històrics

Ponència: Ramon Arnabat i Mata, Oriol Oleart i Piquet i Ricard Soto i Company.

Atorgat al senyor Abel Caldera i Pujols pel treball *El Partit Socialista d'Alliberament Nacional (1968-1980).*

Premi de la Societat Catalana de Biologia

Ponència: Emili Itarte i Fresquet, Xavier Bellés i Ros i Oriol Bachs i Valldeneu.

No ha estat adjudicat.

Premi de la Societat Catalana de Química

Ponència: Santiago Álvarez Reverter, Jordi Teixidó Closa i Sergio Castellón Miranda.

Atorgat al senyor Rubén Mas i Ballesté pel treball *Síntesi, caracterització, reactivitat i comportament electroquímic de metal·lolligands que contenen l'anell Pt₂S₂*.

Accèssit atorgat a la senyora Marta Racamonde Villanueva pel treball *Estudi de la diastereoselectivitat facial en la reacció de fotocicloaddició [2 + 2] de 2(5H)-furanones a acetilè*.

Accèssit atorgat a la senyora Marta Ballbè Mohedano pel treball *Avenços en la síntesi d'alcaloides de Securinega*.

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia

Ponència: Marc Barracó i Serra, Aícia Casals i Gelpí i Àngel Rodríguez i Martínez.

Atorgat al senyor Jaume Roig i Guitart pel treball *Dispositius de potència integrats en tecnologia Silicon-On-Insulator per a aplicacions Smart Power*.

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Ponència: Jordi Cañas i Sala, Robert Vergés i Fernández i Ricard Pié i Ninot.

Atorgat a la senyora Helga Nuell i Turon pel treball *Evolució dels usos del sòl a la Costa Brava (1957-1993)* i al senyor Òscar Carracedo García-Villalba pel treball *La sèquia de Manresa. Una lectura transversal*.

Premi dels Amics de l'Art Romànic

Ponència: Joan-Ferran Cabestany i Fort, Francesca Español i Bertran i M. Teresa Matas i Blanxart.

Atorgat a la senyora Estrella Massons i Rabassa pel treball *La iconografia del diable al claustre de Santa Maria de l'Estany*.

Premi Evarist Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques

Ponència: Pilar Bayer i Isant, Carles Curràs i Bosch i Sebastià Xambó i Descamps.

Atorgat a la senyora Mònica Manjarín Arcas pel treball *Una classe de varietats complexes no kàlherianes*.

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física

Declarat desert.

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia

Ponència: Francesc Nadal i Piqué, Enric Bertran i Gonzàlez i Antonio Luna García.

Atorgat al senyor Damià Vericat Querol pel treball *La boia a Catalunya, 1988-1998*.

Accèsit atorgat al senyor Màrius Navazo Lafuente pel treball *Navas del Pinar. Un estudi des de la geografia humanista*.

*Borses d'estudi***Ajuts Fundació Mercè Rodoreda**

Ponència: Joaquim Molas i Batllori, Jordi Sarsanedas i Vives i Joan Triadú i Font.

Atorgat a la senyora Marta Nadal i Brunés pel projecte *Estudi d'edició de l'epistolari complet Mercè Rodoreda - Joan Prat, Joan Prat - Mercè Rodoreda comprès entre els anys 1941-1971*.

Atorgat al senyor Carlos Guzmán Moncada pel projecte *En el mirall de l'altre Mèxic i la narrativa catalana de l'exili, 1939-1975*.

Atorgat al senyor Abraham Mohino Batet pel projecte *Estudi introductori, selecció i bibliografia de l'obra poètica de Mercè Rodoreda*.

Borses d'estudi de la Generalitat de Catalunya

Ponència: August Bover i Font (en representació de la Secció Filològica de l'IEC), M. Teresa Ferrer i Mallol (membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC), Oriol Pi de Cabanyes (en representació del Consorci Català de Promoció Exterior de la Cultura), Lídia Pons i Griera (en representació de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes) i Marc Taxonera (en representació de la Fundació Congrés de Cultura Catalana).

Atorgada a la senyora Giulia Baratta (Itàlia) pel projecte *Le sepolture privilegiate di Tarragona e del suo territorio in età paleocristiana con particolare riguardo agli influssi*.

Atorgada a la senyora Natalia Kharitònova (Rússia) pel projecte *La imatge de la Unió Soviètica en el món cultural català (1929-1936)*.

Atorgada al senyor Jorge Laguna Celis (França) pel projecte *Treball d'investigació sobre el Dr. Lluís Nicolau d'Olwer*.

Atorgada a la senyora Ilaria Zamuner (Itàlia) pel projecte *I volgarizzamenti catalani del Secretum secretorum pseudo-aristotelico. Classificazione dei manoscritti edizioni critiche*.

Borsa d'estudi Abelard Fàbrega

Ponència: Carles Miralles i Solà, Josep M. Massot i Muntaner i David Jou i Mirabent.

Atorgada al senyor Ramon Torné i Teixidó pel projecte *Estudi i coblació de vint manuscrits de la Batracomiomàquia*.

Borsa d'estudi Eusko-Ikaskuntza (EI-SEV) - Institut d'Estudis Catalans (IEC)

Ponència: Miquel de Moragas i Spà, Isidre Molas i Batllori i Xavier Barral i Altet.

Atorgada al senyor Francisco Inclán Cervera pel projecte *Presència catalana en la història de la pilota basca (1924-1952)*.

Borsa d'estudi Països Catalans

Ponència: Joan-Francesc Mira i Casterà, Ramon Sistac i Vicén, Lluís Garcia i Sevilla, Josep Enric Llebot Rabagliati i Joan Vilà i Valentí.

Atorgada a la senyora Aitana Guia i Conca pel projecte *Diversitat cultural als Països Catalans*.

Atorgada a la senyora Myriam Almarcha París pel projecte *La comunitat musulmana al Principat d'Andorra*.

Atorgada als senyors Antoni Mas i Forners i Joan-Lluís Monjo i Mascaró pel projecte *Repobladors mallorquins al sud del País Valencià després de l'expulsió dels moriscs*.

Difusió

Societats filials

Amics de l'Art Romànic

JUNTA DIRECTIVA

Presidenta:

M. TERESA MATAS I BLANXART

Vicepresidenta:

ELENA MARTÍNEZ I GAY

Secretària:

GUADALUPE MIRAS I BERNAL

Tresorer:

ALFRED PÉREZ I GARCÍA

Vocals:

ROSA ALCOY I PEDRÓS

PERE BESERAN I RAMON

JORDI CAMPS I SÒRIA

JOSEP M. DOMINGO I ABADIA

FERNANDO LANDA I MARTÍNEZ

M. JESÚS MUÑOZ I VILLEGAS

Delegat de l'IEC:

JOAN-F. CABESTANY I FORT

Nombre de socis:

559

Els Amics de l'Art Romànic (AAR) compta actualment amb un total de 559 socis (de mèrit, agregats, numeraris i entitats adherides). Hem de lamentar, però, el traspàs des de gener de 2001 dels socis següents: Francesc Camprubí i Alemany, Pere Carol i Torres, Emília Tarracó i Planas i Dolors Via i Pros.

El dilluns 29 d'abril de 2002, se celebrà l'Assemblea General ordinària, en la qual es van aprovar la memòria d'activitats del curs 2000-2001 i la gestió administrativa de la Junta Directiva. Hom

acordà per unanimitat, a proposta de la Junta Directiva, el nomenament, com a socis de mèrit dels AAR, dels socis següents: Josep M. Gasol i Almendros, Josep M. Gavín i Barceló, Antoni Pladevall i Font, Olivier Poisson i Eduard Ripoll i Perelló.

Sessió inaugural

La sessió inaugural del curs 2001-2002, vint-i-cinquè d'existència dels Amics de l'Art Romànic, tingué lloc a la Sala Prat de la Riba el dimecres 3 d'octubre de 2001 i fou a càrrec del senyor Xavier Bar-

ral i Altet, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans, que dissertà sobre el tema *Sobre la imatge com a retrat de Crist a l'edat mitjana*. Aquest discurs fou publicat i distribuït a tots els socis.

Celebració del 25è aniversari

El dia 5 de juny de 2002 tingué lloc a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans l'acte de celebració del 25è aniversari de la fundació dels Amics de l'Art Romànic. La mesa quedà constituïda pel senyor Manuel Mundó i Marcet, membre de l'IEC, com a president, en substitució de la presidenta de la filial, senyora M. Teresa Matas i Blanchart, i del delegat, senyor Joan-F. Cabestany i Fort, els quals no hi pogueren assistir per causa familiar greu; la senyora Maria Porter i Moix; el senyor Ramon Millet i Domènech, i la senyora Guadalupe Miras i Bernal, com a secretària de l'entitat.

El programa de l'acte, que s'inicià amb la lectura del discurs que havia de pronunciar la presidenta, inclogué una memòria de les activitats dutes a terme pels Amics de l'Art Romànic durant aquests vint-i-cinc anys; el lliurament de guardons als presidents, delegats de l'IEC i socis de mèrit; un parlament a càrrec del senyor Manuel Mundó, i tres interpretacions musicals a càrrec de la Coral de Cambra Diaula de Barcelona. Aquesta sessió comptà amb

l'assistència de cent vint-i-cinc socis i interessats.

Presentació de publicacions

El dimarts 18 de desembre de 2001 es presentà, a la Sala Prat de la Riba, el tretzè volum de la revista *Lambard. Estudis d'Art Medieval*. L'acte, que comptà amb l'assistència d'un centenar de socis, fou a càrrec del senyor Joaquín Yarza Luaces, catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquest volum inclou, entre d'altres, quatre de les conferències pronunciades en el XVI Cicle *Iconografia profana de l'art romànic*.

El 6 de febrer de 2002 tingué lloc la presentació del volum *Les esglésies de Sant Pere de Terrassa: de seu episcopal a conjunt monumental. II Taula rodona*. L'acte, que se celebrà a la Sala Prat de la Riba de l'IEC i comptà amb l'assistència de gairebé un centenar de persones, fou a càrrec del senyor Manuel Mundó i Marcet, membre de l'IEC.

Celebració del VII Col·loqui

Els dies 21, 22 i 23 de novembre de 2001 es dugué a terme, amb un total de vuitanta-tres participants el VII Col·loqui dels Amics de l'Art Romànic, dedicat enguany a *Conservar i restaurar: Arqueologia i arquitectura*. Els temes i ponents foren els següents:

— «De l'excavació d'urgència a la restauració del monument: l'exemple

del castell de Mataplana», pel senyor Manuel Riu i Riu.

— «De Viollet-le-Duc a la Carta de Venècia: temes i criteris de la restauració», pel senyor Olivier Poisson.

— «Arqueologia i restauració al monestir de Sant Llorenç prop Bagà, Guardiola de Berguedà», pels senyors Antoni González i Moreno-Navarro i Albert López Mullor.

— «La catedral de Tarragona. Obres de restauració i treball arqueològic», pels senyors Joan Figuerola, Joan Gavalrà i Joan Menchon.

— «Sant Pere de Rodes: excavació i restauració», pels senyors Joan-Albert Adell i Gisbert i Eduard Riu-Barrera.

— «Geofísica i arqueologia. La catedral de Girona a la vista», pels senyors Pere Freixas i Camps i Josep M. Nolla i Brufau.

Actuà com a moderadora la senyora M. Teresa Matas i Blanxart, presidenta dels Amics de l'Art Romànic i directora del Centre d'Art Romànic Català (ARCAT). La sessió de cloenda fou a càrrec del senyor Joan-F. Cabestany i Fort, membre de l'IEC.

Sessions de treball: conferències

Al llarg del curs, amb una mitjana d'entre cinquanta i seixanta assistents, es dugueren a terme quatre sessions de treball en les quals es pronunciaren conferències sobre diferents aspectes relacionats amb

el món medieval. Les conferències foren les següents:

— 14.01.2002. «Paisatge artístic de la Manresa medieval», a càrrec d'Anna Orriols i Alsina, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 13.03.2002. «Els ponts medievals. Un exemple concret: el Pallars», a càrrec de Joan-F. Cabestany i Fort, membre de l'IEC, i d'Erika Redondo.

— 15.04.2002. «Sant Pere de Calligants, sub urbe gerundensis. Escenificació d'un ideal monàstic», a càrrec del senyor Gerardo Boto Varela, professor de la Universitat de Girona.

— 13.05.2002. «Una peça cabdal de la talla romànica a Catalunya: la Maredeu de Ger (MNAC)», a càrrec de Jordi Camps i Sòria, conservador de la Secció d'Art Romànic del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

En col·laboració amb el Centre Excursionista de Catalunya, els Amics de l'Art Romànic ha dut a terme el cicle de conferències *Puig i Cadafalch i l'excursionisme*, segons el programa següent:

— 09.10.2001. «Els elements ornamentals en l'obra de Puig i Cadafalch», a càrrec de Teresa Camps, professora d'història de l'art de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 16.10.2001. «Puig i Cadafalch, l'arquitecte», a càrrec de Joan-F. Cabestany, membre numerari de la Sessió Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— 23.10.2001. «Puig i Cadafalch, l'estudiós», a càrrec de Joan-F. Cabestany, membre numerari de la Sessió Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— 30.10.2001. «Puig i Cadafalch, el restaurador», a càrrec de Joan-F. Cabestany, membre numerari de la Sessió Històrico-Arqueològica de l'IEC.

Les conferències tingueren lloc a la sala d'actes del Centre Excursionista de Catalunya.

Sessions de treball de camp

També s'han dut a terme vuit sessions de treball de camp (visites):

— 20.10.2001. Església de Sant Víctor de Dòrria (Toses, Ripollès), conduïda per la senyora M. Teresa Matas, el senyor Joan-F. Cabestany i Fort i el senyor Pere Rovira i Pons, conservador i restaurador d'obres d'art i tècnic del Servei de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya.

— 10.11.2001. Exposició «Puig i Cadafalch i l'excursionisme» a l'Institut Amatller d'Art Hispànic, conduïda per la senyora Montserrat Blanch.

— 01.12.2001. Sala d'Art Gòtic del Museu Nacional d'Art de Catalunya, conduïda pel senyor Francesc Ruiz Quesada, conservador del MNAC.

— 26.01.2002. Església de Santa Maria del Mar, conduïda pel senyor Joan Bassegoda i Nonell.

— 23.02.2002. Església de Santa Maria de Barberà, conduïda per la senyo-

ra Francesca Español i Bertran, professora de la Universitat de Barcelona.

— 16.03.2002. Església de Santa Margarida de Martorell, conduïda pel senyor Alfred Mauri, arqueòleg.

— 20.04.2002. Monestir de Sant Pere de Galligants, conduïda pel senyor Gerardo Boto Varela, professor de la Universitat de Girona.

— 25.05.2002. Monestir de Santa Maria de Poblet, conduïda pels senyors Agustí Altisent i Altisent i Joan-F. Cabestany i Fort.

Premi per a estudiants

Enguany, en la novena edició, el Premi dels Amics de l'Art Romànic ha estat atorgat a Estrella Massons i Rabassa pel treball *La iconografia del diable al claustre de Santa Maria de l'Estany*, segons acord de la ponència integrada per Joan-F. Cabestany i Fort, Francesca Español i Bertran i M. Teresa Matas i Blanxart.

Assistència a sessions científiques

La senyora M. Teresa Matas, presidenta dels AAR, i el senyor Joan-F. Cabestany, delegat de l'IEC, assistiren a la XXIX Setmana Internacional d'Estudis Medievals *Mites i memòria*, organitzada per l'Institut d'Estudis Medievals (UAB) i l'Institut d'Estudis de la Cultura Medieval (UB), celebrada en el museu monestir de Pedralbes. 7-29 de juny de 2001.

La senyora M. Teresa Matas, presidenta dels AAR, i el senyor Joan-F. Cabestany, delegat, assistiren a les Journées romanes, dedicades a *Naissance et renaissance de la ville à l'époque romane* (Abadia de Sant Miquel de Cuixà). 6-13 de juliol de 2001.

La senyora Guadalupe Miras, secretària dels AAR, assistí a les jornades *Aproximación al románico*, que organitzà el Centro Regional de la UNED de Palència. 17-20 de juliol de 2001.

La senyora Guadalupe Miras, secretària dels AAR, assistí al XV Seminario sobre Historia del Monacato *Sueños y visiones en la antigüedad: cristianos y paganos*, organitzat per la Fundación Santa María la Real - Centro de Estudios del Románico, que tingué lloc al monestir de Santa María la Real (Aguilar de Campoo, Palencia). 1-4 d'agost de 2001.

Inauguració i clausura de l'exposició del senyor Josep Mairal «Arquitectura i escultura del romànic català» (Palau Mercader, Cornellà). El senyor Joan-F. Cabestany assistí a ambdues sessions acompanyat de la senyora M. Teresa Matas i la senyora Guadalupe Miras i intervingué en l'acte de clausura. 7 d'octubre i 2 de desembre de 2001.

El senyor Joan-F. Cabestany pronuncià tres conferències dins el cicle *Puig i Cadafalch i l'excursionisme*, organitzat pel Centre Excursionista de Cata-

lunya i els AAR, amb motiu de l'Any Puig i Cadafalch. 16, 23 i 30 d'octubre de 2001.

El senyor Joan-F. Cabestany, delegat de l'IEC, participà en les II Jornades d'Història i Arqueologia Medieval del Maresme *L'organització de l'espai i models de poblament*, organitzades pel Grup d'Història del Casal (Mataró), amb la col·laboració dels AAR. 20 d'octubre-10 de novembre de 2001.

La senyora Guadalupe Miras assistí a la inauguració de la mostra fotogràfica *Arquitectura religiosa romànica a la comarca del Ripollès*, organitzada per la UEC de Sants. 2 de novembre de 2001.

La senyora M. Teresa Matas i el senyor Joan-F. Cabestany intervingueren en el VII Col·loqui *Conservar i restaurar: Arqueologia i arquitectura*, organitzat pels Amics de l'Art Romànic i el Centre d'Art Romànic Català (ARCAT). 21, 22 i 23 de novembre de 2001.

La secretària de l'entitat, senyora Guadalupe Miras, assistí a la LIV Festa Anual del Monestir de Santes Creus (Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus). 8 de desembre de 2001.

La senyora M. Teresa Matas i el senyor Joan-F. Cabestany assistiren a la inauguració de l'exposició «Els Reis Mags d'Orient. Història d'una tradició», organitzada pel museu monestir de Pedralbes (Museu d'Història de la Ciutat), amb la col·laboració de la Fundació

Thyssen-Bornemisza. 11 de desembre de 2001.

La secretària dels AAR, senyora Guadalupe Miras, en representació de la presidenta de l'entitat, senyora M. Teresa Matas, assistí a la inauguració de la remodelació de la sala d'Escultura de pedra del Museu Frederic Marès. 24 de gener de 2002.

El delegat, la secretària i part de la Junta Directiva assistiren a la presentació del volum *Les esglésies de Sant Pere de Terrassa: de seu episcopal a conjunt monumental. II Taula rodona*. L'acte, celebrat a la seu de l'IEC, anà a càrrec del senyor Manuel Mundó. 6 de febrer de 2002.

La senyora M. Teresa Matas i el senyor Joan-F. Cabestany assistiren a la cloenda de l'Any Puig i Cadafalch, que tingué lloc a la Casa Macaya de Barcelona. 20 de febrer de 2002.

La presidenta dels AAR, acompanyada del delegat de l'IEC i de la Junta Directiva assistiren a la inauguració de l'exposició «La col·lecció somiada. Escultura medieval a les col·leccions catalanes» (Museu Frederic Marès). 3 d'abril de 2002.

El delegat de l'IEC, senyor Joan-F. Cabestany, participà en el II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya, celebrat a Sant Cugat del Vallès, amb el tema *Els conjunts monàstics*. 18-21 d'abril de 2002.

El senyor Joan-F. Cabestany as-

sistí a la presentació de la *Miscel·lània d'Estudis Santjustencs*, XI (Sant Just Desvern). 20 d'abril de 2002.

La presidenta dels AAR, senyora M. Teresa Matas; el delegat de l'IEC, senyor Joan-F. Cabestany, i la secretària de la filial, senyora Guadalupe Miras, assistiren a la inauguració de l'exposició «Descobrir Sant Benet de Bages. Espai d'art» (Manresa). 10 de maig de 2002.

La presidenta dels AAR, acompanyada del delegat de l'IEC i de part de la Junta Directiva assistiren a la inauguració del Museu Episcopal de Vic. 18 de maig de 2002.

El vocal senyor Pere Beseran, professor de la Universitat de Barcelona, assistí a la inauguració de l'exposició «La memòria dels Montcada. Fragments de l'esplendor gòtica de la Seu Vella», de la qual fou comissari (Seu Vella, Lleida). 22 de maig de 2002.

La secretària dels AAR, senyora Guadalupe Miras, assistí a la inauguració de l'exposició «La Catalunya jueva» (Museu d'Història de Catalunya). 22 de maig de 2002.

La presidenta, senyora M. Teresa Matas, i la secretària, senyora Guadalupe Miras, dels AAR, assistiren a la XXX Setmana Internacional d'Estudis Medievals *Europa i l'Islam. Acords i desacords* (museu monestir de Pedralbes). 26-28 de juny de 2002.

Publicacions

BARRAL I ALTET, Xavier. *Sobre la imatge com a retrat de Crist a l'edat mitjana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2001. 38 p.

Lambard. *Estudis d'Art Medieval*, núm. 13 (2000-2001). 191 p.

Les esglésies de Sant Pere de Terras-

sa: de seu episcopal a conjunt monumental. II Taula rodona. 2001. 94 p.

Hom ha continuat la publicació de la *Circular* (núm. 205 a 214), la qual té com a finalitat servir de mitjà de comunicació amb els associats.

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

JUNTA DIRECTIVA

Presidenta:	MERCÈ CENTRICH I SUREDA
Vicepresident:	ANDREU SÁNCHEZ SORIANO
Secretària:	M. ANTÒNIA PLADELLORENS I IBARZ
Tresorer:	JORDI CARBONELL I CASAS
Vocals:	FRANCESC CENTRICH I ESCARPENTER JOSEP DOLCET I LLAVERIA MONTSERRAT PÉREZ SUANA JAUME SERRA I FERRÓ
Delegat de l'IEC:	JOSEP CASTELLS I GUARDIOLA
Nombre de socis:	336

Durant aquest curs s'ha incorporat a l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA) la senyora Sònia Duarte, com a gerent i directora de la revista *Tecnologia i Ciència dels Aliments*.

Conferències

— «Bioterrorisme alimentari», a càrrec d'Ángel Aguilera Martínez, cap de la Unitat de Sanitat Ambiental, Inspecció General de Sanitat del Ministeri de Defensa i Portaveu del Ministeri de Defensa en afers relacionats amb el bioterrorisme. Institut d'Estudis Catalans, 13 de desembre de 2001.

— «Alarmes continuades», a càrrec de Robert Xalabarder, president de l'Associació de Fabricants d'Additius Alimentaris. Organitzada dins el marc de la Fira Alimentària, 7 de març de 2002.

Tallers gastronòmics

Organitzats conjuntament amb CLUB TORRES.

— Sessió 1: «Pernil i vins. Característiques de qualitat i maridatges», a càrrec del senyor Josep Dolcet, veterinari i professor de l'Escola de la Fundació Oficis de la Carn. Centre Cultural del Vi, 21 de març de 2002.

— Sessió 2: «Formatge i vins. Característiques de qualitat i maridatges», a càrrec del senyor Enric Canut, enginyer tècnic agrícola, fundador de l'AFQA (Associació per al Foment de Formatges Artesans) i de l'Associació de Mestres Formatgers. Centre Cultural del Vi, 18 de juny de 2002.

Publicació

Tecnologia i Ciència dels Aliments (TECA), núm. 6 (juny 2002).

Associació Catalana de Sociologia

JUNTA DIRECTIVA

President:	CARLES PRATS I MAESO
Vicepresidents:	JOAN COSTA I RIERA SEBASTIÀ SARASA I URDIOLA
Secretària:	ENCARNA HERRERA I MARTÍNEZ
Tresorer:	XAVIER GODÀS I PÉREZ
Vocals:	MARIA PIA BARENYS I PÉREZ JOAQUIM CASAL I BATALLER CARLES GIRONÈS I TIXÉ JOSEP PONT I VIDAL ELISENDA ROS BO PAQUITA SANVICÉN I TORNÉ EULÀLIA SOLÉ I ROMERO
Delegada de l'IEC:	CARLOTA SOLÉ I PUIG
Nombre de socis:	219

Sopar debat

El dia 25 d'abril de 2002, al Restaurant de l'Hotel Espanya, coincidint amb la presentació del número 16 de la *Revista Catalana de Sociologia: L'envelliment i la gent gran*, es va celebrar un sopar col·loqui amb el títol «La vellesa que hi ha i la que ens espera», amb els autors del monogràfic i prop d'una trentena de persones interessades en el tema.

El debat es va estructurar al voltant de tres taules:

— Taula 1: «La imatge de la vellesa en la societat actual i perspectiva de futur»

Ponents: Maria Pia Barenys, Anna Pardo i Anna Serra.

— Taula 2: «Gènere i vellesa»

Ponents: Susana Alcaraz, Julio Pérez i Montserrat Mora.

— Taula 3: «Polítiques socials de la vellesa»

Ponents: Maria Galofre, Mercè Roca i Diego Rodríguez.

Estudi

Durant aquest curs s'ha realitzat la primera fase de l'estudi sobre *El moviment a les Terres de l'Ebre*, pel Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i Moviments So-

cials, dirigit pel Josep Pont i Vidal, i format per l'equip investigador: Encarna Herrera Martínez, Vanessa Maxé Navarro i Esther Mena Ayuso. Aquest treball ha tingut l'assessorament dels sociòlegs Joan Costa i Andreu Peix i el suport econòmic de la Fundació Bofill (juny de 2001 i febrer de 2002).

El dia 7 de març es féu a Barcelona la presentació, a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans, de la primera fase de l'estudi sobre *El moviment a les Terres de l'Ebre* amb el títol «Noves formes de moviment social: la mobilització a les Terres de l'Ebre». Hi participaren: Jordi Sánchez, director de la Fundació Jaume Bofill; Carles Prats, president de l'Associació Catalana de Sociologia; Josep Pont, sociòleg i director de l'estudi, i Manuel Tomàs, portaveu de la Plataforma per a la Defensa de l'Ebre.

Es va convidar els responsables de les forces polítiques presents al Parlament de Catalunya, i hi van assistir els diputats Joan Busto, d'Iniciativa per Catalunya Verds; Ernest Benach, d'Esquerra Republicana de Catalunya, i Marta Camps, del Partit dels Socialistes de Catalunya.

El dia 11 de juny de 2002 es presentà el mateix estudi a l'Auditori Felip Pedrell de l'Ajuntament de Tortosa, amb la presència de l'alcalde Joan Sabaté Borràs. Hi participaren: Carles Prats, president de l'Associació Catalana de Sociologia; Josep Pont, sociòleg i director de l'estudi, i Manuel Tomàs, portaveu de

la Plataforma per a la Defensa de l'Ebre. Moderador: Joan Costa.

Van assistir-hi els grups parlamentaris Esquerra Republicana de Catalunya, Partit dels Socialistes de Catalunya i Partit Popular de Catalunya.

Després de la presentació de l'estudi es va fer un interessant debat amb els dirigents de les formacions polítiques parlamentàries, els ponents i el públic assistent, entorn de les perspectives d'aquest moviment social.

Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i Moviments Socials. Projectes iniciats

El Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i Moviments Socials, format per socis i sòcies de l'Associació Catalana de Sociologia, ha posat en marxa la continuació del projecte iniciat l'any 2001, *El moviment a les Terres de l'Ebre. Anàlisi de la mobilització*, gràcies a una beca de recerca concedida a aquest grup per la Fundació Jaume Bofill. Aquest estudi, que té una durada de vuit mesos, es realitza dins del marc de l'Institut d'Estudis Catalans.

Igualment, el mateix grup d'estudis ha iniciat el programa *Alternatives de desenvolupament i de gestió a la comarca de la Segarra. El cas de l'empresa LEAR*, gràcies a un ajut per a la recerca concedit a aquest grup pel Consell Comarcal de la Segarra. Està previst que aquest estudi finalitzi la propera tardor i es realitzi dins del marc de l'Institut d'Estudis Catalans.

Constitució d'un nou grup de treball

Seguint el propòsit establert en el programa de la Junta actual, d'oferir el suport a la formació de grups de recerca, s'ha constituït el grup de treball Població i Territori, a càrrec de Joan Costa, sociòleg, i Miquel Domingo, arquitecte, que es dedicarà, principalment, a l'estudi de la distribució territorial i urbanística de Catalunya.

Publicacions

Butlletí de l'Associació Catalana de Sociologia. És un full d'informació intern per als socis, on la informació sobre l'ACS es complementa amb articles o comentaris, a més d'un apartat per a les novetats bibliogràfiques vinculades a la nostra especialitat, i

informacions de l'ACS. Aquest curs se n'han publicat quatre números (67, 68, 69 i 70) amb un tiratge de tres-cents exemplars.

Revista Catalana de Sociologia. Té un tiratge de cinc-cents exemplars, que es distribueixen entre els socis, biblioteques especialitzades (facultats, departaments de sociologia, entitats privades i fundacions) i totes les associacions de sociòlegs vinculades a la Federació Espanyola de Sociologia. Aquest curs s'han publicat els números següents:

- 15: *Monogràfic de sociologia del treball: Aportació del III Congrés de Sociologia.* Coordinat per Andreu Lope.
- 16: *L'envelliment i la gent gran.* Coordinat per Maria Pia Barenys.

Institució Catalana d'Estudis Agraris**JUNTA DIRECTIVA**

President:	JOAN PERE VILÀ I HORS
Vicepresident:	RAMON LLUÍS LLETJÓS I CASTELLS
Secretari:	ALBERT TEHÀS I PUIG
Tresorer:	JOAN CERCÓS I GIRALT

Coordinadors:

Secció d'Agricultura:	CLAUDI BARBERÀ I GAYOSO
Secció d'Estudis Rurals:	RAIMON RODA I NOYA
Secció d'Ornamentals:	JOSEP MONTANER I GIRÓ
Secció de Forestal:	EVA PUJOL I ROIG
Secció de Protecció Vegetal:	JOSEP M. ESPELTA I GUÀRDIA
Secció de Ramaderia:	JOSEFINA PLAIXATS I BOIXADERA
Secció de Sòls:	JOSEP ORIOL ORTIZ I PERPINYÀ
Secció de Viticultura i Enologia:	JOSEP M. PUIGGRÒS I JOVÉ

Vocals:

JOAN PALET I CASAS
 JOAN RÀFOLS I CASAMADA
 JOAN SAUS I ARÚS
 JORDI TICÓ I MALUQUER

Delegat de l'IEC:

JOSEP VIGO I BONADA

Nombre de socis:

409

En l'Assemblea del dia 26 de novembre de 2001 es renovaren els càrrecs dels membres de la Junta Directiva de la manera següent: Albert Tehàs i Puig, secretari; Joan Cercós i Giralt, tresorer; Joan Palet i Casas, vocal, i Josefina Plaixats i Boixadera, coordinadora de la Secció de Ramaderia.

La Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) té vuit seccions, que són les següents:

- Secció d'Agricultura
- Secció d'Estudis Rurals
- Secció d'Ornamentals
- Secció de Forestal

- Secció de Protecció Vegetal
- Secció de Ramaderia
- Secció de Sòls
- Secció de Viticultura i Enologia.

Cursos

XVIII Edició de Monografies de Paisatgisme i Jardineria

Organitzades per la Secció d'Ornamentals de la ICEA, que coordina el senyor Josep Montaner i Giró. Institut d'Estudis Catalans, del 26 de febrer al 14 de maig de 2002.

MONOGRÀFIC I. *Xerojardineria i jardí mediterrani*

MONOGRÀFIC II. *Dibuix i perspectiva de jardí i paisatge*

MONOGRÀFIC III. *Plagues, malalties i males herbes que afecten els jardins.*

Jornades

La producció integrada: una realitat present. Organitzada per la ICEA i realitzada a Lleida, el dia 29 de setembre de 2001. Jornada tècnica de la Fira Agrària de Sant Miquel. Va fer la presentació el senyor Xavier Coll i Gilabert, director general de Producció Agrària i Innovació Rural, del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP) de la Generalitat de Catalunya. El tema de la Jornada va ésser tractat per diversos ponents i al final es realitzà una taula rodona amb tots els ponents.

Pla de gestió de dejeccions ramaderes, a càrrec del senyor Jaume Boixadera, DARP de la Generalitat de Catalunya. Organitzada per la Secció de Ramaderia de la ICEA conjuntament amb Institut Municipal de Promoció i Economia de Vic (ImpeVic). Jornada tècnica del Mercat del Ram de Vic. Tingué lloc a Vic el 22 de març de 2002.

Jornades sobre l'Elaboració i la Presentació de Treballs Científics i Tècnics. La Institució Catalana d'Estudis Agraris va organitzar aquestes Jornades amb el desig d'ajudar el col·lectiu d'investigadors en la presentació dels seus treballs de recerca científica amb vista a una possible publicació.

Les tres Jornades tingueren lloc els dies 5, 12 i 19 de novembre, amb els continguts següents:

Sessió 1. Inauguració de les Jornades, a càrrec de Joan Ràfols i Casamada, coordinador científic de les Jornades; Joan Pere Vilà i Hors, president de la ICEA; Joan Martí i Castell, director del Servei de Relacions Exteriors de l'Institut d'Estudis Catalans (SEREIEC), i Manuel Castellet, president de l'Institut d'Estudis Catalans. Es desenvolupà segons el programa següent:

- Lliçó magistral, a càrrec de Josep Vigo, membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

- Presentació de les sessions, a

càrrec de Josep M. Mestres, coordinador tècnic de les Jornades.

— Fase de preredacció, a càrrec d'Antònia Rigo, cap del Servei Lingüístic d'ESADE.

Sessió 2. Fase de redacció, a càrrec de Daniel Cassany, professor d'anàlisi del discurs a la Universitat Pompeu Fabra.

Sessió 3. Fase de presentació, a càrrec de Josep M. Mestres, cap de l'Oficina de Correcció i Assessorament Lingüístics del SEREIEC.

Cloenda de les Jornades, a càrrec de Joan Ràfols i Casamada, coordinador científic de les Jornades.

Plaguicides i productes de degradació en aigües de Catalunya. Organitzada per la Secció d'Agricultura de la ICEA. Institut d'Estudis Catalans. 16 de novembre de 2001.

Obertura de la Jornada, a càrrec del senyor Joan Pere Vilà i Hors, president de la ICEA.

Presentació de la Jornada, a càrrec del senyor Ramon Lletjós, subdirector del DARP.

Conferències

— «Contaminants emergents (disruptors endocrins i fàrmacs) en aigües de Catalunya», a càrrec del senyor Damià Barceló, del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

— «Investigació i anàlisi de pla-

guicides en aigües superficials d'Espanya», a càrrec del senyor Josep Caixach (CSIC).

— «Els plaguicides en aigües subterrànies», a càrrec de la senyora Lucila Candela, professora de la Universitat Politècnica de Barcelona (Departament d'Enginyeria del Terreny).

Després de les conferències es va celebrar un col·loqui amb els assistents.

Viticultura i enologia de costers: el Priorat Organitzada per la Secció de Viticultura i Enologia de la ICEA, amb la col·laboració de la Facultat d'Enologia de la Universitat Rovira i Virgili (URV) de Tarragona. Tarragona, URV (Facultat d'Enologia), 17 i 24 de novembre de 2001.

Dissabte 17 de novembre:

— «Viticultura de costers», a càrrec d'Agustí Villarroya, professor de la Facultat d'Enologia.

— «Característiques de la DOQ Priorat», a càrrec de Montserrat Nadal, professora de la Facultat d'Enologia.

— «Tècniques d'elaboració dels vins negres», a càrrec de Fernando Zamora, professor de la Facultat d'Enologia.

— «Introducció al tast de vins del Priorat», a càrrec de J. Lluís Pérez, enòleg (Mas Martinet Viticultors).

Dissabte 24 de novembre:

— Visita tot el dia a cellers i vinyes del Priorat, i a la Cartoixa d'Escaladei.

Virosi de la tomaquera

Organitzada per la Secció de Protecció Vegetal de la ICEA. Sant Pol de Mar, 17 de desembre de 2001.

Es desenvolupà segons el programa següent:

— Inauguració de la jornada, a càrrec del senyor Josep M. Espelta.

— «Principals virus en el cultiu del tomàquet», a càrrec del senyor José Aramburn, viròleg, de l'IRTA de Cabrils.

— «*Bemisia tabaci*, una mosca blanca perjudicial en els cultius d'horta», a càrrec de la senyora Judit Arnó, entomòloga, de l'IRTA de Cabrils.

— «Eficàcia de la malla fotoselectiva en el control del virus de la cullera (TYLCSV)», a càrrec del senyor Jordi Ticó, enginyer tècnic agrícola.

Moderador: senyor Marc de Sanpedro i Areste, cap de l'Oficina Comarcal del DARP al Maresme.

Cloenda a càrrec del senyor Joan Pere Vilà i Hors, president de la ICEA.

Universitat Catalana d'Estiu

XVII Jornada d'Agricultura a Prada. Aigua en agricultura. Liceu Renouvier de Prada de Conflent, 24 d'agost de 2002.

La Jornada es desenvolupà segons els programa següent:

— Obertura de la Jornada, a càrrec del conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya, Hble. Sr. Josep Grau i Seris.

— Introducció de la Jornada, a càrrec del senyor Josep M. Puiggròs, coordinador de la Jornada.

— «Bon ús de l'aigua en l'agricultura», a càrrec del senyor Joan Girona, Centre UdL-IRTA.

— «Problemes mediambientals en relació amb la manca d'aigua», a càrrec del senyor Robert Savé, Centre IRTA-Cabrils.

— «La política de regadius a l'agricultura», a càrrec del senyor Josep Anton Rosell, DARP.

— «Costos i beneficis de la innovació tecnològica», a càrrec del senyor Joan Ribas, gerent de CODES.

— «Punt de vista del sector productor agrari», a càrrec del senyor Josep Puigpelat, Unió de Pagesos.

— «L'aigua i l'agricultura a la Catalunya Nord», a càrrec del senyor Jacques Feraud, Cambra d'Agricultura del Rosselló.

— «Estudi comparatiu entre institucions de reg de la Catalunya Nord i la Catalunya Sud», a càrrec del senyor Thierry Ruf, Institut de Recherche por le Développement.

— «Innovació tecnològica en els regadius», a càrrec del senyor Santiago Planas, DARP.

— «Costos i beneficis de la innovació tecnològica en reg», a càrrec del senyor Joan Ribas, CODES

— Taula rodona. Debat.

Aquesta Jornada formà part dels

actes de commemoració del 25è aniversari de la ICEA.

V Jornada de Protecció Vegetal

Organitzada per la Secció de Protecció Vegetal. Institut d'Estudis Catalans, 15 de febrer de 2002. Es va desenvolupar segons el programa següent:

— Inauguració de la Jornada a càrrec del secretari general del DARP, senyor Germà Gordó i Aubarell.

— Conferència inaugural.

— Informe sobre l'aplicació de la directiva 91/414. Perspectives. Visió des de la Unió Europea, a càrrec del senyor Alexandre Checchi, director de Sanitat Pública, Animal i dels Vegetals de la Comissió Europea.

— Van ser presentades vint comunicacions.

— Taula rodona: *Les perspectives i alternatives davant la desaparició i limitació d'ús de productes en els diferents cultius de Catalunya*. La taula rodona va comptar amb la participació d'especialistes dels diferents cultius.

— Cloenda de la Jornada a càrrec del senyor Josep M. Espelta, coordinador de la Secció de Protecció Vegetal de la ICEA.

Excursió

Segona edició de l'excursió «Transcatalonia» Prades-Taradell, organitzada per la Secció de Sòls, amb la col·laboració del Centre de Recerca Ecològica i Aplica-

cions Forestals (CREAF). 15 i 16 de juny de 2002.

Aquest any es va fer un primer itinerari circular per la serra de Prades, seguit d'un segon itinerari lineal des de les estribacions del Montseny fins a la depressió de la plana de Vic; per acabar es va visitar una àrea experimental de Taradell on s'estudien les possibilitats d'aprofitament de diversos tipus de residus orgànics per a la fertilització de sòls.

25è aniversari de la Institució

Amb motiu de complir-se els vint-i-cinc anys de la creació de la Institució Catalana d'Estudis Agraris, l'any 1977, la ICEA prepara diferents actes que es desenvoluparan des del maig de 2002 fins al juny de 2003.

Aquest curs ha tingut lloc l'acte d'obertura a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, 27 de maig del 2002, amb la presència del conseller d'Agricultura, Hble. Sr. Josep Grau; el president de l'Institut d'Estudis Catalans, Excm. Sr. Manuel Castellet; el president de la ICEA, Joan Pere Vilà i Hors; el director d'ESAB, senyor F. Xavier Martínez, i el rector de la Universitat Politècnica de Catalunya, senyor Josep Ferrer.

Es va presentar el treball «Present i futur dels espais agraris en zones periurbanes», a càrrec de Josep Montasell i Dorda, enginyer tècnic agrícola, i Raimon Roda i Noya, enginyer agrònom.

Dins de les celebracions hi figura

també la XVII Jornada d'Agricultura a Prada.

Premi per a estudiants

El dia 28 de febrer de 2002 es reuní el jurat que havia de dictaminar sobre les obres que optaven al Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris d'enguany, format pels senyors Josep M. Espelta, Joan Palet, Joan Saus, Joan Pere Vilà i Hors i, actuant-hi com a secretari, el senyor Albert Tehàs.

El jurat, després d'analitzar i discutir els valors dels treballs presentats, assessorats per experts sobre els diversos temes, va proposar a la Junta Directiva de la ICEA d'adjudicar el premi al tre-

ball *Disseny i validació d'un sistema electrònic de regulació proporcional a la vegetació per a la polvorització de fitosanitaris en cultius arboris*, del senyor Alexandre Escolà, i concedir un accèssit al treball *Estudi del balanç del nitrogen en parcel·les comercials de blat (Triticum aestivum L.) de la zona regable del canal d'Urgell*, de la senyora Belén Lum-bierres.

Publicacions

Dossiers Agraris, núm. 8 (2001): *Les noves tecnologies en l'àmbit agrari*. Recull de les conferències i conclusions del IV Congrés, celebrat a Tarragona, l'octubre de 2000.

Institució Catalana d'Història Natural

CONSELL DIRECTIU

Fins al 3 d'abril de 2002

President:	JORDI SARGATAL I VICENS
Vicepresident:	JOAN PINO I VILALTA
Secretari:	JOSEP GERMAIN I OTZET
Tresorer:	MIQUEL RAFA I FORNIELES
Vocals:	IGNASI CEBRIÁN I ESTER GUILLEM CHACÓN I CABAS JOAN FONT I GARCÍA CÈSAR GUTIÉRREZ I PEREARNAU JORDI LLORENS I POCA JOAN MALUQUER I MARGALEF JOAN MIR I PUYUELO LLORENÇ SÁEZ I GOÑALONS SERGI SALADIÉ I GIL ANDREU SALVAT I SALADRIGAS
Representant de la delegació del Bages:	FLORENCI VALLÈS I SALA
Representant de la delegació del País Valencià:	MÀRIUS MARTÍNEZ I MARTÍ
Delegat de l'IEC:	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Nombre de socis:	950
Societats adherides:	Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà Estació Biològica de l'Aiguabarreig Grup Mineralògic Català Societat Catalana de Lepidopterologia Societat Catalana de Micologia Testudinum Cataloniae Societas

Activitats

31 d'octubre de 2001. Sessió inaugural del curs 2001-2002. *Plantas acuáticas de lagunas y humedales: biología y conservación*, per Santos Cirujano, Jardín Botánico de Madrid, CSIC. Tingué lloc a l'IEC.

15 de novembre de 2001. Sessió científica: *El paisatge vegetal dels turons de la plana de Vic. Uns espais naturals que cal conservar*, per Carme Casas, Escola Politècnica d'Osona, Universitat de Vic (UV). Tingué lloc al Palau Bojans de la UV.

24 de novembre de 2001. *XII Sessió conjunta d'entomologia de la ICHN i la SCL*. Hi presentaren ponències: Josep M. Bas, David Bellido, M. Carmen Cartagena, Xavier Ferrer, Eduardo Galante, Alberto Gayoso, Francesc Gesse, Crisanto Gómez, Elena Gordun, Marta Goula, Xavier Jeremias, Pere Josep Jiménez, Albert Masó, Toni Monleon, Ricard Orozco, Joaquim Pérez-de-Gregorio, Juli Pujade-Vilar, Josep Emili Requena, Eva Ribes, Jordi Ribes, Jordi Rofes Martí Rondos, Palmira Ros-Farré, Daniel Ruiz, Carles Solà, Camil Torras, Francesc Vallhonrat, Eduard Vives, Amador Viñolas i Tomàs Yélamos. Tingué lloc a l'IEC.

11 de desembre de 2001. Sessió conjunta de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, Societat Catalana de Geografia i Institució Catalana d'Història Natural: *Homenatge a Emili Huguet del Villar*. Hi participa-

ren: Jaume Porta, de la Universitat de Lleida, i Santos Casado, de la Universitat Autònoma de Madrid. Tingué lloc a l'IEC.

11 de desembre de 2001. Sessió conjunta de la Facultat de Farmàcia (UB), Societat Catalana de Micologia, Centre de Biodiversitat Vegetal (UB) i Institució Catalana d'Història Natural. Taula rodona commemorativa dels vint anys d'exposicions de bolets a la Facultat de Farmàcia de la UB, i del número 20 de la col·lecció «Bolets de Catalunya» de la Societat Catalana de Micologia, amb la participació de: M. Carme Barceló, professora de botànica de la Facultat de Farmàcia (UB); Josep Germain, secretari de la Institució Catalana d'Història Natural; Victòria Girona, degana de la Facultat de Farmàcia (UB); Xavier Llimona, professor de botànica de la Facultat de Biologia (UB) i president de la Societat Catalana de Micologia, i August Rocabruna, sotspresident de la Societat Catalana de Micologia. Tingué lloc a la Facultat de Farmàcia, de la UB.

12 de desembre de 2001. Sessió científica: *Les poblacions d'ocells estèpics a Catalunya: cap a l'extinció?*, per Joan Estrada, biòleg, Grup Català d'Anellament. Tingué lloc a la Facultat de Ciències, de la UAB.

16 de gener de 2002. Sessió científica: *Les males herbes dels conreus, un patrimoni natural amenaçat*, per Jordi Recasens, Escola Tècnica Su-

perior d'Enginyeria Agrícola de Lleida, UdL. Tingué lloc a la Facultat de Biologia de la UB.

13 de febrer de 2002. Sessió científica. *Les espècies invasores: trets biològics i factors ecològics que afavoreixen la seva expansió*, per Montserrat Vilà, biòloga, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, UAB. Tingué lloc al Centre d'Informació Ambiental Les Cases d'en Puig del Prat de Llobregat.

16 i 17 de febrer de 2002. Curs naturalista: *Les aus marines: ecologia, identificació i distribució de les espècies presents a Catalunya i a la Mediterrània*, per Jordi Martí i Aledo, ornitòleg, responsable de l'Estació Ornitològica del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Tingué lloc a Castelló d'Empúries.

1, 2 i 3 de març de 2002. Curs naturalista: *Introducció al coneixement de la geologia de la Catalunya central*, per Oriol Oms i Llobet, Departament de Geologia, Facultat de Ciències, UAB. Tingué lloc a Manresa.

12 de març de 2002. Sessió científica: *Els molluscs de les illes Balears, una història d'invasions i extincions*, per Christian Ruiz Altaba, Conselleria de Medi Ambient, Govern Balear. Tingué lloc a l'IEC.

16 i 17 de març de 2002. Curs naturalista: *Gestió i conservació de la tortuga mediterrània (Testudo h. hermanni) a la serra de l'Albera*, per Joan Budó, Xavier Capelleras i Marc Franch,

responsables del Centre de Reproducció de Tortugues. Tingué lloc a Garriguella.

3 d'abril de 2002. Assemblea General, amb renovació d'alguns càrrecs del Consell Directiu. En el marc d'aquest acte, es féu un homenatge a la trajectòria científica de la doctora Creu Casas i se la nomenà sòcia honorària de la ICHN.

10 d'abril de 2002. Sessió científica: *Els animals cavernícoles, una fauna peculiar que convé protegir*, per Joan Lluís Pretus, CSIC. Tingué lloc a l'IEC.

13 i 14 d'abril de 2002. Curs naturalista: *La vegetació d'ambients extrems (Monegros-Aiguabarreig): identificació i estratègies adaptatives*, per Sergio Galindo, enginyer tècnic agrícola; Eduardo Royes, naturalista, i David Badia, biòleg, EPS d'Osca. Tingué lloc a Fraga.

20 i 21 d'abril de 2002. Curs naturalista: *Les caixes-niu: una eina per a la divulgació, l'estudi i la protecció dels ocells i els petits mamífers*, per Jordi Baucells, biòleg i enginyer tècnic agrícola. Tingué lloc a Calldetenes.

26, 27 i 28 d'abril de 2002. Curs naturalista: *Els grans incendis forestals al Bages: regeneració natural i estratègies per a la reconstrucció dels paisatges forestals afectats*, per Josep M. Espelta, investigador del CREAF, i Florenci Vallès, biòleg. Tingué lloc a Manresa.

7 de maig de 2002. Sessió científica: *Característiques biològiques d'algunes de les plantes més amenaçades de Catalunya: la problemàtica de les espè-*

cies apomíctiques, per Llorenç Sàez, biòleg, Departament de Biologia Animal, Biologia Vegetal i Ecologia, UAB. Tingué lloc a la Facultat de Ciències, UAB.

11 i 12 de maig de 2002. Curs naturalista: *Els ocells del Parc Natural del Cap de Creus*, per Pons Feliu Latorre, ornitòleg i ambientòleg, i Jordi Martí Aledo, ornitòleg. Tingué lloc al Port de la Selva.

18 i 19 de maig de 2002. Curs naturalista: *Introducció a la biologia del comportament*, per Ester Desfilis, biòloga de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, UV. Tingué lloc al Saler.

21 de maig de 2002. Sessió conjunta SCB-ICHN. *Quatre cares del canvi global*. Presentada per Jaume Reventós, vicepresident de la SCB, i Jordi Sargatal, president de la ICHN. Hi intervingueren: Manuel Barangé, director de l'Oficina Internacional del Projecte GLOBEC (Global Ocean Ecosystem Dynamics), que parlà sobre «L'ecosistema marí i els seus recursos: canvi global, intransigència humana»; Carles Gracia, Dept. d'Ecologia, UB, i CREAF, que parlà sobre «Anades i vingudes: el carboni dels boscos i el canvi climàtic»; David Saurí, Centre d'Estudis Ambientals, Dept. de Geografia, UAB, que parlà sobre «Transformacions arreu: els canvis d'usos del sòl com a component del canvi global», i Rafel Simó, Institut de Ciències del Mar, CMI-MA-CSIC, que parlà sobre «L'alè del

mar: intercanvis oceà-atmosfera i canvi global». Tingué lloc a l'IEC.

15 i 16 de juny de 2002. Curs naturalista: *Les aus del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici*, per Jordi Canut, tècnic de Fauna del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Tingué lloc a Espot.

Publicacions

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 69 (2001). 144 p.

Notícies de la Institució, núm. 37, 38, 39, 40, 41, 42 i 43.

Actes de la XI sessió conjunta ICHN-SCL, celebrada l'any 1999. 137 p.

Pàgina web

Manteniment i elaboració i difusió de materials específics:

— Exposició sobre el medi natural del Bages.

— Fòrum del Grup de Naturalistes d'Osona.

— Documentació del projecte d'avaluació dels espais naturals protegits de Catalunya.

Premi per a estudiants

El jurat, format per Joan Mir, Joan Pino i Llorenç Sàez, va acordar no atorgar el premi.

Participació i assessorament

Participació en l'assemblea de regidors de medi ambient dels Països Catalans.

S'han impartit conferències, en el marc d'activitats organitzades per altres entitats, a l'Institut d'Estudis Catalans, a la Universitat de Girona, a la Universitat de Vic, etc.

Membre del Comitè Tècnic de la Fundació Fòrum Ambiental.

Participació en la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori.

Membre del Consell Consultiu del Consorci per a la Protecció i la Gestió de l'Espai d'Interès Natural de l'Alta Garrotxa.

Participació en la Comissió Permanent del Consell de Protecció de la Natura.

Membre del Consell Consultiu del Parc de Collserola.

Membre del Consell Consultiu de l'Espai Rural de Gallecs.

Presentació de la Institució i dels seus estudis i projectes a Lleida, Solsona, Tortosa, Torredembarra, País Valencià, Roses (Simposi sobre les àrees marítimes i costaneres protegides de la Mediterrània), Breda (participació en una taula rodona sobre el tractament dels espais fluvials), Manresa (presentació del Pla del Paisatge del Bages) i Reus (xerrada sobre les muntanyes de Prades).

Participació en el procés d'elaboració de l'Agenda 21 de Barcelona.

Conveni amb l'Ajuntament de Torredembarra per a la realització d'activitats naturalistes.

Estudis i projectes

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà

Lliurament dels divuit treballs realitzats i preparació de la publicació.

Auditoria del Pla especial del Parc de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

Realització de l'auditoria per encàrrec del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

Avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

Realització del projecte per a l'avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya, el qual ha rebut el suport de la Fundació Territori i Paisatge, de la Diputació de Girona i del Departament de Medi Ambient. Treballs realitzats enguany: elaboració d'un sistema d'indicadors, prova pilot en set espais, revisió del sistema d'indicadors i inici de l'avaluació dels cent quaranta-vuit espais protegits.

Activitats amb altres entitats

11 d'octubre de 2001. Jornada d'anàlisi territorial i ambiental del Vallès. Reflexions a la Universitat Autònoma sobre el campus de la UAB, el túnel d'Horta, el Centre Direccional de Cerdanyola, la Via Verda Sant Llorenç-Collserola i altres projectes i propostes que afecten aquest sector de la comarca del Vallès. Hi intervingueren: Françoise Breton, geògrafa, Departament de Geografia, UAB; Eduard Bru, arquitecte redactor del PERI, UAB; Roser Campeny, biòloga, Minuartia Es-

tudis Ambientals SL; Xavier Carceller, arquitecte, UPC; Albert Cortina, advocat, Estudi DTUM; Lluís Ferrer, vicerector de la UAB; Teresa Galí, paisatgista; Manuel Larrosa, arquitecte urbanista; David Molina, geògraf, Departament de Geografia, UAB; Oriol Nello, PSC-Ciutadans pel Canvi; Josep Pintó, geògraf, Departament de Geografia, Història i Història de l'Art, UdG; Ferran Rodà, ecòleg, CREAM, UAB; Manuel Sabés, Junta de Govern, UAB; David Saurí, geògraf, ICTA, UAB, i Pere Torres, Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Hi actuaren com a relators: Jordina Belmonte, Manel Conill i Josep Germain. Tingué lloc a la UAB.

13, 16 i 20 de març de 2002. Cicle sobre els recursos hidràulics a Catalunya, organitzat per la Fundació Independència i Progrés, amb la col·laboració d'Aigües de Manresa, SOREA; Grup Ecologista L'Alzina, ICHN; Unió de Pagesos, i l'Ajuntament de Manresa. Hi in-

tervingueren: Josep Alavern i Valentí, director gerent d'Aigües de Manresa; Miquel Asensio Quiñonero, de la Fundació Independència i Progrés; Josep Besora, regidor de Sallent; Ramon Espadaler, conseller de Medi Ambient; Marta Lacambra, directora general de l'Agència Catalana de l'Aigua; Lluís Matamala, advocat i primer president de la Fundació Independència i Progrés; Narcís Prat, professor de la Universitat de Barcelona; Josep Puigpelat, d'Unió de Pagesos; Josep Selga, president de la Fundació Independència i Progrés; Montserrat Tura, alcaldessa de Mollet del Vallès; Josep Valero Iglesias, sotsdirector territorial de SOREA, i Jordi Valls i Riera, alcalde de Manresa. Tingué lloc a l'Auditori de la Fundació Caixa de Manresa, de Manresa.

Grups de treball

23 de gener de 2002. Constitució de la Comissió d'Espais Naturals de la ICHN.

Delegació del Bages

La Junta Directiva de la delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural està formada pels membres següents:

President:	FLORENCI VALLÈS I SALA
Vicepresident:	JORDI MORATÓ I FARRERAS
Secretari:	JORDI BADIA I GUTTART
Tresorer:	MARC VILARMAU I MASFERRER
Vocals:	XAVIER ADOT I FERNÁNDEZ
	JOSEP BIOSCA I MUNTS
	JOSEP ILLA I ANTICH
	RAMON SOLÀ I FERRER

Activitats

8 de setembre de 2001. Sortida a la Ribera Salada, preparatòria per a l'itinerari de patrimoni natural i cultural del Solsonès.

27 i 29 de setembre i 4, 6 i 11 d'octubre de 2001. *Jornades tècniques sobre la gestió sostenible de l'aigua*:

— 27 de setembre de 2002: *Conservació dels ecosistemes aquàtics*, amb les ponències de J. M. Casas, H. Rosas i C. Lao, del Dept. d'Eng. Minera i Recursos Naturals de la UPC; A. Munné, membre de l'ACA; J. Ruiz-Olmo, del Servei de Protecció i Gestió de la Fauna, Generalitat de Catalunya, i J. Parpal, de la Fundació Natura.

— 29 de setembre de 2001: *Visita a sistemes naturals de tractament d'aigües*. Visita a una instal·lació dota-

da d'un sistema natural de tractament d'aigua, a càrrec de J. Illa, de Phragmites, SL.

— 4 d'octubre de 2001: *Gestió sostenible de l'aigua: racionalització de l'ús*, amb les ponències de J. M. Casas, de la UPC; J. Alabern, d'Aigües de Manresa; R. Savé, de l'IRTA, Generalitat de Catalunya, i R. Mujeriego, de la Universitat Politècnica de Catalunya.

— 6 d'octubre de 2001: *Salinització. Visita a diferents espais afectats per la salinització al Bages*, a càrrec de J. Badia i F. Vallès de la ICHN.

— 11 d'octubre de 2001: *Gestió sostenible de l'aigua*. Debat amb la participació de Carles Ibáñez, SEO-BirdLife; Manuel Gonzalo, representant del Partit Popular de Catalunya; Montserrat Tura,

diputada al Parlament de Catalunya pel PSC-CPC, i Xavier Vendrell; diputat al Parlament de Catalunya per ERC. Moderat per A. Salvat, de la ICHN. Tingué lloc a Manresa.

Del 19 d'abril al 18 de maig de 2002. Curs sobre el *Coneixement de la flora i fauna del Bages i geologia ambiental*. Aquest curs va ser organitzat pel Departament d'Ensenyament i anava destinat a la formació de professors de secundària i mestres de primària. Els professors van ser tres membres del Consell Directiu de la delegació del Bages: Oriol Oms es va fer càrrec de l'àmbit de la geologia; Ramon Solà, del de zoologia, i Florenci Vallès, del de botànica. Es van fer quatre sessions teòriques (una de geologia, una de fauna i dues de flora i vegetació) amb les corresponents quatre sortides al camp. El conjunt del curs va durar unes trenta-cinc hores. Tingué lloc a Manresa.

26 de maig de 2002. Excursió naturalista al torrent de la Font Freda, al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

31 de maig de 2002. *El seguiment de les poblacions de papallones a Catalunya*. Conferència a càrrec de Josep Planas, de la Societat Catalana de Lepidopterologia. Tingué lloc a la UPC de Manresa.

1 de juny de 2002. Sortida per a l'observació de papallones.

15 i 16 de juny de 2002. Sortida

naturalista a l'Aiguabarreig dels rius Segre, Cinca i Ebre.

Durant l'any 2001 s'ha treballat en la correcció i actualització de l'exposició «El medi natural del Bages». L'exposició s'ha presentat a diversos pobles i instituts d'ensenyament secundari de la comarca del Bages. S'ha iniciat el procés per a digitalitzar l'exposició i editar-la en CD.

Delegació del País Valencià

19 de juny de 2002. Acte de presentació de la Societat Valenciana d'Història Natural (SVHN), nova delegació de la ICHN. Presentaren l'acte Jordi Domingo, representant de la SVHN, i Joan Pino, vicepresident de la ICHN. Jesús I. Català, de la Universitat de València, va parlar sobre els naturalistes valencians, concretament sobre la secció valenciana de la Reial Societat Espanyola d'Història Natural. Tingué lloc al Jardí Botànic de València.

Grup de Naturalistes d'Osona

8 de juny de 2002. Els turons testimoni de la comarca d'Osona (El Clascar de Malla, Serrat de Mont-rodon i Serrat de Palau-Malla i Gurb). Sortida guiada per Carme Casas. Reconeixement de les comunitats vegetals presents en aquests espais naturals característics de la plana. Característiques geològiques, problemàtiques de l'erosió i possibles actuacions.

13 de juliol de 2002. Descobri-
ment dels odonats (espiadimonis) (Rie-
ra de Sora). Sortida guiada per Pep
Garcia Moreno. Introducció dels odo-
nats (espiadimonis), captura d'alguns

exemplars i posterior identificació d'es-
pècies. Coneixement dels cicles biolò-
gics, requeriments d'hàbitat i proble-
màtica de la seva conservació.

Societat Catalana d'Economia

JUNTA DIRECTIVA

President:	PERE PUIG I BASTARD
Vicepresident:	ARTUR SAURÍ DEL RÍO
Secretari:	JOSEP C. VERGÉS
Tresorer:	HUMBERT SANZ I GARCIA
Vocal d'Institucions Acadèmiques:	EDUARD ARRUGA I VALERI
Vocal de Tesis i Publicacions:	JOSEP M. CARRAU I RAMON
Vocal Territorial:	JOSEP LLUÍS RAYMOND BARÀ
Vocal de Promoció:	ÀNGELS ROQUETA I RODRÍGUEZ
Vocal de Premsa:	ROLDÁN MARTÍNEZ I LÓPEZ
Delegat de l'IEC:	JOAQUIM MUNS I ALBUIXECH
Delegat a Brusselles:	VÍCTOR POU I SERRADELL
Delegat a Madrid:	JOSEP M. NUS I BADIA
Nombre de socis:	280

Conferències

Inauguració del curs acadèmic 2001-2002. Laureà Figuerola (1816-1903) i la pesseta (1868-2002). Convidat d'honor: Hble. Sr. Artur Mas Gavarró, conseller en cap de la Generalitat de Catalunya. Moderador: Excm. Sr. Josep Lluís Vilaseca Guasch, president de la Fundació Agrupació Mútua. Ponents: Sr. Francesc Cabana Vancells, historiador; Il·lm. Dr. Joaquim Muns Albuixech, catedràtic d'Organització Econòmica Internacional, i Il·lm. Dr. José M. Serrano Sanz, catedràtic d'Economia Aplicada. 23 d'octubre de 2001.

Acte de lliurament del VIII Premi Catalunya d'Economia. Atorgat a Fran-

cisc Valls i Junyent pel treball *El paper de les exportacions vitícoles en la configuració de les relacions exteriors de l'economia catalana (1672-1869)*. 7 de novembre de 2001.

És competitiu el port de Barcelona? «Port de Barcelona: present i futur, impacte econòmic», a càrrec de Joaquim Tosas i Mir, president de l'Autoritat Portuària de Barcelona; «La funció dels ZAL dins de les cadenes internacionals de subministrament», a càrrec de Santiago Bassols i Villa, conseller delegat de Cilsa; «Les noves tecnologies com a factor de competitivitat de la Comunitat Logística de Barcelona», a càrrec de Santia-

go Garcia i Milà, conseller delegat de Pòrtic SA; «El transport ferroviari de l'àrea del port de Barcelona», a càrrec d'Albert Vilalta i González, enginyer de Camins, Canals i Ports, i «El finançament d'infraestructures al port de Barcelona», a càrrec d'Andreu Gispert i Llavet, sotsdirector de l'Autoritat Portuària de Barcelona. 20 de novembre de 2001.

El Premi Nobel d'Economia 2001. «Un Premi Nobel per a l'economia de la informació», a càrrec de Joan Tuogores, rector de la Universitat de Barcelona i catedràtic de Teoria Econòmica. 11 de desembre de 2001.

L'atròfia del sector públic a Catalunya, pels professors de la Universitat de Barcelona Jacint Ros Ombrevella, catedràtic de política econòmica; Ramon Tremosa, titular de teoria econòmica, i Jordi Pons, titular d'econometria. 14 de febrer de 2002.

Els microestats europeus davant la Unió Europea: el cas d'Andorra, a càrrec de Víctor Pou Serradell, conseller de relacions exteriors de la Unió Europea i autor del llibre *Andorra i la Unió Europea: opcions de futur*. 8 de març de 2002.

XI Ple Anual

Vicente Salas Fumàs, catedràtic d'Organització d'Empreses de la Universitat de Saragossa: «Condiciones para el desarrollo de la empresa española». 10 d'abril de 2002.

Josep Oliver, catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona, autor de *La pobresa a Catalunya*, Fundació Un Sol Món de Caixa de Catalunya: «Abast i característiques de la pobresa a Catalunya». 22 de maig de 2002.

Lliurament del VII Premi Ferran Armengol i Tubau. «Detecció del frau en l'assegurança de l'automòbil», a càrrec de les guardonades Montserrat Guillen i Mercedes Ayuso. 15 de juliol de 2002.

Premis

Convocatòria del VII Premi Ferran Armengol i Tubau, gener de 2002, i IV Premi de la Societat Catalana d'Economia, abril de 2002.

Publicació

Anuari de la Societat Catalana d'Economia, núm. 17 (2001).

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

JUNTA DIRECTIVA

President:	JAUME PÒRTULAS I AMBRÓS
Vicepresident:	JOAN GÓMEZ I PALLARÈS
Secretària:	MONTSERRAT NOGUERAS I HERNÁNDEZ
Tresorer:	XAVIER RIU I CAMPS
Vocals:	JAUME ALMIRALL I SARDÀ MARIÀNGELA VILALLONGA I VIVES
Delegat de l'IEC:	CARLES MIRALLES I SOLÀ

Nombre de socis: 201

Activitats

Sessió inaugural del curs 2001-2002 amb la conferència *Los judíos en la península Ibérica en época romana*, a càrrec de Heike Niquet, de la Universitat de Heidelberg. Institut d'Estudis Catalans, 4 d'octubre de 2001.

Curs sobre *Usos del mite: Humanisme i Noucentisme*. Organitzat en col·laboració amb el Centre Cultural la Mercè de Girona, pretén de fer un repàs al diferent tractament del mite en dos moments clau de la història de la cultura catalana. En la primera part s'estudià l'aprofundiment del mite per part dels humanistes catalans, especialment dels mites fundacionals en la formació de la història, i la utilització dels mites en la poesia dels segles xv i xvi. La segona part incidí en la influència dels mites en la formació d'una ideologia nacional per

part dels noucentistes. Amb les sessions següents:

— *El mite a l'Humanisme quatrecentista*, a càrrec de Mariàngela Vilallonga, 8 d'octubre de 2001.

— *La saviesa d'Egipte al Renaixement*, a càrrec de Joan F. Alcina, 10 d'octubre de 2001.

— *Les gestes d'Hèrcules a Hispània segons Joan Margarit: quines gestes? quin Hèrcules?*, a càrrec de Lluís Lucero, 15 d'octubre de 2001.

— *Francesc Calça i els mites fundacionals de Catalunya*, a càrrec de Narcís Figueres, 17 d'octubre de 2001.

— *Joan Baptista Anyés: entre la mitologia clàssica i la mitificació de la realitat*, a càrrec de Martí Duran, 22 d'octubre de 2001.

— *Antoni Viladamor i la Història general de Catalunya*, a càrrec

d'Eulàlia Miralles, 24 d'octubre de 2001.

— *L'evolució del mite en el segle XVI*, a càrrec de Mariàngela Vilallonga, 5 de novembre de 2001.

— *L'ús dels grecs*, a càrrec de Xavier Riu, 7 de novembre de 2001.

— *L'Odissea de Maragall*, a càrrec de Carles Miralles, 12 de novembre de 2001.

— *El nou prometeu encadenat entre oceànides i sindicalistes*, a càrrec de Carles Garriga, 14 de novembre de 2001.

— *Plató: un mite en l'obra de Joan Creixells*, a càrrec de Montserrat Jufresa, 19 de novembre de 2001.

— *Algunes notes sobre Joan Estelrich, òrvida*, a càrrec de Jaume Pòrtulas, 21 de novembre de 2001.

— *Els Ulisses de Carles Riba*, a càrrec de Jordi Malé, 26 de novembre de 2001.

— *De la Barcelona cosmopolita a la Catalunya ciutat*, a càrrec de Rosa Cabré, 28 de novembre de 2001.

Presentació a l'IEC de quatre de les conferències del curs sobre *Usos del mite*, 4 de desembre de 2001:

— *El mite a l'Humanisme quatrecentista*, a càrrec de Mariàngela Vilallonga

— *La saviesa d'Egipte al Renaixement*, a càrrec de Joan F. Alcina.

11 de desembre del 2001:

— *El nou prometeu encadenat*

entre oceànides i sindicalistes, a càrrec de Carles Garriga

— *Els Ulisses de Carles Riba*

Conferència a càrrec de Giulia Baratta, de la Universitat de Roma, «La Sapienza», i Deutsches Archäologisches Institut Rom, amb el títol *Il culto di Mercurio in Hispania*. Institut d'Estudis Catalans, 7 de febrer de 2002.

Taula rodona sobre *Experiències didàctiques en l'àmbit de les clàssiques a l'ESO, el batxillerat i la universitat*. Institut d'Estudis Catalans, 19, 21 i 25 de febrer de 2002. Amb les sessions següents:

— *Proposta didàctica per a l'aprenentatge de la llengua i de la cultura gregues al batxillerat*, a càrrec de Joan Alberich.

— *Les historiae fabulares homèriques en la didàctica de la llengua grega*, a càrrec de Joan Pagès.

— *Gimcana mitològica al Museu d'Arqueologia de Catalunya*, a càrrec de Margalida Capellà.

— *El nostre vocabulari i l'herència dels clàssics*, a càrrec de Concepció Piedrafita.

— *Els crèdits de cultura clàssica: tot un repte*, a càrrec de Roc Escala.

— *Cultura clàssica al batxillerat*, a càrrec d'Eulàlia Lorés.

— *Introducció a l'èpica grega*, a càrrec de Ramon Torné.

— *Lèxic grec clàssic i modern: una experiència viatgera*, a càrrec de Jaume Almirall i Anna Figueras.

— *Innovació metodològica al primer cicle de filologia clàssica (grec)*, a càrrec del Grup Electra.

Coordinació i col·laboració al seminari *La Filologia crítica de Jean Bollack, seminari de lectura al voltant de l'obra de Jean Bollack: Sòfocles, Eurípides i Paul Celan*. Barcelona, dies 13, 14, 15 i 16 de març de 2002. Coordinació a càrrec de Jaume Pòrtulas (Societat Catalana d'Estudis Clàssics), Marta Segarra (Departament de Francès de la UB), Arnau Pons (poeta i traductor) i Rithée Cevasco (Psicoanàlisi y Sociedad). Amb la participació de la Universitat de Nantes i el DAAD, Manel Guerrero i Christian Vigne.

El seminari es desenvolupa següent:

— Dimecres 13. Conferència: *La filologia crític*, a càrrec de Jean Bollack. Universitat de Barcelona.

— Dijous 14. Seminari sobre *l'Antígona* de Sòfocles. Institut d'Estudis Catalans.

— Divendres 15. Seminari Paul Celan. Hi participaren: Jean Bollack, Werner Wögerbauer, Susana Romano-Sued, Annie Bats i Arnau Pons. Palau de la Virreina.

— Divendres 15. Seminari sobre *l'Electra* d'Eurípides. Institut d'Estudis Catalans.

— Dissabte 16. Seminari sobre filologia i psicoanàlisi: *L'Antígona de Lacan; Ingeborg Bachmann i Paul Celan; Deliri poètic i deliri clínic en Paul Celan*. Institut Francès de Barcelona.

Conferència a càrrec d'Angela Andrisano, de la Università degli Studi di Ferrara: *La complicità di Pilade nell'Oreste di Euripide (v. 33): un caso di interpolazione?* Institut d'Estudis Catalans, 8 d'abril de 2002.

Conferència a càrrec de Juan Luis López Cruces, de la Universitat d'Almeria: *La reconstrucción de una tragedia fragmentaria: el Heracles de Diógenes el cínico*. Institut d'Estudis Catalans, 23 de maig de 2002.

Cloenda del curs, amb la lectura de versos de *l'Odissea*, a càrrec de Víctor Obiols, amb el comentari de Jaume Pòrtulas. Institut d'Estudis Catalans, 26 de juny del 2002.

Publicació

Ítaca. Quaderns Catalans de Cultura Clàssica, núm. 16-17 (2000-2001).

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

JUNTA DIRECTIVA

President:

EDUARD FELIU I MABRES

Tresorer:

PERE CASANELLAS I BASSOLS

Secretari:

JORDI CASANOVAS I MIRÓ

Vocals:

PRIM BERTRAN I ROIGÉ

JOAN FERRER I COSTA

MANUEL FORCANO I APARICIO

Delegat de l'IEC:

MARIA TERESA FERRER I MALLOL

Nombre de socis:

68

Durant aquest curs s'ha continuat el buidatge de revistes i publicacions per a la compilació de la base de dades bibliogràfica sobre la història dels jueus de la Corona de Catalunya i Aragó i la Provença a l'edat mitjana.

Al llarg del curs 2001-2002 hem procurat de participar i intervenir en totes les activitats a les quals la Societat Catalana d'Estudis Hebraics havia de donar suport. Aquestes són les activitats en les quals alguns dels seus membres han participat i han col·laborat.

— Joan Ferrer ha continuat impartint a Girona els cursos de llengua hebrea i i d'hebreu bíblic així com el curs de postgrau «Europa i el món jueu».

— Jordi Casanovas participà amb «Els jueus i la mort», dins el cicle de conferències organitzat al Centre Bonas-truc çà Porta, el 22 de febrer de 2002, i

«Les inscripcions hebraiques de Castelló d'Empúries dins el seu context», organitzat pel Grup Cultural Comtat d'Empúries, el 24 de maig de 2002.

— La Societat ha intervingut activament en la preparació de l'exposició «La Catalunya jueva», inaugurada el mes de maig al Museu d'Història de Catalunya, assessorant els organitzadors, aportant obres per a exposar i redactant articles per al catàleg. Alguns dels seus membres col·laboren també en les exposicions «Hebraica Aragonalia» i «Sefarad», que tindran lloc a Saragossa i Toledo a la tardor d'enguany.

— Diversos membres de la Societat han participat també en l'onzè curs *Cultura hispanojudía y sefardí*, organitzat a Toledo del 10 al 14 de setembre de 2001, i en el I Congrés per a l'Estudi dels Jueus en Territori de Llengua

Catalana, celebrat a Barcelona els dies 15, 16 i 17 d'octubre de 2001 a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona.

S'ha preparat el número 3 de la revista *Tamid*, que, a més de diversos articles de membres de la Societat, ha comportat, com és habitual, la traducció de diversos textos medievals i moderns hebreus, i la confecció d'extensíssimes bibliografies sobre erudits en el camp dels estudis hebraics i de llistes de llocs d'interès per als estudis hebreus i jueus accessibles per Internet.

Pel que fa als diversos projectes de recerca i publicació engegats a l'inici del curs, com ara la compilació d'un diccionari hebreu-català, la publicació d'una gramàtica d'hebreu bíblic (que ja ha estat traduïda al català per membres de

la Societat) i una nova edició actualitzada del corpus de documents hebreus de jueus catalans, continuen el seu curs sense que per ara sigui possible establir-ne cap data d'acabament. D'altra banda, es treballant en l'edició (en coedició amb el Patronat Municipal Call de Girona) d'una obra de la senyora Elka Klein (Universitat de Nova York) que inclou la traducció de divuit documents hebreus trobats a l'Arxiu Capitular de Barcelona. També s'han identificat alguns fragments de documents hebreus trobats en arxius de Terrassa.

Com sempre, la Societat ha assessorat erudits i editors d'algunes publicacions en temes que afecten la cultura i la llengua hebrees i ha fornint bibliografia i traduccions d'alguns textos.

Societat Catalana d'Estudis Històrics

JUNTA DIRECTIVA

President:	GASPAR FELIU I MONTFORT
Vicepresidenta:	MÒNICA GONZÁLEZ FERNÁNDEZ
Secretari:	RAMON ARNABAT I MATA
Vicesecretària:	MERCÈ RENOM I PULIT
Tresorer:	PERE MOLAS I RIBALTA
Vicetresorer:	RICARD SOTO I COMPANYY
Vocals:	ARMAND DE FLUVIÀ I ESCORSA CARME MOLINERO I RUIZ MONTSERRAT SANTMARTÍ I ROSET JAUME SOBREQUÉS I CALLICÓ
Delegat de l'IEC:	ALBERT BALCELLS I GONZÁLEZ
Nombre de socis:	175

La Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH) organitza, fonamentalment, conferències, debats i seminaris amb la participació d'especialistes. Edita el *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, de periodicitat anual.

La SCEH convoca també, dins del *Cartell de premis* de l'IEC, un premi per a estudiants per a un treball d'investigació, bibliografia o assaig sobre història dels Països Catalans. El premi, dotat amb 600 €, va ésser adjudicat al treball *El Partit Socialista d'Alliberament Nacional (1968-1980)*, d'Abel Caldera.

El dia 8 de maig de 2002 se celebrà l'Assemblea General ordinària de socis de la SCEH, en el transcurs de la qual

es procedí a la renovació estatutària de la meitat de la Junta Directiva de la SCEH.

Actes

El dia 15 de novembre de 2001 tingué lloc la inauguració de curs amb una conferència sobre el tema *L'evolució recent dels països musulmans*, a càrrec del senyor Ricard Soto, professor del Departament d'Història Econòmica de la Universitat de Barcelona.

La SCEH va organitzar, en col·laboració amb el Museu d'Història de Catalunya, el simposi «El feudalisme, comptat i debatut», els dies 7 i 8 de febrer de 2002, que aplegà els principals especialistes sobre el tema dels Països Ca-

talans i també alguns participants estrangers, amb un total d'una vintena de ponències.

El dia 8 de maig, amb motiu de l'Assemblea General ordinària, la senyora Montserrat Duran parlà sobre *Pro-*

ducció i consum de teixits a Catalunya (segles XVI-XVIII).

Publicació

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, núm. 12 (2001).

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

JUNTA DIRECTIVA

President:	JOSEP M. MAS I SOLENCH
Vicepresident:	CARLES PRAT I MASIP
Secretari:	JOSEP CRUANYES I TOR
Tresorer:	XAVIER GENOVER I HUGUET
Vocals:	MARIÀ CAPELLA I PIFARRÉ JOSEP A. LÓPEZ I TENA JORDI OLIVERAS I BADIA
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. PUIG I SALELLAS
Nombre de socis:	64

II Curs de dret civil català

Després de la bona acollida dispensada al Curs de dret civil català que es va impartir durant el curs passat, la Societat organitzà el II Curs de dret civil català, que es desenvolupà amb les sessions següents, celebrades a l'Institut d'Estudis Catalans:

— Acte inaugural del II Curs de dret civil català. *La nova legislació*, a càrrec de Ferran Badosa Coll, director del curs. 16 d'octubre de 2001.

— Sessió 1. «La competència per legislar sobre dret processal civil català», a càrrec de Lluís Caballol Angelats, professor titular de dret processal de la UB. 23 d'octubre de 2001.

— Sessió 2. «La Llei 7/1997, de 18 de juny, d'associacions», a càrrec de Josep Ferrer Riba, professor titular

de dret civil de la UPF. 30 d'octubre de 2001.

— Sessió 3. «La Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions», a càrrec de M. Elena Lauroba Lacasa, professora titular de dret civil de la UB. 13 de novembre de 2001.

— Sessió 4. «La Llei 1/2001, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya», a càrrec de Santiago Espiau Espiau, catedràtic de Dret Civil de la UdL. 20 de novembre de 2001.

— Sessió 5. «La Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua», a càrrec de Joan Egea Fernández, catedràtic de Dret Civil de la UAB. 27 de novembre de 2001.

— Sessió 6. «La Llei 22/2000, de 29 de desembre, d'acolliment de per-

sones grans», a càrrec de Maria del Carmen Gete-Alonso Calera, catedràtica de Dret Civil de la Universitat Autònoma de Barcelona. 4 de desembre de 2001.

— Sessió 7. «La Llei 21/200, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica», a càrrec de María Luisa Zahíno Ruiz, professora de dret civil de la UB. 11 de desembre de 2001.

— Sessió 8. «Jurisprudència recent en matèria de dret de família», a càrrec d'Encarna Roca i Trias, catedràtica de Dret Civil de la UB. 18 de desembre de 2001.

— Sessió 9. «La Llei 13/2000, de 20 de novembre, de regulació dels drets d'usdefruit, d'ús i d'habitació (I)», a càrrec d'Anna Casanovas Mussons, catedràtica de Dret Civil de la UB. 15 de gener de 2002.

— Sessió 10. «La Llei 13/2000, de 20 de novembre, de regulació dels drets d'usdefruit, d'ús i d'habitació (II): l'usdefruit de fons d'inversió», a càrrec de Daniel Espina Pérez, professor de dret mercantil de la UB. 22 de gener de 2002.

— Sessió 11. «La Llei 6/2000, de 19 de juny, de pensions periòdiques (I): el censal», a càrrec de M. Esperança Ginebra Molins, professora de dret civil de la UB. 29 de gener de 2002.

— Sessió 12. «La Llei 6/2000, de 19 de juny, de pensions periòdiques (II): el violari», a càrrec d'Antoni Mi-

rambell Abancó, catedràtic de Dret Civil de la UB. 5 de febrer de 2002.

— Sessió 13. «El Projecte de llei de regulació dels drets de superfície, servitud i adquisició (I): el dret de superfície», a càrrec de Ferran Badosa Coll, catedràtic de Dret Civil de la UB. 12 de febrer de 2002.

— Sessió 14. «El Projecte de llei de regulació dels drets de superfície, servitud i adquisició (II): les servituds», a càrrec de Pere del Pozo Carrascosa, catedràtic de Dret Civil de la URV. 19 de febrer de 2002.

— Sessió 15. «El Projecte de llei de regulació dels drets de superfície, servitud i adquisició (III): els drets d'adquisició», a càrrec d'Esteve Bosch Capdevila, professor de dret civil de la URV. 26 de febrer de 2002.

— Sessió 16. «El Projecte de llei de cessió de finca o edificabilitat a canvi de construcció futura», a càrrec d'Antoni Cumella Gaminde, registrador de la propietat i mercantil. 5 de març de 2002.

— Sessió 17. «La Llei 22/1991, de 29 de novembre, de garanties possessòries sobre cosa moble: la penyora de valors», a càrrec de Daniel Espina Pérez, professor de dret mercantil de la UB. 12 de març de 2002.

— Sessió 18. «La jurisprudència recent en matèria de dret patrimonial», a càrrec d'Antoni Vaquer Aloy, professor titular de dret civil de la UdL. 2 d'abril de 2002.

— Sessió 19. «La jurisprudència recent en matèria successòria», a càrrec de Joan Marsal Guillamet, professor titular de dret civil de la UB. 9 d'abril de 2001.

— Sessió 20. «El Tribunal Superior de Justícia com a òrgan que culmina l'organització judicial a Catalunya en l'àmbit civil», a càrrec de Lluís Caballol Angelats, professor titular de dret processal de la UB. 16 d'abril de 2002.

— Sessió 21. «La codificació catalana i la codificació europea», a càrrec d'Esther Arroyo Amayuelas, professora de dret civil de la UB. 30 d'abril de 2002.

— Sessió 22. «La incorporació

de directives comunitàries pel legislador català», a càrrec de Juana Marco Molina, professora titular de dret civil de la UB. 7 de maig de 2002.

— Sessió de cloenda del II Curs de dret civil català. *La nova legislació*, amb la conferència d'Antoni Mirambell Abancó, catedràtic de Dret Civil a la UB, que dissertà sobre «Desenvolupament actual del dret català». Durant l'acte es van lliurar els certificats d'assistència al curs. 14 de maig de 2002.

Publicació

Revista de Dret Històric Català, núm. 1 (2001).

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

JUNTA DIRECTIVA

President:	ALEXANDRE OLIVAR I DAYDÍ
Secretari:	RAFAEL M. BOFILL I FRANSÍ
Vocals:	CRISTINA GODOY I FERNÀNDEZ MIQUEL DELS SANTS GROS I PUJOL SEBASTIÀ JANERAS I VILARÓ
Delegat de l'IEC:	MANUEL MUNDÓ I MARCET
Nombre de socis:	25

Com ja és habitual des de fa molts anys, l'activitat corporativa de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (SCEL) s'ha concretat aquest curs en les reunions de tardor i primavera, sessions 65 i 66, celebrades, respectivament, el dimarts 30 d'octubre de 2001 i el dijous 13 de juny de 2002. S'ha de ressaltar la nodrida assistència a aquestes sessions, circumstància no massa pròpia de prou reunions acadèmiques del nostre país: s'ha arribat a superar la meitat dels membres actuals, fet d'una importància prou relativa si es té present que més d'una tercera part resideix fora de Catalunya i, en alguns casos, ben lluny.

Durant el curs s'han incorporat definitivament a la Societat el senyor Matthieu Smyth, de Lo Puèg, a Occitània, especialista en litúrgia gal·licana, i el gironí senyor Narcís M. Amich, especialitzat en la litúrgia visigòtica de la Catalunya

naixent. També s'ha fet la presentació de dos nous candidats a membres de la SCEL, el senyor Xavier Parés i el professor portuguès Joaquim O. Bragança.

A la sessió tardoral es presentà el volum III de la «Biblioteca Litúrgica Catalana», el *Missale Vicense*, de 1496, edició en facsímil a cura del nostre col·lega dom Francesc Xavier Altés, a qui es deu també l'estudi introductori d'aquest missal diocesà incunable, el més antic dels impresos a Catalunya i arribats sencers fins a nosaltres.

La reunió de primavera donà a conèixer el volum X de la *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, el més extens i de contingut més variat entre els apareguts fins ara (480 pàgines i articles de quinze col·laboradors diversos, la majoria membres de la SCEL).

D'altra banda, ambdues sessions foren el marc de dues dissertacions: hi

parlaren el senyor Manuel Mundó, sobre «El contingut litúrgic de les bíblies de Ripoll», i el senyor Francesc Bonastre, que tractà el tema «La retòrica musical a la litúrgia de la missa i de l'ofici durant el Barroc».

A tot això cal afegir, al marge de l'activitat corporativa, els articles individuals apareguts en publicacions periòdiques especialitzades, com *Revista Catalana de Teologia i Ecclesia Orans* (mossèn Gros), l'assessorament donat a determinats actes de l'Any Gaudí (Bofill), la participació en un congrés internacional d'art i cultura celebrat el novembre a Porto, amb una comunicació sobre l'abadia cistercenca d'Alcobaça (Bofill), o la magnífica edició de les *Homilies d'Organyà* recentment apareguda (Soberanas).

La manca de diners no ha permès l'estudi i l'edició del ritual de Narbona, que hauria estat a càrrec de mossèn Gros i dom Xavier Altés.

Cal esmentar, endemés, la recepció de diverses cartes de persones i institucions d'arreu amb ressons encomiàstics de les nostres publicacions; la del pare Gy, de l'Institut Catòlic de París, situa la *Miscel·lània Litúrgica Catalana* entre les millors revistes del seu gènere per l'alta qualitat dels textos.

Conferències

Manuel Mundó: «El contingut litúrgic de les bíblies de Ripoll», Barcelona, 30 d'octubre del 2001.

Francesc Bonastre: «La retòrica musical a la litúrgia de la missa i de l'ofici durant el Barroc », 13 de juny del 2002.

Publicacions

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. x (2001).

Missale Vicense 1496. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2001. (Biblioteca Litúrgica Catalana; 3) [Edició facsímil a cura de Francesc Xavier Altés]

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

JUNTA DIRECTIVA

President:	MIQUEL CRUSAFONT I SABATER
Vicepresident:	LEANDRE VILLARONGA I GARRIGA
Secretària:	ANNA M. BALAGUER I PRUNÉS
Tresorer:	RAFAEL COMAS I EZEQUIEL
Vocal 1r:	ANTONI TURRÓ I MARTÍNEZ
Vocal 2n:	JAUME BENAGES I OLIVER
Vocal 3r:	XAVIER SANAHUJA I ANGUERA
Delegat de l'IEC:	MANUEL RIU I RIU
Nombre de socis:	144

Presentació de publicacions

— El dia 28 de novembre es presentà l'obra *Història de la moneda de la Guerra dels Segadors (Primera República Catalana), 1640-1652*, de la qual és autor Miquel Crusafont i Sabater, amb la col·laboració de Xavier Sanahuja i d'Anna M. Balaguer, i amb un pròleg de la professora Eva Serra, la qual féu també la presentació del llibre en l'acte celebrat a la seu de l'IEC amb nombrosa assistència de públic, socis de la nostra entitat, membres de l'Institut i altres persones del món acadèmic.

— El dia 28 de maig es presentà el número 31 d'*Acta Numismàtica*, corresponent a l'any 2001, que conté la «Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 2000» i les habituals seccions de

«Troballes monetàries» i «Recensions bibliogràfiques», així com catorze articles d'investigació, entre els quals remarquem l'article de Jaume Benages sobre la moneda de Tarragona, el de G. Rancoule sobre imitacions de les dracmes i òbols de Rhode i d'Emporion i un altre de Leandre Villaronga, també sobre les dracmes emporitanes; així com l'article de Miquel Crusafont sobre un possible mancús d'Urgell o bé de Foix, dos articles de Xavier Sanahuja sobre les malles barcelonines de Joana i Carles i un sobre documentació de la moneda de Lleida al segle XVII. Cal fer especial menció, en aquest curs en què hem acomiadat la pesseta com a unitat monetària de l'Estat espanyol, de l'article de Miquel Crusafont i d'Anna M. Balaguer sobre l'origen català del nom *pesseta* o, encara

millor dit, *peceta*, que és com caldria escriure aquest nom que, inequívocament, deriva de *peça*, com es demostra en l'article citat. Finalment, cal fer esment de la descoberta, publicació i documentació de la medalla del cinquantenari de l'Institut, que fins ara era pràcticament desconeguda i va emetre's en els temps difícils de la clandestinitat.

Assemblea General ordinària

El dia 28 de maig se celebrà l'Assemblea General de socis, la qual transcorregué segons l'ordre previst.

Atenció a consultes

Des de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN) s'atengueren consultes que ens arribaven entre l'estiu i finals d'any. Una d'aquestes consultes fou la del senyor J. Lentillon, de la Catalunya Nord, sobre un òbol comtal del Rosselló, amb llegenda PTA al camp que era inèdit.

Es redactà un informe a petició de l'Ajuntament d'Almenar sobre la moneda emesa per aquella vila.

S'envià informació sobre la moneda navarresa a J. M. Leyda, d'Alacant.

S'atengué la consulta de J. Vico, de Madrid, sobre la data de creació del Gabinet Numismàtic de Catalunya.

Es preparà un informe a M. Forrellad, de la Fundació Bosch i Cardellac de Sabadell, sobre les monedes del se-

gle XVIII i les seves equivalències en rals de billó, pessetes, escuts d'or, etc.

El mes de novembre ens arribà per Internet una consulta del senyor Claudio Ordóñez, de Costa Rica, relacionada amb unes medalles del segle XVIII, que també fou atesa.

Poc després, C. de Mariano Escuer, de Sevilla, ens trametia diferents fotografies de monedes visigodes de coure per classificar-les i documentar-les.

Finalment, s'atengué la petició del professor Emili Boronat, de la Universitat Abat Oliba, que volia rebre algunes fotografies relacionades amb la peseta i amb els seus antecedents a l'edat moderna del nostre banc de dades de moneda catalana. També se li facilità diversa documentació bibliogràfica sobre el tema.

L'any 2002 les consultes ateses foren les següents:

Es documentà un pesal monetari trobat a Perpinyà que ens comunicà el senyor Lentillon, des de la Catalunya Nord.

S'autoritza la publicació de l'opuscle que edita la Confraria de Sant Magí de Tarragona de la segona part de l'estudi sobre les medalles de Sant Magí de la Brufaganya, editat originalment a *Acta Numismàtica*.

S'han atès nombroses consultes del Departament de Monedes del Museu Fitzwilliam, de Cambridge, sobre monedes medievals de la península Ibèrica.

Col·laboració en programes i recerques de l'IEC

El dia 25 d'octubre, el president de la SCEN, Miquel Crusafont, presentà una comunicació científica a la Secció Històrico-Arqueològica titulada «La Guerra dels Segadors. Noves dades des de l'òptica numismàtica».

Durant aquest any s'ha dut a terme la darrera revisió dels termes numismàtics per a la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans.

També es redactà un informe, a petició del senyor Manuel Castellet, president de l'Institut, sobre l'edició de medalles.

Conferències, congressos i cursos

La SCEN es comptà entre els col·laboradors i patrocinadors de l'homenatge a Laureà Figuerola (1816-1903) i a la pesseta (1868-2002), organitzat per un ampli grup de col·lectius de tot l'Estat i del qual fou promotor destacat l'Institut i en especial la Societat Catalana d'Economia. L'homenatge constà de quatre actes, celebrats a Calaf (vila natal de L. Figuerola), Barcelona, Madrid i novament Barcelona. Els actes es dugueren a terme entre el 20 de setembre i el 13 de desembre. El segon d'aquests actes se celebrà a la seu de l'Institut amb assistència de molts socis de la nostra entitat.

A finals de novembre i amb motiu de la festivitat de sant Eloi —reconegut

enguany patró dels numismàtics per l'Església— la Sociedad Numismática Avilesina, la qual celebrava a més el seu quinè aniversari, organitzà amb especial brillantor les jornades numismàtiques anyals i convidà el president de la SCEN a pronunciar-hi una conferència.

El dia 30 de gener l'Ateneu Barcelonès organitzà, amb la col·laboració de la SCEN, la conferència «Saludem l'euro amb una mirada al passat: la moneda catalana de la Guerra dels Segadors (1640-1652)». Els dies 10 i 11 d'abril se celebrà a la Universitat de Lleida el congrés de la publicació *Recerques* que tenia com a tema d'estudi les diferents problemàtiques de les postguerres. La SCEN fou convidada a participar-hi i Miquel Crusafont féu una aportació sobre «El problema monetari després de la Guerra dels Segadors».

El dia 17 de maig la SCEN va col·laborar amb els Amics dels Museus d'Osona —tot coincidint amb la vigília de la inauguració del remodelat Museu Episcopal i la celebració del Dia Internacional dels Museus— en la presentació de la peça de l'any. En aquesta ocasió era l'extraordinari diner episcopal de Vic del segle XI, anomenat *dels bous*, una de les monedes més emblemàtiques de tota la numismàtica catalana i una de les més belles mostres de l'art romànic monetari europeu. Amb aquesta avinentesa M. Crusafont fou convidat a presentar la peça i a fer una conferència sobre les diferents emissions monetàries fetes a Oso-

na al llarg de la història. Coordinà aquesta col·laboració el senyor J. Riera i Masgrau, membre de la SCEN i de l'esmentada entitat vigatana, el qual preparà també una exposició amb diferents monedes emeses a Vic.

El dia 18 de maig la SCEN col·laborà amb Òmnium Cultural, delegació de Sabadell, en l'organització d'una conferència sobre la pesseta i l'origen català del seu nom, que fou impartida per Anna M. Balaguer.

Col·laboració amb els mitjans de comunicació

La desaparició de la pesseta com a unitat monetària de l'Estat espanyol, substituïda per l'euro, ha ocasionat que els mitjans periodístics demanessin molta informació gràfica, documental i expositiva sobre aquesta temàtica.

Així, es gravaren una sèrie de petits missatges televisius entorn del comiat de la pesseta i l'entrada de l'euro. Foren emesos amb especial freqüència en els darrers mesos del 2001 i els primers del 2002 a TV3.

Per altra banda, el 26 de febrer, BTV demanà la col·laboració de la SCEN per a realitzar un informatiu sobre la història de la pesseta, que fou televisat en el darrer dia de curs legal d'aquesta unitat monetària.

Les emissores de ràdio Ona Catalana, COM Ràdio, Catalunya Ràdio i d'altres demanaren igualment l'assessorament i la participació de la Societat en programes sobre la pesseta i l'euro que es radiaren també en aquelles dates.

Cal remarcar també el llarg programa de TV3, televisat el mes d'agost de 2001, sobre els ibers i la seva moneda que preparà la Societat i en què fou entrevistat l'especialista Leandre Villaronga.

L'edició del llibre *Història de la moneda de la Guerra dels Segadors* ha tingut força ressò en els mitjans de difusió, cosa que, dissortadament, no sol ésser massa freqüent quan es tracta d'obres d'investigació. En aquest cas cal dir, però, que han aparegut ressenyes del llibre en el diari *Avui* (31.01.2002), en el setmanari *El Temps* (12-18.03.2002) i en el *Diari de Sabadell*, entre d'altres.

També hem de fer esment de la participació del president de la SCEN, M. Crusafont, com a convidat al programa de debat «Postres de música», que emet Catalunya Ràdio i que està dirigit per l'historiador J. M. Soler i Sabater. El programa es radià el mes de gener i els temes monetaris que es tractaren varen girar entorn de la història de la pesseta, tot i que es parlà també àmpliament del llibre *Història de la moneda de la Guerra dels Segadors*, que la Societat acabava d'editar.

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

CONSELL DIRECTIU

President:	ANTONI ROCA I ROSELL
Secretària:	MÒNICA RIUS I PINIÉS
Tresorer:	PERE GRAPÍ I VILUMARA
Vocals:	FRANCESC X. BARCA I SALOM PASQUAL BERNAT I LÓPEZ ÀNGEL CALVO I CALVO JOSEP M. CAMARASA I CASTILLO JORDI FERRAN I BOLEDA IRIS FIGUEROLA I PUJOL PERE DE LA FUENTE I COLLELL LLUÍS GARRIGÓS I OLTRA AGUSTÍ NIETO I GALÁN JOSÉ PARDO I TOMÁS JOSEP M. PARRA I SERRA ROSER PUIG I AGUILAR CARLES PUIG I PLA XAVIER ROQUÉ I RODRÍGUEZ VICENT L. SALAVERT I FABIANI EMMA SALLENTE DEL COLOMBO JORDI SERVAT I SUGRANYES JOSEP M. VIDAL I HERNÁNDEZ ALFONS ZARZOSO I ORELLANA

Delegat de l'IEC: DAVID JOU I MIRABENT

Nombre de socis: 230

Activitats

L'onzè curs d'existència de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) s'ha desenvolupat al voltant del cicle anual de Col·loquis, que és la principal activitat pública que de-

svolupa, i ha deixat de banda les activitats bianuals, és a dir, la Trobada i l'Escola de Primavera, que se celebraran el curs proper, el novembre de 2002 i el maig de 2003, respectivament.

El Consell Directiu es reuneix

cinc vegades durant el curs, amb una reunió extraordinària de final de curs, que se celebra des de 1998 cada mes de juny, conjuntament amb els representants de grups de la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica. El mes de juny de 2001 es va constituir el nou Consell Directiu, després de l'Assemblea General on se celebraren les eleccions que van renovar-ne la meitat. Durant el curs, però, s'han produït algunes modificacions. L'antic secretari, Xavier Roqué, ha deixat el seu càrrec i ha estat substituït per Mònica Rius. Xavier Roqué, nou director del Centre d'Estudis d'Història de les Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona, manté la seva participació en el Consell Directiu amb la condició de vocal. D'altra banda, el juny de 2002 el Consell s'ha ampliat amb la incorporació d'una nova vocal, Emma Sallent.

Entre les preocupacions de la Societat, figura el suport a l'ensenyament. Una de les possibilitats és la realització de treballs de recerca de batxillerat, que poden ser una bona oportunitat perquè els alumnes s'iniciïn en una metodologia de treball o l'aprofundeixin, tant pel que fa a la recerca bibliogràfica com a l'estructuració d'una narració original. En aquest sentit, el Consell Directiu acordà convocar el Premi Antoni Quintana Marí d'Història de la Ciència per a treballs de recerca de batxillerat. Enguany se n'ha fet la primera edició. S'han pre-

sentat catorze treballs, la qualitat dels quals ha estat subratllada pel jurat. El lliurament del premi (500 €) es farà en un acte solemne el novembre de 2002, durant la celebració de la VII Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica. S'ha acordat fer una segona convocatòria del Premi, corresponent al curs 2002-2003.

Una de les missions de la Societat és la promoció de la recerca en història de la ciència. Per això hom acordà participar en la convocatòria de la Direcció General de Recerca (llavors en el Comissionat, actualment en el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació) per crear xarxes temàtiques. Com s'ha explicat en altres memòries, la Xarxa Temàtica d'Història de la Ciència i de la Tècnica va ser aprovada el 1997. Ha estat renovada per segona vegada el desembre de 2001. S'ha de dir que l'existència de la Xarxa Temàtica facilita de manera decisiva la coordinació de les tasques de recerca a les quals la Societat dóna suport.

El programa anual d'activitats reflecteix l'esforç de la Societat per combinar interès, actualitat i difusió de les novetats en història de la ciència. Aquest curs s'inicià amb un acte d'homenatge a Ernest Lluch, assassinat per ETA el 21 de novembre de 2000. L'acte inclogué parlaments de Gaspar Feliu, president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, coorganitzadora de l'ac-

te, i del president de la SCHCT, Antoni Roca, que féu notar les aportacions de Lluç a la història de la ciència i de la tècnica. Hom escoltà una ària de *Telemaco*, de Ferran Sor (compositor català, format a l'Acadèmia Militar de Matemàtiques de Barcelona) i a continuació Lluís Argemí pronuncià una conferència sobre història agrària i ciència. Entre les col·laboracions amb altres entitats, destaquem l'acte dedicat a Emili Huguet del Villar, pioner català de les ciències de la Terra, convocat conjuntament amb la Societat Catalana de Geografia i la Institució Catalana d'Història Natural. Hi intervingueren Jaume Porta i Santos Casado. Així mateix, el mes de juny de 2002, la professora nord-americana Laura Otis, llavors a l'Institut Max-Planck d'Història de la Ciència de Berlín, pronuncià una conferència molt suggerent sobre els *Cuentos de vacaciones* de Santiago Ramón y Cajal, convocada conjuntament amb la Societat Catalana de Biologia.

En els col·loquis d'aquest curs, hem de destacar un curs a càrrec de Jorge Molero (Universitat Autònoma de Barcelona) i Patrice Bret (Ciutat de les Ciències, París) sobre ciència i expedicions al nord de l'Àfrica. També hem comptat amb la presència de dos professors italians, Alessandra Ferraresi i Enrico Antonio Giannetto, que han desenvolupat temàtiques referents a l'enginyeria i la física, respectivament. La

conferència de la professora Ana Carneiro, de Lisboa, que tractà sobre el debat de l'atomisme en el segle XIX i les seves repercussions a Portugal, fou plantejat per enfortir les relacions entre els grups catalans i els portuguesos, que s'estan estrenyent molt els darrers anys. Han estat a càrrec d'altres col·loquis: Jesús Català, que ha presentat recentment la seva tesi doctoral sobre els naturalistes valencians de principi del segle XX; Josep Miquel Vidal, que presentà una panoràmica de l'activitat científica menorquina al segle XIX, i Maria Rosa Massa, que desenvolupà les seves darreres recerques sobre Pietro Mengoli, del qual és una especialista reconeguda internacionalment.

Pasqual Bernat, membre del Consell Directiu resident a Osona, ha organitzat aquest any un conjunt de conferències a la comarca per promoure la història de la ciència, a partir dels interessos culturals presents. Dues conferències han glossat dos científics osonencs destacats: el matemàtic Onofre Jaume Novellas, de Torelló, a càrrec de Francesc X. Barca, i l'astrònom Agustí Canel·las, d'Alpens, a càrrec de Carles Puig Pla. Tingueren lloc en els municipis corresponents, amb el suport decidit de les poblacions respectives. Hi han intervingut decisivament els dos ajuntaments i l'Associació d'Estudis Torellonencs. En col·laboració amb l'Agrupació Astronòmica d'Osona, una de les més actives a

Catalunya, hom organitzà una conferència sobre Josep Comas i Solà, un dels màxims exponents de l'astronomia catalana del segle xx, amb una connexió profunda amb el món dels aficionats. Fou a càrrec d'Antoni Roca i Rosell i tingué lloc en el marc del 15è aniversari de la fundació de l'Agrupació. Aquestes activitats han estat l'inici d'una col·laboració que encara continua.

Pel que fa als projectes de la Societat, l'Institut d'Estudis Catalans ha aprovat per al curs 2001-2002 un ajut per a la constitució d'un Servei d'Arxius de Ciència, on participa la SCHCT, l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat Autònoma de Barcelona. Es tracta de preparar un servei d'informació per a promoure la conservació racional del patrimoni científic i tècnic català. En el primer curs, hom ha discutit les línies generals d'actuació, que seran, d'una banda, una campanya de promoció, amb l'edició d'un tríptic informatiu, i, de l'altra, el suport a la catalogació d'alguns fons de científics, de manera que puguin servir en el futur com a referència. L'IEC dona suport a la formació d'aquesta entitat, l'establiment definitiu de la qual ha de preparar-se en les propers dos anys, en funció de la tasca realitzada i de l'acolliment de les institucions.

Pel que fa les publicacions, han aparegut els dos números corresponents del butlletí *Ictineu* i el número 3 de la sèrie «Col·loquis d'Història de la Ciència i

de la Tècnica», aquest cop dedicat al 25è aniversari del projecte d'edició de l'obra completa d'Arnau de Vilanova. Amb una presentació de Jon Arrizabalaga, inclou les intervencions a l'acte que tingué lloc el 26 de maig de 2000, a càrrec de Juan A. Paniagua, Michael McVaugh i Luis García Ballester. La publicació té un significat especial, a causa de la desaparició prematura de García Ballester, pocs mesos després de la presentació a Barcelona. A més de la del professor García Ballester, hem de lamentar la desaparició de David Romano, que ha realitzat contribucions molt rellevants a la història de la ciència entre els jueus catalans a l'edat mitjana.

Les *Actes de la VI Trobada*, que tingué lloc a Vic el 2000, coordinades per Josep Batlló, Pasqual Bernat i Roser Puig, han aparegut el juny de 2002. Es tracta d'un volum de 521 pàgines que conté les comunicacions presentades. Destaquem les contribucions dels conferenciantes, és a dir, John North, David Edgerton, Josep Vicent Maroto i Santos Casado.

Cal mencionar, finalment, la mort sobtada, el 10 de gener de 2002, de Francesc Calvet Rovira, catedràtic de la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona, que havia decidit desenvolupar recerques en història de la ciència incorporant-se a la Societat i participant a la Trobada de Vic. Pere Grapí intervingué en nom de la Societat en l'acte d'homenatge que li reté la seva Facultat el 27 de juny de 2002.

Conferències

Homenatge a Ernest Lluch

— Lluís Argemí d'Abadal, Universitat de Barcelona: *Aspectes científics de la revolució agrícola*. Institut d'Estudis Catalans, 26 d'octubre de 2001.

— Jesús Català, Universitat de València: *Ésser naturalista al País Valencià del primer terç del segle XX*. Institut d'Estudis Catalans, 30 de novembre de 2001.

Homenatge a Emili Huguet del Villar (1871-1951). Geògraf i naturalista

Jaume Porta, Universitat de Lleida, i Santos Casado, Universitat Autònoma de Madrid. Institut d'Estudis Catalans, 11 de desembre de 2001. Acte organitzat conjuntament amb la Societat Catalana de Geografia i la Institució Catalana d'Història Natural.

Curs: Ciència, expedicions i colonialisme al nord de l'Àfrica

— Jorge Molero, Universitat Autònoma de Barcelona: *Saneando los campos magrebins. Ciencia, medicina y colonización en el Protectorado de España en Marruecos (1912-1956)*. Institut d'Estudis Catalans, 13 de desembre de 2001.

— Patrice Bret, CRHST, Ciutat de les Ciències i de la Indústria, París: *Science in Napoleon Bonaparte's expedition to Egypt: beyond the description of Egypte, empty dreams and reverse visions of a cultural encounter*. Institut

d'Estudis Catalans, 14 de desembre de 2001.

— Francesc Xavier Barca i Salom, Universitat Politècnica de Catalunya: *Onofre Jaume Novellas (1787-1849), matemàtic i astrònom torellonenc*. Biblioteca Dos Rius de Torelló, 18 de gener de 2002.

— Alessandra Ferraresi, Universitat de Pavia: *L'ingegneria elettrica al Politecnico di Torino nella seconda metà dell'Ottocento*. Institut d'Estudis Catalans, 25 de gener de 2002.

— Maria Rosa Massa, Universitat Politècnica de Catalunya: *L'algebrització de les matemàtiques: Pietro Mengoli (1625-1686)*. Institut d'Estudis Catalans, 22 de febrer de 2002.

— Josep Miquel Vidal, Institut Menorquí d'Estudis: *La ciència a Menorca en la segona meitat del segle XIX i principis del segle XX*. Institut d'Estudis Catalans, 7 de març de 2002.

— Ana Carneiro, Facultat de Ciències i Tecnologia, Universitat de Lisboa: *A controvérsia em torno do atomismo, na química do séc. XIX*. Institut d'Estudis Catalans, 26 d'abril de 2002.

— Carles Puig i Pla, Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica (ETSEIB-UPC): *D'Alpens a Veracruz: Fra Agustí Canellas (1765-1818), catedràtic de l'Escola de Nàutica de Barcelona*. CEIP d'Alpens, 18 de maig de 2002.

— Enrico Antonio Giannetto, Universitat de Pavia: *Poincaré e la concezione elettromagnetica della natura*.

Institut d'Estudis Catalans, 24 de maig de 2002.

— Antoni Roca i Rosell, Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial (UPC): *L'astrònom Josep Comas i Solà i les bases socials de la ciència a Catalunya*. Castell de Montesquiú (Osona), 25 de maig de 2002.

— Laura Otis, Institut Max-Planck d'Història de la Ciència, Berlín: *Narraciones pseudocientíficas. Los Cuentos de vacaciones, de Santiago Ramón y Cajal*. Facultat de Biologia, Universitat de Barcelona, 31 de maig de 2002. Acte organitzat conjuntament amb la Societat Catalana de Biologia.

Publicacions

Arnaldi de Villanova Opera Medica Omnia (1975-2000): 25 anys d'un projecte internacional. Barcelona, novembre de 2001. (Col·loquis d'Història de la Ciència i de la Tècnica; 3) [Intervencions de Juan A. Paniagua, Luis García Ballester i Michael R. McVaugh]

BATLLÓ ORTIZ, JOSEP; BERNAT LÓPEZ, PASQUAL; PUIG AGUILAR, ROSER [coord.]. *Actes de la VI Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica (Vic, 27, 28 i 29 d'octubre de 2000)*. Barcelona, 2002.

Ictíneu: Butlletí de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, núm. 16 (tardor 2001).

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

JUNTA DIRECTIVA

President:	RICARD PIÉ I NINOT
Vicepresident:	ORIOL NELLO I COLOM
Secretari:	ROBERT VERGÉS I FERNÁNDEZ
Tresorera:	ÀNGELS GIL-VERNET
Vocals:	JORDI CAÑAS I SALA MARGARIDA CASTAÑER I VIVAS FRANCESC SANTACANA I PORTELLA
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER I PASQUAL
Nombre de socis:	303

Cicle de sessions de debats

Planejaments per a la sostenibilitat

— «Història del concepte de sostenibilitat, de Rachel Carson a la Carta del New Urbanism», a càrrec de Jordi Cañas, biòleg, Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT).

— «El Consorci Alba-Ter: una experiència de planificació i gestió d'un corredor fluvial», a càrrec de Josep Capellà, gerent del Consorci.

— «El Parc Agrari del Baix Llobregat: la salvaguarda d'un espai escàs», a càrrec de Miquel Domènec, Consell Comarcal del Baix Llobregat. Institut d'Estudis Catalans, 23 de maig de 2002.

— «Avaluació estratègica ambiental de plans i projectes. Què diu Europa?», a càrrec d'Arnau Queral i Basa, consultor.

— «El Pla Estratègic Metropolità», a càrrec de Francesc Santacana, economista, coordinador general del Pla Estratègic Barcelona 2000. Institut d'Estudis Catalans, 30 de maig de 2002.

— «La ciutat sostenible: l'Exemple com a paradigma?», a càrrec de Salvador Rueda, ecòleg i psicòleg, director de l'Agència d'Ecologia Urbana.

— Debat final: «Plans, projectes i sostenibilitat», a càrrec de Jordi Cañas, de SCOT; Salvador Rueda, de l'Agència d'Ecologia Urbana; Vicenç Sureda, de l'Ajuntament de Castelldefels. Moderador: Ricard Pié, president de la SCOT. Institut d'Estudis Catalans, 13 de juny de 2002.

II Premi per a estudiants

Premi instituït l'any 1999, de periodicitat biennal, amb l'objectiu de reconèixer

treballs centrats en l'estudi diagnòstic d'una àrea urbana o territorial de Catalunya i un projecte o proposta d'ordenació d'una àrea territorial o urbana de Catalunya elaborats per estudiants i joves titulats.

El jurat, format per Jordi Cañas, Robert Vergés i Ricard Pié, va deci-

dir atorgar el premi *ex aequo* als treballs següents:

— *Evolució dels usos del sòl a la Costa Brava (1957-1993)*, d'Helga Nuell i Turon.

— *La sèquia de Manresa. Una lectura transversal*, d'Òscar Carracedo García-Villalba.

Societat Catalana de Biologia

JUNTA DIRECTIVA

President:	PERE PUIGDOMÈNECH I ROSELL
Vicepresident 1r:	JAUME REVENTÓS I PUIGJANER
Vicepresident 2n:	ORIOL BACHS I VALLDENEU
Secretària general:	ÀUREA NAVARRO I SABATÉ
Vicesecretari:	JOSEP CLOTET I ERRA
Tresorera:	MONTSERRAT AGUADÉ I PORRES
Vocal 1r, Lexicografia:	MERCÈ PIQUERAS I CARRASCO
Vocal 2n, Recerca:	EMILI ITARTE I FRESQUET
Vocal 3r, Sessions:	MONTSERRAT VENDRELL I RIUS
Vocal 4t, Relacions Exteriors:	CRISTINA JUNYENT I RODRÍGUEZ
Vocal 5è, Publicacions:	CÈLIA MARRASÉ I PEÑA
Vocal 6è, Estudiants:	ARACELI ROSA I DE LA CRUZ

Delegat de l'IEC: RICARD GUERRERO I MORENO

Nombre de socis: 1.419

La Societat Catalana de Biologia (SCB) conté les seccions especialitzades següents:

- Secció de Biofísica
- Secció de Biologia del Desenvolupament
- Secció de Biologia de la Reproducció
- Secció de Biologia Evolutiva
- Secció de Biologia Molecular
- Secció de Biologia Molecular del Càncer
- Secció d'Ecologia
- Secció d'Endocrinologia Experimental
- Secció d'Enzimologia i Regulació Metabòlica
- Secció de Fisiologia Vegetal
- Secció d'Hepatologia Bàsica i Experimental
- Secció d'Immunologia Experimental
- Secció de Microbiologia
- Secció de Neurobiologia Experimental
- Secció d'Estudiants
- Secció de la SCB a Alacant

- Secció de la SCB a les Comarques de Tarragona
- Secció de la SCB a Lleida
- Secció de la SCB a València.

Sessió inaugural del curs 2000-2001

Generació d'informació posicional en els éssers vius, Joan Modolell, Centro de Biología Molecular Severo Ochoa, Madrid. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 14 de novembre de 2001.

Conferències

— *Funció dual de supressor of hairless en la regulació transcripcional de Drosophila*. Marc Furriols, Institut de Biologia Molecular de Barcelona (IBMB), Consell Superior d'Investigacions Científiques, Barcelona. Sala d'actes, Centre d'Investigació i Desenvolupament (CID) - Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). Barcelona, 3 d'octubre de 2001.

— *Mechanisms of cell cycle control in plants*. Dirk Inzé, Departament de Genètica Vegetal, Gant (Bèlgica). Aula B-105. Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona (UB). Barcelona, 4 d'octubre de 2001.

— *Trophic interactions between mesozooplankton and the microbial food web in planktonic systems*. Klaus Jürgens, Institut Max-Planck de Limnologia (Alemanya). Sala d'actes del Centre Mediterrani d'Investigacions Marines i Ambientals (CMIMA). Barcelona, 5 d'octubre de 2001.

— *Longitudinal studies and their utility in the identification of risk factors in common diseases*. Nick Stephanis, Institut d'Investigació de Salut Mental, Atenes (Grècia). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 5 d'octubre de 2001.

— *Detección de deficiencias de nitrógeno durante la vinificación*. Purificación Carrasco, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Universitat de València (UV), Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Campus de Burjassot. València, 5 d'octubre de 2001.

— *Pattern, polarity and morphogens in the abdomen of Drosophila*. Peter Lawrence, Centre de Recerca Mèdica, Cambridge (Regne Unit). Sala d'actes CID-CSIC. Barcelona, 10 d'octubre de 2001.

— *Influencia de las condiciones ambientales en los primeros estadios de desarrollo de sardina en el Mediterráneo no occidental*. María Pilar Olivar, Institut de Ciències del Mar (ICM) - CSIC, Barcelona. Sala d'actes del CMIMA. Barcelona, 19 d'octubre de 2001.

— *¿Qué tienen en común, para la levadura, las vitaminas B₁ y B₆?* José Enrique Pérez-Ortín, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Campus de Burjassot. València, 19 d'octubre de 2001.

— *Cicle de conferències Els perfils dels biòlegs a la indústria: «Investigación y desarrollo en la industria alimentaria: obtención y aplicación de proteínas en alimentación humana y animal»*. Jesús Rodenas, Departament de Recerca i Desenvolupament, Corporació Americana de la Proteïna a Europa, Granollers. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 24 d'octubre de 2001.

— *The influence of small and large scale mixing processes on freshwater phytoplankton*. Rudi Regel, Universitat d'Adelaida (Austràlia). Sala d'actes del CMIMA. Barcelona, 24 d'octubre de 2001.

— *Variabilitat genètica i estructura poblacional en tres espècies de la família Scombridae: bonítol (Sarda sarda), bacora (Thunnus alalunga) i tonyina (Thunnus thynnus), basada en la regió control del DNA mitocondrial*. Jordi Viñas, Laboratori d'Ictiologia Genètica, Universitat de Girona (UdG), Girona. Sala d'actes del CMIMA. Barcelona, 26 d'octubre de 2001.

— *Paper de l'Spitzkörper en el creixement i morfologia dels fongs filamentosos. Secció de Virologia*. Meritxell Riquelme, Departament de Ciències de les Plantes, Universitat d'Oxford, Oxford (Regne Unit). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 12 de novembre de 2001.

— *Análisis de ADNmt de una población histórica de Santa Cruz de*

Tenerife. Nicole Maca-Meyer, Facultat de Biologia, Universitat de La Laguna, Tenerife. Aula 101, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, Universitat Pompeu Fabra (UPF). Barcelona, 14 de novembre de 2001.

— *Distribución de linajes paternos en las Islas Canarias*. Carlos Flores, Facultat de Biologia, Universitat de La Laguna, Tenerife. Aula 101, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, UPF. Barcelona, 14 de novembre de 2001.

— *Distinct lineages in contemporary human populations in light of X-chromosome diversity data*. Damian Labuda, Centre de Recerca de l'Hospital Sainte-Justine, Universitat de Montreal, Montreal (Canadà). Aula, 101, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, UPF. Barcelona, 15 de novembre de 2001.

— *Glicoforina A: proteína modelo para el estudio de interacciones entre segmentos transmembrana*. Mar Orzáez, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Campus de Burjassot. València, 16 de novembre de 2001.

— *Assessing rates of genetic drift for mtDNA and Y chromosome lineages using the Icelandic genealogical database*. Agnar Helgason, deCODE Genetics, Reykjavík (Islàndia). Aula 101, Departament de Ciències Experimentals i de la

Salut, UPF. Barcelona, 20 de novembre de 2001.

— *Dinàmica del cromosoma Y: aproximació evolutiva a la investigació de reordenaments patogènics i no patogènics*. Elena Bosch, Universitat de Leicester, Leicester (Regne Unit). Aula 119, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, UPF. Barcelona, 20 de novembre de 2001.

— *Regulació de la supervivència i mort neuronal per factors neurotròfics i calci/calmodulina*. Joan X. Comella, Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques (DCMB), Universitat de Lleida (UdL), Lleida. Sala de Rehabilitació, Hospital Clínic Provincial (HCP), edifici annex. Barcelona, 20 de novembre de 2001.

— *Reunió de treball de la Secció. Definició de les activitats de la secció per al curs 2001-2002*. CID-CSIC. Barcelona, 22 de novembre de 2001.

— *Les aplicacions de la limnologia a l'empresa d'avui*. Montserrat Real, Limnos, SA, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 22 de novembre de 2001. En col·laboració amb el Gabinet d'Orientació Universitària de la UB.

— *Un modelo basado en individuos de treelines en los Pirineos*. Nadja Rueger, Institut UFZ-Umweltforschungszentrum Halle/Leipzig GmbH (Alemanya). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 22 de novembre de 2001.

— *La gamba profunda Aristeus antennatus. Revisió i perspectives en el Mediterrani*. Francesc Sardà, ICM-CSIC. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 23 de novembre de 2001.

— *Interacción de los receptores de estrógeno y los receptores de IGF-I en neuroprotección*. Luís Miguel García, Instituto Cajal, CSIC, Madrid. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 27 de novembre de 2001.

— *Caracterización de un brote de hepatitis C detectado en una sala de urgencias de un hospital municipal*. Sandra Franco, Departament d'Hepatologia, Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS)/HCP, Barcelona. Sala de Rehabilitació, HCP, edifici annex. Barcelona, 28 de novembre de 2001.

— *Colecciones biológicas de referencia*. Domingo Lloris, ICM-CSIC. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 30 de novembre de 2001.

— *Regulación del gen MAT2A en hígado de rata*. Abdelhalim Boukaba, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Campus de Burjassot. València, 30 de novembre de 2001.

— *The involvement of SERK genes in development*. Valérie Hecht, Universitat de Wageningen, Wageningen (Holanda). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 5 de desembre de 2001.

— *Cicle de conferències: Perfils dels biòlegs a la indústria.* «De la idea al mercat: la transferència tecnològica en biociències». Emilià Pola, director d'OED, SL (*spin-off* de la UB) i assessor del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), de la Generalitat de Catalunya. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 11 de desembre de 2001. En col·laboració amb el Gabinet d'Orientació Universitària de la UB.

— *La funció de la UCP3.* Susana Cadenas, Universitat de Cambridge, Cambridge (Regne Unit). Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina. Lleida, 11 de desembre de 2001.

— *Implicación de la vía de Notch murina en el desarrollo cardiovascular.* José Luis de la Pompa, Institut de Recerca Oncològica (IRO), Barcelona. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 12 de desembre de 2001.

— *Implicació de les topoisomerases en l'estabilitat estructural del genoma.* Sonia Trigueros, IBMB-CSIC, Barcelona. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina. Lleida, 12 de desembre de 2001.

— *Aproximacions teòriques a l'estudi de les proteïnes. Una visió dinàmica.* Modesto Orozco, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UB, Barcelona. Seminari M4. Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra, 13 de desembre de 2001.

— *Reunió de treball.* Sala de juntes CID-CSIC. Barcelona, 13 de desembre de 2001.

— *Programari (software) per a l'ensenyament de l'ecologia utilitzable per Internet.* Josep Pinyol, Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals (CREAF), UAB. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 13 de desembre de 2001.

— *Enterovirus animales en el medio ambiente: descendiendo desde la punta del iceberg.* Victoria Ley, Departament de Biotecnologia, Instituto Nacional de Investigación Agropecuaria (INIA), Madrid. Aula Miguel Servet, Servei de Rehabilitació, HCP. Barcelona, 13 de desembre de 2001.

— *Regulació de les comunitats bacterianes a l'oceà oligotròfic: anàlisis empíriques i experimentals.* Josep M. Gasol, ICM-CSIC. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 14 de desembre de 2001.

— *Conferència sobre el Premi Nobel de Medicina 2001.* Oriol Bachs, Departament de Biologia Cel·lular i Anatomia Patològica, UB, Barcelona. Sala Pere Coromines, Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 14 de desembre de 2001.

— *The role of Sox1 in brain development and physiology.* Stavros Malas, Institut de Neurologia i Genètica Cyprus, Nicòsia (Xipre). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 14 de desembre de 2001.

— *Les cavòles intervenen en la internalització de GLUT4 en cèl·lules adiposes.* Marta Camps, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UB, Barcelona. Aula del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Facultat de Química. Barcelona, 14 de desembre de 2001.

— *Señalización por TGF- β en el desarrollo del sistema nervioso de Drosophila.* Guillermo Marqués, Institut Mèdic Howard Hughes, Universitat de Minnesota, Minnesota (EUA). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 19 de desembre de 2001.

— *L'amfiox: com d'arquetípic és l'arquetip dels vertebrats?* Carolina Minguillón, Departament de Genètica, UB, Barcelona. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina. Lleida, 20 de desembre de 2001.

— *Històries del genoma interactiu: coalescència en loci múltiples.* Arcadi Navarro, Universitat d'Edimburg, Edimburg (Escòcia). Aula 101, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, UPF. Barcelona, 20 de desembre de 2001.

— *Què cal fer amb les dades de tot el genoma? Coalescència i loci múltiples.* Arcadi Navarro, Universitat d'Edimburg, Edimburg (Escòcia). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 21 de desembre de 2001.

— *Opposite metabolic adaptive changes in tumor genesis and tumor*

growth control in leukemia tumor cells. Laszlo G. Boros, Centre Mèdic Harbor, Califòrnia (EUA). Aula del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Facultat de Química. Barcelona, 21 de desembre de 2001.

— *Ecologia de l'alimentació d'aus marines: implicacions per a les pesqueries comercials de la Mediterrània nord-occidental.* José Manuel Arcos, Departament de Biologia Animal, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 10 de gener de 2002.

— *Introducció. La nova bacteriologia.* Ricard Guerrero, Departament de Microbiologia, UB, Barcelona. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 11 de gener de 2002.

— *Ecologia microbiana a l'Institut de Ciències del Mar.* Josep Gasol i Carles Pedrós-Alió, ICM, Barcelona. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 11 de gener de 2002.

— *Biofilms.* Isabel Farrera, Departament de Genètica i Microbiologia, UAB, Bellaterra. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 11 de gener de 2002.

— *Detecció i caracterització molecular d'espècies microbianes minoritàries de tapissos microbians.* Laura Villanueva, Departament de Microbiologia, UB, Barcelona. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 11 de gener de 2002.

— *Cartografia gènica en la era post-genòmica.* José Luís Micol, Universitat Miguel Hernández (UMH), Alacant.

Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 17 de gener de 2002.

— *Els rius mediterranis a Sud-àfrica*. Núria Bonada, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 17 de gener de 2002.

— *Episodis de fitoplàncton tòxic al litoral català l'any 2001*. Maxi Delgado, Centre d'Aqüicultura - Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentària (IRTA). Sala d'actes del CMIMA-CSIC. Barcelona, 18 de gener de 2002.

— *Fibroblast growth factors: molecular genetics and human disease*. John Heath, Universitat d'Oxford, Oxford (Regne Unit). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 24 de gener de 2002.

— *Passeig per la diversitat del sistemes naturals australians*. Miquel Àngel Rodríguez, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 24 de gener de 2002.

— *Papel del fluido cerebro-espinal en el desarrollo y morfogénesis cerebral temprana*. Ángel Gato, Departament d'Anatomia Humana, Universitat de Valladolid, Valladolid. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 30 de gener de 2002.

— *La sexta extinción: evidencias e implicaciones de la pérdida de biodiversidad*. José María Montoya, Grup de Recerca en Sistemes Complexos, Univer-

sitat Politècnica de Catalunya (UPC). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 31 de gener de 2002.

— *Procesos autoorganizativos y sinérgicos en física y biología*. Antonio García-Olivares, LITC-CSIC, Saragossa. Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 1 de febrer de 2002.

— *Processos de barreja oceànics*. Josep-Lluís Pelegrí, Facultat de Ciències del Mar, Universitat de Las Palmas de Gran Canaria. Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 5 de febrer de 2002.

— *The CRE-lox system in plasmids*. Sylvie Corneille, Institut Waksman, Universitat Rutgers, Piscataway, Nova Jersey (EUA). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 6 de febrer de 2002.

— *Efecte de diferents tipus de perturbacions en les comunitats de macroinvertebrats. El cas d'Alinyà*. Vicenç Acuña, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 7 de febrer de 2002.

— *El bestiari del segle XXI: de les plantes microscòpiques a la flora intestinal*. Carles Pedrós, CMIMA-CSIC, Barcelona. Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 8 de febrer de 2002.

— *La generación de neuronas en la vesícula ótica*. Fernando Giráldez, UPF, Barcelona. Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 8 de febrer de 2002.

— *¿Pax6, un gen master de la morfogénesis de los ojos? La red génica*

responsable de la determinación de los ojos en platelmintos. Emili Saló, UB, Barcelona. Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 8 de febrer de 2002.

— *Señalización celular y represión génica en el embrión de Drosophila.* Gerardo Jiménez, IBMB - CSIC, Barcelona. Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 8 de febrer de 2002.

— *Reunió del Grup de Discussió de Desenvolupament de Barcelona.* Aula Magna, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 8 de febrer de 2002. Coordinadora general de les Reunions: Elisa Martí, IBMB-CSIC. Organitzador: Florenci Seras, UB.

— *Un ejemplo de regulación espacial del ciclo celular.* Juan Carlos Igual García, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, edifici A, 2a planta, Campus de Burjassot. Burjassot, 8 de febrer de 2002.

— *Progressió en tumors hormonependents: cerca de nous gens implicats en el càncer de pròstata.* Secció d'Ecologia. Seminari conjunt de la Secció de Biologia Molecular del Càncer i el Grup Multidisciplinari per a l'Estudi del Càncer de Mama. Timothy Thomson, IBMB-CSIC. Unitat de Recerca Biomèdica, Hospital Vall d'Hebron, Barcelona. Biblioteca Unitat de Fisiologia Mèdica, Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra, 12 de febrer de 2002.

— *Funció de la proteïna arm-repeat FOR1 en la ruta de senyalització de gibereblines.* Secció de Biologia Molecular del Càncer. Salomé Prat, IBMB-CSIC, Barcelona. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 13 de febrer de 2002.

— *Mecanismos y moléculas que determinan la diversidad neuronal del ojo.* Maria Domínguez, Institut de Neurociències, CSIC, UMH. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 14 de febrer de 2002.

— *Un passeig per Perú: des de la màgia inca a la selva Amazònica.* Oliver Hernández, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 14 de febrer de 2002.

— *Underwater measurement: extracting shape and size using dual cameras and reference lasers.* Corrado Costa, Universitat de Roma Tor Vergata, Roma (Itàlia) i Daniel Davis, Institut de Recerca Aquari Monterrey Bay, Monterrey, Califòrnia (EUA). Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 15 de febrer de 2002.

— *Phylogenetic analysis of the Microsporidian encephalitozoon cuniculi genome.* Manolo Gouy, LBBE, Universitat C. Bernard - Lió 1, Villeurbanne (França). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 15 de febrer de 2002.

— *Comunicació i ciència.* Cristina Junyent, Observatori de Comunicació Científica, UPF. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 19 de febrer de 2002.

— *Sistemas de ensamblaje de cromatina in vitro como herramienta para el estudio de la regulación genética*. Antonio Rodríguez, Centre de Regulació Genòmica, UPF, Barcelona. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina. Lleida, 20 de febrer de 2002.

— *Assajant la sensibilitat d'un model de balanç de carboni de Posidonia oceànica*. Pere Renom, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 21 de febrer de 2002.

— *Efecto de diabetes mellitus e hiperglicemia sobre la expresión y actividad de transportadores de nucleósidos hENT1 en endotelio fetal humano*. Luis Sobrevía, Facultat de Ciències Biològiques, Universitat de la Concepció, Concepció (Xile). Aula 1, Edifici de Departaments, Facultat de Medicina, UMH, Campus de Sant Joan. Alacant, 21 de febrer de 2002.

— *Monitorización del litoral de Barcelona utilizando imágenes de vídeo: características y posibilidades para la investigación*. Jorge Guillén, CMIMA-CSIC, Barcelona. Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 22 de febrer de 2002.

— *Distinguishing between selection and demography in multilocus data using summary likelihood methods*. Peter Andolfatto, Institute of Cell Animal and Population Biology (ICAPB), Universitat d'Edimburg, Edimburg (Escòcia). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 22 de febrer de 2002.

— *Cicle de conferències: Perfils de biòlegs a la indústria*. «Papèl del estadístic en el desenvolupament de nous fàrmacs». Francesc Peris, Departament de Biometria, Divisió Mèdica, Almirall Prodesfarma, SA. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 26 de febrer de 2002. En col·laboració amb el Gabinet d'Orientació Universitària de la UB.

— *Interacció del pèptid de fusió del virus d'immunodeficiència adquirida amb membranes model i cel·lulars*. Josep Cladera, Departament de Bioquímica i de Biologia Molecular, Facultat de Medicina, UAB. Sala de graus, Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra, 28 de febrer de 2002.

— *Mortalitat i recuperació de la gorgònia vermella a la Mediterrània nord-occidental*. Cristina Linares, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 28 de febrer de 2002.

— *Caracterització de l'activitat i el fenotip de la proteasa del VIH mitjançant un sistema de crivellatge genètic basat en el bacteriòfag Lambda*. Marta Cabana, Fundació Institut de Recerca de la Sida (IRSI)-Caixa, Hospital Germans Trias i Pujol, Badalona. Sala de Rehabilitació, HCP, edifici annex. Barcelona, 28 de febrer de 2002.

— *Técnicas de multirresolución de imágenes de satélite: análisis y significado físico*. Antonio Turiel, Institut National de Recherche en Informatique et

Automatique (INRIA), Centre de Rocquencourt, Versailles (França). Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 1 de març de 2002.

— *Bioconferències 2002: Factors de risc biològic en la psicosi*. Araceli Rosa, Departament de Biologia Animal, UB, Barcelona. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 5 de març de 2002. Organitzades conjuntament amb la UPF.

— *Utilitats del microscopi confocal*. Mònica Pons, Servei de Microscòpia Confocal, IBMB-CSIC, Barcelona. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 6 de març de 2002.

— *Evolution of regulation and networking in metabolism*. Rui Alves, DCMB, UdL, Lleida. Sala de reunions del DCMB, Facultat de Medicina, UdL. Lleida, 6 de març de 2002.

— *Cicle de conferències: Què ens ha fet humans*. «Origen i evolució de la mà humana». Salvador Moyà, Institut de Paleontologia Miquel Crusafont, Sabadell. Sala de graus, Facultat de Medicina. UAB. Bellaterra, 6 de març de 2002. Organitzat conjuntament amb el Grup d'Evolució Humana de la UAB.

— *Caos, excitabilitat, transport, i les inhomogeneïtats en la distribució de plàncton*. Emili Hernández, Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (IMEDEA), CSIC - Universitat de les Illes Balears (UIB), Palma de Mallorca. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 7 de març de 2002.

— *Capacitación espermática: aspectos biofísicos y estructurales de PDC-109*. Juan J. Calvete, Institut de Biomedicina de València, CSIC, València. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, 2a planta, edifici A, UV. Burjassot, 8 de març de 2002.

— *Regulación de la floración por el fotoperiodo y el reloj circadiano*. Paula Suárez-López, IBMB-CSIC, Barcelona. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 13 de març de 2002.

— *Comparison of eukaryotic phyto-benthic community diversity and herbicide sensitivity in a polluted river*. Ursula Dorigo, Instituto Nacional de Investigación Agronómica (INRA), Thonon-les-Bains (França). Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 13 de març de 2002.

— Conferència inaugural de la Secció d'Ensenyament: *Proteólisis lisosomal: mecanismos y patologías asociadas*. Adoración Villarroya i Natalia Salvador, Institut d'Investigacions Citològiques de València. València, 14 de març de 2002.

— *Renovar-se o morir: una terrible decisió per a les nostres cèl·lules. Presentació dels últims avenços en la regulació del cicle cel·lular*. Josep Clotet, Departament de Biologia Molecular i Cel·lular, Universitat Internacional de Catalunya (UIC). Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 14 de març de 2002.

— *Neuroprotecció per factors tròfics en la malaltia de Huntington*. Esther Pérez-Navarro, Departament de

Biologia Cel·lular i Anatomia Patològica, UB. Aula 18, Facultat de Medicina, UB. Barcelona, 18 de març de 2002.

— *Cicle de conferències: Perfils de biòlegs a la indústria*. «El paper del microbiòleg a la indústria farmacèutica i cosmètica». Esther Jubert, Departament de Control de Qualitat, Laboratoris Viñes, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 19 de març de 2002. En col·laboració amb el Vicerectorat d'Estudiants de la UB.

— *Teoria i dades experimentals en les expansions dels humans, dels animals i dels virus*. Joaquim Fort, UdG, Girona. Aula 101, Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, UPF. Barcelona, 20 de març de 2002.

— *Señalización célula a célula en el desarrollo del sistema nervioso: papel de la proinsulina y de IGF1 (Insulin Growth Factor-1)*. Flora de Pablo, CSIC, Madrid. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 21 de març de 2002.

— *Un experiment de successió a l'Antàrtida*. David Díaz, CMIMA-CSIC, Barcelona. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 21 de març de 2002.

— *Evolució del llenguatge*. Sergi Balari, Departament de Filologia Catalana, UAB, Bellaterra. Sala d'actes, Facultat de Ciències, UAB. Bellaterra, 21 de març de 2002.

— *Utilització de filogenies moleculars per investigar les conseqüències*

ecològiques i evolutives de les colonitzacions transoceàniques en rèptils. Salvador Carranza, Museu d'Història Natural, Londres (Regne Unit). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 22 de març de 2002.

— *Quin lluç mengem? Seqüència d'una investigació taxonòmica*. Domingo Lloris, CMIMA-CSIC, Barcelona. Sala d'actes, CMIMA. Barcelona, 22 de març de 2002.

— *Les CMK (Citidina Monofosfat Quinases), nova família de quinases en Schizosaccharomyces pombe, implicades en la resposta a l'estrès oxidatiu i en la regulació de la mitosi*. Rosa Aligué, Facultat de Medicina, UB, Barcelona. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 27 de març de 2002.

— *Full protein design with different backbone conformations*. Alfonso Jaramillo, Universitat Lliure de Brussel·les, Brussel·les (Bèlgica). Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, 2a planta, edifici A, UV. Burjassot, 27 de març de 2002.

— *Bottom-up control of copepod development at Helgoland Roads, North Sea*. Hans-Jürgen Hirche, AWIPMR, Bremerhaven (Alemanya). Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 2 d'abril de 2002.

— *Bioconferències 2002: Què ens diuen els gens de la nostra història*. David Comas, Unitat de Biologia Evolutiva, UPF, Barcelona. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 2 d'abril de 2002.

— *Histone methylation in transcriptional control*. Tony Kouzarides, Wellcome/CRC Institute and Department of Pathology, Universitat de Cambridge, Cambridge (Regne Unit). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 3 d'abril de 2002.

— *Com podem gestionar a escala de conca la qualitat de l'aigua d'un embassament? Una proposta des de l'anàlisi de sèries temporals*. Rafael Marcé, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 4 d'abril de 2002.

— *Epidemiología molecular del virus respiratorio sincitial (VRS) y desarrollo de la inmunidad en niños menores de un año*. Anna Roca, Departament d'Epidemiologia, HCP, Barcelona. Aula Miguel Servet, Servei de Rehabilitació, HCP. Barcelona, 4 d'abril de 2002.

— *Evolución del transcriptoma celular durante la transformación celular mediada por oncogenes *ras**. Xosé R. Bustelo, CIC, Universitat de Salamanca, CSIC, Salamanca. Sala d'actes del Campus de Bellvitge, Pavelló de Govern. L'Hospitalet de Llobregat, 9 d'abril de 2002.

— *Increasing both the standing biomass and economic yield in the Tasmanian rock lobster fishery*. Caleb Gardner, TAFI, Universitat de Tasmània, Tasmània (Austràlia). Sala d'actes, CMI-MA-CSIC. Barcelona, 9 d'abril de 2002.

— *Cap i cua, dors i ventre, esquerra i dreta. Un viatge evolutiu a la*

raó per què els animals són bilaterals i polaritzats. Jaume Bagunya, Departament de Genètica, UB, Barcelona. Sala Pere Coromines, IEC. Barcelona, 10 d'abril de 2002. En col·laboració amb l'ICE.

— *La sexta extinción: pruebas e implicaciones de la pérdida de biodiversidad*. José María Montoya, Grup de Recerca de Sistemes Complexos, UPC, Barcelona. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 11 d'abril de 2002.

— *Sobre xaperones i transportadors de coure: una nova visió de la senyalització hormonal en plantes*. Vicent Sancenon, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 12 d'abril de 2002.

— *Bioconferències 2002: Transgènics. Ús i debat*. Pere Puigdomènech, IBMB-CSIC i SCB, Barcelona. Sala 123, 1r pis, UPF. Barcelona, 12 d'abril de 2002.

— *Cicle de conferències: Què ens ha fet humans? «Evolució dels caràcters humans de la conducta»*. Nolas Acarín, Departament d'Humanitats, UPF, Barcelona. Sala d'actes, Facultat de Ciències, UAB. Campus de Bellaterra. Bellaterra, 12 d'abril de 2002. Organitzat conjuntament amb el Grup d'Evolució Humana de la UAB.

— *Genètica de la pigmentació humana*. Carles Lalucza, Unitat d'Antropologia, UB, Barcelona. Sala Prat de

la Riba, IEC. Barcelona, 16 d'abril de 2002.

— *Presentació del llibre Races, racisme i societat, pel seu autor.* Carles Lalueza, Unitat d'Antropologia, UB, Barcelona. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 16 d'abril de 2002.

— *El projecte BIOASSESS (Biodiversity Assessment Tools). Cercant indicadors per assessorar les polítiques europees sobre biodiversitat.* Josep Aniol Esteban, BIOASSESS, coordinador del congrés electrònic BIOASSESS. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 18 d'abril de 2002.

— *Endocrine and related physiological responses to stress with examples from fishes.* Bruce A. Barton, Universitat del Sud de Dakota, Dakota (EUA). Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 19 d'abril de 2002.

— *Levaduras vínicas y estrés.* Marcellí del Olmo, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV, Burjassot. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 19 d'abril de 2002.

— *Caracterització de la funcionalitat en el sistema nerviós de dos nous inhibidors del receptor de mort Fas: Faim i Lfg.* Joan Comella, UdL, Lleida. Aula 3, aulari del Campus de Bellvitge. L'Hospitalet de Llobregat, 22 d'abril de 2002.

— *Cicle de conferències: Perfils de biòlegs a la indústria.* «El paper del

biòleg en la planificació hidrològica i la gestió de l'aigua». Antoni Munné, Agència Catalana de l'Aigua, Barcelona. Aula 12, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 24 d'abril de 2002. En col·laboració amb el Vicerectorat d'Estudiants de la UB.

— *Dynamic modification of histones to regulate transcription with nuclear receptors.* Trevor K. Archer, Institut Nacional de Ciències Ambientals i de la Salut, Centre de Recerca Triangle Park, Carolina del Nord (EUA). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 25 d'abril de 2002.

— *Fent ciència per Austràlia: ecologia de sistemes marins a la Universitat de Queensland, Brisbane.* Eva Galimany, UB, Barcelona. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 25 d'abril de 2002.

— *Biologia i arquitectura dels cossos d'inclusió en bacteris recombinants.* Antoni Villaverde, Institut de Biotecnologia i de Biomedicina, UAB. Aula Miguel Servet, Servei de Rehabilitació, HCP. Barcelona, 25 d'abril de 2002.

— *Impacte del vessament de la planta dessaladora de Formentera sobre les praderies de Posidonia oceànica.* Olga Invers, Departament d'Ecologia, UB, Barcelona. Sala d'actes, Centre d'Estudis Avançats, CSIC. Blanes, 26 d'abril de 2002.

— *Rellevància funcional del receptor d'adenosina A1: Estudis amb ratolins knock-out per a aquest receptor.* Lydia Giménez Llorit, Institut de Neuro-

ciències, UAB, Bellaterra. Aula 1, Facultat de Medicina, UB. Barcelona, 26 d'abril de 2002.

— *Brachyury and the evolution of the blastopore*. Ulrich Technau, Darmstadt Universitat de Tecnologia (Alemanya). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 2 de maig de 2002.

— *La trimetilación de las histonas en genes transcripcionalmente activos extiende el código de las histonas*. Helena Santos-Rosa, Welcome CRC, Cambridge (Regne Unit). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 2 de maig de 2002.

— *Seminari de neurociències a la UAB: Disrupted interferon signaling disturbs the brain in unexpectedly different ways*. Iain L. Campbell, Institut de Recerca Scripps, La Jolla, Califòrnia (EUA). Sala de graus, Facultat de Ciències, UAB. Campus de Bellaterra. Bellaterra, 3 de maig de 2002.

— *Emotion, social behavior, and the human brain*. Ralph Adolphs, Divisió de Neurociència Cognitiva, Universitat d'Iowa (EUA). Sala de graus, Facultat de Psicologia, UAB. Campus de Bellaterra. Bellaterra, 6 de maig de 2002.

— *Control de genes implicados en la proliferación y diferenciación de células de neuroblastoma por los receptores de hormonas tiroideas*. Ana Aranda, Institut d'Investigacions Biològiques - CSIC, Madrid. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 8 de maig de 2002.

— *Canvis al llarg del temps de la flora ficològica de l'estany càrstic de Basturs*. Óscar Sanz, Departament de Botànica, UB. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 9 de maig de 2002.

— *Distribució i moviments dels ocells marins: el cas dels petrells gegants seguits mitjançant geolocalització*. Jacob González-Solís, Departament de Biologia Animal, UB. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 10 de maig de 2002.

— *Mecanismos de respuesta de las plantas frente a la infección por hongos patógenos*. Carmen González-Bosch, Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, UV. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 10 de maig de 2002.

— *Bioconferències 2002: Un bestiari del segle XXI: de les plantes microscòpiques a la flora intestinal*. Carles Pedrós, ICM. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 14 de maig de 2002.

— *Regulation and potential manipulation of lysine metabolism in plants*. Gad Galili, Institut de Ciència Weizmann, Rehovot (Israel). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 17 de maig de 2002.

— *Efecto de la turbulencia sobre el dinoflagelado heterotrófico Oxyrrhis marina*. Harry Havskum, Marine Biological Laboratory, Universitat de Copenhaguen (Dinamarca). Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 17 de maig de 2002.

— *Identificación de nuevos «compañeros» de YraIp implicados en exporte de mRNA en Saccharomyces cerevisiae*. Susana Rodríguez-Navarro, Centre de Bioquímica, Heidelberg, Heidelberg (Alemanya). Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 17 de maig de 2002.

— *La imatge cerebral del pensament (anglès)*. Tilo Kircher, Universitat de Tübingen, Tübingen (Alemanya). Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 17 de maig de 2002.

— *Cicle de conferències: Què ens ha fet humans?* «Evolució de la tecnologia i la societat». Eudald Carbonell, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona. Sala d'actes, Facultat de Ciències, UAB. Campus de Bellaterra. Bellaterra, 21 de maig de 2002. Organitzat conjuntament amb el Grup d'Evolució Humana de la UAB.

— *Hedgehogs en el desarrollo del sistema nervioso de vertebrados*. Elisa Martí, IBMB, CID-CSIC, Barcelona. Aula 15, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 22 de maig de 2002.

— *Genes homeòtics y genes selectores en Drosophila: especificación de patas, antenas y genitalia*. Ernesto Sánchez-Herrero, CBM Severo Ochoa, CSIC - Universitat Autònoma de Madrid (UAM), Madrid. Aula 15, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 23 de maig de 2002.

— *Tiranía a principios del siglo XXI: el pas del tren d'alta velocitat (TAV)*

canalitza el Llobregat. Una alternativa d'aiguamolls a Molins de Rei. Cesc Múria, Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 23 de maig de 2002.

— *El banc de dades de biodiversitat de Catalunya; tres anys d'experiència a Internet*. Xavier Font, Departament de Botànica, UB. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 24 de maig de 2002.

— *Està augmentant la freqüència d'aparició d'eixams de meduses? Factors i mecanismes que promouen aquest fenomen*. Francesc Pagés, ICM-CSIC. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 24 de maig de 2002.

— *Especificación del eje próximo-distal de las extremidades en los vertebrados*. Miguel Torres, Centre Nacional de Biotecnologia (CNB) - CSIC, Madrid. Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, UPF. Barcelona, 24 de maig de 2002.

— *Notch regula el desarrollo cardíaco en el ratón*. José Luís de la Pompa, Institut de Recerca Oncològica (IRO), Barcelona. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 24 de maig de 2002.

— *Señalización bidireccional por receptores Eph y sus ligandos las Efrinas*. Amparo Palme, Institut Max-Planck de Psiquiatria, Munic (Alemanya). Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia, UV. Campus de Burjassot. Burjassot, 24 de maig de 2002.

— *Las moléculas de la inducción del oído de los vertebrados*. Fernando Giráldez, Facultat de Biologia, UPF, Barcelona. Aula 15, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 27 de maig de 2002.

— *Transplantament de cèl·lules mare en models experimentals de malaltia de Parkinson*. Ernest Arenas, Institut Karolinska, Estocolm (Suècia). Sala de graus, Facultat de Ciències, UAB. Campus de Bellaterra. Bellaterra, 27 de maig de 2002.

— *Control de la mort cel·lular programada durant el desenvolupament del sistema nerviós dels vertebrats*. José Ramón Bayascas, Facultat de Medicina, UdL, Lleida. Aula 15, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 28 de maig de 2002.

— *Bioconferències 2002: Bioterrorisme: el cas del carboncle*. Ricard Guerrero, Departament de Microbiologia, UB. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 28 de maig de 2002.

— *Evolució de la complexitat en els somites: Mox i hairy en prevertebrats*. Carolina Minguillón, Facultat de Biologia, UB. Aula 15, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 29 de maig de 2002.

— *Interacción nervio-epitelio: el nervio de Bolwig y la organización del primordio de ojo en Drosophila*. Fernando Casares, Institut de Biologia Molecular i Cel·lular, Porto (Portugal). Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 30 de maig de 2002.

— *Vida, pasión y muerte de los*

productores primarios de arroyos pampeanos. Adonis Giorgi, Universidad Nacional de Luján (Argentina). Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 30 de maig de 2002.

— *Determinantes moleculares de crecimiento de citomegalovirus (CMV)*. Anna Angulo, IDIBAPS, Barcelona. Aula Miguel Servet, Servei de Reabilitació de l'Hospital Clínic. Barcelona, 30 de maig de 2002.

— *Dinàmica sedimentària al marge continental del nord de Califòrnia: el paper de les riuades i les tempestes*. Pere Puig, ICM-CSIC. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 31 de maig de 2002.

— *Evolución de la composición del DNA*. Antonio Marín, Departament de Genètica, Universitat de Sevilla. Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 31 de maig de 2002.

— *El pensament dels ximpanzès*. Josep Call, Institut Max-Planck, Leipzig (Alemanya). Aula de graus, Facultat Biologia, UB. Barcelona, 31 de maig de 2002.

— *The psychometric high risk approach for assessing psychosis-proneness*. Thomas R. Kwapil, Universitat de Carolina del Nord (EUA). Barcelona, 31 de maig de 2002.

— *Analysis of chromosome STRs in humans and other primates*. Leonor Gusmão, Institut de Patologia i Immunologia Molecular de la Universitat de Porto, Porto (Portugal). Aula 101, Facultat

de Ciències de la Salut i de la Vida, UPF. Barcelona, 3 de juny de 2002.

— *Mitochondrial DNA genetic diversity in Africa and the slave trade to the Americas*. Antonio Amorim, Institut de Patologia i Immunologia Molecular de la Universitat de Porto, Porto (Portugal). Aula 101, Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, UPF. Barcelona, 3 de juny de 2002.

— *The specification of endodermal precursors by nodal signalling and the sox gene Casanova*. Tazu Aoki, Escola Normal Superior, París (França). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 5 de juny de 2002.

— *Reflexions al voltant dels mètodes de classificació en ecologia*. Miquel de Cáceres, Departament de Biologia Vegetal, UB. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 6 de juny de 2002.

— *Supressió de la transcripció basal del virus de la immunodeficiència humana per integració en heterocromatina: Un nou mecanisme molecular per la latència del VIH*. Albert Jordan, Centre de Recerca Genòmica, UPF, Barcelona. Sala de seminaris del DCMB, UdL. Lleida, 6 de juny de 2002.

— *Fish vision: adaptive mechanisms to different lifestyles*. Anna Bozzano, ICM-CSIC. Sala d'actes, CMI-MA-CSIC. Barcelona, 7 de juny de 2002.

— *Unexpected role for the Cat2 arginine transporter - Animal models*.

Carol MacLeod, Universitat de Califòrnia, San Diego (EUA). Aula del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, 7a planta, Facultat de Química, UB. Barcelona, 7 de juny de 2002.

— *Los viroïdes: un sistema para el estudio de la estructura, función y evolución del RNA*. Ricardo Flores, Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes, Universitat Politècnica de València (UPV), València. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia. Campus de Burjassot, UV. Burjassot, 7 de juny de 2002.

— *Dinàmica i propietats dels polímers cel·lulars: implicacions en l'emmagatzematge i alliberació de material intracel·lular i en la transducció de senyals*. Ivan Quesada, Universitat de Washington, Seattle (EUA). Aula 1, Edifici de Departaments, Facultat de Medicina, UMH. Campus de Sant Joan. Sant Joan d'Alacant. Alacant, 10 de juny de 2002.

— *Estructura i funció d'una màquina plegadora de proteïnes: la proteïna de plegament citosòlica CCT*. José M. Valpuesta, CNB-CSIC, Madrid. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 12 de juny de 2002.

— *Projecte LIFE «Pirineu Viu»: una prova pilot de gestió sostenible dels boscos comunals de l'alt Pirineu*. Marc Garriga, Associació de Defensa Forestal Mig Pallars. Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 13 de juny de 2002.

— *Les geleres: un registre climàtic*. Jaume Calvet, Departament de Geodinàmica i Geofísica, UB. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 14 de juny de 2002.

— *Design and discovery of HIV-1 integrase inhibitors*. Nouri Neamati, Departament de Farmacologia Molecular, Escola de Farmàcia, Universitat del Sud de Califòrnia, Los Angeles, Califòrnia (EUA). Aula del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, 7a planta, Facultat de Química, UB. Barcelona, 14 de juny de 2002.

— *Optical analysis of synaptic plasticity in the hippocampus*. Tim Bliss, Institut Nacional per a la Recerca Mèdica, Londres (Regne Unit). Sala de graus, Facultat de Ciències, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Campus de Bellaterra. Bellaterra, 17 de juny de 2002.

— *Variabilidad de la velocidad de mutación en el genoma de mamíferos*. José Castresana, European Molecular Biology Laboratory (EMBL), Heidelberg (Alemanya). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 19 de juny de 2002.

— *Dinàmica i propietats dels polímers cel·lulars: implicacions en l'emmagatzematge i alliberació de material intracel·lular i en la transducció de senyals*. Ivan Quesada, Universitat de Washington, Seattle (EUA). Departament de Fisiologia, Genètica i Microbiologia, Facultat de Ciències, Universitat d'Alacant

(UA). Sant Vicent del Raspeig, Alacant, 20 de juny de 2002.

— *Genómica comparativa y sistemática molecular de mamíferos*. José Castresana, EMBL, Heidelberg (Alemanya). Aula de graus, Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 21 de juny de 2002.

— *Tràfic intracel·lular de membranes*. Fernando Aniento, Departament de Bioquímica, UV, Burjassot. Aula 1, Edifici de Departaments, Facultat de Medicina, UMH. Campus de Sant Joan. Sant Joan d'Alacant. Alacant, 21 de juny de 2002.

— *MtCLIC, un canal de cloro mitocondrial que participa en la respuesta apoptótica de p53*. Ester Fernández Salas, Allergan Pharmaceuticals, Califòrnia (EUA). Aula del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular, Facultat de Química, UB. Barcelona, 21 de juny de 2002.

— *Telescopios de neutrinos de alta energía*. Enrique Fernández, Facultat de Ciències, UAB. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 21 de juny de 2002.

— *Anticuerpos recombinantes: la tercera generación de herramientas bioanalíticas*. Juan José Manclús, UPV, València. Seminari del Departament de Bioquímica, Secció de Biologia. Campus de Burjassot, UV. Burjassot, 21 de juny de 2002.

— *Keeling three birds with one H⁺-pump*. Roberto Gaxiola, Universitat

de Connecticut, EUA. Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 27 de juny de 2002.

— *Accesibilidad y conservación de la estructura del RNA del virus de la hepatitis C en el motivo diana para la RNAsa P en la región 5' no codificante.* Maria Piron, Hospital Vall d'Hebron, Barcelona. Aula Miquel Servet, Servei de Rehabilitació, HCP. Barcelona, 27 de juny de 2002.

— *Cooperative studies of the Japan Sea. Results of CREAMS-I (Circulation Research of the East Asian Marginal Seas- Phase I).* Alexander G. Ostrovskii, Acadèmia Russa de Ciències, Moscou (Rússia). Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 28 de juny de 2002.

— *Effects of waste water treatment plant inputs on the metabolism of a Mediterranean stream.* Gora Canals, Departament d'Ecologia, UB. Sala d'actes, Centre d'Estudis Avançats, CSIC. Blanes, 28 de juny de 2002.

— *Especies de oxígeno reactivas en la respuesta de defensa y procesos de muerte celular programada en Arabidopsis.* Miguel Ángel Torres, Departament de Biologia, Universitat de Carolina del Nord a Chapel Hill, Chapel Hill, Carolina del Nord (EUA). Sala d'actes, CID-CSIC. Barcelona, 3 de juliol de 2002.

— *Estudios estructurales y funcionales de la replicación del RNA del virus de la gripe.* Juan Ortín, CNB-CSIC, Barcelona. Aula Miquel Servet, Servei de

Rehabilitació, HCP. Barcelona, 4 de juliol de 2002.

— *7 + 1 aspectes de la reproducció dels peixos, amb exemples d'espècies del mar català.* Francesc Piferer, ICM-CSIC, Barcelona. Sala d'actes, CMIMA-CSIC. Barcelona, 5 de juliol de 2002.

— *Sustrato neurobiológico de la dependencia a cannabinoides.* Rafael Maldonado, Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, UPF. Aula Miquel Servet, Servei de Rehabilitació, HCP, edifici annex. Barcelona, 23 de juliol de 2002.

Jornades

Reunió científica sobre genòmica funcional del llevat

Coordinadors: Joaquín Ariño i María Ángeles de la Torre. Facultat de Veterinària, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 2 d'octubre de 2001.

Jornada anual de la xarxa de genòmica i proteòmica

Coordinador: Xavier Avilés. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 19 d'octubre de 2001.

Reptes de la recerca biomèdica en l'àmbit hospitalari

Organitzen: Societat Catalana de Biologia i Fundació Salut, Innovació y Sociedad, amb el suport del Servei per a la Ciència i la Tecnologia de l'Ambaixada de França a Espanya. Coordinador: Jau-

me Reventós, Hospital Vall d'Hebron. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 25 d'octubre de 2001.

Genòmica i càncer

Coordinadors: Carles J. Ciudad, Facultat de Farmàcia, UB, i Josep Portugal, IBMB-CSIC. Facultat de Farmàcia, UB. Barcelona, 15 de novembre de 2001.

I Jornada de Virologia

Organitzada per la Secció de Virologia. Sala Pere Coromines, IEC. Barcelona, 19 de novembre de 2001.

Sortides professionals dels biòlegs

Amb la participació de: Mercè Durfort, Lluís Ruíz, Lourdes Fañanás, Jaume Reventós i Ramon Bartrons. Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 22 de març de 2002.

Cicle cel·lular i càncer

Coordinadora: Neus Agell, Departament de Biologia Cel·lular i Anatomia Patològica, UB. Organitzat per la Secció de Biologia Molecular del Càncer. Facultat de Medicina, UB. Barcelona, 4 d'abril de 2002.

Els microorganismes com a biopesticides i biofertilitzants en agricultura

Emili Montesinos, UdG, Girona. Aquest acte es realitza dins del marc de les Jornades «La terra i el medi». Sala Pere Coromines, IEC. Barcelona, 9 d'abril de 2002.

Quatre cares del canvi global

Coordinadors: Cèlia Marrasé, SCB, i Ferran Rodà, ICHN. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 21 de maig de 2002.

X Seminari Conjunt de Biologia Molecular i del Desenvolupament

Organitzat per la Secció de Biologia Molecular i la Secció de Biologia del Desenvolupament de la SCB. Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica en Teixits de Punt, UPC. Canet de Mar, 7 i 8 de juny de 2002.

II Jornada de Biologia Evolutiva

Coordinadora: Carme Segarra, Departament de Genètica, UB. Organitzada per la Secció de Biologia Evolutiva de la SCB. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 8 de juliol de 2002.

II reunió dels grups de Desenvolupament de Barcelona

Coordinadors: Fernando Giráldez, Berta Alsina i Cristina Pujades. Organitzada per la Secció de Biologia del Desenvolupament de la SCB. CEXS-Àrea del Mar, UPF. Barcelona, 14 de juny de 2002.

Simposis

I Simposi Català de Neurociència

Organitzat per la Secció de Neurobiologia de la SCB. IDIBAPS, Facultat de Medicina, UB. Barcelona, 8 i 9 d'octubre de 2001.

Simposi internacional: Noves fronteres en ecologia microbiana

Coordinat per Ricard Guerrero. Auditori, Parc Científic de Barcelona. Barcelona, de l'11 al 13 de desembre de 2001.

Cursos

12è curs avançat d'ecologia microbiana

Coordinador: Ricard Guerrero.

Professors: Pierre Caumette, Universitat de la Pau (França); Isabel Esteve, UAB; Friedrich Widdel, Institut Max-Planck de Recerca Marina, Bremen (Alemanya); Rod Herbert, Universitat de Dundee (Escòcia). L'Aldea (Baix Ebre), de l'11 al 14 d'octubre de 2001.

Curs de gestió de projectes de recerca i desenvolupament (2a edició)

Organitzat per la Secció de Biologia i Indústria. Coordinador: Lluís Ruiz, Advancell. CID-CSIC. Barcelona, del 13 al 16 de maig de 2002.

XIII Curs sobre avenços en el metabolisme

Organitza: Secció d'Enzimologia i Regulació Metabòlica. Coordinadors: Ramon Bartrons, Marta Cascante, Emili Itarte, Manuel Palacín i Antonio Zorzano. Facultat de Biologia, UB, i Campus de Bellvitge, UB. Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat, 30 i 31 de maig de 2002.

Universitat Catalana d'Estiu

Pere Puigdomènech, IBMB-CSIC, Barcelona: «Les noves biotecnologies, beneficis

i riscos». Josep Maria Gili, ICM-CMIMA, Barcelona: «Augmenta la freqüència d'aparició d'eixams de meduses? Factors i mecanismes que promouen aquest fenomen». Prada de Conflent (Catalunya Nord), 21 d'agost de 2002.

Seminaris

Sessió commemorativa dels noranta anys de la SCB: la ciència en un món desigual. Federico Mayor Zaragoza. Sala Prat de la Riba, IEC. Barcelona, 23 de maig de 2002.

150 anys del naixement de Santiago

Ramón y Cajal: «¿Narraciones pseudocientíficas? Los Cuentos de vacaciones de Santiago Ramón y Cajal» Laura Otis, Institut Max-Planck d'Història de la Ciència, Berlín. Facultat de Biologia, UB. Barcelona, 31 de maig de 2002. En col·laboració amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica.

Seminari conjunt amb el Grup Multidisciplinari del Càncer de Mama.

Disruptors endocrins al medi ambient: factors de risc d'esterilitat, malformacions congènites i càncer. Organitzat per la Secció de Biologia Molecular del Càncer de la SCB. Coordinador: Benjamí Piña, IBMB-CSIC, Barcelona. Biblioteca de la Unitat de Fisiologia Mèdica, Facultat de Medicina, UAB. Bellaterra, 6 de novembre de 2001.

Cicle de Seminaris sobre Fisiologia i Biologia Cel·lular: Bases neurocientíficas de la enfermedad de Parkinson. Jesús Pastor, Unidad de Neurofisiología Clínica, Hospital de la Princesa, Madrid. Organitzat per la Secció de la SCB a Alacant. Aula 1, Edifici de Departaments, Facultat de Medicina, Campus de Sant Joan, UMH. Sant Joan d'Alacant, 13 de novembre de 2001.

Assemblea General

Celebrada a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. Barcelona, 11 de juny de 2002.

Publicacions

Programa i resums de les comunicacions del X Seminari Conjunt de Biologia Molecular i del Desenvolupament (juny de 2002).

Què cal saber? Números del 144 al 150. *Treballs de la Societat Catalana de Biologia*, núm. 52 (2001): *Càncer i nutrició*. [Editors: Josep Maria Argilés i Francesc López Soriano]

Societat Catalana de Comunicació

JUNTA DIRECTIVA

President:	JOSEP M. MARTÍ I MARTÍ
Vicepresident:	CARLES SINGLA I CASELLAS
Secretari:	MARTÍ PETIT I BOZZO
Tresorer:	ALBERT SÁEZ I CASAS
Vocals:	MONTSERRAT BONET I BAGANT MARIA COROMINAS I PIULATS CARMINA CRUSAFON I BAQUÉS
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER I PASQUAL
Nombre de socis:	125

Assemblea General ordinària

El dia 7 de març de 2002 va tenir lloc l'Assemblea General ordinària, durant la qual es féu la votació de la candidatura presentada per a la renovació parcial de la Junta Directiva en els càrrecs de president, vicepresident, secretari i una vocal. Tal com estableixen els Estatuts de la Societat Catalana de Comunicació (SCC), els nous càrrecs van prendre possessió en la reunió següent de la Junta Directiva, que es va esdevenir el mes d'abril. La nova Junta va quedar integrada tal com s'indica més amunt. Durant l'Assemblea no es va poder aprovar el tancament econòmic de l'any 2001, ja que encara no es disposava de la informació econòmica que havia de facilitar l'IEC, i es va donar un vot de confiança a la Junta en l'aprovació dels

pressupostos i el pla d'activitats per al 2002.

Activitats generals

— Assemblea General ordinària. Institut d'Estudis Catalans, 7 de març de 2002.

— Sessions científiques: els investigadors presenten la seva darrera tesi o els treballs de recerca.

— Manteniment i ampliació dels continguts de la pàgina web de la Societat (inauguració: 28 d'octubre de 1997; actualització constant).

— Col·laboració en el Màster internacional d'animació audiovisual.

Conferències

— La Societat Catalana de Comunicació celebrà la sessió inaugural del curs 2001-2002 amb la conferència «Un

nou mitjà de comunicació: Internet», a càrrec de Manuel Castells, que fou nomenat soci d'honor de la SCC. Institut d'Estudis Catalans, 5 de desembre de 2001.

— Sessió científica: «Producció informativa i transmissió d'estereotips de gènere», a càrrec de la doctora Joana Gallego. Institut d'Estudis Catalans, 25 d'abril de 2002.

Jornades

— XII Conferència Anual a Girona. La Societat Catalana de Comunicació claurà el curs acadèmic amb la Conferència Anual a Girona el dia 1 de juny de 2002, a l'Institut d'Estudis Gironins, amb el programa següent:

- Inauguració a càrrec de Josep M. Martí, president de la SCC. Assemblea extraordinària amb l'únic punt de l'ordre del dia: aprovació del tancament econòmic del 2001 i pressupost per al 2002.

- Debat: *L'excepció cultural en l'audiovisual*.

Ponent: Ramon Torrent, catedràtic de Política Econòmica de la Universitat de Barcelona, director de la Càtedra OMC i excap d'Afers Econòmics dels Serveis Jurídics del Consell Europeu. Durant la Ronda d'Uruguai, va encapçalar la delegació del Consell en les negociacions que van donar lloc a la creació de l'OMC.

- Taula rodona. Hi intervingueren: Ramon Torrent; Jordi Balló i Fantova, cap del Servei d'Exposicions i Con-

servació del CCCB i professor de la Universitat Pompeu Fabra; Carmina Crusafon, responsable del Servei d'Estudis de Media Park i professora de la Universitat Internacional de Catalunya, i Joan Bottella, responsable de Relacions Internacionals del Consell de l'Audiovisual de Catalunya. Martí Petit moderà la sessió.

— Memorial Ernest Udina, a càrrec de Josep Maria Huertas i Claveria, periodista i professor de la Universitat Ramon Llull. La Societat va voler retre homenatge a un dels seus socis fundadors, que va morir en un accident l'any passat.

— Presentació de comunicacions pels socis i relació de tesis (introducció: Albert Sáez).

— Informe sobre l'Estat de la Comunicació, a càrrec de Montserrat Minobis, periodista i degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

— Visita facultativa al campar de la catedral de Girona.

Activitats en col·laboració amb altres entitats

— V Col·loqui: *La fotografia de premsa com a patrimoni documental*. Organitzat conjuntament amb els Estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra i l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, 27 de maig de 2002.

L'Aula d'Història del Periodisme «Diari de Barcelona» convocà els professionals implicats —arxiviers, bibliotecar-

ris, documentalistes, fotògrafs, periodistes, historiadors i gestors culturals— per tal de promoure un debat i un intercanvi d'idees i informacions sobre els diversos aspectes de la gestió, el tractament, la recerca i la difusió de la fotografia de premsa, amb especial èmfasi en els aspectes històrics i patrimonials d'aquesta classe de fons. La jornada es desenvolupa segons el programa següent:

- Presentació del V CoFloqui: Jaume Guillaumet, degà dels Estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra.

- «Fotògrafs i arxius de premsa: panoràmica històrica»: Josep Cruanyes, historiador i advocat especialista en propietat intel·lectual.

- «Tractament dels fons fotogràfics de premsa»: Sílvia Domènech, cap de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

Imma Navarro, responsable dels fons fotogràfics de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Joan Boadas, director del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge de l'Ajuntament de Girona.

Moderador: Xavier Tarraubella, director de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

- «La documentació fotogràfica en institucions i mitjans»: Miquel Nauget, director del Departament de Documentació i Investigació de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya.

Carles Salmurri, cap de Documentació de *La Vanguardia*.

Agustí Carbonell, cap de Fotografia d'*El Periódico de Catalunya*.

Moderador: Lluís Codina, professor de documentació periodística dels Estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra.

- Taula rodona amb els participants i torn obert de paraules. Moderador: Ramon Alberch, arxiver en cap de l'Ajuntament de Barcelona.

— Clausura del Màster internacional d'animació audiovisual, amb la projecció dels curts elaborats pels alumnes del curs. IEC, 10 de juliol de 2002.

Publicacions

Periodística, núm. 10 (2001): *Noves recerques històriques i prospectives*.

Treballs de Comunicació, núm. 15 (juny 2001).

Treballs de Comunicació, núm. 16 (desembre 2001).

Societat Catalana de Filosofia

JUNTA DIRECTIVA

President:	DÍDAC RAMÍREZ I SARRIÓ
Vicepresident:	SALVI TURRÓ I TOMÀS
Secretari:	IGNASI ROVIRÓ I ALEMANY
Tresorer:	ANDREU GRAU I ARAU
Vocals:	ANTONI BOSCH I VECIANA RAMON COLETAS I CAUVET MARIA RAMON CUBELLS I BARTOLOMÉ FRANCESC FORTUNY BONET MANUEL GARCÍA CARPINTERO VÍCTOR GÓMEZ PIN XAVIER IBÁÑEZ I PUIG CARME MERCHÁN CANTOS JOSEP MONSERRAT I MOLAS MON PÁEZ BLANCH FRANCESC PEREÑA BLASI JOSEP M. PORTA I FABREGAT JUAN MANUEL DE POZO ANTONI PREVOSTI I MONCLÚS JOSEP M. ROMERO BARÓ MANUEL SATUÉ I SILLUÉ MERCÈ SOLER FERRATER
Delegat de l'IEC:	PERE LLUÍS FONT
Nombre de socis:	140

Activitats generals

Els dies 4 i 5 d'octubre de 2001, la Societat Catalana de Filosofia va participar en l'organització d'una nova edició dels Col·loquis de Vic, que van consistir en tres sessions monogràfiques sobre el dret

entorn dels àmbits següents: *a)* Els fonaments del dret; *b)* La pràctica del dret: aspectes sociològics, i *c)* La pràctica del dret: aspectes professionals.

El dia 14 de novembre de 2001, el professor Jordi Sales i Coderch, de la

Universitat de Barcelona, va pronunciar la lliçó inaugural del curs 2001-2002, amb el títol *Raó, desig i ciutadania*.

Els dies 15, 19, 22 i 26 de novembre de 2001, participació en l'organització del curs *Emmanuel Mounier i el personalisme*, que tingué lloc a la Fundació Joan Maragall.

Activitats de les seccions

La Societat Catalana de Filosofia ha continuat canalitzant el gruix de la seva activitat a través de les seccions. Cal destacar la creació, aquest curs, de la Secció de Filosofia Catalana, que es va presentar el dia 3 de desembre de 2001. A continuació es detallen les activitats de cadascuna.

Secció de Filosofia Moderna

Des del 17 d'octubre de 2001 fins al 19 de juny de 2002, ha organitzat el curs *De Jacobi a Schopenhauer. El debat entorn a la filosofia de Fichte*.

Secció de Filosofia Medieval

Els dies 15, 16, 17, 22, 23, 24, 29 i 30 de maig de 2001 organitzà el curs *Ésser filòsof avui*, amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona.

Secció de Filosofia Contemporània

El Grup d'Estudis Fenomenològics continuà llegint les *Investigacions lògiques*,

d'E. Husserl. El pla de treball d'aquest curs ha tingut com a objectiu completar la lectura de la primera investigació, i encetar i concloure la lectura de la segona.

El Grup d'Estudis Sartreans abordà l'obra filosòfica del pensador de París amb un primer any d'estudi de *L'Être et le Néant*. Es treballaren, entre altres, temes com la temporalitat, la corporeïtat i les relacions amb els altres.

El Grup de Filosofia Analítica té com a tasca fonamental la promoció de la discussió i la recerca sobre els grans temes de què s'ocupa la filosofia contemporània, com ara la metafísica, teoria del coneixement, filosofia moral, filosofia política, filosofia de la ment, filosofia del llenguatge, filosofia de la ciència, estètica...

Secció de Filosofia Pràctica

Aquesta Secció programà, per a aquest curs, onze sessions de lectura i comentari dels vuit primers llibres del diàleg de Plató *Les lleis*. La primera sessió començà el 15 d'octubre de 2001 i la darrera, el 13 de maig de 2002.

Publicació

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. 12 (2000).

Societat Catalana de Física

JUNTA DIRECTIVA

President:	JOSEP M. PONS I RÀFOLS
Vicepresidenta:	NÚRIA FERRER I ANGLADA
Secretari:	AGUSTÍ POCH I PARÉS
Tresorer:	IGNASI JUVELLS I PRADES
Vocals:	JORDI ANDREU I BATALLÉ
	ALBERT BRAMON I PLANAS
	JOSEP CALDERER I CARDONA
	JAUME ESTEVE I TINTÓ
	FRANCESC GACIA I ESCAPA
	ANTONI GIRÓ I ROCA
	IGNASI LABASTIDA I JUAN
	JOSEP LLOSA I CARRASCO
	XAVIER MAGRANS I FONTRDONA
	JOAN A. PADRÓ I CÀRDENAS
	FRANCESC PI I VILA
	ROSER PINTÓ I CASULLERAS
	ANTONI ROCA I ROSELL
	FRANCESC SALVAT I GAVALDÀ
	SANTIAGO SURIÑACH I CORNET
	RAMON VILASECA I ALAVEDRA
Delegat de l'IEC:	DAVID JOU I MIRABENT
Nombre de socis:	380

Assemblea General ordinària

El 26 de gener de 2002 se celebrà l'Assemblea General ordinària de socis de la Societat Catalana de Física (SCF), corresponent al curs 2001. S'hi aprovaren l'acta de l'anterior Assemblea, la memòria d'activitats del curs 2001-2002 i l'estat de comptes de l'any 2001.

Abans de procedir a la renovació dels càrrecs de la Junta de Govern que cessaven reglamentàriament, el president senyor Giró, que no es presentava a la reelecció, expressà el seu reconeixement a tots els companys pel suport rebut en aquests anys. Un cop feta la votació, resultà elegida per unanimitat l'única can-

didatura presentada i la Junta de govern resta constituïda de la manera indicada més amunt.

Activitats

— Organització de les XVII Trobades Científiques de la Mediterrània.

— Concessió del Premi Jordi Porta i Jué.

— Organització de l'Olimpíada de Física: sessions de preparació i realització de la fase catalana.

— Organització del cicle de conferències *Física Oberta*.

— Participació a la Universitat Catalana d'Estiu.

— Participació en la publicació del *Butlletí de les Societats Catalanes de Física, Química, Matemàtiques i Tecnologia*.

— Publicació de la *Revista de Física*.

Trobades

XVII Trobades Científiques de la Mediterrània

Nanotecnologies: materials, estructures i les seves aplicacions

Maó, 12, 13 i 14 de setembre de 2001.

Com en els darrers setze anys, la ciutat de Maó ha acollit les Trobades Científiques de la Mediterrània que la Societat Catalana de Física organitza amb la col·laboració de l'Institut Menorquí d'Estudis, i que compten amb el su-

port de les institucions del Principat i de les Illes.

Les Trobades tenen com a objectiu principal proveir un marc adequat a l'intercanvi d'experiències i de coneixements sobre un tema actual de recerca, en l'àmbit de les universitats i centres de recerca dels Països Catalans. A més de constituir un fòrum científic, volen contribuir a facilitar la relació i la comunicació entre els científics i els tecnòlegs del nostre entorn, obert a les contribucions de més enllà de l'àmbit de la Mediterrània en diversos camps de la ciència, posant especial èmfasi en la participació dels joves investigadors.

El tema de la convocatòria va donar lloc al títol: *Nanotecnologies: materials, estructures i les seves aplicacions*. Va adreçada a tots aquells investigadors que desenvolupen les seves activitats en camps on la utilització de materials, components i estructures en el rang nanomètric introdueixen significants avantatges i millores en les propietats físiques, químiques i biològiques o en els fenòmens i processos que hi intervenen. Es va dedicar un èmfasi especial a l'aspecte interdisciplinari del tema, que va permetre aportacions en diferents àrees: nanomaterials, aliatges metàl·lics, materials magnètics, semiconductors, polímers, dispositius nanoestructurats, tribologia, biofísica, biotecnologia, conversió energètica, entre d'altres. Sense que representi cap limitació, classificarem els tòpics en:

a) *Síntesi i processat de materials i de nanoheteroestructures*

Materials ceràmics. Materials en pols nanomètrica. Nanofibres. Nanotubs de carbó. Nanoaliatges. Polímers. Materials electrònics i optoelectrònics. Materials magnètics. Materials nanoestructurats. Recobriments. Biomaterials. Tècniques de síntesi i tractaments.

b) *Caracterització i propietats*

Interaccions a nanoescala. Tècniques d'anàlisi. Microscòpies i espectroscòpies. Propietats estructurals, morfològiques, químiques. Propietats elèctriques, mecàniques, tribològiques, òptiques i magnètiques. Noves tècniques de mesura i manipulació. Simulació i modelització. Teoria.

c) *Nanotecnologies, aplicacions*

Nanoelectrònica, nanofotònica. Dispositius i sensors. Pous quàntics. Sensors magnètics. Nanotransductors i nanomotors. Control quàntic a escala nanomètrica. Materials porosos i membranes. Conversió i emmagatzemament energètic. Nanobiotecnologies. Biosensors.

Les Trobades van comptar amb la participació d'una cinquantena d'investigadors d'arreu dels Països Catalans. Com a cloenda i per tal de discutir els temes tractats es va celebrar una taula rodona.

Programa:

— Pere Roca, LPICM, Escola Politècnica, París. Elaboració de nanocristalls de silici a temperatura ambient.

Contribucions orals:

A. *Síntesi i processat de materials i de nanoestructures*

— Ricardo Garcia, Instituto de Microelectrónica de Madrid, CSIC, Tres Cantos. Madrid. *Nanofabricación, nanoelectrónica y microscopía de fuerzas.*

— Fausto Sanz, Departament de Química Física i CeR en Bioelectrònica Nanobiociència, Universitat de Barcelona. *Nanomètrica en la formació de sistemes supramoleculares orgànics i bioquímics.*

Sessió de pòsters

— Siegmur Roth, Institut Max-Planck per a la Investigació de l'Estat Sòlid, Stuttgart: *Carbon Nanotubes - Physics and Industrial Applications.*

Contribucions orals:

B. *Caracterització i propietats. Aplicacions*

— Arturo Baró, UAM. *Propietats elèctriques de fils moleculars.*

Contribucions orals:

C. *Aplicacions*

Taula rodona: *Perspectives de les nanotecnologies.* Hi participaren, entre altres investigadors de diferents centres de Catalunya, el senyor Francesc Serra, director del CNMB; el senyor Jaume Esteve, de l'ICMAB, i el senyor David Serfat, director general de Recerca de la Generalitat de Catalunya.

Discussió general i conclusions amb tots els participants.

Premi Jordi Porta i Jué per a estudiants

Aquest premi, instituit l'any 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaigs sobre física, ha quedat desert.

Olimpiada de Física

La Junta de l'Olimpiada de Física va estudiar i concretar el temari de les proves, i el dia 8 de febrer van tenir lloc els exàmens simultanis de la fase local a la Universitat de Barcelona, a la Universitat de Lleida, a la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona) i a la Universitat de Girona. Es van presentar cent quaranta-nou estudiants, que pertanyen a setanta centres d'ensenyament secundari de Catalunya.

Després d'una impecable revisió de les proves realitzades pels estudiants presentats, la comissió catalana va seleccionar, per a la fase final, vint-i-un estudiants com a representants de las universitats catalanes.

Els estudiants seleccionats van rebre de mans del president de la Societat Catalana de Física, senyor Josep M. Pons i Ràfols, en un acte públic celebrat el dia 28 de febrer de 2002, a la seu del IEC, el diploma acreditatiu de la seva selecció i també un petit obsequi consistent en un lot de llibres de física, que serviran per a ajudar a complementar-ne la formació en l'ensenyament universitari futur.

La fase final estatal va tenir lloc els dies 21, 22, 23 i 24 de març a Burgos.

Hi participaren cent trenta-tres estudiants, que representen quaranta-quatre districtes universitaris.

Els resultats obtinguts pels estudiants catalans és la següent:

— Medalles d'or: dues (2a i 3a posició)

— Medalles d'argent: tres (9ena, 10a i 12a posició)

— Medalles de bronze: sis

— Mencions d'honor: cinc

— Diplomes de participació: cinc.

Els estudiants classificats amb la medalla d'or participaran en la XXXIII Olimpiada Internacional de Física (Bandung, Indonèsia), i l'estudiant classificat en novena posició participarà en la VII Olimpiada Iberoamericana de Física (Guatemala). Com es pot comprovar, l'actuació dels estudiants catalans va ser molt bona i es constatà el paper rellevant de la seva participació.

Cal ressenyar el bon ambient que va dominar entre tots els estudiants que es van desplaçar a Burgos, així com les experiències adquirides, que serveixen per a fomentar encara més l'estima a la física.

Cicle de conferències

Dins del cicle de conferències *Física Oberta*, se n'han fet les següents:

— *Manipulació d'àtoms i molècules amb microscopis d'efecte túnel i de forces atòmiques*, a càrrec de Miquel Salmeron Batallé, del Materials Sciences Division Lawrence Berkeley National La-

boratory, Berkeley, Califòrnia. Sala de graus de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, 7 de març de 2002.

— *Nanotecnologies per a la manipulació molecular i cel·lular*, a càrrec de Daniel Navajas Navarro, de la Unitat de Biofísica i Bioenginyeria del Departament de Ciències Fisiològiques de la Facultat de Medicina. Universitat de Barcelona. Sala de graus de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, 21 de març de 2002.

— *De la microelectrònica a la nanoelectrònica*, a càrrec de Francesc Serra Mestre, director del Centre Nacional de Microelectrònica de Barcelona (CSIC). Campus de Bellaterra. Sala de graus de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, 11 d'abril de 2002.

La Societat també ha participat en el cicle de conferències *Els premis Nobel de l'any 2001*. Hi intervingué Ramon Vilaseca, de la Universitat Politècnica de Catalunya, per parlar del Premi Nobel de Física concedit a Eric A. Cornell, Wolfgang Ketterle i Carl E. Wieman (13 de desembre de 2001).

Participació a la Universitat Catalana d'Estiu

La Societat Catalana de Física organitza la programació de l'àrea de ciència i tecnologia de la Universitat Catalana d'Estiu. Enguany el tema ha estat: «Societat i

medi ambient», amb un total de vuit hores lectives (21-24 d'agost de 2002).

— *Les noves biotecnologies, beneficis i riscos*, per Pere Puigdomènech, IBMB-CSIC.

— *Està augmentant la freqüència d'aparició d'eixams de meduses?*, per Francesc Pagès, ICM-CMIMA.

— *Riscos meteorològics a la Mediterrània*, per Agustí Jansà (Centre Nacional de Meteorologia).

— *Riscos geològics: terratrèmols, vulcanisme*, per David Serrat (UV).

— *Impacte ambiental de la telefonia mòbil*, per Jordi Romeu (ETSET, UPC).

— *Infraestructures de telecomunicacions*, per Albert Cuatrecases (TRADIA).

— *Energia solar*, per Jordi Andreu (UB).

— *Energia eòlica*, per Josep Puig (Ecoserveis).

La Revista de Física

La Societat Catalana de Física publica dos números cada any de la *Revista de Física*. Aquesta revista d'alta divulgació en física, que fa onze anys que s'edita, té un alt grau d'acceptació entre tots els físics de parla catalana i ha permès una connexió més gran entre la nostra comunitat, així com un coneixement acurat del que fan companys escampats per tot arreu. Un altre aspecte que cal assenyalar és que la continuïtat i la seriositat de

la publicació han servit per a donar a conèixer la Societat Catalana de Física a llocs i persones als quals no hauria estat fàcil arribar per uns altres camins.

Durant aquest curs s'han publicat els números 21 i 22 de la revista.

Publicacions

Revista de Física, núm. 21 (2n semestre 2001): *Reptes de la física, reptes de la societat.*

Revista de Física, núm. 22 (1r semestre 2002): *L'hora de la revàlida?*

Societat Catalana de Geografia

JUNTA DIRECTIVA

Presidenta:	MARIA DOLORS GARCIA RAMON
Vicepresident:	FRANCESC NADAL I PIQUÉ
Secretari:	ENRIC BERTRAN I GONZÀLEZ
Tresorera:	MONTSERRAT CUXART I TREMP
Vocal primer	ANTONIO LUNA GARCIA
Vocal segon:	PAU ALEGRE I NADAL
Vocal tercer:	JESÚS BURGUEÑO I RIVERO
Vocal quart:	VICENÇ BIETE I FARRÉ
Vocal cinquè:	JOAN TORT I DONADA
Vocal sisè:	ENRIC MENDIZÀBAL I RIERA
Delegat de l'IEC:	JOAN VILÀ I VALENTÍ
Nombre de socis:	414

Assemblea General ordinària

El 13 de juny de 2001, se celebrà l'Assemblea General ordinària de socis de la Societat Catalana de Geografia (SCG), corresponent al curs 2001-2002. En començar, la presidenta, senyora Maria Dolors Garcia Ramon, recordà la personalitat política, com a geògraf i humana del senyor Marc-Aureli Vila i Comaposada, membre honorari i fundador de la Societat, traspassat pocs dies abans. A continuació, la presidenta glossà les figures dels socis Vicenç Biète i Farré, Enric Lluch i Martín i Joan Vilà i Valentí, proposats per la Junta de govern com a nous membres honoraris de la Societat, condició que l'Assemblea refermà per unani-

mitat. Després, es presentaren i s'aprovaren l'acta de l'anterior Assemblea General ordinària, la memòria d'activitats del curs 2000-2001, l'estat de comptes de l'any 2001 i el pressupost del 2002. Tot seguit, es procedí a la renovació dels càrrecs de la Junta de govern que cessaven reglamentàriament; feta la votació, la Junta de govern restà constituïda de la manera indicada més amunt. En acabat, l'Assemblea ratificà la gestió de la Junta de govern durant el curs 2000-2001.

Moviment de socis

Durant el curs 2001-2002, hi ha hagut divuit altes i divuit baixes. Actualment, el nombre de membres de la SCG és de

420, dels quals 15 són honoraris i 405 són numeraris.

Activitats científiques

Conferències

El curs 2001-2002 començà oficialment el 10 d'octubre de 2001, data en què Josep Oliveras i Samitier, professor de geografia de la Universitat Rovira i Virgili, pronuncià la conferència inaugural, amb el títol *Dividir, organitzar i administrar el territori*.

El 21 de novembre de 2001, Dina Vaiou, professora de la Universitat Nacional Tècnica d'Atenes, dissertà de *Milestones in the urban history of Athens*.

El 4 de desembre de 2001, Ramon Batalla, professor de geografia física de la Universitat de Lleida, parlà dels *Reptes actuals de la recerca i de la gestió fluvial a Catalunya*.

L'11 de desembre de 2001 se celebrà un acte commemoratiu del cinquantenari de la mort del geògraf Emili Huguet del Villar, coordinat pel nostre consoci, el professor de la Universitat de Lleida, Jordi Martí Henneberg, i organitzat conjuntament amb la Institució Catalana d'Història Natural i la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, filials de l'IEC. Hi van intervenir, a més del professor Martí, Santos Casado, de la Universitat Autònoma de Madrid, i Jaume Porta, rector de la Universitat de Lleida.

El 23 de gener de 2002, Wolfgang Scharfe, professor de cartografia de l'Institut de Ciències Geogràfiques, de la Freie Universität de Berlín, parlà de *The Deutsche Heereskarte von Spanien (1940-1944)*.

El 26 de febrer de 2002, Gema Martín Muñoz, professora de sociologia del món àrab i islàmic de la Universitat Autònoma de Madrid, tractà el tema *Estado-nación e identidad en el mundo musulmán*.

El 13 de març de 2002, Joaquim Solé Vilanova, professor d'hisenda pública de la Universitat de Barcelona, parlà sobre *Mobilitat geogràfica dels ciutadans i finances locals*.

El 20 de març de 2002, Katsuyuki Takenaka, professor de geografia de la Universitat d'Aichi, pronuncià una conferència titulada *Lenguas y dialectos en la institucionalización del japonés moderno*.

El 18 d'abril de 2002, Carles Carreras i Verdguer, professor de geografia de la Universitat de Barcelona, parlà de *Sao Paulo, metrópolis fragmentada*.

El 16 de maig de 2002, Andrew Kirby, professor de l'Arizona State University West, parlà de *The social and political outcomes of a globalized property market*.

El 12 de juny de 2002, Ramon Grau Fernández, historiador, pronuncià la lliçó científica que serví de cloenda al curs 2001-2002, titulada *L'autognosi ca-*

talana i els projectes per a Barcelona. Una crònica d'esperances i de temors.

Cicles de conferències

El mes de febrer de 2002 se celebrà un cicle de conferències, sota el títol *Els incendis forestals a Catalunya. Prevenció i recerca*, coordinat pel senyor Xavier Úbeda i Cartaà, professor de geografia física de la Universitat de Barcelona. El dia 21 el senyor Xavier Castro, del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, pronuncià una lliçó titulada «Valoració i seguiment del perill d'incendi forestal», i el senyor Marc Castellnou, de la Direcció General d'aquest ens autònom, parlà de «Les cremes prescrites: una eina per a la gestió del bosc»; el dia 22 el senyor Xavier Úbeda, del Grup de Recerca Ambiental Mediterrània de la Universitat de Barcelona, dissertà sobre «Els efectes dels incendis forestals en el sòl», i el senyor Marc Llorca, membre també d'aquest grup d'investigació, ho féu sobre «Els efectes de les cremes prescrites en el sòl».

El mes d'abril de 2002 se celebrà un cicle de conferències, sota el títol *Interrogants sobre l'Àfrica*, coordinat pel senyor Joan Tort i Donada, professor de geografia de la Universitat de Barcelona. El dia 9 el senyor Jordi Sabater i Pi, professor emèrit de la Universitat de Barcelona, pronuncià una lliçó titulada «Alguns apunts sobre la singularitat geogràfica del continent africà»; el dia 10 el senyor Bru

Rovira, periodista de *La Vanguardia*, parlà sobre «El negoci de la guerra. La realitat africana, més enllà del colonialisme i de la globalització»; el dia 12 el senyor Ferran Iniesta, professor d'història de la Universitat de Barcelona, dissertà sobre «Tradició i modernitat a l'Àfrica»; el dia 15 el senyor Alfred Bosch, escriptor i professor de la Universitat Pompeu Fabra, dictà una conferència titulada «Àfrica, pobra o empobrida?», i el dia 16 el senyor Edmundo Sopa, sociòleg i president de l'Equip de Treball de l'Àfrica Negra per a l'Ensenyament (ETANE), s'ocupà d'«Espai i territori a l'Àfrica negra».

Les conferències del curs acadèmic 2001-2002 comptaren amb una subvenció de l'IEC i se celebraren totes a la seva seu del carrer del Carme de Barcelona, a excepció d'aquest darrer cicle de conferències, que es féu al Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

Seminari

Geografies dissidents. Reflexions sobre la pràctica actual de la geografia

Els dies 30 de novembre i 1 de desembre de 2001 se celebrà a Girona el seminari titulat *Geografies dissidents. Reflexions sobre la pràctica actual de la geografia*, organitzat per la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la Universitat de Girona i la Societat Catalana de Geografia, i coordinat pels professors Joan Nogué i Maria Dolors Garcia Ramon, en

nom d'aquestes dues institucions, respectivament. El dia 30 hi intervingueren la professora Perla Zusman, de la Universitat Autònoma de Barcelona, que parlà sobre «Geografías disidentes. El estado de la cuestión»; el professor Claudio Minca, de la Universitat de Venècia, la conferència del qual es titulà «Más allá del postmodernismo: viajes a través de la paradoja moderna»; la professora Maria Dolors Garcia Ramon, de la Universitat Autònoma de Barcelona, que parlà sobre «Geografías postcoloniales y feministas: viajeras europeas y el encuentro colonial euroárabe»; la professora Janet Townsed, de la Universitat de Durham, que dissertà sobre «Feminismos, geógrafas feministas y el resurgimiento de la geografía crítica», i el professor Xosé Santos, de la Universitat de Santiago, que parlà sobre «Espacios disidentes en los procesos de organización territorial: ¿globalización o antiglobalización?» El dia 1 hi intervingueren el professor Antonio Segrelles, de la Universitat d'Alacant, la conferència del qual es titulà «Luces y sombras de la geografía aplicada», i la professora Josefina Gómez Mendoza, de la Universitat Autònoma de Madrid, que parlà de «Geografía y disidencia en España». El seminari es clogué amb una taula rodona, titulada «Disidencias, disidentes», moderada pel professor Enric Mendizàbal, de la Universitat Autònoma de Barcelona, que comptà amb la participació de les professores Josepa Bru i M.

Teresa Vicente Mosquete, i dels professors Abel Albet, Claudio Minca i Joan Nogué.

Sortides d'estudi

El 31 de març de 2002 es féu una sortida d'estudi a Tortosa, coordinada pel professor Jesús Burgueño, de la Universitat de Lleida. Al matí, es visità el nucli antic de la ciutat i a la tarda s'efectuà una sessió de treball a l'Ajuntament, on els senyors Joan Sabaté, alcalde, i Josep M. Franquet, primer tinent d'alcalde, presentaren les seves visions estratègiques de Tortosa i el paper de les Terres de l'Ebre.

El 13 d'abril de 2002 es féu una sortida d'estudi al Collsacabra, coordinada pel professor Jesús Burgueño, de la Universitat de Lleida. Un grup realitzà la travessa de Tavertet a Rupit, guiats per la senyora Anna Borbonet, i l'altre, un recorregut amb cotxe pel Collsacabra, amb explicacions del professor Jaume Font, de la Universitat de Barcelona. Ambdós comptaren amb l'assistència de geògrafs del Grupo de Historia del Pensamiento Geográfico de l'Asociación de Geógrafos Españoles.

Les sortides d'estudi del curs vinent miraran d'oferir als estudiants la possibilitat de ser comptabilitzades com a crèdits de lliure elecció, d'acord amb el Departament de Geografia i Sociologia de la Universitat de Lleida i amb el Departament de Geografia de la Universitat

Autònoma de Barcelona, i amb la coordinació del professor Jesús Burgueño.

Altres actuacions

El 7 de novembre de 2001 se celebrà la presentació del llibre *Transformacions territorials de Catalunya (segles XIX-XX)*, dirigit pel professor de la Universitat de Lleida Joan Vilagrassa. En l'acte, intervingué, a part del director de l'obra, el professor Joan Nogué, de la Universitat de Girona.

Maria Dolors Garcia Ramon intervingué, en qualitat de presidenta de la SCG, en l'Annual Meeting de l'Association of American Geographers (AAG), celebrat a Los Angeles, a finals de març. En la reunió plenària de societats geogràfiques nacionals i estatals, la professora Maria Dolors Garcia Ramon parlà de la problemàtica de la coexistència de dues llengües de poder asimètric —el català i el castellà— que han de compartir espai amb l'anglès, autèntica *lingua franca* en el món acadèmic internacional.

El dijous 11 i el divendres 12 d'abril de 2002 es va celebrar a Barcelona, a la seu de l'IEC, la reunió de constitució del Grupo de Historia del Pensamiento Geográfico de l'Asociación de Geógrafos Españoles, coorganitzada per la SCG.

S'ha posat en marxa un programa de recerca, que es desenvoluparà al llarg d'aquest any 2002, sobre Viatges i expedicions científiques a l'Àfrica durant els segles XIX i XX, a càrrec dels professors

Abel Albet, Antoni Luna, M. Dolors Garcia Ramon, Joan Nogué, Lluís Riudor i Perla Zusman, que serà coordinat pel doctor Joan Vilà i Valentí, com a membre de l'IEC.

El professor Antoni Luna ha representat la SCG en la reunió de constitució del Colegio de Geógrafos Españoles i formarà part de la candidatura a la seva delegació catalana en qualitat de membre de la SCG.

El nostre consoci Francesc Gurri i Serra ha continuat participant aquest curs en el programa de Catalunya Ràdio *Els viatgers de la Gran Anaconda*, on intervé, des de fa uns quants anys, com a geògraf designat per la SCG per parlar de diversos indrets del país.

Premi Lluís Casassas i Simó per a estudiants

L'abril de 2002, fou lliurat el VII Premi Lluís Casassas i Simó al senyor Damià Vericat Querol pel treball *La boia a Catalunya, 1988-1998*, i es concedí un accésit al senyor Màrius Navazo Lafuente per l'assaig *Navas del Pinar. Un estudi des de la geografia humanista*. El jurat era format per Francesc Nadal, Antoni Luna, professors de geografia de les universitats de Barcelona i Pompeu Fabra, respectivament, i Enric Bertran, secretari de la SCG.

El web de la Societat

El professor Pau Alegre ha dissenyat i realitzat el web de la SCG, que s'estruc-

tura en cinc apartats: activitats del curs, trajectòria històrica (conté una breu notícia de la història de la SCG en diversos idiomes i la relació anual de les activitats realitzades de 1935 ençà), directori (de tots els socis i les sòcies, actuals i pretèrits, i de qui hi ha col·laborat. Tot-hom hi té plana pròpia, on consten les aportacions o col·laboracions —conferències, articles, etc.— fets a la SCG. En el cas dels socis, hi ha l'adreça de correu electrònic), publicacions (amb sumaris de tots els números de *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* i referències de la resta de les publicacions de la SCG) i miscel·lània (amb un subapartat de cròniques dels actes recents i un segon subapartat amb ressenyes d'una quarantena llarga de llibres escrits per membres de la SCG). Per mantenir el web al dia, s'ha constituït un consell format per Pau Alegre, dissenyador del web, i Montserrat Cuxart, Antoni Luna i Enric Bertran.

Altres

L'IHm. Sr. Joan Vilà i Valentí fou nomenat delegat de l'IEC una mica abans de la Junta de govern de la SCG, en substitució de l'IHm. Sr. Marc-Aureli Vila i Comaposada, mort el juny de 2001.

Jaume Font i Garolera, professor de geografia de la Universitat de Barcelona i membre actiu de la SCG, fou guardonat amb el Premi Prat de la Riba 2002, concedit per l'IEC, pel seu

treball *La formació de les xarxes de transport a Catalunya (1761-1935)*, que ja fou presentat a la SCG el febrer de 1999.

Onofre Rullan Salamanca, professor de Geografia de la Universitat de les Illes Balears, rebé el Premi de Geografia Lluís Solé i Sabarís de l'IEC pel treball *La construcció territorial de Mallorca*.

El nostre consoci Francesc Gurri i Serra ha estat guardonat amb la Creu de Sant Jordi.

La SCG ha donat suport a les taules rodones «Medi ambient i sostenibilitat», celebrada el 6 de novembre de 2001; «Cartografia i tecnologies de la informació», el 20 de novembre de 2001; «Geografia i projectes de cooperació», el 4 de desembre de 2001; «Mobilitat i transport», el 19 de març de 2002; «Turisme», el 7 de maig de 2002, i «Demografia», el 4 de juny de 2002, organitzades per l'Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya (AGPC), dintre del curs *Noves oportunitats professionals per a la geografia*.

L'IHm. Sr. Marc-Aureli Vila i Comaposada, membre de l'IEC i soci fundador i honorari de la SCG, mort el juny de 2001, serà homenatjat per la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut, el 17 de juny de 2002. En aquest acte, els professors Heribert Barrera i Joan Vilà i Valentí en glossaran la personalitat política i l'obra geogràfica.

Obituari

El mes de novembre de 2001 morí el nostre consoci Juli Blanco Pereiro.

Publicacions

Aquest curs 2001-2002 s'han editat els números 52 i 53 de *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, de desembre de 2001 i juny de 2002, respectivament. El primer d'aquests volums recull les aportacions a les XVI Jornadas de Campo del Grupo de Trabajo Geografía Física de l'AGE, i a tots dos es publiquen textos en record i homenatge a Marc-Aureli Vila. Aquests números han estat publicats amb una subvenció de la Diputació de Barcelona i amb el suport de l'IEC.

A partir del número 54, *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* comptarà amb un Consell Editor format pels professors Joan Becat (Universitat de Perpinyà), Georges Bertrand (Universitat de Toulouse-Le Mirail), Paul Claval (Universitat de París IV-La Sorbona), Jordi Cortés (SCG), Josefina Cruz Villalón (Universitat de Sevilla), João Carlos Garcia (Universitat de Porto), Montserrat Galera (Institut Cartogràfic de Catalunya), Roser Majoral (Universitat de Barcelona), Joan Mateu (Universitat de València), Janice Monk (Universitat d'Arizona), Joan Nogué (Universitat de Girona), Carmen Ocaña (Universitat de Màlaga), Ana Olivera (Universitat Autònoma de Madrid), Josep Oliveras (Universitat Rovi-

ra i Virgili), Lluís Riudor (Universitat Pompeu Fabra), Joan Manuel Soriano (Universitat Autònoma de Barcelona), Katsuyuki Takenaka (Universitat Provincial d'Aichi), Àlex Tarroja (Diputació de Barcelona; Associació de Geògrafs Professionals de Catalunya), Tim Unwin (Royal Holloway, Universitat de Londres), Tomàs Vidal (Universitat de Barcelona), Joan Vilagrassa (Universitat de Lleida) i Joan Vilà i Valentí (membre de l'IEC). Són membres nats d'aquest Consell Editor: Pau Alegre (SCG i Universitat Autònoma de Barcelona), Vicenç Biete (SCG), Maria Dolors Garcia Ramon (SCG i Universitat Autònoma de Barcelona), Francesc Nadal (SCG i Universitat de Barcelona) i Joan Tort (SCG i Universitat de Barcelona). Totes aquestes persones formaran part d'un equip de censors que informarà de la qualitat científica dels articles que s'han de publicar. El secretariat de Redacció de la revista és format per l'editor, Enric Mendizàbal (SCG i Universitat Autònoma de Barcelona), i Montserrat Cuxart (SCG), Jesús Burgueño (SCG i Universitat de Lleida), Antoni Luna (SCG i Universitat Pompeu Fabra) i Enric Bertran (SCG).

La revista *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* s'estructura, a partir del número 53, en els apartats següents: «Articles» (avaluats, a partir del número 54, pel Consell Editor, amb l'objectiu d'assegurar-ne una aportació

teòrica i/o metodològica original), «Conferències» (dictades a la SCG), «Notes i documentació» (estats de la qüestió, comentaris sobre temes diversos, ressenyes de llibres...) i «Crònica de la So-

cietat Catalana de Geografia» (memòries d'activitats, actes d'assemblees, ressenyes de sortides d'estudi, de presentacions de llibres i d'actes en què participi la SCG).

Societat Catalana de Llengua i Literatura

JUNTA DIRECTIVA

President:	AUGUST BOVER I FONT
Vicepresident:	JOSEP MASSOT I MUNTANER
Secretari:	JOAN ANTON RABELLA I RIBAS
Tresorera:	MONTserrat ALEGRE I URGELL
Vocals:	JOSEP PARÉ I JIMÉNEZ MILA SEGARRA I NEIRA
Delegat de l'IEC:	JOSEP MORAN I OGERINJAUREGUI
Nombre de socis:	324

Actes

Durant el curs 2001-2002 la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL) ha organitzat els actes següents:

Dues lliçons en homenatge a Tomàs Garcés en el centenari del seu naixement

Institut d'Estudis Catalans, 16 d'octubre de 2001.

Amb motiu del centenari del naixement de Tomàs Garcés, es va organitzar un acte d'homenatge que va incloure dues conferències:

— Josep M. Balaguer: *Tomàs Garcés: Ship-Boy*

— Enric Cassany: *Només els somnis són veritat.*

Acte de presentació del V Col·loqui sobre Verdaguier

Institut d'Estudis Catalans, 6 de novembre de 2001

Com a prelude de l'Any Verdaguier, amb motiu del centenari de la seva mort l'any 1902, es va organitzar, conjuntament amb la Societat Verdaguier, aquest acte en què es va presentar el V Col·loqui sobre Verdaguier, que se celebrarà a Barcelona, Folgueroles i Vic, del 6 al 9 de novembre de l'any 2002.

A més de l'explicació de les activitats del proper col·loqui, es va presentar l'edició crítica de l'obra *Sant Francesc*, de Jacint Verdaguier, a càrrec d'Isidor Cònsul, el qual va pronunciar amb aquest motiu la conferència *1895: Verdaguier i la crítica.*

Conferències sobre onomàstica antiga

8 de febrer, 9 i 10 de maig de 2002.

El professor José Luis Ramírez Sádaba, de la Universitat de Cantàbria, va

realitzar tres conferències sobre onomàstica antiga, que van cloure el cicle de conferències dedicades a l'estat actual del coneixement sobre els substrats de la llengua catalana, que s'havia iniciat l'any 1999.

D'acord amb la voluntat de la SCLL de realitzar sempre que sigui possible actes arreu de les terres de parla catalana, dues d'aquestes conferències es van realitzar a Lleida i València en col·laboració amb el Departament de Filologia Catalana de les universitats respectives:

— *La onomástica de la antigüedad: antroponimia y toponimia. Su utilidad para la lingüística y para la historia.* Institut d'Estudis Catalans, 8 de febrer de 2002, i Universitat de València, 10 de maig de 2002.

— *La onomástica prerromana. Su utilidad para la lingüística y la historia.* Universitat de Lleida, 9 de maig de 2002.

Presentació de l'edició bilingüe de Nabí, de Josep Carner

10 i 11 d'abril de 2002.

La presentació de l'edició bilingüe de *Nabí*, amb traducció anglesa de Joan Gili, es va fer en col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes i la llibreria Laie, i va constar de dos actes diferents:

— Presentació del llibre, a càrrec d'August Bover i Francesc Parcerisas,

amb intervencions de Jonathan Gili, Alan Yates i Jaume Coll. Institut d'Estudis Catalans, 10 d'abril de 2002.

— Intervencions d'Alan Yates i Salvador Oliva, i lectura de fragments del llibre, a càrrec de Jonathan Gili i Francesc Parcerisas. Llibreria Laie, Barcelona, 11 d'abril de 2002.

Taula rodona: Gaudí, Güell, Verdaguer: tres personatges del seu temps?

Auditori del Centre Cultural de les Corts, 11 d'abril de 2002.

Aquest acte, que es va organitzar en col·laboració amb l'Arxiu Municipal del Districte de les Corts, va comptar amb la participació de tres conferenciant:

— Jordi Castellanos: «De Verdaguer a Gaudí»

— Mireia Freixa: «El patrimoni de Gaudí a les Corts»

— Francesc Cabana Vancells: «El mecenatge d'Eusebi Güell».

Conferència sobre antroponímia a la Catalunya del Nord

Institut d'Estudis Catalans, 18 d'abril de 2002.

Joan Peytaví Deixona, professor de la Universitat de Perpinyà: *Antroponímia, poblament i immigració a la Catalunya del Nord moderna.*

Presentació del llibre Els menorquins d'Algèria, de Marta Marfany

Institut d'Estudis Catalans, 15 de maig de 2002.

Mila Segarra, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona, va fer la presentació d'aquest llibre en un acte realitzat en col·laboració amb

Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Publicacions

Llengua & Literatura, núm. 12 (2001).

Llengua & Literatura, núm. 13 (2002).

Societat Catalana de Matemàtiques

JUNTA DIRECTIVA

President:	SEBASTIÀ XAMBÓ I DESCAMPS
Vicepresidenta:	ANNA POL I MASJOAN
Secretària:	ANNA RIO I DOVAL
Tresorer:	XAVIER MARTÍNEZ DE ALBÉNIZ
Vocals:	CLAUDI AGUADÉ I BRUIX MARTA BERINI LÓPEZ-LARA CARLES CURRÀS I BOSCH ANNA CUXART I JARDÍ ANTONI GOMÀ I NASARRE JOSEP GRANÉ I MANLLEU F. XAVIER MASSANEDA I CLARÈS AGUSTÍ REVENTÓS I TARRIDA FREDERIC ÚTZET CIVIT
Delegat de l'IEC:	JOAN GIRBAU I BADÓ
Nombre de socis:	1.009

En la reunió de la Junta Directiva celebrada el dia 21 de novembre de 2002 s'incorporà a la Junta com a vocal Anna Cuxart.

Sumari d'activitats

XXXVIII Olimpíada Matemàtica

- Relleus 2002
- Concurs de cartells
- Problemes a l'esprint: activitat en línia
- Proves Cangur 2002
- Curs d'astronomia
- Celebració de la Cinquena Trobada Matemàtica

- Conferències
- Premi Evarist Galois
- Publicacions.

XXXVIII Olimpíada Matemàtica

Els dies 14 i 15 de desembre de 2001 va tenir lloc la fase catalana de la XXXVIII Olimpíada Matemàtica, afectada, com tantes altres coses al nostre país, per la nevada i el fred d'aquells dies. Al final hi va haver seixanta-dos participants i el nivell de les respostes va ser, globalment, igual o superior al dels darrers anys.

Els guanyadors d'aquesta primera fase van ser: Sergio Millán López (IES

Santa Eulàlia, l'Hospitalet de Llobregat), Pau Curell Sanmartí (Aula Escola Europea, Barcelona), Daniel Rodrigo López (IES Montserrat Miró i Vilà, Montcada i Reixac), Elsa de Alfonso Prieto-Puga (Aula Escola Europea, Barcelona), Albert Llorens Martínez (Centre d'Estudis Vidal i Barraquer, Sabadell), Patricia Ceballos Carrascosa (Institució Cultural del CIC, Barcelona), Raül Vinyes Raso (Aula Escola Europea, Barcelona), Ignasi Abío Roig (Col·legi Bell-lloc del Pla, Girona) i Anna Papió Toda (IES Joan Guinjoan, Riudoms).

Aquests nou classificats van representar Catalunya en la fase final de la XXXVIII Olimpíada Matemàtica Espanyola, organitzada per la Universitat de la Rioja i la Real Sociedad Matemática Española, a Logronyo, els dies 4, 5, 6 i 7 d'abril de 2002. Com en altres anys, els van acompanyar el professor Carles Romero Chesa, de l'IES Manuel Blancafort de la Garriga, que també va formar part del tribunal avaluador, i el professor Josep Grané, impulsor de l'esplèndida tasca de preparació, que va donar els fruits que tot seguit es detallen:

— Medalles d'or: Daniel Rodrigo López, primer classificat espanyol, amb el mèrit afegit que és alumne de primer de batxillerat. Sergio Millán López, tercer classificat espanyol, del qual s'ha de destacar que ja és el segon any que obté medalla d'or.

— Medalles de plata: Ignasi Abío Roig i Patricia Ceballos Carrascosa.

— Medalles de bronze: Albert Llorens Martínez i Elsa de Alfonso Prieto-Puga.

Per tal de millorar la qualitat dels participants catalans a les Olimpíades Matemàtiques, la SCM edita una publicació anomenada *Sessions de preparació per a l'Olimpíada Matemàtica*, amb orientacions teòriques i pràctiques sobre diversos temes, problemes resolts i molts altres de plantejats i, alhora, organitza a Barcelona unes sessions de preparació i dona suport a d'altres que es fan en diversos llocs de Catalunya, totes coordinades pel professor Josep Grané, de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Aquest any les sessions s'han publicat també en suport informàtic (CD-ROM).

Relleus 2002

Aquesta activitat va néixer, en el context de l'Any Mundial de les Matemàtiques (any 2000), a partir dels suggeriments del professorat d'alguns centres participants en el Cangur amb tres idees:

— que la participació fos col·lectiva,

— que s'allargués en el temps com a tasca complementària a la del Cangur i

— que fes ús d'eines telemàtiques.

Les opinions del centres participants en les dues primeres edicions van impulsar a convocar l'activitat Relleus 2002.

L'activitat va adreçada a alumnes de secundària.

En cada jornada es formulen, a través de la xarxa Internet quatre problemes, de diversos nivells, de manera que una part de la solució de cadascun serveix per al següent: cal resoldre'ls per relleus.

El professorat dels centres participants organitza el treball, selecciona i envia telemàticament les millors respostes.

Han resultat guanyadors de l'edició 2001-2002 els centres IES Maria Rúbies, de Lleida, i IES Jaume Vicens Vives, de Girona.

Concurs de cartells

El nostre Cangur va incorporar, des del primer any, el logotip original que Raoul Rabba va cedir a *Le Kangourou sans Frontières* i que, any rere any aporta el disseny de les insígnies que es donen com a record de la participació. Prenent-lo com a base, el cartell anunciador de la tercera i quarta edició del Cangur reproduïa un disseny fet per alumnes de l'IES Bernat Metge, de Barcelona, dirigits per la professora Montserrat Rasclosa.

Com a novetat, en la setena edició del Cangur es va convocar un concurs de cartells adreçat a alumnes de l'educació secundària. En les bases s'establí que en el cartell havien d'aparèixer, necessària-

ment, un símbol gràfic de lliure creació que fes referència al Cangur, la indicació que la prova estava organitzada per la SCM i, a més, es podia incloure qualsevol altre text o símbol gràfic.

El jurat va creure convenient fer una exposició virtual al web dels dissenys presentats i obrir un termini perquè els centres poguessin intervenir en el procés de votació del millor cartell.

Àstrid González Pellicer, alumna de segon de batxillerat del Col·legi de les Madres Concepcionistas de Barcelona, va ser l'autora del cartell guanyador.

Problemes a l'esprint: activitat en línia

La prova col·lectiva per equips de centre Relleus tendeix a fer que els grups d'alumnes raonin amb detall i exposin amb correcció el camí que els porta a la resolució de cada problema.

Els dos centres guanyadors van ser l'IES de la Bisbal (Baix Empordà) i el col·legi Sant Pau Apòstol (Tarragona).

Les Proves Cangur

Des del seu naixement l'any 1996, amb caràcter gairebé experimental, la participació en el Cangur de la Societat Catalana de Matemàtiques ha seguit un ritme creixent i ha esdevingut una activitat plenament consolidada en molts centres de Catalunya.

L'any 1999, per a la quarta edició, es van incorporar a l'organització les comarques castellonenques, enguany và-

rem rebre amb goig i com a novetat important la participació en el nostre Cangur de centres i alumnes de València.

El dia 21 de març de 2002 set mil cinc-cents alumnes, de tres-cents catorze centres, van voler sentir el gust de *fer matemàtiques* i es van animar a participar a la setena edició de les Proves Cangur.

L'organització del Cangur no seria possible sense el suport econòmic dels patrocinadors: el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, les diverses universitats de l'àmbit del nostre Cangur, l'empresa Pont Reyes i, naturalment, l'Institut d'Estudis Catalans.

Però tan important com l'anterior, o potser més, és la col·laboració decidida, entusiasta i desinteressada d'un gran nombre de persones i institucions que enguany han possibilitat que, en més de noranta centres de Catalunya i el País Valencià, alhora, un gran nombre de nois i noies gaudissin fent matemàtiques.

L'opinió de molts centres a partir d'algunes experiències en anys anteriors han impulsat la comissió Cangur a fomentar que algunes de les seues siguin en centres universitaris o en altres locals on es puguin concentrar un gran nombre d'alumnes de diversos centres de secundària.

L'acte de lliurament de premis va tenir lloc el 8 de maig de 2002 al Consell Català de l'Esport, a Esplugues de Llobregat, i va ser presidit per l'Hble. Sra. Carme-Laura Gil, consellera d'Ensenyament.

Fem constar els participants més destacats de cada categoria:

— Premis primer nivell: Eduard Bosch Borràs (IES Santiago Sobrequès i Vidal, Girona); Jordi Fageda Calm (Escola Pia d'Olot); Oleguer Llimona Marsal (Aula Escola Europea, Barcelona); Carles Gamisans Roman (IES Lluís de Peguera, Manresa).

— Premis segon nivell: Adrià Llach Milà (IES Alt Penedès, Vilafranca del Penedès); Oslo Albet Roig (IES Montserrat, Barcelona); Alberto Borrego Camacho (IES Leonardo da Vinci, Sant Cugat); Carles Barneda Ciurana (IES La Bisbal, la Bisbal d'Empordà).

— Premis tercer nivell: Daniel Rodrigo López (IES Montserrat Miró i Vilà, Montcada i Reixac); Jerónimo Rabaza Giner (IES Morella, Morella); Ignasi Velasco Casals (IES Montserrat, Barcelona).

— Premis quart nivell: Sergio Millán López (IES Santa Eulàlia, l'Hospitalet de Llobregat); Ignasi Abió Roig (Col·legi Bell-lloc del Pla, Girona); Xavier Pujol Algué (IES Lluís de Peguera, Manresa).

— Insígnies de plata del Cangur: Arnau Clot Razquin (Col·legi Claver, Lleida); Plamena Stoyanova Bojkova (IES Antoni de Martí i Franquès, Tarragona).

Curs

Curs bàsic d'astronomia, impartit pel professor Joan Girbau i Badó, de la

UAB. Lloc: Institut d'Estudis Catalans, sessions teòriques, els dissabtes, del 23 de febrer al 6 d'abril de 2002; Agrupació Astronòmica de Sabadell, sessions pràctiques, el dies 14 i 21 de març de 2002.

Cinquena Trobada Matemàtica

L'any 1998, es van iniciar una sèrie de Trobades Matemàtiques, enteses com a petits congressos que representaven un lloc de trobada i intercanvi d'idees entre els investigadors dels Països Catalans.

Aquest any es va celebrar la Cinquena Trobada Matemàtica el dia 15 de març de 2002, a l'Institut d'Estudis Catalans, amb el programa següent:

— *L'àlgebra de la papiroflèxia*, a càrrec de Josep Pla (UB).

— *Singularitats de funcions analítiques, integrals singulars i conjunts fractals*, a càrrec de Xavier Tolsa (UAB).

— *Una mica de geometria integral hiperbòlica*, a càrrec d'Eduard Gallego (UAB).

— *Sobre com es pot guanyar molta energia o anar molt lluny amb molt poca força*, a càrrec d'Amadeu Delshams (UPC).

Conferències

— *Solving numerically multidimensional systems of hyperbolic conservation laws*, sessió inaugural del curs 2001-2002, a càrrec de Rolf Jeltsch, ETH de Zuric, president de la Societat Matemàti-

ca Europea. Institut d'Estudis Catalans, 8 de novembre de 2001.

— *Aritmètica d'ordres quaternionics i uniformització hiperbòlica de corbes de Shimura*, a càrrec de Montserrat Alsina Aubach (UPC). Institut d'Estudis Catalans, 15 de març de 2002.

— *Construction of codes for the iterative decoding algorithm*, a càrrec de Michael O'Sullivan, Universitat de Sant Diego. Institut d'Estudis Catalans, 28 de maig de 2002.

Premi Evarist Galois

La ponència formada per Sebastià Xambó, Pilar Bayer i Carles Curràs acordà concedir el premi al treball presentat per Mònica Manjarín Arcas, *Una classe de varietats complexes no kählerianes*.

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 16, núm. 2 (desembre 2001).

Recull de problemes Cangur 2002.

SCM/Notícies, núm. 16 (desembre 2001).

Sessions de preparació per a l'Olimpíada Matemàtica (2001), a cura de Josep Grané. Seccions: «Geometria», Sebastià Xambó; «Aritmètica», Griselda Pascual; «Anàlisi combinatoria», «El principi de les caselles» i «Probabilitat», Josep Pla; «Problemes de probabilitat», Jordi Dou Mas de Xexás; «Polinomis», Lluís Bibiloni i Pelegrí Viader; «Nombres complexos»,

Cristóbal Sánchez; «Recurrències», Josep Maria Brunat; «Desigualtats», Ignasi Mundet; «Desigualtats geomètriques», Miquel Amengual; «Disseccions geomètriques», Joan Trias;

«Equacions funcionals», Claudi Alsina; «Jocs i invariants», Sergi Elizalde, i «El poder de la geometria analítica» i «Problemas diversos», Francisco Bellot. 503 p.

Societat Catalana de Musicologia

JUNTA DIRECTIVA

President:	ROMÀ ESCALAS I LLIMONA
Vicepresident:	JOAQUIM GARRIGOSA I MASSANA
Secretari:	JOSEP M. GREGORI I CIFRE
Tresorer:	JORDI RIFÉ I SANTALÓ
Vocals:	MONTSERRAT ALBET I VILA XOSÉ AVIÑO A PÉREZ SERGI CASADEMUNT I FIO L FRANCESC CRESPI
Delegat de l'IEC:	MANUEL MUNDÓ I MARCET
Nombre de socis:	39

Activitats i trobades generals

— Organització de la jornada sobre *Musicologia i interpretació* i preparació i discussió dels punts de la propera assemblea ordinària de socis: la nova *Revista Catalana de Musicologia*, estat de comptes i nous socis. Museu de la Música de Barcelona, 12 d'octubre de 2001.

— II Jornada sobre *Musicologia i interpretació*

Desenvolupament de les activitats:

Ponències: «L'activitat musical i musicològica a Montserrat, tradició i continuïtat», a càrrec del senyor Daniel Codina, musicòleg i monjo de la comunitat, i «La investigación del canto gregoriano en la actualidad, panorama e influencias en el desarrollo de la musicología», a

càrrec d'Ismael Fernández de la Cuesta, investigador, intèrpret i director de cant gregorià, especialista en música prerenaixentista.

Comunicacions lliures, a càrrec dels estudiants de la Universitat de Barcelona i Universitat Autònoma de Barcelona J. Antoni Alberola, Imma Cuscó, Carme Monells i Ernest Pons. Monestir de Montserrat, 17 de novembre de 2001.

Assemblea ordinària de socis

Ordre del dia:

- Informació del president
- La nova *Revista Catalana de Musicologia*
- Estat de comptes
- Nous socis.

24 de gener de 2002, a les 19 hores, a la Sala Font i Quer de l'Institut d'Estudis Catalans.

Trobada de socis amb l'ordre del dia següent:

1. Informe de la presidència:
 - Estat de comptes
 - Nous socis
 - Assemblea anual.
2. Presentació del primer exemplar de la *Revista Catalana de Musicologia*, número dedicat al senyor Miquel Querol i Gavaldà.
3. Precs i preguntes.
4. Conferència homenatge: «Gabriel Blancafort, semblança i perspectiva», a càrrec de Ramon Oranias, organista.

29 de maig de 2002, a les 19 hores, a la Sala Font i Quer de l'Institut d'Estudis Catalans.

Trobada de socis amb l'ordre del dia següent:

1. Proposta de planificació d'activitats de futur
 2. Noves publicacions i procediments de finançament
 3. Estructuració de comissions de treball més participatives.
- Juntament amb els altres temes:

informe de la presidència i quotes d'estudiants.

Sessions de treball no col·lectives

— Reunions ordinàries de la Junta per a la programació i organització de les trobades.

— Reunions de la Comissió de publicacions per corregir i enllestir la publicació del primer exemplar de la *Revista Catalana de Musicologia*.

— Trobades de la Comissió organitzadora de les III Jornades de Musicologia sobre *Recerca i interpretació*, a Sant Miquel de Cuxà, integrada per Daniel Codina, Jordi Rifé, Josep M. Gregori, Romà Escalas i Xosé Aviñoa.

— Lliurament, el 20 de gener, del primer número de la *Revista Catalana de Musicologia* al senyor Miquel Querol i Gavaldà per una comissió representativa dels socis que li dediquen aquest exemplar.

— Decisió, en la reunió de la Junta del 29 de maig de 2002, d'establir la quota anual en 40 € (20 € per als estudiants acreditats).

— El Servei de Publicacions distribueix, a partir del febrer de 2002, els excedents de les publicacions de la Societat Catalana de Musicologia a les principals biblioteques musicals d'escoles de música i instituts de Catalunya.

Societat Catalana de Pedagogia

COMISSIÓ GESTORA

JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO (president)

NATÀLIA GARRIGA ROTA

LLUÍS BUSQUETS DALMAU

JOAN MALLART I NAVARRA

MARTÍ TEIXIDÓ PLANAS

CONRAD VILANOU I TORRANO

Delegat de l'IEC:

RICARD TORRENTS I BERTRANA

Nombre de socis:

122

Durant aquest curs la Societat Catalana de Pedagogia ha reiniciat les activitats i ho ha fet amb les següents:

— El dia 9 d'octubre se celebrà la lliçó inaugural del curs amb la conferència «Educació i immigració: de la ingenuïtat social al compromís pedagògic», a càrrec del senyor Xavier Besalú, de la Universitat de Girona.

— Els dies 25 i 26 d'octubre s'organitzà el seminari de tardor *Repensar la pedagogia, avui*, amb tres àmbits temàtics: a) Pensar l'educació, b) La pràctica pedagògica i c) Les decisions en el sistema educatiu. També comptà amb la presentació de diferents comunicacions.

— El dia 28 de febrer es presentà el llibre *Repensar la pedagogia, avui*, amb la participació del senyor Emili Pons i Carreras, director general de centres docents del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

— Durant el mes d'abril s'ha creat la Comissió Eladi Homs per tal de fer un informe sobre el projecte de llei sobre la qualitat de l'educació.

Publicació

MALLART I NAVARRA, Joan; TEIXIDÓ, Martí; VILANOU, Conrad [ed.]. *Repensar la pedagogia, avui*. Coedició amb Eumo Editorial, 2001.

Societat Catalana de Química

JUNTA DIRECTIVA

President:	ÀNGEL MESSEGUER I PEYPOCH
Secretari:	ANTONI RIERA I ESCALÉ
Tresorera:	JOSEFINA GUITART I MAS
Publicacions:	ORIOI ROSSELL I ALFONSO
Vocals:	PERE ALEMANY I CAHNER ARTUR BLADÉ I FONT ROSA CABALLOL I LORENZO RAMON CANELA I GARAYOA JAUME FARRÀS I SOLER MANUELA HIDALGO MUÑOZ ERIC JOVER I COMAS SANTIAGO OLIVELLA I NELLO LLUÍS PAGÈS I SANTACANA CRISTINA PALET I BALLÚS ANTONI PLANAS I SAUTER CONCEPCIÓ ROVIRA I ÀNGULO
Delegat de l'IEC:	SALVADOR ALEGRET I SANROMÀ
Nombre de socis (ordinaris):	544

Assemblea general ordinària

El 18 de febrer de 2002 se celebrà l'Assemblea general ordinària de socis de la Societat Catalana de Química on es procedí a la votació per a la renovació de càrrecs i resultà elegida per unanimitat l'única candidatura presentada i la Junta de govern restà constituïda de la manera indicada més amunt.

Conferències

Cicle *Els nous horitzons de la química: els terrenys interdisciplinaris*

Continua el cicle de conferències, iniciat en el curs 1999-2000, dirigit als professionals de la química per informar sobre els temes que els poden interessar.

La ressonància magnètica nuclear en la química i a la clínica. Auditori del

Parc Científic de Barcelona, 17 de juny de 2002.

— *Introducció. Principis de les tècniques de RMN*, a càrrec de Miguel Feliz, Unitat de RMN de la Universitat de Barcelona.

— *Aplicacions de la RMN en química*, a càrrec de Miquel Pons, Universitat de Barcelona.

— *Aplicacions de la IRM en medicina*, a càrrec d'Antoni Capdevila, Centre Diagnòstic Pedralbes, CETIR Grup Mèdic.

Debats

Es manté la sèrie de debats començats el curs 1995-1996, dirigida als professors de química de nivell de batxillerat.

Dotzè Debat de Química: *Els audiovisuals a l'aula de química*. Institut d'Estudis Catalans, 20 de novembre de 2001.

Aquest debat vol informar els professors sobre les diferents utilitats que tenen els audiovisuals, quin és el material existent, com en podem disposar i veure una demostració pràctica de la manera de crear els nostres propis recursos.

— «Presentació dels nous vídeos de suport a l'ensenyament de la química a l'educació secundària obligatòria», a càrrec de Jordi Moral, Departament d'Audiovisuals del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

— «Com podem produir vídeos senzills de suport a la docència de la química

d'una manera fàcil? A partir d'exercicis pràctics intentarem donar unes pautes elementals per a la producció d'audiovisuals», a càrrec de Jordi Moral.

— Presentació del vídeo de l'exposició «Tot és química».

Segona Trobada de Joves Investigadors dels Països Catalans

Es va celebrar a Girona els dies 21 i 22 de gener de 2002. Amb la Segona Trobada de Joves Investigadors dels Països Catalans, la Societat Catalana de Química pretén continuar una sèrie de reunions científiques biennals que es va iniciar el gener de 2000 a Sitges. Va reunir dos-cents deu participants.

En total s'hi van exposar una seixantena de comunicacions orals, distribuïdes en vuit simposis diferents i tres conferències plenàries, a càrrec de Josep M. Lluch, de la Universitat Autònoma de Barcelona; Javier de Mendoza, de la Universitat Autònoma de Madrid, i Lluís A. Oro, de la Universitat de Saragossa, i la taula rodona «Com es pot fer carrera d'investigador científic en el nostre país?».

Premis per a estudiants

El Premi de la Societat Catalana de Química 2002 fou atorgat al senyor Rubén Mas i Ballesté pel treball *Síntesi, caracterització, reactivitat i comportament electroquímico de metal·lòidans que contenen l'anell Pt₂S₂*.

Així mateix, es van concedir dos

accèssits, un a la senyora Marta Racamonde Villanueva pel treball *Estudi de la diastereoselectivitat facial en la reacció de fotocicloaddició [2 + 2] de 2(5H)-furanones a acetilè* i un altre a la senyora Marta Ballbè Mohedano pel tre-

ball *Avenços en la síntesi d'alcaloides de Securinega*.

Publicació

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 2 (2001).

Societat Catalana de Tecnologia

JUNTA DIRECTIVA

President:	ESTANISLAU TOMÀS I MORERA
Secretari:	MARC BARRACÓ I SERRA
Tresorerer:	ALÍCIA CASALS I GELPÍ
Vocals:	JOSEP ARNALDOS I VIGER RICARD BOSCH I TOUS JOAQUIM CASAL I FÀBREGA ORIOL IZARD I BADIA JOSEP M. FUERTES ARMENGOL JERONI XAMPENY I BARÓ
Delegat de l'IEC:	vacant
Nombre de socis:	95

Conferències

— Josep M. Fornons Garcia, catedràtic d'Estructures de la Universitat Politècnica de Catalunya: «Una aproximació a l'anàlisi del comportament estructural de les Torres Bessones sinistrades a Nova York». Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona, 30 d'octubre de 2001.

— Ramon Clotet i Ballús, antic catedràtic de Bioquímica d'Aliments a l'ESAB de la Universitat Politècnica de Catalunya: «Interpretacions científiques als processos artesanals agroalimentaris. Dos exemples: la farina de mandioc i el mató». Organitzada conjuntament amb l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació. Institut

d'Estudis Catalans, 6 de novembre de 2001.

— Emilio Vicente Rosico Ramón, enginyer industrial i director de la Corporació d'Explotació i d'Enginyeria de FECSA-ENHER: «La modernización de las centrales hidráulicas en Cataluña: realizaciones y proyectos». Departament de Mecànica de Fluids de la Universitat Politècnica de Catalunya, 14 de novembre de 2001.

— Marc Barracó i Serra, professor de la Universitat Politècnica de Catalunya: «Problemàtica pedagògica a l'ensenyament tècnic». Institut d'Estudis Catalans, 15 de novembre de 2001.

— Enric Pallarès, de la Fundació Parc Aeronàutic de Catalunya: «Els inicis

de l'aviació de Catalunya». Institut d'Estudis Catalans, 20 de febrer de 2002.

— Josep Amat i Girbau, catedràtic de la Universitat Politècnica de Catalunya: «El tractament d'imatges en el camp de la medicina». Institut d'Estudis Catalans, 14 de març de 2002.

— Miquel Barceló, professor de la Universitat Politècnica de Catalunya: «Tecnologia i ficció». Institut d'Estudis Catalans, 18 d'abril de 2002.

— Francesc Nicolau, llicenciat en ciències matemàtiques: «Les zones acústiques i les ones electromagnètiques en les seves aplicacions en física i astronomia». Institut d'Estudis Catalans, 22 d'abril de 2002.

— Domènec Cucurull Descarrega, cap del Servei de Medi Ambient de la

Diputació de Barcelona i professor associat de la Universitat Politècnica de Catalunya: «La recollida de residus. Diferents plantejaments sobre el tema». Institut d'Estudis Catalans, 4 de juny de 2002.

Jornada

Participació com a patrocinador en el II Simposi Electrotècnic Català, organitzat per l'Asociación Electrotécnica Española. Ripoll, 4 i 5 d'octubre de 2001.

Premi per a estudiants

El Premi per a estudiants de la Societat Catalana de Tecnologia 2002 ha estat concedit al treball *Dispositius de potència integrats en tecnologia Silicon-On-Insulator per a aplicacions Smart Power*, de Jaume Roig Guitart.

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

JUNTA DIRECTIVA

President:	JORDI MONÉS I PUJOL-BUSQUETS
Vicepresidents:	SALOMÓ MARQUÈS I SUREDA BERNAT SUREDA I GARCIA
Secretari:	CONRAD VILANOU I TORRANO
Tresorer:	RAMON TARROS I ÈSPLUGA
Vocals:	JOAN FLORENSA I PARÉS JOSEP GOTSSENS I ARMERO MONTSERRAT GUERRERA I LLACH JOANA NOGUERA I ARROM JOAN SOLER I MATA JULIÀ VILAR I HERMS
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO I GRANELL
Nombre de socis:	85

La Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE) va ser fundada l'any 1979 i ha estat admesa com a filial de l'Institut d'Estudis Catalans durant el curs 2001-2002.

El mes de novembre de 2001 es van organitzar, en col·laboració amb l'Ajuntament de Badalona, les XV Jornades d'Història de l'Educació, que es van dedicar al tema monogràfic de «Municipi i educació». A banda de les ponències encarregades a especialistes, es van presentar més d'una vintena de comunicacions procedents de totes les universitats de l'àrea dels Països Catalans. El conjunt d'aquests materials va donar lloc a un

CD que aplega el conjunt de conferències, ponències i comunicacions.

La Societat ha estat present en el III Congrés de l'Escola Valenciana (setantè aniversari de les Normes de Castelló) en sengles reunions celebrades a Castelló (14 de març de 2002) i Alacant (26 abril de 2002).

Igualment durant aquest curs membres de la SHE van assistir a la Trobada Hispanoportuguesa d'Història de l'Educació, celebrada a Allariz (Ourense). També hi ha hagut representació de la Societat en els primers congressos d'Història de l'Educació de València (Gandia) i de Castella i Lleó (Salamanca).

Durant el mes de juliol de 2002 s'ha participat en el Congrés de la ISCHE, reunit a París, sobre l'educació secundària.

Es treballa en la preparació del numero 5 de la revista *Educació i Història*, que publica la SHE. Igualment es treballa en l'organització de les XVI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans, que tindran lloc del 12 al 14 de novembre de 2003, a Figueres, sobre el tema de «La renovació pedagògica», que tenen el suport de la Fundació Universitat de Girona: Innovació i Formació.

La SHE col·labora en el projecte d'investigació I + D sobre «Educació i joventut», en el qual participen les univer-

sitats de les Balears, de Barcelona, Girona i València. A més, treballa en l'organització del simposi «Associacionisme juvenil, socialització i educació (1900-1976)», que se celebrarà a Montserrat el mes de novembre de 2002.

Conferència

David Pujol Fabrelles, director de formació de la Fundació Universitat de Girona: Innovació i Formació, pronuncià la conferència «L'obra editorial de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», la presentació de la qual fou a càrrec del senyor Salomó Marquès, catedràtic de la Universitat de Girona. Institut d'Estudis Catalans, 29 de maig de 2002.

Jornades científiques de l'IEC

La finalitat de les Jornades científiques és l'organització de seminaris d'elevat nivell científic sobre temes que tinguin una àmplia repercussió social. L'estructura general d'aquestes Jornades consisteix en l'agrupació temàtica de sis conferències distribuïdes en dos dies impartides per científics de primer nivell internacional, la presència dels quals aconseguixi atraure també els investigadors en àrees afins i les conclusions de les quals tinguin un gran interès social.

Durant el curs 2001-2002 s'han celebrat les següents Jornades científiques:

Primer cicle de conferències al sud del País Valencià

Aquestes Jornades varen ser coordinades pel senyor Brauli Montoya, membre de la Secció Filològica de l'Institut i de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, Universitat d'Alacant, i pel senyor Ramon Sistac, secretari per a Afers Institucionals de l'Institut d'Estudis Catalans. Les Jornades varen consistir en diverses conferències impartides per membres de l'Institut en diferents poblacions del sud del País Valencià, dedicades a homenatjar una personalitat o un intel·lectual d'aquella població.

Es varen impartir les conferències següents:

— 17 d'octubre, Castalla

Homenatge a Enric Valor (1911-2000): *Evocació de mossèn Antoni M. Alcover*, a càrrec de Joan Miralles, filòleg, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i catedràtic de la Universitat de les Illes Balears.

— 18 d'octubre, Alcoi

Homenatge a Camil Visedo, arqueòleg (Alcoi, 1876-1958): *Ibers versus romans? Arqueologia de l'origen de les ciutats romanes a Catalunya i al País Valencià*, a càrrec de Josep Guitart, arqueòleg, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans i catedràtic d'Arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 23 d'octubre, Alacant

Homenatge a Julio Guillén i Tato, militar i historiador (Alacant, 1897 - Madrid, 1972): *Cartes portolanes i mestres de cartes de navegar*, a càrrec de Vicent Rosselló, geògraf, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans i catedràtic de la Universitat de València.

— 24 d'octubre, Elx

Homenatge a Pere Ibarra, historiador (Elx, 1858-1934): *Pere Ibarra, defensor del Palmeral i de la Festa d'Elx*, a càrrec de Joan Castaño, arxiver. Arxiu Històric d'Elx.

— 26 d'octubre, Xàbia

Homenatge a Antoni Llidó, capellà missioner (Xàbia, 1936 - Xile,

1974), i a Jordi Ferrero, mecenes cultural (Barcelona, 1926-1998): *Antoni Llidó: un compromís exemplar*, a càrrec de Carles Solà, enginyer químic, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'Institut d'Estudis Catalans i rector de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 29 d'octubre, Dénia

Homenatge a Roc Chabàs, historiador i eclesiàstic (Dénia, 1844-1912): *El règim senyorial en la història del País Valencià*, a càrrec de Manuel Ardit, historiador, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans i professor de la Universitat de València.

Puig i Cadafalch i la Catalunya contemporània

L'Institut d'Estudis Catalans, amb motiu de la celebració de l'Any Puig i Cadafalch, va organitzar aquestes Jornades, mitjançant la Secció Històrico-Arqueològica, amb l'objectiu d'emmarcar millor la figura de qui va ser un dels membres fundadors de la institució. La personalitat polifacètica de Josep Puig i Cadafalch, com a arquitecte, urbanista, arqueòleg i historiador de l'art, ofereix un punt de vista excepcional per a entrar en contacte amb la problemàtica política i cultural d'un llarg període de la història de Catalunya: des de l'Exposició Universal de Barcelona de 1888 fins als anys cinquanta, o, en altres termes, des del primer impuls del Modernisme fins a la

resistència cultural sota la dictadura franquista. L'objectiu de les Jornades fou dur a terme un balanç amb esperit crític de la tasca de Puig i Cadafalch, tenint en compte la història posterior. No es tractava tant de teixir una biografia com de suscitar un debat sobre els problemes amb els quals es va enfrontar Puig i Cadafalch en companyia de la seva generació.

Les Jornades foren coordinades per Albert Balcells, historiador i president de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut. Comptaren amb les presentacions següents:

— 15 de novembre de 2001

Sessió I. *L'arqueologia*

- «Les tesis de Puig i Cadafalch sobre la història de l'art català vistes des d'una perspectiva actual», per Xavier Barral.

- «L'arqueologia clàssica en l'obra de Puig i Cadafalch», per Josep Guitart.

- «*L'arquitectura romànica a Catalunya*. Una obra cabdal per a l'estudi de la cultura catalana», per Joan-F. Cabestany.

- «Puig i Cadafalch i la difusió de la coneixença de l'art romànic català a Europa», per Antoni Pladevall.

Sessió II. *Els projectes de ciutat, el museu i la reconstrucció de monuments*

- «La participació de Josep Puig i Cadafalch en la creació i consolidació dels museus de Barcelona», per Andrea A. García Sastre.

• «El positivisme historiogràfic de Puig i Cadafalch i l'arquitectura catalana», per Ramon Grau i Marina López.

• «Puig i Cadafalch, la intervenció en els monuments i la seva influència a Catalunya», per Raquel Lacuesta.

• «Josep Puig i Cadafalch i l'urbanisme de Barcelona als inicis del segle xx», per Manuel de Torres i Capell.

— 16 de novembre de 2001

Sessió III. *L'arquitectura*

• «L'arquitectura domèstica de Puig i Cadafalch: un eco del dilema actual (estil o no estil)», per David Mackay.

• «L'escultura i les arts industrials en els edificis de Puig i Cadafalch», per Francesc Fontbona.

• «Josep Puig i Cadafalch: obres i projectes des de 1911», per Jordi Romeu.

Sessió IV. *L'activitat política*

• «Puig i Cadafalch: de la militància associativa a l'exercici de la política regionalista (1887-1907)», per Joaquim Coll.

• «Política i cultura del catalanisme. L'acció de Puig i Cadafalch entre 1907 i 1917», per Jordi Casassas.

• «Els aspectes més polítics de l'actuació de Puig i Cadafalch com a president de la Mancomunitat de Catalunya», per Albert Balcells.

• «Puig i Cadafalch i l'Institut d'Estudis Catalans durant la primera meitat del segle xx», per Enric Pujol.

Els premis Nobel de l'any 2001

Aquest cicle de conferències, coordinat des de la Secretaria Científica, va tenir lloc la setmana del 10 al 15 de desembre. Hi van participar les societats filials següents: Societat Catalana de Biologia, Societat Catalana de Llengua i Literatura, Societat Catalana de Química, Societat Catalana de Física i Societat Catalana d'Economia. El cicle té com a objectiu aportar una aproximació, d'una manera rigorosa i planera, a la temàtica dels premis Nobel de cada any. El programa de les conferències fou el següent:

— Dilluns 10 de desembre

Conferència sobre el Premi Nobel de Literatura concedit a V. S. Naipaul, a càrrec de Kathy Firth, de la Universitat de Barcelona. Coordinada per la Societat Catalana de Llengua i Literatura.

— Dimarts 11 de desembre

Conferència sobre el Premi Nobel d'Economia concedit a George A. Akerlof, A. Michael Spence i Joseph E. Stiglitz, a càrrec de Joan Tugores, rector de la Universitat de Barcelona. Coordinada per la Societat Catalana d'Economia.

— Dimecres 12 de desembre

Conferència sobre el Premi Nobel de Química concedit a William S. Knowles, Ryoji Noyori i K. Barry Sharpless, a càrrec de Josep Font Cierco, de la Universitat Autònoma de Barcelona. Coordinada per la Societat Catalana de Química.

— Dijous 13 de desembre

Conferència sobre el Premi Nobel de Física concedit a Eric A. Cornell, Wolfgang Ketterle i Carl E. Wieman, a càrrec de Ramon Vilaseca, de la Universitat Politècnica de Catalunya. Coordinada per la Societat Catalana de Física.

— Divendres 14 de desembre

Conferència sobre el Premi Nobel de Medicina concedit a Leland H. Hartwell, R. Timothy Hunt i Paul M. Nurse, a càrrec d'Oriol Bachs, de la Universitat de Barcelona. Coordinada per la Societat Catalana de Biologia.

Terratrèmols i temporals de llevant

Amb aquestes Jornades, l'Institut d'Estudis Catalans va voler oferir a la comunitat catalana els coneixements de diferents especialistes, nacionals i estrangers sobre fenòmens naturals, com els terratrèmols i els temporals de llevant. Aquests són sistemes autoorganitzats allunyats de l'equilibri. Ambdós estan caracteritzats per un aportament continuat d'energia que s'allibera de manera sobtada en finalitzar el procés, el qual es reinicia altre cop i dóna lloc a un nou cicle. Les durades dels cicles són irregulars, i el final, el que coneixem per *terratrèmol* o *temporal de llevant*, és previsible/predictible només des d'un punt de vista probabilista. El procés físic que segueixen ambdós fenòmens és aparentment diferent.

El cicle fou coordinat per Antoni M. Correig, director del Laboratori d'Es-

tudis Geofísics Eduard Fontserè de l'Institut d'Estudis Catalans, i tingueren lloc el 24 i 25 de gener de 2002. Les ponències presentades foren:

— 24 de gener de 2001:

- «Cap a una teoria de la complexitat?», a càrrec de Jorge Wagensberg
- «La física dels terratrèmols», a càrrec de Vladimir G. Kossobokov
- «La física dels processos atmosfèrics», a càrrec de Josep Calbó
- «Turbulència en sistemes aquàtics naturals», a càrrec d'Elena Roget
- «Ocurrència sísmica i predicció», a càrrec de Vladimir G. Kossobokov.

— 25 de gener de 2001:

- «Generació d'un temporal de llevant», a càrrec d'Eliseu Vilaclara
- «Les matemàtiques i la simulació dels sistemes complexos (I i II)», a càrrec de William I. Newman
- «Predicció numèrica del temps», a càrrec d'Àngel Redaño
- «Anàlisi de les sèries temporals associades a fenòmens naturals, a càrrec d'Antoni M. Correig
- «Preparació d'un terratrèmol: la contribució de la recerca en predicció i l'avaluació de la perillositat determinada», a càrrec de Giuliano Panza.

Física de la quotidianitat

En aquest cicle de conferències es va analitzar la relació de la física moderna i dels seus avenços amb la vida quotidiana dels ciutadans o també amb la ruptu-

ra sobtada de la quotidianitat, fruit de canvis conceptuals profunds o d'esdeveniments geofísics. El cicle es va desenvolupar a Sabadell entre el 5 de març i el 16 d'abril i fou dirigit per David Jou i Josep Enric Llebot, ambdós membres de la Secció de Ciències i Tecnologia, amb el programa següent:

— Dimarts 5 de març: *Les màquines tèrmiques i l'ecologia*. David Jou, Universitat Autònoma de Barcelona.

— Dijous 7 de març: *De la física bàsica als nous materials*. Jordi Pascual, Universitat Autònoma de Barcelona.

— Dimarts 12 de març: *Làzers i fòtònica*. Gaspar Orriols, Universitat Autònoma de Barcelona.

— Dijous 14 de març: *La superconductivitat i la tecnologia del futur*. Àlvar Sánchez, Universitat Autònoma de Barcelona.

— Dimarts 19 de març: *La predicció climàtica i els models climàtics*. Josep Enric Llebot, Universitat Autònoma de Barcelona.

— Dijous 4 d'abril: *Meteorologia: fins a on podem millorar les nostres prediccions*. Tomàs Molina, Televisió de Catalunya.

— Dimarts 9 d'abril: *La realitat quàntica: entre el gat de Schrödinger i els computadors del futur*. Albert Bramón, Universitat Autònoma de Barcelona.

— Dijous 11 d'abril: *La predicció de terratrèmols: serà possible alguna vegada?* Antoni M. Correig, Universitat de Barcelona.

— Dimarts 16 d'abril: *Òptica atmosfèrica. La física del paisatge*. Marià Baig, Universitat Autònoma de Barcelona.